

ہواغسفی

وسيلة السعادت

مکتوبات حضرت خواجہ محمد معصوم صاحب جوم

حسب الارشاد جناب مولوی محمد ایوب صاحب اکیم۔ او۔ ایل
وکیل انبھٹومی حال سکونت پذیر لوویانہ فی

واسطے مسلمانان ہندوستان و پنجاب کے فائدہ کی غرض سے

طبع کرائے
باہتمام خاکسار عبد الکریم منیر کے
ظہور پریس لوویانہ میں طبع ہوئے

۲۵۔ ربیع الاول ۱۳۲۶ھ ہجری ۲۰۔ اپریل ۱۹۰۶ء

تعداد جلد ۱۰۰۰ طبع اول قیمت فی جلد ۴

بلا اجازت کوئی صاحب قصد نہ فرماوے۔ ورنہ نقصان اٹھانا پڑیگا۔

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

محمد بنی منبر است حضرت خدایا جل جلاله سلطان و عم حسانه که محمد اولین و آخرین فانی و خاتم النبیین است و ما حمید بقرآن
طراز اعدا را بجد تمجید او و دولت باریافتگان بساط قبول از لطف او است و معرفت کمال عارفان عجز از معرفت او است
مَنْ لَمْ يَجْعَلِ لِلْمَخْلُوقِ إِلَى مَعْرِفَتِهِ سَبِيلًا إِلَّا الْعَجْبُ عَنْ مَعْرِفَتِهِ سُبْحَانَ خَالِقِ كَصِفَاتِهِ رَبِّكَ رِيًّا +
بر خاک عجز می کنند عقل انبیا که صد هزار سال مخلق کائنات به فکر تکان در صفت عزت خدا بود آخر بجز معرفت آنکه ای
دانسته شد که هیچ ندانسته ایم ما به حمد سید و سپاس به پیغمبر منعمی را که سنت سینه محمد پیرا علیه و علی اله و صبح
افضل الصلوة و اکمل التحیات بطریقه ایتقاد احمدیة روح المد سجانة روحه و افاض علی العالمین ابدا
فتوجه تمجید فرمود و نسبت اولین در آخرین بهمان طراوت جلوه گر نمود و صلوات طیبات بر حضرت
محمد رسول المد که همه کائنات است و زبده موجودات سه خواجه لولا که سلطان رسل به مقتضای و نهیهای هر دو کل +

او ایجا و کائنات برائے وسیت و موحد کونات طالب رضائے وسے بیت
 شاہی کہ نیت قوت بازوئے مرغ فکر شائستہ عروج باوج کمال اوہ آنرا کہ در کتاب شاکفت ذوالجلال
 کی آید از من و تو صاحب حال او بہر دم صلوة سجد و تسلیم سجد و بہ از ما بروی حضرت او با و آل او +
ام بعد بینا پیداضعت عباء اللہ قوی شرف الدین حسین بن سیر عماد الدین محمد الحسینی البروسی
 جس نے سجانہ عاقبتہا کہ چوں اس مکتوبات قدسی سمات کہ ہر یکے ازاں کثیر بیت از کنوز معسرقت
 و خزینہ نسبت از خزائن رحمت نہایت ولایات را بیانیت و کمالات نبوت را ترجمانے اسرار اصالت
 ازاں پیداست و مقامات قیومیت ازاں ہویدا بعد از تمام دفتر اول از قلم فیض رقم حضرت قدوۃ الاولیاء
 امام الاصفیاء سنداً محققین بران المدققین المتخلع بخاتمہ القیومۃ المشرف بشرفۃ الاصلہ صاحب الولایۃ
 الاصلیہ وارث الانبیاء بالوراثۃ المعنویۃ الہادی للخلق الی سبیل اللہ العجزۃ الظاہرۃ لرسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ
 علیہ وسلم وقف اسرار المشاہبات عالم رموز المقطعات مطلع انوار الالہیۃ المتحقق بالذاتیۃ الاحمدیہ مرجع الاوتار
 قطب الارشاد و الانسان الكامل الفرد الجامع الامام الہمام خلیفۃ الانبیاء فی الانام الفاروقی نسباً و المحمدی
 حساباً و السمرندی مولد اسے آنکہ نامش زبان بر دم از بی ادبیت اگرچہ ذرات تم حملہ نامش گویاست +
 ایک زانجا کہ زبان نیز سعادت طلبست اگر باین نام شریفش نہ نام زجاست قطب حق ہادی بن خواجہ محرم
 آنکہ پیشش بتوضیح قدا فلک و توانست + ظاہرش حملہ بانوار شریعت روشن + باطنش حملہ باسرار حقیقت و توانست
 قطع شد بقدا و خلعت قیومیت + آری اس خلعت فاتر چمن قدیاست + و امام اللہ تعالیٰ ظلال ارشادہ
 علی سقارق العالمین رمتنا بانوارہ بجزمت سید المرسلین صلوات اللہ تعالیٰ علیہ و علی آلاہ جمیعین سمیت تحریہ
 یافت اسرار عجیبہ و علوم غریبہ کہ حصول کن بی اقتباس انوار نبوت از خیر امکان خارجست از سر پرودہ غیب
 احدیت منضمہ فلور جلوہ فرمود و قوت دل و قوت جان مخاطبان دولتمند و ستمان بخت بلند گشت +
 عشوی - تاہما با نجوم راہ نماست + از سپہر مجدد علا + ہر کی نوکی ز گلشن فنیہ ہ ہر کی گوہری ز کان عطا +
 ہر یکے ر شجر زار کرم + کردہ سر سبز گشت صادق و صفا + ہر کی مثل آیت رحمت + گشتہ نازل ز آسمان فنا
 الحق جو اسر نسبت از او اسرار معدن ہدایت و در نسبت غریزہ خیر عنایت کہ دست و دامن ارباب نہایت کمال

Marfat.com
 Marfat.com

از مثل آن خالیت و اصحاب کشف و شهود در رنگ ارباب نظر و استدلال و در او آن عاجز و قاصر اند
 اگر چه پس هیچ بدان را بوجهی از وجوه لیاقت و شائستگی آن نیست که مقصدی جمع آن تو اتم نشد و درین
 امر خطیر اقدام تو اتم نمود لیکن چون مخدوم زاده عالی منزلت متعالی منقبت الدرری الاعظم العارف الامام
 شیخ الاولیاء سلامه الاصفیاء مظهر الانوار الربانی مظهر الاسرار السجانی کشف الحقائق حلال الدقائق
 الواصل بحمال النهایة و نهایة الکمال المظهر بتجلیات الجلال و الجمال نظم مخزن نقد معرفت نقد خزینة شرف
 معدن گوهر صفا گوهر معدن کمال بهر و طعن ایزدی باوی راه احمدی به مظهر سرسردی مظهر فضل ذوالجلال
 المستثنی عن توصیف الوصفین سبب الحق و الملة و الدین متع البید المنلیین بطول اقبایه بنا نظر
 عنایتی که در باب این دو راز کار مربوط است جمع این مکاتیب را که فی الحقیقة سرمایة سعادت و وجهان
 است تفویض فرموده و بتکرار مودک ساختند که مکتوبات متفرقه را و قید کتابت جمع آورده جلد ثانی
 ترتیب داده آمد انشال امر آنحضرت را بر سر و دیده منت نهاده شروع درین امر جلیل نموده شد
 امیدوار است که برکات این انشال عاجل و آجل فایده حال این گرفتار مضیق خود کامی گشته از تنگنا
 خودی و خود پرستی خلاصی نموده و جمع این کتاب تطاب که نام و تاریخ اختتام آن وسیلة السعادة
 است و سبب وصول بسعادة حقیقی گردد ملتزم از قاریان و سامعان آنکه چون از مطالعة این اسرار
 غیبی وقت نشان خوش شود و جامع این را بدعا و فاتحه و شکر می فرمایند که مقصود ازین جمع بهره
 آخرت است و آنچه از وقت لفظ و علوم معنی بفهم در نیاید علم آنرا از حج لقا ل دارند و برد و انبارش
 نیابند وسیلة السعادة را در حق خود وسیلة الشقاوت نه سازند که منکر این طائفه علیه بدلاکت ابدی گرفتار
 است و ببارت سرمدی مبتلا بذا هو الحق قنا و البدر الحق الا الضلال مکتومی یارب چه کتاب تطابیت
 که هر وقت فتح بابیت به مفتاح کنوز مشکلات است به تفسیر رموز محملات است به کنجیت مصالح الحکم را به
 شرحیت جوامع الکلم را به جان بخش ترا از زلال حیوان به روشن تر از آفتاب تابان به گوئی که بری نسبت
 مرتابندم که شکر زار افکنده به بر شاعر مشکین به ناگشته نهان ز چشم بدین به لفظش که دقیقه کند حل
 چون ملزه مهوشان مسلسل به محیش که هست نایه جان به شیرین جو اداست خوب رویان به

Marfat.com

ہر صفحہ او کہ کام جانست + چوں صفحہ روئے دلبران است + ہر سطرے از چو گیسوئے حور +
 از رحمت دست ناکساں دور + ہر بیتی ازو کہ دل سپند است + چوں ابروئے ہوشاں بلند است +
 ہست از پی دفع ہرگزندی + ہر نقطہ چو دانہ سپندی + صاحب نظران فدای او بند + جان باختہ در ہوا او بند +
 دلہا شدہ در نظارہ اش مست + جاں ہر تار بکف دست + از نغمہ این گل اہل دولت +
 یا بند نسیم باغ جنت + وان کو نظر روانش کور است + از پرتو این جمال دور است + خفاش بود ہمیشہ نو سید +
 از شمشیر جمال خورشید + افاق ز تہر شد منور + غم نیست اگر ندید شیر + خورشید اگر چہ بے حجاب است +
 از غایت نور و نقاب است + نامش بعقیدت و ارادت + گفتیم رسیدہ سعادت +
 پسند اگر سال اتمام + ہم باز تو ان شناخت از نام +

مکتوب اول مولانا محمد صدیق و مولانا حسن علی و محمد امین در جواب اسولہ الثمال

از حقیقت محمدی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و حقیقت کعبہ بانی و بیان فضیلت

حقیقت اول بر ثانی مع التحیات اللایقہ براتب حقایقہما والتوضیحات المتعلقہ

بمعرفت شانہما و ما نیاسب ذلک

بسم اللہ الرحمن الرحیم - حامد اللہ العظیم و صلیاً علی رسولہ الکریم اللهم فاطر السموات والارض عالم
 الغیب والشہادۃ انت تتکلم بین عبادک فیما کانوا فیہ سخیفون صحائف شریفہ اخوان کرام مولانا محمد صدیق
 و مولانا حسن علی و محمد امین بہ نقاب یکدیگر رسیدہ مضامین آن ظاہر گردید بسیار ان نصیحت کینید کہ
 ہما لکن نابیرہ فتنہ رافر و نشانند و برانید از مخالفان صبر نمایند و گستاخانہ باطن بزرگان حوالہ نمایند
 ہا در و کشاں ہر کہ در افتادہ و بر افتادہ از اہل ارادت کہ این شور طغیان ظاہر شود از مخالفان طریقت

Marfat.com

چہ گلہ نموده آید حسبنا اللہ و نعم الوکیل پیش ازین مجبوب بیان العباد و نوشتہ فرستاده شدہ است
کہ ہم مادہ شہیمہ نباید انشاء اللہ تعالیٰ رسیدن آن تشکیل فتنہ میشود و ماہ النزاع نمیمانند خوب مطالعه خواهند
نمود و بکنہ خواهند رسید و مکتوب و دست و ہم را از مکتوبات جلد اول کہ پیام میر محمد نعمان است نیز مطالعه
کنند و تشفی حاصل نمایند بالجمله چون سوال نموده اند از جواب چارہ ندارد و این رقمہ از این خالی نبود
سوال حضرت ایشان ما قدس سرہ بر نگاشته اند کہ حقیقت کعبہ ربانی فوق حقیقت محمدی و حال آنکہ
السرور علیہ و علی الصلوٰۃ و السلام افضل مخلوقات است لولاک لما خلقت الافلاک ولما اظہر الربوبیۃ
کما ورد جواب اولاً آنکہ حقیقت کعبہ ربانی ناشی از مقام معبودیت و سجودیت است و کمال آن سرور
علیہ و علی الصلوٰۃ و السلام در مقام عبدیت و عابدیت میتواند کہ حقیقت کعبہ ذات الہی حل سلطان بود
کہ فی الحقیقہ معبود و سجوداوست یعنی حقیقتی کہ منشا سجودیت این صورت گشتہ است شک نیست کہ آن
حقیقت ذات حق است عزیز بمانہ پس اگر این حقیقت را فوق و تفضل بر حقیقت محمدی بود چه محذور است
و تحقیق این سوال در جواب رابع خواهد آمد انشاء اللہ تعالیٰ و حقیقت کار بظہور خواهد پیوست و آنکہ میگویید
کہ حقیقت ممکن کہ صورت کعبہ است ممکن باشد واجب چگونه بود جواب گویم کہ حقیقت شے بطور علیہ
نہ عبارت از ذات شے و ما بالشی ہو ہواست بلکہ عبارت مبداء فیوض وجودی و توابع وجودی
اوست و آن شے کا نکل است مراد را مقرر قوم است کہ حقیقت محمدی علی صاحبہا الصلوٰۃ و السلام
و التجیہ تعین اول است کہ مسمی است بوحدة و خالق سایر ممکنات را اعیان ثابتہ اند در تعین ثانی
کہ مسمی بواحدیت است اثبات مینمایند و این ہر دو تعین را وجوبی بیگویند و قدیم میدانند قال فی مقدمہ
نفس الفصوص امکان ہوا لوجود المتعین فامکانہ من حیث تعینہ و وجوبہ من حیث حقیقتہ پس جائے
کہ حقیقت کعبہ ربانی را در مراتب وجوب اثبات کردہ اند منہی بر اصطلاح قوم است و آنجا کہ نوشته
اند کہ حقیقت ممکن البتہ ممکن است بر اصطلاح قوم نیست تحقیق علاحدہ است و مقالہ مفردہ نوشته
بودند کہ صورت کعبہ ہمیں صورت ظاہر است با چیزے دیگر متحد و ما حضرت ایشان ما قدسنا اللہ تعالیٰ
سرہ الا قدس نوشتہ اند کہ صورت کعبہ عبارت از سنگ و کلوخ نیست چہ اگر فرضاً سنگ و کلوخ در میان

۱۴ از بیجا لادم کی آید کہ حقیقت کعبہ افضل از خدا و حقیقت محمدی

Marfat.com

Marfat.com

رابعاً۔ آنکہ پیغمبر علیہ وعلی آلہ الصلوٰۃ والسلام سہمی است بدو اسم محمد و احمد ہر کدام را ولایت علاحدہ است
 باعتبار وجود عنصری او و ارشاد او و مرین عالم ظلماتی را اسم مبارک او محمد است صلی اللہ تعالیٰ علیہ
 وعلی آلہ وسلم ولایت این اسم مبارک ناشی است از اسم الہی کہ مناسبت بہ تربیت این عالم سفلی دارد و سہمی
 است بحقیقت محمدی و باعتبار وجود روحانی او کہ مرین عالم ملکوت و روحانیان است و پیش از وجود
 عنصری ہاں وجود مہنی بود و باندازہ آں فرمودہ علیہ وعلی آلہ الصلوٰۃ والسلام کنت نبیا و آدم
 بین الماء والطین نام پاک او احمد است و ولایت این نام ناشی است از شان جامع کہ مبارک و اول است
 مر حقیقت محمدیہ را علی صاحبہا الصلوٰۃ والسلام و التھیہ و مناسبت است از تربیت آن عالم نورانی
 را کہ سہمی است بحقیقت احمدیہ و نیز معبر است بحقیقت کعبہ ربانیہ و ثبوتی کہ بنشا عنصری تعلق دارد
 باعتبار حقیقتین است خصوصیت بیک حقیقت ندارد و در ہا و دریں مرتبہ آں شان است و ہم
 مبارک آن شان بہذا دعوت این مرتبہ اتم آنداز دعوت سابق چہ آن دعوت مقصور بر عالم امر و
 روحانیان بود و دعوت این مرتبہ شامل خلق و امر است و ہر کدام ازین ہر دو حقیقت بمنزلہ مکان طبعی
 است باعتبار ہر دو اسم مبارک او صلی اللہ تعالیٰ علیہ وعلی آلہ وسلم و فوق این دو حقیقت پیغمبر را
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم عروجات لائقہ و لا تخصی است کہ نہایت آنرا اعلام الخیوب و اندو مدارک
 و مناط اصطفی و تفوق بہ نسبت ازین تحقیق لایح گشت کہ حقیقت کعبہ جزویت از حقیقت جامعہ او
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم کہ جامع است مرکبات جسمانیہ و روحانیہ و خلق و امر او را صلی اللہ
 تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم و نیز ظاہر شد کہ این تفوق مناقش فیہ فی الحقیقہ تفوق بعض کمالات آنسور است
 بعض دیگر او باید دانست کہ حقیقت محمدی را در کلام آنحضرت و اطلاق است یکی آنکہ مذکور شد در
 تقابل حقیقت احمدی و حقیقت کعبہ ربانی اطلاق دویم آنست کہ جامع است بین الحقیقتین
 و ہر کدام ازین دو حقیقت جزاوست معبر است بحقیقہ الحقایق سوال و جواب اول حقیقت کعبہ
 از مقام معبودیت و سجودیت متحقق ساختی و ذات حق جل و علی مقرر نمودی و کمال محمدی را منحصر
 در مقام عابدیت کردی و معبود و سجود را بر عابد و ساجد فضل و تفوق است و درینجا حقیقت کعبہ جزو

حقیقت محمدی گفتی الخ بظاہر این ہر دو تحقیق تدافع دارد و چہ تو فوق حبیبیت گویم آنچه بخاطر فائز این
سکین راہ می یابد آنست کہ حقیقت کعبہ را ذات حق جل شانہ گفته اند در ان موطن ذات البتہ ماخوذ
بشانی از شیون و اعتباری از اعتبارات خواهد بود نہ ذات معرا از نسب کہ آن مرتبہ علیا را با عالم
غنا می ذاتی است و مرتبہ اطلاق ذات را تعالی بی ملاحظہ اعتبار مسجودیت و مہبودیت و بانانندان
کعبہ چہ نسبت و کدام مناسبت پس حقیقت کعبہ باید کہ ذات ماخوذ باعتبار سہ و شانی بود و ذات
کہ مقید بہ شان باشد شانی است از شیون و مناسب آنست آنچه ارباب معقول گفته اند کہ در علم
الشیء بالوجہ علم بوجہ است نہ بشیء و مقرر است کہ حقیقت محمدی علی صاحبہا الصلوٰۃ و السلام و التیمیۃ
جامع جمیع شیونات است پس این شان کہ حقیقت کعبہ ربانی است نیز داخل در ان حقیقت جامع بود
و جز او باشد و تدافع منافع بود زیرا کہ در بالا مقرر شد کہ حقیقت محمدی را دو اطلاق است جواب اول
کہ در ان حقیقت کعبہ را مسجود و حقیقت محمدی قرار دادہ متبنی بر اطلاق اول است کہ مقابل حقیقت محمدی
است علی صاحبہا الصلوٰۃ و السلام و در اینجا کہ حقیقت کعبہ را خیر گفته متبنی بر اطلاق ثانی است کہ حقیقت
الحقائق است اگر گویند مسلم و شیتم کہ حقیقت محمدی علی صاحبہا الصلوٰۃ و السلام و التیمیۃ جامع جمیع
شیون و اعتبار است لیکن نہ باعتبار اطلاق آن شیون بلکہ باعتبار حصول آن در علم و تفسیر آن
بتعلق علم جمعی چہ حقیقت محمدی عبارت از علم جمعی است و حقیقت کعبہ نفس شان است نہ صورت علمیہ
آن پس جز بودن در جز ممنوع باشد گویم بطور قوم صورت علمیہ شان نفس شانست باعتبار اتحاد
علم و معلوم و بطور حضرت ایشان ما قد سنا المد سجانہ بسرہ کہ بعینیت قائل نمیشند گویم کہ آنحضرت
نوشته اند کہ حقیقت احمدی کہ مغیر بحقیقت کعبہ ربانی است آن معنی است کہ مبداء وجود اعتباری
شان علم است و میتواند کہ این معنی مبداء است کہ ہماں ذات ماخوذ بشان بود پس حقیقت محمدی
باطلاق ثانی جامع بین الحقیقتین بود و حقیقت کعبہ بعض کمالات او باشد آری حقیقت محمدی
باعتبار اطلاق اول جامع این شانست بلکہ صورت علمیہ از اجماع است فتدبر و لا تنکس من الغاظر
ازین تحقیق جواب خامس ظاہر شد مراد اصل سوال را بر اصطلاح قوم چہ حقیقت کعبہ بہر چند نفوق دارد

لیکن مندرج است در حقیقت محمدی باعتبار احاطہ علم و اتحاد علم و معلوم بس فضیلت ممنوع باشد چه
 جزا بر کل تقدم و تفوق است کہ مستلزم قضاییت نیست و آنچه در جواب اول مذکور شد کہ کمال آنسرور
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ وسلم و عابدیت و عابدیت است گویم کہ عابدیت و عابدیت کمالی است کہ تعلق
 بتعین امکانی آنسرور دارد و علی آلہ الصلوٰۃ و التسلیمات یا بحقیقت او باطلاق اول نہ مطلقاً چه
 محقق شد کہ حقیقت حقیقی او علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ و السلام کہ معنی ثانیست حاویست حقیقت
 کعبہ را بس کمال کہ حقیقت کعبہ ثانیست حقیقت او را نیز ثابت بود و فضل حقیقت او را باشد علیہ
 و علی آلہ الصلوٰۃ و التسلیمات ما گویم کہ کمال او علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ و السلام باعتبار صورت حقیقت
 عابد است لیکن محسوس و موجود بودن حقیقت کعبہ حقیقت او را باطلاق ثانی ممنوع است بلکہ او را
 علیہ الصلوٰۃ و السلام درین مقام حقیقی است کہ فوق حقیقت کعبہ است و فوق کل ذی علم علیم تنبیه
 تحقیق سخن درین رقمہ باندازه مکتوب دویست و نهم است از مکتوبات جلد اول و در مکاتیب دیگر ہم
 ازین مقولہ سخن بسیار است و حقیقت الامر عند اللہ سبحانہ و فوق کل ذی علم علیم و اسلام +

مکتوب دویم بہ مولانا حسن علی در جواب سوال او کہ از معنی مجدد الف ثانی نموده

بود و از علامات و آثار آن

الحمد للہ والسلام علی عبادہ الذین اصطفی صحیفہ شریفہ اخوی مولانا حسن علی رسیدہ مضمون
 آن بوضوح پیوست نوشته بودند کہ بعضی سائلان سوال میکنند کہ تعریف مجدد الف ثانی چیست
 و آثار و علامات او کدام است و در حضرت ایشان شما ازین کمال است چه بظہور آمدہ تا در شان
 ایشان آشنائی و بیگانہ را باطلاق این اسم شتباری نماید و ما مجدد الف ثانی بودن امریست
 کشفی و الہامی کہ بوجدان صاحب این معاملہ تعلق دارد التزام امریست کہ با آثار و علامات
 معقول آشنائی و بیگانہ توان کرد بہر کہ آشنائیست و سعادت ازلی دارد و از راہ مناسب معنوی قبول امر

اہل اللہ نمایاں و مورد فیوض و برکات ہیں اکابر سیکر و دوسرے بیگانہ و بی سعادت است از جہت سناکت
باطنی اگر پی باین اسرار بند و قبول نماید و از فیوض و برکات نشان محروم ماند بیگانگان از بحث
خارج اند ما را بہتر و قبول آہنہا کارے نیست سکران مثل قرآن مجزہ باہرہ دیدند و در انکار ماندند مع
ذکر کسی را کہ قوۃ حدسیہ عطا کردہ اند اگر در اطوار و اوضاع آنحضرت نیک تامل نماید و فیوض و برکات
و کمال و اکمال و علوم و ہر ارکہ آن قدوہ ابرار بآن ممتاز است مشاہدہ کنند بے تکلف حکم بجد و
بودن ایشان نماید حضرت ایشان باقدسا اللہ سبحانہ لیسرہ در مکتوب چہارم از مکتوبات جلد ثانی
برگذاشتہ اند کہ این معارف از حیثہ ولایت خارج است ارباب ولایت در رنگ علمائے زوہر در ادراک
آن عاجز و در درک آن قاصر این علوم مقتبس از مشکوٰۃ النوارین ہوت اند علی اربابہا الصلوٰۃ و السلام
و التہنیتہ کہ بعد از تجدید الف ثانی بہ تبعیت و وراثت تازہ گشتہ اند و بطراوت ظہور یافتہ صاحب
این علوم و معارف مجدد و این الف است کمالا لایحیی علی الناظرین فی علومہ و معارفہ التي تتخلق
بالذات و الصفات و الافعال و تتلبس بالاحوال و المواعید و التجلیات و الظہورات فیعلمون
ان ہولاء العلوم و المعارف و راز العلوم العلماء و درار معارف الاولیاء بل علوم ہولاء بالنسبۃ
الی تلك العلوم قشر و تلك المعارف لب و ذلک القشر و المد سبحانہ الہادی بدانند کہ بر سر ہر ہائے تجدیدی
گذشتہ است مجدد و ہائے دیگر است و مجدد و الف دیگر چنانچہ در میان ہائے و الف فرق است در مجددین
ایہا نیز فرق است بلکہ زیادہ ازاں و مجدد آہستہ کہ ہر چہ در ان مدت از فیوض امتنان برسد
بتوسط او برسد اگر چہ اقطاب و اوتاد آن وقت ہوند و بدلا و نجبا باشند خاص کنند بندہ بہ صحت عام

مکتوب سوم بخواجہ محمد صدیق پشوری در جواب عرضیہ او کہ منضمین از ذواق و عروجات

جدیدہ بو و با بیان علامت وصول بحالات نبوت

بعد الحمد و الصلوٰۃ و ارسال التہنیت میرساند مکتوب مرغوب کہ بدست یاران نلا صنیف فرستادہ

بودند و اذواق تازه و تزئینات و عروجات جدیده در آن مندرج ننموده رسیدند و خوشوقت ساخت
 و سبب لذات معنویه گردید اللهم زد نوشته بودند این نسبت خاص الخاص که درین ایام روی میدیدیم
 بیفتین میداند که از کمالات نبوت است و سابق آنچه بود داخل کمالات ولایت بود الخ علی از کرم او
 تعالی بعبودیت علامت حصول کمالات نبوت مضمون این حدیث است که وار گذشته است
 من یومن احدکم حتی یکون سواه یجامل ما جئت به حکام شرعیه از او امر و لواهی مقتضائے هو الی و و
 موافق خواست نفس باشد نوشته بودند که نسبت سابق را باین نسبت که بآن مباحی است نسبت عدم
 و بلکه است غیر از آنکه از آن نسبت ماضیه استغفار نماید و جوی نمی بیند ۶ اینجا همه آنست که برتر زیباست
 الخ علی کمالات ولایت را با کمالات نبوت چه نسبت کمالات ولایت زینتائے کمالات نبوت اند و ظلال
 و انموذجات آن در هنگام وصل و حصول اصل از ظل و انموزج استغفار است از کیفیتش که بخواجه
 رحمت علی روئے داده نوشته بودند و خواجه را محاط نور محمدی و ستمک در آن بافتن موضوع
 اینجا سید محمد الشیخ سبانه علی و لک خواجه را مناسب خاص است با حق سبحانه آثار آن بر منصف ظهور
 آرد و میرزا ستم بیگ را نیز از این نسبت علیه پیر و گرداننده قریب مجیب +

مکتوب چهارم بمیرزا هادی در جواب مکتوب وی که مشکل بر بعضی از احوال بعضی

از احوال بود و ترغیب بحصول نسبت فنا باضایح ضرریه

بعد الحمد و الصلوة و ارسال التحیات به برادر گرامی میرساند صحیفه که درین و لافرستاده بودند رسیده سبب
 سرشت گردید و یک کتابی پیش ازین بدتی از ان عزیز که ظاهر از اکبر آباد نوشته بودند نیز رسیده لیکن
 بعد سافت و عدم علم بقا که روانه انصوب باشند خدمت نا نوشتن را جواب است احمد الشیخ سبانه که بصحت
 و عافیتند و از و یاد محبت فقرا خالی و فارغ بنید و بطریق ما خوده تقید دارند نوشته بودند که نفی و اثبات
 است و یکبار میباید معنی همیشه در کینفس میشود و گایه اگر قصد زیادتی کند تا چهل بلکه زیاده بیکدم رسد

Marfat.com

Marfat.com

لیکن از روی معنی و باطن در ملازمت و حضور است و بدعا فرستادن حضرت که وظیفه فقر است مستولی
 و مشغول ۴ دیدہ سعدی و جاں ہماہشتند و در حدیث آمده است الروح مع من احب چون محبت
 درست وارد از راه درونی در هیچ موطن و معرکہ از خدمت عالی جدا نیست و ہمہ جامعیت معنوی دارد
 خوش گفت بدیت از درون شنو آشتا و از برون بیگانہ اش این چنین زیبا صفت کم می بود اندر چہاں
 بنی الصوفی کاین باین ای کاین مع الخلق صمود و باین جنم حقیقت و معنی چہ باطن و حقیقت او
 از ظاہر او بلکه از جمیع ماسوائے اللہ ثنائے کستہ و مراحل دود زرفشہ و بغیب الغیب پیوستہ
 غفلت ظاہر در باطن او سراپت ندارد و عوام را باطن با ظاہر الیچتہ است و غفلت ظاہر در باطن
 سراپت می کند و خواص را کہ باطن نشان بمراحل از ظاہر منقطع گشتہ است و چنین است و غفلت
 ظاہر در باطن راہ ندارد و در حضور و آگاہی او نقصانی نمی آرد و چہ حضور و آگاہی ملکہ او گشتہ است
 و صفت لازم او شدہ چنانچہ سمع صفت سماع و بصر صفت باصرہ کہ بہیچ وجہ از وی منفک نیست
 بعضے از سالکان این راہ را بنوعی این لفظ است دست میدہد و نشان از ما سوا حاصل میشوند
 کہ اگر تکلف یاد ما سوا کند ہرگز پیدا و نیاید و اگر بالفرض عمر حضرت نوح علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ و السلام
 با و بدہند ہرگز خیال ما سوا در باطن او را و نیاید بواسطہ نشانی کہ دل را از ما سوا حاصل حصول پیوستہ است
 این کمال نخستین کمالات کمالیت است و محبت بقای قلبی مربوط است بزوال علم حصولی اشیا را ازین مقام اگر ترقی و رفیع شود علم حصولی
 کہ دران موطن اتحاد علم و علم است نیز در تک علم حصولی و بزوال آرزوخت با صبح عدم کشد ثنائے نفس و بعد از ان نفس تمام اطمینان آید
 و مفاد حکام الہی بجالی گردد و باسلام حقیقی مشرف شود و رضی و مرضی گردد و مورد مہربانیت یا ایترتا النفس
 المطنیۃ ارحمی الی ہر یک راضیہ مرضیہ بود و فوق این دو کمال کمالات دیگر ہم است کہ مشروط
 باین دو کمال است از ان کمالات چہ بیان نماید ع قیاس کن رنگستان من بہار مرا
 شعر و من بعد ہذا ما یدق صفاتہ + و ما کتمہ اخطی لدیہ و اجل + و لیغمم المکتوب بانحدیث
 النبوی علی مصلی الصلوٰۃ والسلام و التمیۃ عن معاذ بن جبل قال اختبت عن رسول اللہ صلی اللہ
 تعالی علیہ وآلہ وسلم ذات حدیث عن صلوة الصبح حتی کدت انزل ای عین الشمس فخرج

يا فتوب بالصلوة فصل رسول الله تعالى عليه وسلم وتجوذ في صلوة فلما سلم دعا بصوته
 فقال لنا على مصافكم كما انتم ثم انتقل اليك قال لنا اني ساعدتكم ما جنى عنكم الغدات اني
 قمت من الليل فتوضات واصليت ما قد راني ففست في صلوتي حتى استنقلت فاذا انا برني
 تبارك وتعالى في احسن صورت فقال يا محمد قلت لبيك رب قال فم يختم الملاء الاعلى قلت لا
 ادري قالها ثلاثا قال فرائيه وضع كفه بين كتفي حتى وجدت بردا فامله بين ثديي فتجلى لي كل
 شئ وعرفت فقال يا محمد قلت لبيك رب قال فم يختم الملاء الاعلى قلت في الكفارات قال
 وما هن قلت مشي الاقدام الى الجماعات والمجلس في المساجد بعد الصلوة واسباغ الوضوء
 حين الكربات قال ثم فم قلت في الدرجات قال وما هن قلت اطعام الطعام ولين الكلام
 والصلوة بالليل والناس نيام قال سل قلت اللهم اني اسالك فعل الخيرات وترك المنكرات
 وحب المساكين وان تغفر لي وترحمي واذا اردت فتنة في قوم فتوفني غير مفتون واسالك
 حبك وحب من يحبك وحب عمل يقربني اليك فقال رسول الله صلى الله تعالى عليه واله
 وسلم انما حق قاصر سوهاتم تعلموها عرواة القومذني وقال هذا حديث حسن صحيح

مكتوب ششم بنو احمد محمد حنيف ورضا بچ نافع ووزعيب عزيرت

بعد الحمد والصلوة وتبليغ الدعوات بجناب اخوي ميرساند احوال ويا وضاع فقرايحي ابن حدود
 مستوجب حمد استيد که آن برادر شير نجافيت واستقامت باشند وروا شده او به از روز گذشته
 بود من استوي لوماه فهو مغيون ششپده باشند بدنيست که از ان عزيز کتابته و خبري رسیده خاطر
 مشوش است هم بر کجا است خدايا سلامت دارش بعد مسافت عذرونه مينمايد بالجملة جمعيت باشند
 وبيک لحظ از تفقد ونگراني مطلوب فارغ نه باشند و همواره از درونا يافت مشفکر و محزون بودند و عبرت
 راغب باشند و از خدک اخلق هم امکان گريزان الاستيناس بالناس من علامات الافلاس و اين
 فقر را از دعائے خير منشي بسازند و کيفيات ظاهري و باطن را نويشان باشند که خاطر نگران مي باشند

وجہات و ایقان ارکان خمسہ اسلام و ترغیب بر سبک طرفیہ صدوقیہ و ہدایہ طرفیہ علیہ نقشبندیہ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين والله الطاهرين الصالحين ذات
 بركات را شمول لطائف و عنایات خوش داشته بحلیہ اتباع نبوی و سنن مصطفوی علی مصدر رکھا
 صنوف الصلوة النامیات مزین و مجلی وارد بمرست النبی الامی و الہ الامجاد اہما بعد حقایق آگاہ
 مولانا محمد حنیف اظہار مہربانی ہائے شامیت بقدر بسیار گرد و اسدعائے کنایتی کہ منضم نصابی باشد اجماعاً
 للعلمتس بہ کلمہ چند نام مربوط بر آیت کرد و محذوم حق سبحانہ آدمی را مہمل بنیاد فریدہ است و بطور اولنگذاشتنہ تا ہر چہ اند
 بکنند موافق ہوائے نفس و خواہش طبیعت زندگانی نماید با و امر و نواہی اورا مکلف ساختہ است و بہکالیف
 گونان گون مخاطب گردانیدہ این کس چارہ ندارد و بغیر از انکہ بمقتضائے آن زندگانی نماید و ہوائی نفس
 طبیعت را کہ برخلاف آن باشد بگذارد و اگر چنین نکند مورد سخط و غضب مولای حقیقی شود و سخن عذاب
 و انواع عقوبات گرد و خوشا وقت و حال کسانیکہ کمر بستہ را در خدمت مولیٰ چست برستہ اند و کجیمت در
 کسب مراضی او کوشیدہ قطوبی لمن وفق لمضات اللہ و یا حسرتا علی من فرط فی حب اللہ فبشری
 للمصالحین و الا بوار و ویل للکافرین من النار سبق المفردون و هلك المسوقون دنیا محل
 زراعت است در وقت زراعت بعیش پر و اخص و بلذات قائمہ غیر مرضیہ ساختن خود را از عیش مویہ
 مرضی بازداشتن است عقل دورانیش آنرا باور ندارد و لذات باقیمہ مرضیہ را گذاشتہ فرقیہ لذات
 قائمہ مبعوضہ نگردد پس از تصحیح عقائد و تمیزہ بر وفق آرای صائب علمائے اہل سنت و جماعت شکر اللہ
 تعالیٰ سعیم کہ ما خود از کتاب و سنت است چارہ نیست و از ادائے فرائض و واجبات و از اجتناب از
 محرمات گذرنہ و بہترین عبادات و معتبرین طاعات نماز است کہ ستون دین و فارق مہین در میان سلم
 و کافر است و قرنی کہ در حین ادای آن حاصل است بیرون آن نادر است پس نماز را پنج وقت
 بجماعت و جمعیت و تعدیل ارکان و اسباع و ضو در اوقات مستحبہ ادا باید کرد و در فی الحدیث ان العبد
 اذا قام الى الصلوة فتحت له ابواب الجنان و کشف له الحجب بینہ و بین ربہ و استقبلہ

امید که آن برادر گرامی نیز بحقیقت صورتی و معنوی متجلی باشد محمد و ما حقیقت وصل و شہود موعود و فہر دست موعود
 از ما و شما وظائف بندگی میخوانند و وظائف بندگی دو قسم است قسمی است کہ عمدہ در تحصیل آن جوارح ظاہری است از نماز و
 روزه و صدقہ و حج و جہاد و غیرہ آن قسمی است کہ مربوط بباطن است از توبہ و زہد و توکل و فکر و اخلاص و رضا و مثال
 آن وسلوک این مقامات جدا جدا است تمام دارد بلکه گاہ بود کہ از وصول مطلوب کہ مناسب این نشانی است باز دارد
 و جذب الہی جل شانہ و تنگی نفسی نفاذ پس طریقے باید گیرند کہ محاذی مطلوب بود و الا ایصال مقصود بخلاف نوز و خلاص
 این مقامات بطریق اجمال و ضمن آن بہرست حاصل آید و سیر تمام در اعمال جوارح پیدا آرد و آن طریقہ است
 کہ بزرگان آثار اختیار کرده اند و ابتدا در آن از انفس قرار داده کہ متضمن جذب و محبت است سیر افاق وسلوک
 مقامات طفیلی این معاملہ است زیرا کہ محبت چون ساعت تساعت استیلامی باید از اسوائے محبوب آفاقاناً
 انقطاع حاصل می آید و بحدی میرسد کہ در دیدہ باطن خیر محبوب میماند و تعلق علمی و حبی از غیر گسستہ میشود و در ضمن
 آن حقیقت مقامات مذکور تحقق میشود و چون محب را اطاعت محبوب لازم است در وظائف اعمال جوارح نیز گرم
 خواهد بود و بموجب المرص من احب چون محبوب و رائے آفاق و نفس است عارف نیز از نفس در رنگ آفاق میگردد
 و بخیر و محبت پیچون با محبوب بدست می آرد و چون درین نشاندہ کہ را آنقدر قوت نیست کہ کنہ آن محبت را در یابد
 کہ آن موعود و نشانہ از خروست لاجرم امروز بوظائف طاعات صوری و بوظائف مراقبات معنوی بسرمی برود تا فریبند
 آن قوت باصرہ حاصل آید و حقیقت این محبت را در یابد کہ آن برادر گرامی است راجبت در ادائے وظائف اعمال بر بند
 و دراز دیا و کیفیت و کمیت اعمال سعی بلیغ نماید و باطن بدوام توجہ و اقبال مہمور و مشتہ از انفات باسوائی مطلوب
 ہماکن باز دارد و در وظاہر الاثم و باطنہ نص قاطع است و سجدی مداومت این معنی نماید کہ این حالت ملکہ شود
 و از تکلف و از طریق حقیقت آید و از یاد کرد و یاد داشت گراید چہ نعمتی است کہ ظاہر بوظائف اعمال کہ باطن
 مربوط است مشغول باشد و باطن از دیدہ اسوائے بود و در مطلوب تشرق و تہلک باشد و السلام علیکم و علی سائر
 من اتبع الہدی و القرم متابعة المصطفی علیہ و علی الہ الصلوٰۃ و التحیات و البرکات العلیہ

مکتوب یازوم شمشیر خان در تخریص برخالف نفس امارہ و تصحیح عقاید برفیق ارای صابریہ

خدا می، و سه چهار بار این آواز مسموع شد مطالعه آن خوشوقت ساخت بشارت بزرگ است امید است که شیطان
 لعین را در آن مدخل نبود و در حمانه باشد و آنچه در مراقبه پیش او صورت آفتاب ظاهراً شد پس منور گردان قسم
 رنگ شعله میزد و در آب بشمار بالوان مختلف پر تومی انداخت آن آفتاب نزدیک شدن گرفت تا در وجود شما رفت
 و غائب گشت بسیار روشن و صیقل است این واقعه با واقعه سابق مناسبت تام دارد چه میتواند که این نور پر تو معین ثابت
 شما باشد که شمار با خود لقا بخشیده و تحقیق معین ثابت از کمالات ولایت است و حدیث در بیان کریمه او من
 کان میناً فاجیناه و جعلنا له نوراً الا لایه وار کشته است النور اذا دخل الصدر انفتح فقیل هل لذلک علم
 یا رسول الله قال علیه و علی الله الصلوٰة والسلام لغیر التجانی عن دار الغرور و التاهب لدار القوارسی نمانند
 که کمال این نور متحقق کردند و فی ذلک فلیتفانس المتنافسون این هر دو واقعه بشمارند و امیدوار میازند
 و آنچه در باب حدیث لا صلوة الا بحضور القلب و جماعه که بدوام حضور قلب و استقامت خطره شرفیذ نوشته بودند
 مخد و ما اگر از قلب در حدیث لطیفه معین مراد است کما هو الظاهر پس جماعه که بلکه حضور شرفیذ ظاهر است که این
 نماز بهره دارند و اگر از قلب لطیفه معین مراد نبود و حضور با کلیه مراد باشد که از هیچ گز غفلت و خطره نبود پس
 این جماعه نیز از این نماز خط و افروارند چه عمده درین معامله قلب است و منظور نظر اوست چون او بحضور بر صورت
 اگر غیر او غفلت و خطره بود آن قدر مضرت ندارد که غفلت او دارد و گویا غفلت و خطره قلب مرض ذاتی است
 و درونی غفلت و خطره خیالی با وجود حضور قلب مرض عارضی و بیرونی چه بعد از رفع خطره از قلب مور و خطره باغ
 و خیال است شان مابین المضمین ربنا اتم لنا نورنا و اغفر لنا انک علی کل شیء قدید

مکتوب دهم بحقائق آگاه خواجه محمد حنیف در بیان آنکه سیر فانی که عبارت از طی مقامات
 اعشره است و طریق بزرگان ماورسیر نفسی بطریق اجمال قطع میشود و معامله محب
 از آفاق و انفس بیرون میروند و بیرون انفس و آفاق مصیبت همچون باوب بخت میگرد
 حضرت حق سبحانه از خود زمانه بخشید بحباب قدس خویش میبانی و داد احوال درویشان اسخود مستوجب حمد است

و حلی نیست سابقہ عنایت می باید و پس باید دانست که جائز بلکه واقعہ است کہ خال خال از افراد امیر را
بطفیل پیغمبری صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم پیرہ اصالت حاصل بود هر چند قلیل بودند بل اقل زیادہ از دو و کسی
معلوم نیست کہ باین کرامت ممتاز باشد *

مکتوب ششم بجمالتق و معارف آگاہ مولانا محمد صنیف در بیان بعضی از لوازم طریق ارشاد

بامواعظ و نصائح

الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی صحیفہ شریفہ اشومی اعزری مولانا محمد صنیف رسیده بہ پیشچ خوشوقت
ساخت و از مطالعہ احوال پسندیدہ بعضی از اہل طریقہ کہ نوشته بودند فرحت افزو واللہ اکثر اخواننا فی الدین
و شبتنا و ایام علی الصراط المستقیم باید کہ توجہات را از آنها دریغ نداشت و بحفظ نسبت و دوام ذکر و مراقبہ
و آداب طریق دلالت نشان نمایند و از صحبت مخالفان باز دارند و باتباع سنت امر کنند تا راہ ترقی مفتوح
باشد و ہر کہ شیوق آرزو طلب خد طریق نماید طریقہ را با و گویند و بروت را درین امر راہ نہ ہند و در کار طلبہ
سگرم باشد و اگر طالبی را ذکر در نگیرد او را از ذکر باز داشته بجز و وقوف قلبی امر نمایند و توجہات کنند امید
کہ ذکر در گیرد دیگر باید کہ راہ ملاقات اہل دنیا ہما کن بر بندند و بزایویہ نامرادی خو کنند و حیات چند روزہ
را در تحصیل زاد آخرت مصروف دارند و سایر امور را بحضرت حق جل و علی سپارند رب المشرق و المغرب
لاد الہ الا ہو فاتخذہ و ثبیلہ و اگر طبیعت شیوق صحرا کند بسیر صحرا آید بالجد عہر کجا خود بناشتی آنجا باش
و السلام علیکم و علی سائرین اتبع الہدی و الترم متابۃ المصطفی علیہ و علی الصلوٰۃ و البرکات العلی *

مکتوب ہفتم بہ غلام محمد فاروق در بیان واقعہ و نشن کہ دیدہ بود و جواب استفساری

کہ از حدیث لا صلوات الا بحضور القلب نمودہ

الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی المکتوب مرغوب برادر اعز و ارشد میان غلام محمد فاروق رسیده بہ سرت
بی اندازہ بشید اللہ تعالیٰ بدرجات کمال ترقی بخشا و نوشته بودند کہ از غیب آواز سے بیگوش رسید کہ تو از اولیا کے

الحمد والعین ما لم یحیط بهم ودر حدیث است المصلی یقرع باب الملك وانه من یدم قرع الباب
 یوشک ان یقتله وهم ودر حدیث است مثل الصلوة الخمس کمثل نهر جار عذب علی باب احدکم فقیل
 فیه کل یوم خمس مرات فما یبقی من ذلك من الناس وهم ودر حدیث است ان من حافظ علی هؤلا
 الصلوة المكتوبات فی جماعه کان اول من یجوز علی الصراط کالبرق اللامع وحشره الله فی
 اول زمره من السابقین وکان له فی کل یوم ولیله حافظ علیهن کاجر ایت شهید قتلوا فی سبیل الله
 واز اموال نامیه و النعام سانیه زکوة بمصارف ان مینت و رغبت باید و او فی الحدیث ما نقصت صدقة
 من مال وما زاد الله عبد العفو الا غرا و ما تواضع احد الله الرفع الله وهم ودر حدیث است
 ما من صاحب ذهب ولا فضة لا یودی منها حقها الا اذا کان یوم القیامة صفحت له صفایم من
 نار فاحی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جنبه و لحمها کلها ردت بروت اعيدت له فی یوم کان
 مقداره خمسين الف سنة حتی یقضى بین العباد فی سبیله اما الی الجنة و اما الی النار انما
 کرم بعد جولان حول و صرف ما یتحتاج الیه اسنجه باقی ماند چهلم حصه ازال فرض کرده است عجب بی الصافی باشد
 که در اداسه آن هم تسایل نماید و کبیل بگذراند جان و مال هم از دست تعالی اگر ایثار تمام مال بفقیر سفیر مرد
 و طلب جان مینماید و متولیان بارگاه حمد شیش بی چین ابرو و شوق از هر چه تمام ترا ایثار جان مال
 میگردند سعادت خود و در آن میدانند شجران قال لی مت مت سمعا و طاعة
 و قلت لداعی الموت اهلا و مرجا خوش گفت بیت گریخت جان توانستی خریدن صل و دست
 طالب وصل تو بودی هر که جانی داشتی در روزه ماه مبارک رمضان بذوق باید داشت سعادت
 خود و در آن گرسنگی و تشنگی باید دید و در حدیث است کل عمل ابن آدم یضاعف الحسنة بعشرا مثقالا
 الی سبع ما تضرعت قال الله تعالی الا الصوم فانه لی و انا اجزی به یدع شهوته و طعامه من
 اجلی للصایم فرحان فرحة عند قطرة و فرحة عند لقاء ربه و یخلف ثم الصایم اطیب عند الله
 من المساک و الصیام جنة فاذا کان یوم صوم احدکم فلا یوفت ولا یصخب فان سابه احد
 او قاتله فلیقل الی امری صایم متفق علیه و حج خانه کعبه بر تقدیر و خوب و شرائط آن باید کرد و از نماز بصایم

تقریب با پرست و پی با ید برو فی الحدیث تابعوا بین الحج والعمرة فانهما یبقیان الفقرا والذنوب کما یبقی
الکیرخیت الحدید والذهب والفضة و لیس لجنه البروزة ثواب الا الحینة و چون بنا کے سگمانی
بر شیخ چیز است یکی شہادت ان لا اله الا الله وان محمد رسول الله و چہار و بکر است کہ مذکور شد پس
اگر دیکھے ازیں شیخ چیز خلل رو و در مسلمان خلل رو و چہاں شیخ خانہ کہ بنا کے آن ہر چہار دیوار و سقف است
اگر یکے ازیں شیخ چیز بنا شد خانہ نام تمام و ویراست بعد از تصحیح عقاید دینیہ و اعمال صورتیہ سنو کہ طریقہ صوفیہ
علیہ قدس اللہ تعالیٰ ارواحہم ناگزیر است تا معرفت حق جل و علا بصول پیوند و نجات از ہوائے
نفسانی صورت بند بندہ کہ معرفت صاحب خود ندارد و منی شناسد عجیب است کہ چہ نوع زندگانی
میآید و بچہ نالوس و مالوفت خوش گفت پیت بچہ مشغول کم دیدہ و دل را کہ بدام
دل ترا مطلبہ دیدہ ترا میجوید در عالم مجاز نو کری کہ بصاحب خود معرفت و راہ سخن نہ دار و از
اعتد او خارجست و از اعتبار خارج و معرفت بطور اتیظایفہ علیہ بے فنار فی المعروف صورت بندہ
تا وجود عارف در میان است ازیں معرفت بے نصیب است پیت از نسبت حجاب تو یقین است
مشروط ہر ہ روان ہمین است ہ فنا و بقا امر است کہ بوجدان صاحب آن تعلق دارد و بیان است
نہ باید ۶ لذت می نہ شناسی بخدا ناچستی ہ پس بر عقلا و ہوشمندان لازم است کہ در حاصل کار و نقد
روزگار خود تامل نمایند ہر گرا این معرفت حاصل است فطربی و بشری آنچه مقصود از آفرینش او
بود بجا آرد و بحال انسانی رسید لیلووی قدس سرہ و آنکہ دانستی کہ ظن کیستی ہ
فارسی گرموی گر کیستی ہ چون بدانستی تو خود را از سخت ہ موی آنحضرت نسب کردی دست
و ہر گرا این دولت مطلوبہ حاصل نیست باید کہ از طلب آن فارغ نہ باشد و از ہر جا بوی ازیں مطلب
بشنام جان او برسد و رپے آن شود و بتعمیر چیزے کہ تخریب آن خواستہ اند نہ پردازد و گریہ نایاب
و ماتم فراق خود ہموارہ دانستہ باشد و ترسان و لرزان بود مبادا مطلوب را در اغوش تا کشیدہ
ندای الرحیل بگوش رسد و آنچه درین فشاہ از بے خواستہ اند حاصل نامودہ ازیں سراسے
فانی رخت بر بند و فردا بکدام زود مضرت صہر تیش در آید و بکدام جہل زبان عذر بکشاید و بارہ

در دنیا اندنی نیست بهیت ترسم که یار با مانا آشنا بماند تا دامن قیامت این غم با به نماند
 باید دانست که بهترین طریق از برای تسلیک و تسلیک راه حق جل و علا طریقہ علیہ نقش بندید است
 قدس اللہ تعالیٰ انرا از اہالیہا چہ اکا بر این طریقہ عمل بسبت اختیار کرده اند و اجتناب از بدعت
 کہ بدہ طریقہ خواستہ اند کہ اقرب طریق بود و البتہ موصل باشی و نہایت در بدایت آن مندرج بود و بعد
 از حصول ہر درجہ کمال آگاہی نشان فوق آگاہی دیگران گشتہ بہیت نقش بندید عجیب قافلہ سالارانی
 کہ بر انداز رہ پتہا بحرم قافلہ را پس طالب حق جل سلطانہ را اختیار این طریقہ عالی السب و اولی
 باشد کہ راہ نزدیک تر است و البتہ موصل است اللہ تعالیٰ ما فخر را از برکات این اکا بر بہرہ ور کند
 و از سر چشمہ فیضان سیراب گردانا و و اسلام علیکم و علی سائر من اتبع الہدای و الزم متابعت
 المصطفیٰ علیہ و علی اللہ و الصلوٰۃ و التسلیمات و البرکات العلیہ

مکتوب و وارو ہم بچہ صلاح کابلی در اشتغال با استغفار و توبہ و ترغیب بوظایف طاعات

اخوی محب صلاح بتقوی و صلاح اراستہ باشی کتابی کہ نوشتہ بودند رسیدہ خوشوقت گردانید از
 شرمندگی و خجالت خود نوشتہ بودند و ہائے توبہ مفتوح است و از او تعالیٰ رؤف و رحیم از تقصیرات کہ
 بیچس از ان خالی نیست عفو مغفرت خواهند و ہزار کی متعذر بودند و ذکر و فکر سرگرم باشند و اوقات بوظایف
 طاعات و مقربات اعمال معذور و از بیجا شب کمال صفات تصور کنند و ہرچ کہ ورت بخود ازین مہر را
 ندہند نوشتہ بودند نمیدانم کہ داخل مقبولانم یا داخل مردودان میرانند یا میجو اہند الخ محذوم این غم
 چاکاہ بہر دل راہ دار و کنیت کہ ازین اندیشہ فارغ است مگر مردوسی باشد از زنگاہ کریم امیدوار باشند

مکتوب بہر وارو ہم بچہ حنیف در جواب مکتوب او کہ در حسین احوال بعضی باران خود نگاشتنہ

بود با بعضی آداب ضروریہ بخت و ترغیب بر ضبط اوقات

الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفیٰ صحیفہ شریفہ اخوی اعزی مولانا محمد حنیف کہ درینولا

ارسال داشته بودند رسیده خوشوقت ساخت و کنایتی پیش این ازان عزیز نیز رسیده بود از احوال سترشان
خود نوشته بودند احوال محمد باشم و فاضل سنجیده و اصل است در مدت قلیله اندکی از طالبان باین قسم احوال
مهند میشوند این قسم طلاب که مصل نباید گذاشت و بر کار فقید با پد ساخت و در تربیت آنها حد نام مرعی با پد
جو نفیس کم یا بست عزیز باید داشت و هر که طلبش نماید شغول سازند و حلقه را بر گرم دارند و سبک ذکر و نگیرند
از ذکر گفتش باز دارند و مجرد و قوت قلبی امر نمایند چون بچندی برین طریق مد او مت کنند امید است که
ذکر سهولت در گیر و لیکن توجهات را از وی دریغ نباید داشت و یاران طریق که بعضی از او صبر و
ولالت مینموده باشند وصول فیوض و برکات طریق بی رعایت آداب میسر نیست شنیدد باشند که هیچ
بی ادبی بجز آن رسیده است جل و علا در عدم رعایت آداب پله حذر غالب است نفع موقوف دیگر باید که
در ضبط اوقات باشند و در اہم امور صرف نمایند با و ابرطالت کشند و از کثرت اختلاط با مردم محترم باشند
که رونق نسبت باطن راضی بر دلی نیت صالح با خلق صحبت داشتن سبب انقطاع است از خالق
تعالی عزیزی گفته که لا تصحب الا شراذم لا تقطع عن الله بصحبه الا خیار یعنی با بدان صحبت مدار
و بانیکان نوعی صحبت دار که از حق جل و علا منقطع نشوی و با مریدان و سترشان چنان سلوک
نمایند که در نظرشان عیب و باوقار و رابند آنقدر انبساط کنند که سبب جرات و گستاخی گرد و در
در کارخانه آنها افتند دیگر چون جواس نشست است بچیزی دیگر نمیتواند پرداخت شب دو شنبه بمقام
حال که ماه ذالحجه سنده بکیر از پنجاه هجری است حضرت قبله گاهی والده ماسفر آخرت گذریدند و پیمانگان
بگیر کباب و دیدہ پر آب گذاشتند و جوہ شریف شان وسیله سعادت کوشین و ویرچه رضامندی رب الشکرین
بوده که الحال از کسب آن ازان راه حرمان دست داده است ان الله وانا الیہ راجعون با یاران
و درستان ہفتاد ہزار بار کلہ طیبی لا اله الا الله خوانده ثواب آنرا بروحانیت ایشان بگذرانند و سلام
اولاً و آخراً

مکتوب چهارم شیخ عبدالکریم کابلی در جواب کتابتی که نوشته بود با ترجمہ بر علومت و انزوا

سعادت آثار مولانا عبدالکریم همواره در ترقی باشد استقامت اوضاع شما که گوش رو میشود سبب است
میگردد و زواک اللہ تعالیٰ و ایات استقامت کتابتی که منضم احوال و ترقیات خود نوشته بودید رسیدن
آن بوضوح انجامید خداوند علی و لکن بکار خود سرگرم باشند و عالی که رو بدید شکران بجا آرند و دل من مزید
گویان بان خورسند باشند و ترقی از ان بخواهند ان اللہ سبح تعالیٰ بهم حق تعالیٰ عالی همنازاد است
میدارد و بعزالت و از او پیشتر راغب باشد و کسانیکه آنها را طریقه گفته اند باحوال آنها پردازند و عدوی
که تعلیم طریقه آنها مجاز بوده اند اگر ان عدد تمام شده باشد مثل آن عدو دیگر را طریقه بگویند و اسلام

مکتوب پانزدهم مولانا محمد حنیف در نصیحت و تخریص بر استعداد آخرت

بعد الحمد و الصلوة و ارسال التحیات میرساند احوال و اوضاع فقرای این حدود مستوجب حمد است
المستول من اللہ سبحانه و سلامتکم و عافیتکم و استقامتکم علی الطریقه المرضیه و السنیة السنیة
و ترقی در جانتکم المعنویة مخد و نامرگ پر تواند اخذ و اجل مسمی رسیده آمد و هیچ سر انجام نشد و تهنیه
اسباب این قسم سفر و روز از دست نیامد چاه الموت بمخدا فیر و اجاعت الراجفة تتبعها الرادفة فسو
اشرف عمر در هوا و هوس رفت معلوم است که در ازل عمر چه خواهد کرد و گروه این وقت چه اعتبار خواهد
داشت از راه خیالت آب شده میرود و زبان عذر نمائند خوش گفت که کنون چه عذر گنایان خوشین خواهیم
ز شرم خون جگر از بدن بجالی عرق و سعادت آثار فضایل بیگ از دوستان صمیمی است متوج کابل
است توقع که لوازم دوستی را بظهور آرند خواجہ محمد رضا نیز از یاران طریقت توحیدی باطن او هم
معنی دارند و السلام اولاً و آخراً +

مکتوب شانزدهم خواجہ عبدالرحمن نقشبندی در رگزاری ابا کرام ایشان و بیان آنکه

با وجود کمال ستمنا شد شوق باصل منسوب است و بیان فناء و بقای عارف
اللہ تعالیٰ ذات بابرکات مخدومی و مخدوم زادگی را مشمول الطاف و عنایات خوش داشته ترقیات

صورتی و منویہ ممتاز و ادا حقوق بزرگان ایشان بر ذمہ نافقراذ انقدر است که در چیز تحریر و تقریر آید
 سلوک طریق اہل اللہ را ازین بزرگواران اخذ نموده ایم و انقسام جذبہ را از برکات شان استفادہ کردیم
 فتاویٰ و بقا در صحبت شان موجود است و سیرالی المد و سیر فی المد از مجلس شان ما خود اتباع سنت و
 اجتناب از بدعت کہ مدار کار و بنیاد این معاملہ است و مقرر فیوض و اسرار الی اندازہ از نور دایت این حشر بہار
 ولایت اقتباس نموده ایم چہ طریق دیگر از امور مشدعہ خالی نیست و طریقہ این اکابر بعینہ طریقہ صحاب کرام است
 علیہم الرضوان لهذا این طریق اقرب طریق آمد و البتہ موصول گشت و نہایت دیگران در بدایت شان مندرج شد
 نقش بندہ عجب دانند سالار آئند کہ برند از رہ پیمان بحر م قافلہ را با الجملہ اگر ظاہر است از اطوار این بزرگواران
 آراستہ است و اگر باطن است ہم از انوار شان پیرایستہ خوش گفتہ شکر فیض تو چنین چون کنای ابرہات
 کہ اگر خار و گر گل ہمہ پرورہ شست + این درویش در شین از جهت عدم لیاقت خویش قابلیت مجلس بزرگان
 ندارد و اگر تقصیری از وی در ادای حقوق رفتہ باشد عفو خواہند نمود و حقوق سرتاپاست و ادا آن در حوصلہ
 این سگین نیست مگر کریمان از روی کرم عفو نمایند و ناقابل را با این ہمہ باقی قبول نمایند
 با کریمان کار با دشوار نیست + بلی از پیشگاہ چنین آمدہ است و ممکن محبوب را بشرف قبول و حسب الوجود
 تعالی رسانیدہ چنانچہ عزیزی گفته است رباعی تو بعلم ازلی مرادیدی + دیدی آنکہ نصیب بخردیدی
 تو بعلم آن و من نصیب ہمان + روکن آنچه بخود پسنددے + و عجب تر آنکہ اشد شوق با وجود کمال
 عز و استغنا با آنحضرت منسوب گشتہ کہ ادر و چرا منسوب نکرد کہ ہر چہ باصل راجع است و برتر بہ وجوب
 منسوب اشد و راجع است مصرعہ در خانہ بکہ خدای ماند ہمہ چیز + شوق ممکن در جنب شوق و حسب
 تعالی حکم محو متلاشی دارد چہ ممکن ہر چہ دارد از قسم خیر و کمال از وجود و تواضع وجود ہمہ استفادہ استوار
 از مرتبہ وجوبست و ظل و پر تو ظل را باصل چہ سوا و ات ظل در امری بخود استقلال ندارد اگر خیر و کمال
 عاریتی را بخود نسبت نماید خاین در امانت بود و دعوی ہمسری و شرکت باصل پیدا کند کمال در حق الوفی
 کمال است و خیریت و سلب خیریت کمالات عاریتی از خود دانستہ خود را این گمان ناسد خیر و کمال
 تصور نموده است و بنیاد در ازین بے بنیاد نہادہ **س** مداحی خود بزرغم حاسد تالی **+**

ترویج چنین محتاج کا سد تکی + تو معدومی خیال سستی از تو + فاسد باشد خیال فاسد تکی +
 و چون سابقہ کرم صاحب دولتی را با این دید بنوازند و او از روئے ذوق و حال دریا بد کہ کمالا ستنے
 کہ مشیوب باوست ہمہ ستار و ستفا و از مرتبہ و جو بست و ظلال کمال اوست تعالی + بیت
 بیاورم از خانہ چیزے نخست + تو دادی ہمہ چیز من چیزتست + این زمان سرشتہ سعادت
 بدست آید و امید نجات از گرداب جہل مرکب حاصل شود و للمولوی قدس سرہ
 چون بدستی تو خود را از نخست + سوئے آنحضرت نسب کردی درست + و آنکہ دانستی کہ ظالمی گستی +
 فایغی گرم روی گریستی + ازین مقام چون ترقی میتواند کہ کمالات منعکسہ را درست باصل سازد
 و خود را کہ مرآت این کمالات بود بعدم صرف ملحق یا بد این زمان از عارف نہ نامی ماند و نہ نشانی
 فقول معہ ما عول قلم پیچارس پدوسر شکست والسلام اولاً و آخراً +

مکتوب ہفتدہم خواجہ محمد حنیف در زغیب بردوام اضطراب و تصل حزن

بِسْمِ اللّٰهِ حَامِدًا لِلّٰهِ الْعَظِيمِ وَ مَصْلِيًّا عَلَى رَسُوْلِهِ الْكَرِيمِ مَكْتُوبٌ مَرْغُوبٌ اِخْوٰى اِعْزٰى رَسِيْدَةٌ خَوْفَتْ
 ساخت آنچه از واردات نوشتہ بود پدید یک و عالی است قل رب زدنی علیا در کار شترشان سرگرم
 باشند و بی آرام بوند خکی ولی و داعی نصیب اعدا با و بزرگی گفته است کہ تصوف اضطراب است چون
 سکون آمد تصوف مانند طالب بی اضطراب و التہاب نیست و عارف بی درد و حزن نہ ہر گاہ مفر جو د
 علیہ افضل الصلوٰۃ و اکمل التحیات بدوام فکر و توصل حزن موصوف باشند کہ اورو بد بگردان چہ رسد
 والسلام علیکم و علی اہل بیتکم +

مکتوب ہشودہم بولانا غازی سرسندی در جواب استفساری کہ از سلب بیت و حزن نوشتہ بود

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ - حَامِدًا وَ مَصْلِيًّا صحیفہ برادر گرامی مولانا غازی رسیدہ خوشوقت ساخت
 حمد و ثناء بجانہ کہ باقی بند و از یاد فقر فارغ نہ نوشتہ بودند کہ عزیزی است از فرزندان گنج شکر و برہا پور

اسودہ است نہ روز بر سر قبر اور فتنہ شست بعد از شہ زوز ظاہر نمودند کہ اگر از ہر طرف نزدیک کنی از آثار
 نصیبی است فقیر بعد از ان نزدیک رفتن آن روضہ نمودند عاتے این گفت و گو نفہمیدم کہ چہ بود و ما ہیبتواند
 کہ امتحان شما و گفت و گو خواستہ باشد و آزمائش نمبمودہ باشد و نیز نوشتہ بودند کہ نسبت عزیز سبب کرم اما
 بیچ زیادتی از ان سبب در خود نہ ہمیدم و در ان عزیز بیچ یکے مفہوم نشد موجب این چہ باشد و ما مقدمہ اولی کہ
 در خود یافتند معقول است چہ سبب کہ نفی نسبت است از شخصی مستلزم ثبوت نسبت مسلوبہ و رسالت نسبت اما مقدمہ ثانیہ
 محل تامل است چہ سبب مستلزم کی است و سبب عنہ نسبت آنچه نوشتہ آید کہ بیچ یکے مفہوم نشد مینواند کہ محمول ان باشد کہ
 بعین نسبت مسلوب شود و از ان ہنوز باشد و از اعین نسبت ہمیدہ باشد بی کم کاست چنانچہ اخگری را در سازند
 و از حرارت در وی باقی باشد و احتمال دارد کہ مقدمات سلب اسباب ہمیدہ باشد و فی الحقیقت سلب متحقق
 نہ باشد نوشتہ بودند کہ بعد از نماز تہجد کہ می نشیند در خود نہ توجہی و نہ مشغلی غیر از افلاس بیچ نمی یابد چہ نماز تہجد
 ممکن است فقر و افلاس است ہر کمالی کہ در وی نمودار است عاریتی و انعکاسی است کہ ممکن باین دیدنی میناید
 در روز برین بے بنیاد ہنوادہ و دعوی شرکت بصاحب خود و کمالات پیدا کردہ و چون بسابقہ عنایت بداند
 کہ ذات او عدم است و این کمالات ہمہ عاریتی و امانتی است تا چار کمالات را باصل ملحق خواہد یافت و امانت
 را با بل امانت خواہد سپرد و بفقیر ذاتی و افلاس حقیقی خود متحقق خواہد شد نوشتہ بودند کہ در نماز حضور خاص وارد
 کہ در ان فتوری نسبت محذوم باین حالت اصیل و کیفیت صلوتیہ بر غیر صلوتیہ تفوق دارد و اسلام

مکتوب نوزدہم بمولانا محمد حنیف در تعمیر اوقات

برادر گرامی مولانا مولوی محمد حنیف ازین درویش و ریش سدا م عافیت انجام خوانندہ نسبت کہ ازین
 برادر خیر می رسیدہ خاطر نگراشت محذوم و ما وقت کار است نہ ہنگام گفتار شہاسے تار را بگریہ استغفار روشن
 دارند و تکلم از کلمہ طیبہ توحید ہوارہ ز طیب اللسان باشند و از تلاوت کلام مجید موافق وقت و حال حطی و آگیرند
 و از نماز با طول قنوت خالی نباشند و بر ہم تعلیم و تعلم حریص بودند جارتہ الرجعتہ بتتبعہا را روفتہ
 مکتوب ہجتم بمولانا محمد حنیف در جواب عرضیہ وی کہ متضمن شوق عزت و جلال باران بود

و این بودی او خود را کامل و بی نقصان کردہ است

الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی صحیفہ شریفہ رسید بسر و در وقت ساخت حمد المدیحانہ کہ بجایفتند نوشته
 محبت و رابطه معنوی همراه و رقوت است الناس حصول بعضی آرزو و ناموده بودند از علم تفصیل احوال و معارف
 و حقایق و کشف تفصیل احوال طلبه و جز آن امیدوار باشند و با پیچہ نصیب وقت است شاگردان بودند شکرت
 لایزالند کہ بندہ را با آرزو کار بسیار است کہ تمنا می امری نماید کہ در حق او مقدر نیست حضرت کلیم علی نبی و علیہ
 الصلوٰۃ والسلام طلب رویت نمود یا بفعل وقوع نیاید و حکم شد یا موسی الی اصطفیتک علی الناس برسالاتی
 و بجای فخر ما آنتیک و کن من الشاکرین نوشته بودند قریب بکیسال است کہ خطرہ آنکہ را ہی آمد و رفت مر
 را سد و وسازد بلکه از خان و مان گذشته بکنجی قرار گیر و و ماتم عصیان خود دارد بسیار است اما از تیر است
 محذوم بر انسان برائے چه باشد کیفیت کہ این آرزو در دل ندارد و عطش ایمون و مبارک است اگر حقوق خلق ضایع
 نشود و صحبت لمد فی المد اگر احیاناً واقع شود سانی غرض عزت نیست العزله بنیت الصدقین شنود
 باشد خوش گفت بدیت بکنج غاری خلوت گزیم از همه خلق بگر آن لطیف جهان بار غار با باشد و اول
 احوال ملا علی محمد و ملا عبد السلام کہ نوشته بودند و نیز نوشته بودند کہ نسبتی کہ بین روی سید ہدایینما سید ہدای
 و کذا مطالعہ آن مسرت فراوان بخشید احوال بلند و پسندیدہ است و شعر بانجام کار کتابتی کہ ملا پانزدہ محمدر
 پیشین احوال خود بشما نوشته نیز رسید آنچه نوشته است از حصول نسبت بکیفی ولی رنگی و ترتیب لذات بران
 و تمثل نفس امارہ و تمیل و احاطہ آن نسبت تمام وجود را و محویت و تلاشی اولاد پرست و از گذشت آن
 نگوشت بعد از آن با استخوان بعد از آن سرایت محویت از ظاہر بیاطن ولی تا گشتن و لغرہ بر آوردن
 کہ آہی چه کردہ ام کہ مرانیست و نابود ساختی و شنیدین الہام کہ ہذا جذبہ من جذبات الحق شاد باش اگر چه
 مرانیست ساختم اما کارت بیک ساختم بعد از آن باز ہم گشتن ہذا الطف من الطاف الحق و ہذا مقام جمع
 الجمع لا وصف لہ الا بیان لہ و احاطہ عدم و محویت تمام موجودات را از عرش تا فرش و نفوذ نظر و لا تعین
 بعد از آن بعد از بشعور آمدن و شنودن ند کہ نہایت محالہ تو اما اینجا بود ترا محیر ساختم میان نسبت بندگی و
 آزادی بشادت یافتن از سرور دین و دنیا علیہ الصلوٰۃ والسلام با اختیار بندگی بعد ازین عروجات بر دل
 آمدن و دیدن و فوج ہمہ بوضوح انجامید چیزائے عالی و ولید بہر است و اسلام اولاً و آخراً ہ

مکتوب بست و کیم بپیر از غصنفرد زندگیر و تنبیه و حفظ اوقات

تجدید و نصلی علی نبی الکریم احوال و اوضاع فقرائے این حدود مستوجب حمد است امید که آن عزیز بجاییت
 و جمعیت باشند و بر جاوه شریعت علییه و سنت مصطفویه علی مصدرها الصلوٰۃ و السلام و التحیة مستقیم شوند
 و از قشر پلپ آمد و از لفظ مبینی گر آید در دوام مراقبه و نفی خطرات کوشش بلیغ نمایند تا حضور مع السیرت
 دل شود و صفات لازم او گردد و حضور که غیبت در قفائے آن بود و در طریقہ ماچندان اعتبار ندارد و باطل
 حکم چند روزہ نیست مع غنیمت آنچه مطلوب از خلقت است درین فرصت بسیر بست باید آورد و الا غیر از خست
 و ندامت هیچ نیست وقت کار گذشته میرود و خیر شرط است توقع که این دور افتاده را به عارض سلامتی
 خاتمه یاب و سیکرده باشند و السلام *

مکتوب بست و دوم بمولانا محمد حنیف در ولایت بقناعت تعمیر وقت

اخوی گرامی مولانا محمد حنیف ازین دور افتاده دعا خوانند جاری امور مشکوره است امید که آن برادر عزیز بجا
 و جمعیت باشند و چیزی که منافی جمعیت باطن بود از آن یکسو بوند و درسی قوت روزمره خود را پریشان سازند
 حق سبحانه تعالی مشکفل از زاق عبادت است اگر باند کسی چیزی بدست می آید فیها و الا از پی آن
 نروند و بصحت اهل عقلت در کارخانه باطن خلل بیندازند و دوام توجه اقبال را بجناب قدس ایگان
 از دست ندهند و هر چند باطن را اقبال دایمی بود ظاهر را از آن جدا سازند و السلام *

مکتوب بست و سوم بمولانا ابوالفضل کشمیری در تحقیق مقام خلاص کربان و موم حنون

صحیفه شریفه رسیده سبب محبت گردید حمد سبحانه که بجاییت اند و از یاد فقر این رخ نیستند و از شوق
 مطلوب بی همتا خالی نه حق سبحانه نابرده این شوق را اشتغال و ارادونا محبت را در باطن سپهر و از انازا سوا شاکم
 براند و به مراتب قرب و معرفت بسپرد سازد از اشتغال مطالعہ کتب و درس علوم نوشته بود نزدیک و مبارک است اللهم زد

Marfat.com

لیکن این قسم اعمال خیر اوسیدہ پیش نہ آند و مطلب اعلیٰ را اورائے این تصور فرماید شریعت راستہ حریف
 است علم و عمل و اخلاص علم و عمل را اعلیٰ رطابہ تکفل اند و حقیقت اخلاص کہ جزئاً است مراد بمرقت است
 و وابستہ بجزمت صوفیہ کرام کہ علما باطن اند و آنکہ گفتم کہ حقیقت اخلاص الخ زیرا کہ صورت اخلاص عوام را نیز
 حاصل است صورت اخلاص آنست کہ محتاج تحمل و تکلف بود و موقوف باحضار نیت باشند این اخلاص اودام
 نیت صاحبان کہ گاہی باخلاص است و گاہی اخلاص مخلص است و المخلصون علیٰ خطر عظیم شنوده باشند
 حقیقت اخلاص آنست کہ از کسب و تحمل و راستہ است و از تکلف گسسته دوام پذیرفته است صاحب این
 اخلاص کہ مخلص است بفتح لام محتاج تصحیح نیت نیست و نیت او بقنا و بقا تصحیح یافته است امارہ او کہ تحمل
 صفات ذمیمہ است فدائے موالیے خود گشته و باطمینان پیوستہ مخدوم از سبق باطن خود هیچ نہ نوشته آید و از
 شکر و شکایت آن حرفی نگاشته این بغت عظمی را از دست نہ مند چندان مداومت بذکر قلبی نمایند کہ ذکر صفت
 و ملکہ دل شود و از تکلف یا و کرد و بار بد و غفلت ظاہر و سرایت نکند و نوم و تقیظ در حصول آن یکسان بود
 ۶ این کلر دولت است کون تا گرد بند بہمت را بلند دارند و هیچ چیز غیر از مطلب اعلیٰ خورشید باشند اللہ
 یحب معالی الحم والسلام اولاً و آخراً

مکتوب بہت و چہارم بمولانا محمد حنیف و تفویض و تسلیم

حامد اللہ و صلیا علی رسول الکریم اما بعد فمبارکی الامور شکورۃ المسدول من اللہ تعالیٰ سلامتکم و ثباتکم و شکرکم
 مکاتبت شریف بتغایب یکدیگر رسیدند اللہ تعالیٰ بمنہائے مقاصد رساند و از کمالات صباحت ملاحظت نصیبی
 ارزانی دارد و صباحت را بچاشنی ملاحظت مزج فرماید اند قریب مجیب آرزوی ترویج این طریقہ و طراوت سنت سنیہ
 و تلاششی بدعت نامرضیہ نموده بودند بحضرت عالم الغیب حکیم مطلق آزا مفوض دارند آنچه مقتضائے حکمت و اراد
 اوست بطور علو اہم پیوست ہنگام قرب قیامت است ایمان سلامت بزوں درین طور وقت پختن بہی مغلثم است
 غایت الامر و عا و توجہ درین امر حافی تفویض نیست منافی تفویض التجا در کون بجا سو است تو ہم آزر کہ از بیجا
 شکیل نموده اند ہم محض است ریجا کمال صفا است نقل نوشتہ ملاحظت و ایغ بیک کہ فرستادہ بودند از اطلالہ آن

ذوقین گشت احوال صحیح است بعد استخاره الخ بیگ را اجازت تعلیم شیخ خاص محدود و نیز نگذارش و از بعد از
 ظهور تاثیر صحبت و استقامت و ترقی بران عدد و بقیه ایند و احوال صوفی نظیر هم بسیار اصیل است و از بار دیگر که
 نفی خطرات از و تا نیز توجه او نوشته بودید و استغفار اجازت تعلیم طریقت بوی نموده واضح گردید اگر استخار راه بود
 و استقامت او صلاح او بود و استغفار اجازت بشرط استقامت بدیند و سلام علیکم و علی سایرین در کیم من اهل تقیکم

مکتوب بیست و پنجم به مولانا محمد حنیف در احیای محنت و آلات فقر و ورع و تقوی

بسم الحمد و الصلوة و ارسال التحیات میرساند احوال او صناع فقر را این حد و دستوجب حمد است بدینست
 که کتابی از شما رسیده خاطر نگار است التذاتی بیجا نیست صوری و صحبت معنوی دارا و از تفرقه عا کر بامون
 محفوظ کن و کیمت را در احیای سنت پیغمبر علیه و علی آله الصلوة و السلام و التجهت بر بند که ظلمات بدعت که عالم را
 فرو گرفته است درین طور وقت علی الخصوص احیای سنت کار است بزرگ من احیای سنتی بعد ایت فله اجرامه
 شهنشید و باشد و صحبت اغنیار اغلب نبود و فقر و نامرادی را عزیز دانند و ورع و تقوی را بجان خواهند
 گناه را از یک ندانند و این دور افتاده را از دعای خیر نمی کنند ۴ این کار دولت است کنون تا کار دهند و سلام علیکم

مکتوب بیست و هشتم به احمد در بیان تخلص از وقایع شرک خفی و تحقق کلیمه تبارک و تعالی

قال المدتهارک و تعالی و تحسبهم الفاظا و هم رفود و بقلبهم ذات الیمین و ذات الشمال ظهور وجود و توابع
 آن از اوصاف کمال و درآت ممکن ممکن را از ظاهر بینی او در توهم خیر و کمال او انداخته است و باین توهم عدست
 ذاتی و نقص و شرارت جعلی خود را فراموش ساخته درین بنود بی نبود و بیاید و بی خود نهاد و است و ما خویا ترک و عی
 همسری بصاحب خود در کمالات و باخص اوصاف او پیدا کرده حدید البصر همواره عدست و شرارت ذاتی
 خود را مشاهده است و کمال و جمال از اصل می بیند و عاریت و امانت پیش تصور نمی نماید و در بر و تصرف در امور
 حق تعالی می یابد حصول حقیقت بندگی درین موطن است تخلص از انانیت اماره که ناشی از جزا بلیدی است
 درین مقام است سالک این راه را ضرور و ناگزیر است که اول اثبات بندگی خود نماید و از بندگی نفس برپوشد

بر آید و از ماخلایا کے مولائے وادعائے ہمسری خلاصی یابد تا مور و الطاف الہی جل شانہ و عنایات نائتالی گرو
 ہر چند آن پیش این پیشی ہر عارف کہ باین نفی و تخلص متحقق است خیال کند کہ معاملہ نفی را با انجام رسانیده است
 و بحقیقت تخلص رسیده چندین عقبات و سد و در بیان است کہ از حد بیرون است سالک بیچارہ از اول قدم
 بعدیت خود بیکتا پد و بترانہ این تخلص می سر آید و نفی وجود بشریت می نماید و تا میرود و خروج می نماید و مرتب
 این نفی و عدمیت قطع میکند تا کہ ام صاحب دولت بود کہ با انجام این معاملہ رسد و بحقیقت این تخلص واصل گرد
 شکر کتب الوصول الی السعاد و وونہا بقل الجبال دو وونہن جتوف بی جتبا و صطفا باین درجہ قصوی رسیدن
 بسی دشوار است اہل انابت را حصول این معنی مستصعب ہر قدر این تخلص و عدمیت دست و پد مقتسم است
 و بہان قدر مدارج قرب و مراتب انبساط حاصل است تفاضل اقدام اہل التذقیات این نسبت علیہ است
 سالکین راہ پیش از رسیدن بحقیقت این تخلص و این نسبت علیہ تکرار کلمہ نفی و اثبات گویا اثبات الوہیت خود
 بنماید و چون مراتب نفی ہنوز در پیش دار و با انجام رسانیدہ اثبات او ہم در راہ است و سخن کوتاہ شمایان چون
 ہمیشہ حقیقی ندارد و در مشکلم آن آویختہ است خلاصی ازین و رطبی حقیقت لایذکر اللہ الامد صورت ندارد
 و انکہ گفتیم کہ بحقیقت لایذکر اندر چہ صورت آن سالک را در ابتدا نیز دست میدہد و تا میرود باین کلمہ گویا
 میرود اگر پیش از فنا باین کلمہ مشکلم است چنانچہ ارباب تجلی صورت بس اللہ او بر تعین امکانی واقع است کہ
 از البعنوان حقیقت دانستہ است و این تعین قابل نفی است و اگر بعد از فنا و مراتب اسما و صفات و شئیات
 باین سخن گویا است بس اللہ او برین مراتب واقع است و این مراتب اصول سالک اند کہ بر رخ اہل التذقیات
 و الامکان نظر بہر دو طرف من و وجود داخل نفی اند و من و وجود داخل اثبات من و وجہ مقاصد اند و من و وجہ غیر
 مقاصد مشیت و مقصد اقصی و را این مراتب است و حقیقت لایذکر اللہ الامد منوط بوصول باندرجہ و کما
 است بلکہ گوییم کہ نائتالی و نیوی بر پاست سالک در مقام نفی است و از نفی چارہ ندارد و نصیب از مرتبہ اثبات
 بروجہ کمال و نشاء اخروی است اللہ من جعل و بنیاء آخرتہ فجازان کیون لاحتظا و افرا من مرتبہ اثبات فی
 بندہ النستارہ **ع** اگرچہ این لحظہ ممکن کار شب نیست ہر نسبت مقبلان این ہم عجیب نیست ہر تفسیر سادہ لوحی از
 انجام معاملہ نفی خیال نکند کہ ممکن از امکان متخلع شود و بوجوب پیوند و قلب حقیقت شود و کلا بلکہ مراد آنست

که از هوا و تعلق بگذرد و از وقایق شرک خفی و آیه النفس وارد و نفس از زوایل پاک و صفا گردد و گفته اند هر چه مخصوص
 است معبود است پس تا دقیقه ازین وقایق باقی است از گرداب الوهیت خود تمام نمی آید از صحبت این
 مخلص است که گفته اند هر چند که مطینه گردد و هرگز صفات خود نگردد و هم از نازکی این موطن است آنچه
 مفقوست که چون محمّد مشوق طوسی را بقصر نماز ایستاده کردند چون بگریه ای که تعب و رسیدن از هرین موی که
 بر اندام او بود خون فواره شد بعد از آن گفت که حکم من حکم زن حایضه است یعنی زن حایضه نجاست ظاهر او در
 است و بدین سبب نماز از وی ساقط است من نیز نجاست باطن آلوده ام و عبادت من خالص نیست چون
 بر خلاف حال و وجدان خود باین کلام تکلم نمود از بهیت آن خون از هرین موجودیان گرفت و ظاهر نیز نجاست
 آلودگشت و در رنگ زن حایض مانع نماز آمد و سلام *

کتابت بست و پنجم نمونان حریف در اقبال تمام حیات پس الهی جل شانہ و اعراض از زمان تملک

بعد الحمد و الصلوة و تبلیغ الدعوات میرساند احوال و اوضاع فقرای این حدود مستوجب حمد است الرسول ز تعالی
 سلامتکم و استقامتکم نمیداند چه وضع زندگانی بیناید و کدام مردم نشست و خوابت دارید و وقت عزیز در چه
 مصروفست تا وی ایام مفارقت مبادا تا شیری نموده باشد و فتور سے آورده بود این فقیر این اندیشه من
 گیر است که خوابم بشد از دیده درین فکر جگر سوزد کاش خوش که شد منزل و آشنایش و خوابت به تقریب این
 ماندگان پدر خود را در بلا نیکنید و از نعم حقیقی جل سلطانہ ووری مجوید و شرم بزرگان طریقت را نگارید از الحیا
 شعبتہ من الایمان آخر از همه رویا و سحانه می آید و همه را باومی سپارد تعالی و حسرت بی سود با خود تیرید آنچه
 آرزوی اختیار شده نیست چرا امروز با خود قرار ندید و از همه دست افشانده بدامن عز و استغنا محکم نگنید کدام کنج
 برابر کنج نامرادی تواند شد خوش گفت که اگر زار ختم از جهان میان بر دل به همی پس است که او عکسار ما باشد به کنج
 عمارت خلوت گزیم از همه خلق به گران بطیفت جهان یار غار ما باشد به بعضی امور ضروری بود که درین کتابت
 با بستی درج نمود چون وقت تنگ بود نتوانست سخرین بود بالجمله از دعا فارغ نبودند و احوال را نویسیان باشند و از
 بدایت ملاقات از خدمتگاران مخصوص حضرت مخدومی ملاذی میان حیو است خاطر داشتند و در امور معروفه ناگزیر است و اسلام *

Marfat.com
Marfat.com

مکتوب سبت و نهم بیاد پناه نیر محمد امین بخاری در ولالت حصول تکمیل و ترغیب کمال فنا

اللهم تعالی ابواب فیوض را همواره مفتوح و ارا و صحیفه گرامی مشرف ساخت شکایت از قلب جمعیت و نقد و اراوات
 نموده بودند که ما هر چند در جمعیت ظاهری فتور است اما امید است که معامله باطن در ترقی و تزیاید باشند کثرت و اراوات و
 تلون احوال از مقام تکوین مجرب است و بسیار باسوا و رفع خطرات قلب که در حضور نشان میدهند از مقام تکمیل است قلت
 و اراوات و احوال درین مقام قصوری ندارد و چه این مقام در پیچه وصول است بمطلوب امور می که در راه او میدید که
 در اینجا باشد هیچ فکر نکند امری که در پیش دارند بان سرگرم بودند و بوظایف طاعات و از کار و مراقبات مشتعل
 باشند و بکلمه طیبه لا اله الا الله نفی مرادات و مقاصد نمایند و نفی وجود و کمالات تابعه آن از خود کنند تا عدسیت ذاتی
 جلوه گردد و انانیت اماره و بزوال آرد و از دعوی همسری و شرک خفی و اربد ممکن فی نفس عدم و لاشی است
 از راه جهل مرکب خود را خبر و کمال تصور نموده است و بنیاد در از برین بی بنیاد نهاده خوش گفت سه
 و صافی خود بر نعم فاسد تاکی + ترویج چنین مطاع فاسد تاکی + و ای اگر رحمت و شکر می نغزاید و این بیچاره را
 ازین در طه همکنه بر ارد و اسلام اولاد آخر +

مکتوب سبت و نهم بشیخ عرب بخاری در ولالت بر عزلت و انزوا از اعتبار

جناب اخوی اعز می شیخ عرب ازین درویش در پیش سلام عافیت انجام خوانند احوال مستوجب حمد است
 المسئول من اللہ تعالی استقامتکم ظاهر و باطنا مخدوما ماندن و آمدن شما مفوض برائے شما است بعد از استخار
 هر طور که اقبال بی تکلف باشد موجب آن عمل کنند عزلت بیشتر راغب باشند و از خلق مبرا ممکن بکس بودند که با طاب
 حق که از برائے خدا جل و علا با وی صحبت دارند و از درد و طالبان نرسان و لرزان بودند که مبادا احب جاه
 در پاست پدید آید و طمع بسطن بهم رسد و خلل در کار خانه بزرگ اندازد و ازین ره گذر پر خذر باشد و مستغفر بود
 مع ذلک باحوال آنها پر و ازند و صحبت دارند که عمل خیر را از نرس خطر سور نمیتوان گذاشت عمل و استغفر
 والسلام +

مکتوب سیم مولانا محمد حنیف در تخریص بر محافظت وقت

بیر الحمد لله والصلوة وتبلیغ الدعوات میرساند احوال و اوضاع فقرا این حدود مستوجب حرمت است
 من الله سبحانه عافیتکم وشفاعتکم امید که مراعی وقت باشند و از وقت و حال بگذرند و بجهل حال بپوشند مستغفراً
 مطلوب بی همتا بودند و هر چه اقل و ناپاینده است خواه از امتعه صورتی باشد خواه از معاملات معنویه از آن معرض
 باشند قائلانی و جهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفاً و ما انامن الشکرین و السلام علیکم وعلیٰ اٰلکم
 سن اخوان الدین +

مکتوب سی و یکم بمیرزا محمد شاه در دلالت بر علو همت

الحمد لله و سلام علی عباده الدین مصطفی الله تعالی از رفیت ما سوائے خویش محرکنا و محذو ما گرفتاری
 ما دون حق جل و علا از اشده امراض قلبیه است فکر از اله آن از اهم مهام است و در خانه اگر کسی است یک حرف
 پس است + مکتوب مرغوب آن برادر گرامی رسیده خوشوقت ساخت بیاد حق جل و علا سرگرم باشند
 و بدو اعم حضور مع الله بوصف بنسبتی که در آن موطن حضور خود بخود است بودند نوشته بودند تا نتیجه
 اذکر کم که عبارت از تجلی حق سبحانه است باسم المنکلم شاید بران مترتب شود و محذو ما همت را بلند دارند و از
 اسم صفت بجز ذات تعالی نخواهند و از ذروه تخصیص نفرایند و از کم با وجود تقدم خاص تجلی یک اسم
 نگنند ان الله یحب معالی الهمم و السلام اولاً و آخراً +

مکتوب سی و دوم بخواجه احمد و جواب و قاریچ او

الحمد لله و سلام علی عباده الدین مصطفی الله تعالی از رفیت ما سوائے خویش محرکنا و بالنون و انصافاً
 بحیثه گرامی مسرور و خوشوقت ساخت واقعه روشن که دیده بودند و در آن واقعه شجارت یافته که از
 مراتب کبری اولیای گذرانیده براتب علیای انبیا اوردیم باز در واقعه دیگر حضرت ایشان را قدسنا الله سبحانه

بسرہ العزیز ویدہ اندو واقعہ سابقہ را عرض آنحضرت رسانیدہ بسیار خوب و عالی است مطالعہ آن
خیلی مخلوط ساختہ میتواند کہ و بداشک مرا حسن قبول ۴ آنکہ در ساختہ است قطرہ بارانی را ہمیکس بدانند
کہ امثال این بیشتر اندامیدوار باشند کہ حق سبحانہ این معنی را از قوت بفعل آرو و از گوش باغوش رساندو
واقعہ دیگر کہ ویدہ اند کہ گویا بدوے جنگ میکنند آخر بروی غالب آمدہ اند نیز نیک است اللہ تعالی بر دشمن
لعین غالب سازد و باسلام حقیقی رساند نوشتہ بودند کہ ذکر نفسی و اثبات را تا بصدویک رساندہ ام اگر حکم شود
بر ان اضافہ نمایم محمد و ما تحت بسیار کردہ اند حق تعالی اثر بر ان مترتب سازد اگر بی تکلف اضافہ میتواند کردہ
بکنند بعضی یاران زیادہ ازین میگویند نوشتہ بودند کہ شخصی میگوید کہ کشایش تو از ولایت دل است بجانب
مقید شود بدانند کہ دل انسان حقیقت جامع است و بر رخ است بیان لطائف عالم خلق و عالم امر و جامع است
کمالات عالم خلق و عالم امر را فیوض کہ از میدای فیاض دارد و میشود اول بدل می آید و بتوسط ان بعالم خلق
میرسد و زبان ترجمانی آن مینمایند مع ذلک ہر کدام را از پنچگانہ لطائف عالم امر کمالات مخصوصہ است و محال
جداد ولایت ہر کی از دیگرے ممتاز است ظاہر شمارا بحقیقت جامعہ قلبیہ پیشتر مناسبت باشند طلب وصول
حق است تعالی از ہر راہ کہ باشد تا ہنگام ملاقات بو طائف طاعات و اذکار مراقبات مشغول باشند و جب
دور افتاد را بدعائے خیر یاد کنند و السلام ۴

مکتوب سی و پنجم بسیدہ بی بی در ترغیب برو طائف طاعات با بعضی و را و او عجبہ مالورہ

عصمت پناہ عفت و شگاہ ہمشیرہ دینی سیدہ بی بی از پنجانب سلام عافیت انجام خوانند معلوم آن ہمیشہ باشند
کہ دنیا جائے عیش و اسایش نیست محل کشت و کار است و موطن طاعت و عبادت عیش و اسایش مرد باختر
نست محنت اینجا منبج راحت اینجا است پس باید کہ بو طائف طاعات و عبادات سرگرم باشند و اوقات
را بگذر و فکر معمور دارند چندان مداومت ہذکر قلبی نمایند کہ دل را انقطاع تمام از ماسوای حق سبحانہ پیدا آید
و ذکر و حضور صفت لازمہ دل شود کہ ہرگز از و منفک نشود کلمہ طیبہ لا اللہ الا اللہ را بزبان با حضور دل بسیار
میگویند با تسبیح اگر با تسبیح و شمار گویند از یکیز از تا پنچہ ہر قدر کہ توانند گفت بگویند و اگر زیادہ کنند بہتر و نماز تہجد

می یابد علم را عین سمع می بیند و سمع را عین بصیرت و نیز درین مقام عارف عالم را ظهور و تفصیل خود
 می یابد و خود را کل اجمال آن می فهمد نوشته بودند که در ابتدا و انتها و ازل و ابد تناقض و منافاه مطلقاً
 مفہوم نمی شد محذور و نامطلوب حقیقی چون که برتر از قید زمان و مکان است اگر طالب صادق او بکم
 تخلیق خود را از قید زمان خارج یابد و ماضی و مستقبل در نظر او یکسان نماید چه عجب حضرت ایشان
 مافوق سنالسد سجانہ بسرہ برنگاشته اند که ممکن که در مقامات قرب الهی حل سلطانه پا از دائره زمان
 بیرون می آیند ازل و ابد را متحد می یابند الی آخره *

مکتوب سی و ششم بملا عبد الرزاق در جواب سوله وی

الحمد لله و السلام علی عباده الذین اصطفی صلاح آثار اخوی ملا عبد الرزاق اسوله چند نموده
 بودند باندازه وقت در جواب اینها چیزی نوشته می آید بالمد العصمه والتوفیق - حاصل سوال اول
 و سوال ششم آنست که بعضی او را در وسور قرانی که پیش از دخول درین طریقه علیه محتاد داشت الحال
 ان او را در عمل آرد یا نه نماز تہجد و صبحی و امثال بخواند یا نه و بمطالعہ کتب فقہ و کلام و حفظ بعضی از
 سوقران در اوقات قبض پرواز دیانه جواب اہل این طریق مبتدی را تجویز نمی نمایند کہ در ارذکر او خود
 بامر میشتغل باشد غیر از فرض و سنت موکده و این درویش باہل ابتدا پارہ توسعه میکند و شمارا
 کہ از معالہ ابتدا بمر احمل ترقی کرده آید بطریق اولی اذنت کہ بعضی از او را دستنونه میخوانند باشند
 و نماز تہجد و صبحی و او اہلین و جزان از سنن زواید نیز او نمایند تہجد و قیام لیل تو ان گفت کہ از ضروریات
 طریقه صوفیہ علیہ است قدس اللہ تعالی اسرار ہم و تعالیم و کتب منافی طریقه ما نیست بلکہ بہ نسبت صالحہ
 موید نسبت باطنیہ است بمطالعہ کتب و مینیہ پروازند و تعالیم و کتب آن را غیب باشند یک وقت را بمر
 این امر خطیر معین سازند و باقی اوقات را بذر و فکر محمور و آرزند و بعضی از سوقرانی اگر یار گیرند گنجایش دارد
 سوال دویم آنکہ در عوام مقرر است کہ در باور اسے فرانس و سنن بے اذن بزرگی دست نہ بایند
 فی الواقع این چنین است یا نہ جواب اعمال حسنه کہ ازان سرور علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ و السلام منقول است عمل

است و خصوصیت بانحضرت نذار و در امتیان آن بپریت ثواب اخروی احتیاج اذن نیست عمل پیغمبر
 و علی الصلوٰۃ و اسلام اذنست و سندات مرامت را آری بعضی اعمال و اذکار و ادعیه و قیامت برائے
 بر آمدن حاجات و کشایش مشکلات است که تاثیر بر اذن استاد و مرشد موقوف است - سوال سیم صحبت در کائنات
 علیه و علی افضل الصلوٰۃ و اکمل التحیات بعد از رحلت او زرقیظہ واقع نیست یا نه و بر تقدیر وقوع لازم
 می آید خلو مقبره مقدسه از جد مبارک آنحضرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ و سلم و این مجال است
 جواب اولاً آنکه خلو ممنوع است چه مشایخ امت در یک آن در امکانه متعدد و حاضر شده اند چنانچه آنحضرت
 خواجہ بزرگ منقول است که وقت اقطار رحلت جا حاضر شدند و همه جا افطار نمودند و از شاه کمال نیز نقل میکنند
 که وقت نماز جائے کثرت بودند و با بجا نشسته ماندند تا آنکه وقت نماز گذشت مردم حیا ل کردند که نماز بخوانند
 و همه وقت جائے دیگر مردم دیدند که نماز خوانند تا بنیاً آنکه استیانت مذکور ممنوع است چه بر تقدیر خلو از جسد
 مبارک حضور روحی در روضه منوره کاین است تحقیق مقام آنست که خلو مذکور وقتی لازم آید که جسد مبارک
 را انتقال واقع شود آنچه واقع است و اللہ اعلم سبحانہ بحقیقت الحال ملاقات روحانی است هر چند
 بصورت جسد نماید و روح متجدد گردد و سوال چهارم اینها علیہم الصلوٰۃ و السلیما و در قبور حیوة دارند یا
 نه و اگر دارند مثل حیوة که در دنیا داشتند دارند یا بطور دیگر جواب حیوة دارند الا ان اولیاء اللہ لا یقولون
 و لکن یتقلون من دار الی دار لکن نہ مثل حیوة دنیوی که از دنیا انتقال کرده با خرت پیوسته و در درجات
 قرب ملتند و خرسند الانبیا یصلون فی قبور ہم شنوده باشند و هر جا اطلاق موت برین بزرگواران آمده
 است باعتبار انتقال شان ازین دار فانی و شہدار درین باب پیش قدم اند و حیوة شان قوی تر اطلاق
 اموات بر انبیا علیہم الصلوٰۃ و البرکات آمده و بر شہدار فی سبیل اللہ نیامده و لا تقولون لیس لقیل فی
 سبیل اللہ اموات بل احیاء و لکن لا تشعرون - سوال پنجم ثواب ختم اگر بخوانند که بروح یکی بخشد اول
 باید که بروح مطہر سرور کائنات علیہ افضل الصلوٰۃ و التحیات بگذرانند بعد از ان بروح سیت بخشد و اگر
 چنین نکند ثواب من قرینتہ نمیرسد و نیز می باید که بحجج اہل ایمان بخشد و الا ثواب من قرینتہ را
 نیست میکنند ای فی الواقع همچنین است یا نه و اگر فی الواقع چنین است در ختم حضرات خواجہ چرا چنین

لکن جواب ثواب صدقه را اول بر و حمایت پیغمبر صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم گذرانیدن و میت را طفلی
 آن سرور ساختن از محسنات است و امید قبول بشیر میشود و با حاجت اقرب می افتد از ارکان و وجبات
 صدقه است که صدقه بی آن هرگز مقبول نشود و اگر درین باب نقل معتمد علییه داشته باشد باید که ظاهر
 سازند و گذرانیدن ثواب عمل بارواح جمیع مومنین و مومنات بشیر مستحسن است که هر کدام ثواب
 کامل برسد و از اجر من قرینه هیچ کم نشود و آنکه نوشته اند و الا ثواب من قرینه را قسمت میکنند
 درین باب نقلی ظاهر نیست و آنکه نوشته اند که در خزانه الروایه چنین است مخدوم فرخانی در وقت
 که دیده شد مقدمه ثانیه بنظر نیا مدعیه است از کجا نوشته اند و در ختم حضرات خواجها اول نام آن سرور
 علیه و علی الاصلوة و السلام بگیرند نیک و سخنی میانند لیکن از بزرگان باین طریق شنوده شده است
 همان طور که پیشود و شریک ناساختن پیغمبر صلی الله تعالی و علی الو سلم درین ختم وجه دیگر است و حیه
 و آن وجه از مکتوب است و مقدم از مکتوبات جلد ثالث حضرت ایشان ما واضح و لایح است اگر آن
 مکتوب را مطالعه کنند حل اکثر شبهات شود و این ختم بر آید حاجات و کشایش مشکلات
 و دفع بلیات و رایل این طریق محمول و ما ثور است سوال مقدم معراج جسدی بعد پیغمبر صلی الله تعالی
 علیه و آله و سلم دیگری را واقع یانه و عروج روحی در مراقبه است یا چشم کشاده جواب معراج جسدی دیگر
 مراقبه است و عروج روحی واقع است در بیداری و چشم کشاده و آنچه در خواب است از حیرت اعتبار
 ساقط است چون علام افتاب هم از آفتاب گویم به شب نه شب پرستم که حدیث خواب گویم رسول
 پرستم آنکه در شرح دیوان و کتب تواریخ مذکور است که چون حضرت امیر کرم الله تعالی و جود عدوت
 بعضی را معاینه کرد و بعد هیچ نماز بر هیچ کس که معاویه و غیره باشد لعنت میکرد و ایشان هم بعد سماع
 این خبر بر هیچ کس که حضرت امیر و حضرات حسنین و عبدالمطلب بن عباس و مالک از و رضی الله
 تعالی عنهم باشند بعد از هیچ نماز لعنت کردن گرفتند حتی که در خلفا بنی امیه این امر شنید و ایم
 بود و در خطبه لعنت بر اهل بیت میکردند تا آنکه عمر عبدالعزیز آنرا رفع کرد و کریمه ان الله یامر بالعدل
 و الاحسان الایه بجانته آن مقرر ساخت آیا این قضیه نامرضیه فی الواقع بود یا نه جواب حضرت امیر

کرم اللہ وجہہ کہ سرایا رحمت بودند حاشا و کلا کہ ادائیگی مسلمانان را لعنت کنند چه چائے معاویہ را کہ صحاب
 پیغمبر بود و صلی اللہ تعالیٰ و آلہ وسلم و عاصم خیر و حق او کرده اند و حضرت امیر و دشمنان او و جماعہ او فرمودہ اند
 اخواننا بغوا علینا لیسوا کفرة و لا فسقہ لہم من التاویل ہر گاہ کہ کفر و فسق را از اینجا نفی نمایند چرا مسلمانان
 را لعنت کنند و درین لعنت ہمچس حتی کہ کافر فرزند عبادت نیست بس چرا حضرت امیر این لعنت را
 بصلوٰۃ خمس کہ محل ذکر و دعا است بواسطہ عداوت خود و خود سازند نفس حضرت امیر را کہ بحال فنا
 و اطمینان موصوفت بودہ و از انانیت و خودی رستہ مثل نفوس امارہ خود ہا کہ بکینہ و بغض و عداوت
 موصوفت است خیال کردہ اند کہ این قسم بہتان و افترا با حضرت منسوب بی سازند حضرت امیر بدرجہ اعلا
 فنا فی اللہ و فنا فی محبتہ رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم رسیدہ بودند و جان و مال خود را فدائے
 آن سرور ساختہ چرا لعنت دشمنان خدا را اجل و علا و دشمنان رسول او را علیہ و علی اللہ الصلوٰۃ
 و السلام کہ انواع جفا و ایذا با نسروردین و دنیا رسانیدہ اند و خود سازند و اعدا خود را لعنت
 کنند با آنکہ لفظ لہم من التاویل یعنی عداوت مینماید و دلیل بر آنست کہ این محاربات و منازعات
 نہ از راه عداوت و بغض بودند بلکہ از روی تامل و اجتهاد بود کہ جائے ملامت نیست چه جائے لعنت
 اگر درست و لعنت احدی معنی حسن و عبادت بودے سبب و لعنت ابلیس لعین و ابوجہل و ابولہب
 و کفار قریش کہ اقسام جفا و ایذا بر رسول خدا صلی اللہ تعالیٰ و آلہ وسلم رسانیدہ اند و انواع اہانت بہ
 دین مبین کردہ از واجبات اسلام گشتی و پس فلین قال رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم
 او لعنت الشیطان قال لعنت ملعونا و اذا استعذت اللہ منہ قال کسرت ظہری و فی حدیث الاخر لا تسبوا
 الشیطان و تعوذوا باللہ من شرہ پس معلوم میرہن شد کہ این معنی بر حضرت امیر بہتان و افترا است
 پس ناقل کہ لعنت معاویہ حضرت امیر و حضرات حسنین و غیر ہم را متفرع برین لعنت ساختہ بر معاویہ
 نیز افترا باشد پس اسچہ نوشتہ اند کہ ایاتی الواقع این قضیہ بودیاند اگر باشد چرا لعنت بر معاویہ
 و غیرہ روا نہ باشد و اگر باشد محل عبارت کشف چہ خواہد گویم نبود چہ مذہب اہل سنت و جماعہ آنست
 کہ طعن در معاویہ روا نیست و این افترا طعن است دروسے نقل صحیح ہم درین باب نیست سخن اہل

تواریخ بر تقدیر ثبوت دین باب چه سند است مدار دین را بر قول اہل تارخ نمیتوان نہاد اینجا
قول ابیحیفہ و اصحاب او معتبر است نہ قول اہل تارخ و عبارت کثافت کہ نقل کرده اند نام حضرت امیر با
معاویہ در ان عبارت سطور نیست و ہرگز ولایت بر ان ندارد کہ یکی ازین دو عزیز دیگر بر العنت کردہ
باشند عبارت راست بر است است اینچ مخالفتی بمطلب ما ندارد و تا تحمل جستہ شود آری خلفای بنی امیہ
سالہا بر سر منبر است و لعن اہل بیت کردند و عمر عبدالعزیز استیصال آنہا نمود و جزاہ اللہ سجادہ عنایت الخ
لیکن معاویہ کہ دخل آنہا باشد ممنوع است چہ بلا باشد اگر معاویہ ملعون و مطعون بود جم غفیر از صحابہ
کرام کہ با وی درین مخالفت و محاربات شریک بودند و بعضی آنہا از عشرہ مبشرہ اند ملعون و مطعون
باشند وطن ابن اکابر موجب طعن است در شرط دین کہ از راہ آنہا ما رسیدہ است و بیچ مسلمانان از
تجویز نہ کنند خود ما در ما نحن فیہ و مذہب است مذہب اہل سنت و جماعت و مذہب شیعیہ سنی خلفاء
ثلثہ است و معاویہ و غیر ہم میگویند جمیع اصحاب پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم مرتد شدند و اگرچہ
جزئی یکی یا دو نباید گرد و بیچ کس بد نباید بود من اہم فحیسی اہم و من الغضبہم فبعضی الغضبہم منازعات و محاربات
ایشان را بر محال نیک باید و از ہوا و تعصب دور باید داشت امام نووی شارح مسلم گفتہ کہ اصحاب کرام
دین محاربات سبہ فرقتہ بودند جمعی با جہتا و حقیقت جانب حضرت امیر و ریافتہ بودند آنہا را واجب بود
عمل با جہتا و خود و نصرت حضرت امیر و جمعی دیگر با جہتا و حقیقتہ جانب مخالف معلوم کردہ بودند این جماعہ
موافق اجہتا و نصرت جانب دیگر لازم بود و جمعی با جہتا و متوقف بودند آنہا را توقف واجب بود
ہر یکی موافق اجہتا و خود عمل کردند و طعن و ملامت از ہمہ مرفوع است ہذا لیکن حضرت امیر و موافقان
او در اجہتا و مصیبت بودند و جانب دیگر مخطی اما چون این خطا خطا کے اجہتا و سبت از ملامت و طعن
دور است و یکد رجہ ثواب دار و مصیبت وہ درجہ امام شافعی گفتہ تلک و ما و طہر اللہ عنہا ایدینا
فلینظر عنہا السنن استثنائے این عبارت شریفہ ولایت دارد کہ بظاہر ہم حکم بنا پدید کرد و جز یہ نیک نباید
یا نمود چون ہر دو مذہب معلوم شد پس جمعی کہ با معاویہ بدند و طعن مینمایند ہر چند با صحابہ دیگر نیک
باشند از اہل سنت و جماعہ خارج و اگر در مذہب اہل دین مسئلہ شہیدہ باشد بہ کتب عقائد نشان

و مذہب اہل سنت و جماعت است جمیع اصحاب پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم

که معتبر و معتبر بود رجوع نمایند و به اقوال شاذه و ضعیفه و التقات نکنند و شیعه هم باین جماعه خوشنود نمیند
تا سب خلفا کنند تا نمایند پس ایپانه سنی اند و شیعه مذہب ثالث بهم رسانده اند سوال نهم عقیده
آنست که خاتمه بهم است اگر کسی پیرو مرشد خود را که از وی استفاد نموده است از روی
خلوص اعتقاد حکم سلامت می خاتمه او نماید صحیح است یا نه جواب حکم قطعی نه باند کرد که منوط بوجی است
ظن غالب و طابیت سلامت می خاتمه اکابر دین اگر نماید گنجایش دارد و همچنین با الهام قطع حسن و
نفع خاتمه نمیتوان کرد که الهام ظنی است لیکن از ظن تا ظن فرق آسمان و زمین است سوال دهم
استفسار از سیر افاتی و سیر انفسی بود جواب سلوک سیر افاتی است و جذب سیر انفسی حضرت
خواجہ اصرار فرموده اند که سیر افاتی بعد و بعد است و سیر انفسی قرب و در قرب سیر افاتی مطلوب
را از خود جستن است و سیر انفسی در خود آمدن و گردول خود گردیدن گفته اند یافت مقصود
بر انفس است بیرون از خود هرگز یافت نیست ۵ چون جلوه آن جمال بیرون ز تو نیست ۶
پاور دامان و سر سجیب اندر کش ۷ ۵ همچو نایب بر سر سوی دست ۶ با تو در زبکلم است هر چه هست ۷
و حضرت ایشان ما را درین مقام مقاله مفزوده است میفرمایند که یافت مطلوب و راسته آفاق
و انفس است و انفس در رنگ آفاق در راه است معامله بیرون سیر افاتی و سیر انفسی
و راسته جذب و سلوک مضرع لذت این نشانی سجد انانچستی ۶ سوال یازدهم تقریر و
جواب آن بجزو تعلق دارد سوال دوازدهم خوب و طباسیچه و پایزار بر خود زدن موجب
حصول مقصود هست یا نه جواب رکن و عمدہ در حصول مطلب ذکر است و رابطه محبت شیخ
مقتد این نوع امور که نوشته اند در کار نیست و بی نفع هم نه سوال سیزدهم حبس دم
در ذکر بدعت است یا نه اگر بدعت حسنه گویند پس بطور حضرت ایشان قدسنا العبد سبحانه بسز
در هیچ بدعت حسن نیست بس از بدعت این عمل چگونه بر آید جواب ذکر فی مدد انہ سسوان و
حسن است نانه حبس در ان بدعت وقتی باشد که ثابت شود که عمل در صدر اول نبود و آن
ممنوع است و نیز این طریقہ حبس را حضرت خضر حضرت خواجہ عبدالخالق که سلسله خواجہ بود

تعلیم کرده اند و عمل ایشان را حکم پر بدعت نمیتوان کرد و در ملفوظات حضرت خواجہ ماقده سلمی نقل فرموده است که فرمودند که در سلسلہ چشتیہ و سہروردیہ خرقہ را معنی از حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم است و میکنند و ذکر را معنی بیان نہ کرده اند اما در سلسلہ نقشبندیہ و کبرویہ ذکر معنی از حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم رسیده است از حضرت صدیق اکبر و حضرت امیر المومنین علی رضی اللہ عنہما الی یومنا ہذا و در وسایط فتوری نہ رفتہ مدبرین محل کی از حاضران سوال کرد کہ آنکہ بیگویند کہ در سلسلہ علیہ نقشبندیہ طریقہ را بطہ از حضرت صدیق اکبر و طریقہ ذکر از حضرت امیر المومنین علی رضی اللہ تعالیٰ عنہما رسیده چو نسبت فرمودند ذکر می کہ درین سلسلہ است کہ از اوقوت عددی خوانند بطریق مہر و مثل حبت و جنم محمد رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم با وی از حضرت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ معنی رسیده است و طریق صحبت نیز از ایشان رسیده چرا کہ ایشان در صف و حضر با شہر و صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم ہمراہ می بودند و از راه صحبت فیض میگرفتند سوال چہارم کعبہ زیارت اولیای می آید یا نہ اگر می آید اشکال لازم می آید کہ آن زمین از دیوار ہائے کعبہ و زان مدت خالی خواهد ماند الخ جواب می آید و بیچ اشکال نسبت حضرت ایشان ماقده سلمی مدسیرہ بزرگاشدہ اند کہ کعبہ عبارت از سنگ و کلوخ نیست و سقف و جدران نیست چہ اگر سقف و جدران در آن میان نباشد کعبہ کعبہ است و سجود البیہ خلایق پس برین تقدیر کعبہ زیارت اولیای باید و دیوار ہا بجائے خود باشد۔ سوال پانزومین این روشن ذکر و افاضہ و توجیہ کہ درین طریق مہر و دست اولاً از کدام مشایخ پیدا شدہ است در وقت صدیق اکبر ہم بود یا نہ و اگر نبود پس این طریقہ چہ منسوب با و رضی اللہ تعالیٰ عنہ گشت جواب سلسلہ حضرت خواجہ ماقده سلمی اسرار ہم حضرت خواجہ عبدالحق عجدوانی است و جہد بہ این بزرگواران کہ از راه ہستہ تلامک در صفت قیومیت میخیزد و از ادرین طریق جہد قیومیت میگورند از حضرت صدیق اکبر حضرت خواجہ رسیده و از ایشان طریق برائے حصول این جہد منقول است و آن طریق بقوت عدولیت پس اصل نسبت از حضرت صدیق است و طریق و مہول آن از حضرت خواجہ ہاندازہ سلمی

کہ از طفولیات حضرت خواجہ مافدس سرہ گذشت ذکر نیز از حضرت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ رسیدہ و متواتر
 کہ حضرت از حضرت صدیق اکبر رسیدہ باشد و از ایشان بحضرت خواجہ عبدالحق چنانچہ گذشت و جذبہ
 دیگر از راه معیت ذاتیہ پیغمبر و آزا درین طریق جذبہ معیت گویند مبادا ظهور آن حضرت خواجہ نقشبند
 است قدس سرہ و حضرت خواجہ علاء الدین عطار کہ خلیفہ نخستین حضرت خواجہ نقشبند بودہ و قطب
 وقت خون نیز بودہ طریقے برائے حصول این جذبہ وضع کردہ اند و از طریقہ علیہ علائقیہ گویند در عبادت
 ایشان واقع میشود کہ اقرب طرق علیہ علائقیہ است اصل این جذبہ از حضرت خواجہ بزرگ است و طریق
 حصول آن از حضرت خواجہ علاء الدین سوال نشانزد ہم بنی ہر چند فضل است از ولی اما لازم است
 کہ ہر چہ ولی میداند از معارف نبی را نیز معلوم باشد یا نہ و ایضا ہر معارف کہ نبی را باشد لازم است
 کہ مرسل را باشد یا نہ جواب فضل کلی اینبار است علیہم الصلوٰت و التسلیٰمات براولیا و بیچ ولی ہر تہ
 بیچ نبی نرسد لیکن در فضل جزئی مناقشہ نیست اگر بعضی از مزایا و معارف لولی باشد موجب
 فضل کلی نبود مجوز است بلکہ واقع است ہر گاہ در ولی و نبی فضل جزوی واقع باشد اگر نبی نسبت
 برسول بعضی از مزایا و معارف مخصوص بود بطریق اولی جائز باشد ہر چند فضل کلی مرسل را
 بود چنانچہ قصہ حضرت موسیٰ و حضرت خضر علی نبینا و علیہم الصلوٰت و السلام خود نوشتہ اند سوال
 ہفتدہم حضرت خضر نبی است یا نہ جواب درین باب اختلاف علماء است لیکن راجح آنست
 کہ نبی است۔ سوال ہشودہم تعیین عدو انبیا و مرسل درست است یا نہ درین باب صوفیہ چہ میگویند
 جواب از صوفیہ نقلی درین باب بنظر نہ در آمدہ لیکن علماء تعیین عدو انبیا را منع کردہ اند زیرا کہ بدلیل
 قطعی این تعیین معلوم نشدہ است اگر وارد شدہ است دلایل ظنی است پس اگر بی دلیل حکم بتعین
 عدو نام ظاہر غیر نبی را نبی ساختہ باشم یا نبی را غیر نبی و عدو مرسل از میان انبیا علیہم الصلوٰت
 والبرکات سی صد و سیزدہ معروف و مشہور است و مخدور سابق اینجا لازم نمی آید چہ مرسل از انبیا
 خارج نیستند نوشتہ بودند کہ اگر این فقیر را بیدانی کردند بہتر بود این عبارت بناید گفت ہر چہ حق
 تعالیٰ میکند خوبست و صلاح و دعائے جنون کہ مسقط کالیب است بناید کرد از حق تعالیٰ عافیت

باید طلبید و توفیق الهی باشد که باید خواست *

مکتوب سی و هفتم نیز بملا عبد الرزاق در حرمت سوال و اباحت آن

عند الضرورة واحادیثی که درین باب وارد شده

صلاح آثار ملا عبد الرزاق پرسیده بود که مقرر است کسی که قوت شب ندارد و در سوال کردن حلال است آیا این حکم از روی کسب رخصت است و عزیمت و راستی است یا نه مخدوم این حکم از راه رخصت است و عزیمت در ترک سوال است مگر این سوال اقدام نماید در سوال شدت احتیاج اباحت است در رنگ اکل مینه و اکل لحم خنزیر که در حاله مخصوصه مباح است فی احیاء العلوم اما المضطر الیه فهو سوال الیه عند خوفه علی نفسه موتا او مرضا و سوال العاری و بدنه مکشوف لیس با یواریه فهو مباح و اما وجد تقیته الشروط فی السئول بكونه مباحا و فی السئول منه بكونه راضیا فی الباطن و فی السائل بكونه عاجزا عن الكسب فان اقتاد علی کسب و هو بطلان لیس له السؤال الا اذا استغرق طلب العلم اوقاته و کل من له خطه فهو قادر علی الكسب بالوزارة فی شرح المشکوة و اما سوال صدقة التطوع فمن لا یقدر علی کسب لكونه اعمی او ذاعلمه اخری جازله السؤال بقدر قوت یومه و لا یدخر وان کان قادرا فترک الاشتغال العلم به ازت له الزکوة اعمی سوال مال الزکوة و صدقة التطوع فان ترک الاشتغال صلوة التطوع فان ترک الاشتغال صلوة التطوع و صیامه لا یجوز له الزکوة و یکره له صدقة التطوع فان جلس واحد و جازم فی بقعة و اشتغلا بالاطاعة و ریاضة النفس و تصفیة القلوب لیسب لواحدان لیسال صدقة التطوع و کسرات الخبز و اللباس لا یجوز سوالی متضمن سب چیز است که هر کدام قبیح است اول اظهار شکایت است از حق تعالی و بیان قصور نعمت اوست سبحانه از وی و این محرم است الا الضرورة کما کل المیسرة و یوم اولال نفس است لغیر الله تعالی و یومین را نمیرسد که خود را ذلیل بیاورد بجز از مولا که خود را ضرورتا میسر ایضا رسول عند است غالباً و ایضا حرام است الا ضرورة لهذا اهل تقوی ترک سوال انه مطلقا و کان

Marfat.com
Marfat.com

بشر قدس سره یا خدمن احد شیئا الا من السری قدس سره وقال لا انی علمت انه یفرج بخرج المال
من یدہ فانما اعینہ علی ما یحبہ وكان بشر یقول الفقرا رثمة فقیر لایسال وان اعطی اخذ فهذا مع المقربین
فی جنات النعیم وفقیر یسال عند الحاجة والفاقة فهذا مع الصدیقین من اصحاب الیمین بالجملہ سوال
لی ضرورت محرم و مذموم است با ضرورت و حاجت و فاقة مباح است لیکن موجب اسخطاظ مرتبه
و درجه است آنچه مذکور شد در وقتی است کہ معامله بموت نرسیده است چون معامله بموت رسد سوال
بجلال بکلمه عزیمت بلکه واجب باشد فی شرح المشکوٰۃ فی بیان قول النبی صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم
من تکفل لی ان لایسال الناس شیئا فاکفل له بالجنة فقال ثوبان انما کان لایسال احد شیئا ای
لو کان بخصاصه و استثنیٰ منه اذا خاف علی نفسه الموت فان الضرورات تبيح المحظورات بل انه لو لم یسال
حتى يموت يموت عاصيا کنون احادیث چند در ذم سوال ایراومی نموده آید عن ابی ہریرة قال قال
رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم قال داؤد علیه السلام او خالك الی یدفم الثنین الی ان
یبلغ المرفق فیقضها خیر لک من ان تسأل رواه فی الحلیة و ہم در حدیث آمده است ان رسول اللہ
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ارسل الی عمر بن الخطاب یعطایہ فزوه عمر فقال لہ رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ
علیہ و آلہ وسلم لم یزودہ فقال یا رسول اللہ لیس اخیرتنا ان خیر الاحدنا ان لا نأخذ من احد شیئا
فقال رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم انما ذلک عن المسئلة فانما کان من غیر مسئلة فانما هو
یرد ذک اللہ فقال عمر و اما الذی نفسی بمیدہ لا اسال احد شیئا ولا یاتینی شی من غیر مسئلة الا ان
رواه مالک و ہم در حدیث آمده است من سأل الناس اموالهم تکثیرا فانما یسال حبرا فلیقتل او
یتکثر رواه مسلم و ہم در حدیث آمده است ما یزال الرجل یسال الناس حتی یاتی یوم القيمة لیس
فی وجهه فرقة لحم متفق علیہ و ہم در حدیث آمده است المسائل کدوح یکدح بها الرجل و وجهه من شاء
القی لہ علی وجهه و من سأل نذک الا ان یسال الرجل فی سلطان او فی امر لا یجید منه بذارواہ ابو داؤد
و الترمذی و السننای و ہم در حدیث آمده است من اعما بته فاقتة فانزہا بالناس لم یسئہ فاقتة و من
انزہا بالعدا و شکک لہ بالانرا ما بموت عاجل او غنی اجل رواه ابو داؤد و الترمذی و عن عمر بنی اللہ

فقال لعنه قال تعلمون ايها الناس ان الطمع فقر وان الياس غنى وان المراد انيس عن شىء مستغنى عنه
 رواه رزين ودر حديث آمده عن ابى ذر قال دعانى رسول الله صلى الله تعالى عليه وآله وسلم ونبهني على
 ان لا يبالي الناس شيئا قلت نعم ولا سوطك ان سقط منك حتى تنزل اليه فتأخذه رواه احمد ومحمد بن
 آمده است ان الفرائسي قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اسال يا رسول الله فقال النبي صلى الله
 تعالى عليه وسلم لا وان كنت لا بد فقتل الصالحين رواه ابو داود والنسائي وهم در حديث آمده است
 من جاع واحتاج فكلمه الناس واقضى به الى الله كان حتى على الله ان يفتح له قوت سنة من جلال
 رواه الطبراني في الاوسط والضعيف عن ابى هريرة وهم در حديث آمده است من سال شيئا وعنده
 ما يعينه فانما يتكلم من جهم فوالوا وما يعنيه قال قدرا يعزبه او يعيشه وهم در حديث آمده است لو تخالفت
 ما في المسئلة فاشي احد الى احد يسال شيئا وهم در حديث آمده است ملعون من سال بوجه الله وطلعون
 من سئل بوجه الله ثم منع سائلا فالم يسال به حرام وهم در حديث آمده است وليا تين يوم القيامة قوم ليس
 على وجوههم لحم اختلفوا في الدنيا بالمسئلة فمن فسح على نفسه باب المسئلة وهو عنها غنى فسح الله عليه
 باب الفقر عن ابى هريرة وهم در حديث آمده است ايها الناس قد ان لكم ان تستحقوا عن المسئلة فان
 من يستغنى بوجه الله ومن يستغنى بعينه الله والذى نفس محمد بيده ما رزق عبدا من رزق اوسع من
 الصبر واليمن اقيم الا تسالوني لا اعطيتكم وما وجدت جل عن ابى سعيد وهم در حديث آمده است ان الرجل
 ليأثني فيا يئس فاعطيتيه ويحيل في ثوبه ناراً يقلب الى اهل بنا جهنم عن ابى سعيد

مكتوب سى و هشتم بملا ابو الفيض كابل و ربيان آنكه بزرگترین حجاب نفس

طالب است

الله تعالى ابواب فيوض و تزيينات را مفتوح دارا و بزرگترین حجاب میان طالب و مطلوب نفس
 طالب است اوج نفسك و تقال انت الغامرة على شمك فاعرف حقيقتك و فتن نفس ساك میان

Marfat.com

امر بیت ذوقی و وجدانی بگفتن و نوشتن راست نمی آید و بخواندن و مطالعه کتب بحصول نمی پیوندد
سابقه عنایت و جذب الهی جل شانہ می باید و در عالم اسباب صحبت کامل بشیر طفا در وی صحبت
شما قلیل بود آن قدر فرصت نه شد که بعضی امور ضروری در میان آورده نشود اگر ابطه عنوی قویست
و محبت درست است امید است که باندازه آن اخذ فیوض و برکات از باطن مفيض حاصل آید و کما
مستوفی بر تو اندازد و المرحوم من احب حدیث نبوی است علی صاحبہ الصلوٰۃ و السلام چشمم آرام که در
اشک مرا حسن قبول + آنکه در ساحت است بظرفه بارانی را و اسلام +

مکتوب سی و نهم شیخ ابوالمنظر محمد شاه در غر او محافظت طریق شیخ خود

المدنی برادران طریقت را ازین واقعه هائیکه صبر جمیل و اجر جزیل کرامت کما وجود اهل سعادت
است هم در حیوة و هم بعدemat فیوض و برکات که در حیوة شان مفاصل مستفاد است بعدemat شان نیز
امید و ابران باید بود است که این فیوض و برکات تا زمانی فایض است که در طریق شیخ احدائی واقع نشود
است چون امور محدثه در طریق پیدا شد که در حیوة شیخ نبود در انقباض سدد گشت در رنگ بدعتی که در بین
پیدا شود و انوار است بسبب آن قلت پذیرد پس بیاران آنجای ناگزیر است که محافظ طریق شیخ خود نمیکانند
و احدائی در ان نکنند و نوعی زندگانی نمایند که در یکدیگر فانی باشند و حلقه ذکر را بر سنن سابق بر پا دارند و اوقات
معمور دارند و در کسب خیرات مبادرت نمایند و در ایقان طاعات مسابقت کنند و سابقوا الی مغفرة من ربکم و جنبه
الاکبر و خدمت فرزندان را ایشانرا سعادت خود شناسند و رضای ایشانرا بر وجه مشروع اعظیم دانند و اهل
فقیر را به عاکی ایمان یار نمایند انشاء اللہ تعالی در ماه ذی الحجج از بیجا بسفر حجاز انتقال واقع میشود و ان
عبد المذنبی انشاء اللہ الباقی و السلام اولاً و آخراً +

مکتوب چهارم ارسال الی شیخ الحسین الخلونی الرومی المدنی فی التخریص علی
و وام الاقبال الی اللہ تعالی

الحمد وسلام على عباده الذين اصطفى ابا بعد فقد وصل كتابكم الكريم الى هذا المسكين لانه تم في حفظ الاله
 و دوام الاقبال و اقبال اليه تعالى و انقطاع عما سواه احترق قلوب العارفين بهار هواه و تحطش اكناد
 المحبين في تنافس طوبى لمن لم يكن له ثم سواه و بشرى لمن لم يكن له شعور باعداه فيا و بلينا على من عرض
 عن الصدق يا حسرتا على من فرط في جنب الله و حذر في طلبه و اوحى في طاعته و ابتغى مرضاته
 و الدوام على ذكره و مراقبته في الجلاوة و الخلوات لكي تفصل الى اقصى العجايب و الصلوة و السلام على اهل
 المكونات *

مكتوب چیل کیم ارسل الی اسوة العلماء المحدثین السیدین العابدین الملکی فی

بیان فناء العارف

حامد الله العظيم و مصليا على رسوله الكريم سلام الكمال التام و التمجيد الوافرة بجمال الغر و الاحترام
 اخض بر الجناح العالی و الكواكب المتلالی بهجة الايام و اللیالی اسید الفاضل الكمال المحدث العالم العال
 لا زال شمس بدایت طالعته و بانفك الوار قاذرة ساطعة ابا بعد فان سالتم تطفاعن حالنا و فصلتم بتفقد
 اماننا فحنن فی خیر و عافیته و نشوق الی نقار الاجته و نفوض فی نار المحبة و نسال الله الكريم ان تمتع المسلمین
 بطول بقائكم و یشرق قنطرة اجری الشرف بقائكم المرجو من فضلکم العظیم ان لا تخرجوا من خاطرکم و لا تنسوننا
 من دعائكم نحن فقراء محتاجون کف لا و الامکان کله فقیر و حاجته فقر المکن ذاتی و فاقته سرمدیة نصیبین ^{الطلب}
 الحقیقی الاستیلاک و خطه من تلك الذروة العلیا القصار و الاضمحلال فكیف یدرکه کماله و انی له الطریق
 الی کنه جلاله و انه عدم حقیقة نفی الخیر و الکمال فی حقه عاریة و الحسن و الجمال فیہ ظلی و العفاسی هو لهذا
 الکمال الستار و الجمال الستار و یجیل نفسه کاملة جبالا فاسدا و اوعی لها الخیر و الجمال و عوی باطله و نبی علی
 هذا الاصل الفاسد بنا عالیاً و الشجرة تبس عن الثمرة فالویل له ان لم یتدار له الرحمة و لم یشمله سابقه الكريم
 و الرافة فللاکمال فی حقه انتقار الکمال و الخیر فی سلب الخیر ان نسب الخیر و الکمال الی نفسه کان
 حاسماً مدعیاً لشركه باصله الا ان یوجد بعد العدم باوجود الموهوب و یولد بالولادة الثانية فم لا یجیل عطا یا

الملك الامطايه از قنا المد سجانہ بدعاکم الصالح ایما تا بیدہ المعانی و شراب من ہذہ المشرب بحضرت النبی
الامی و الہ الامجاد علیہ و علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات و التحیات و البرکات *

مکتوب چہل دوم شیخ بایزید ولد شیخ بدیع الدین سہارنپوری در تقویٰ

و علو حالہ صلوتیہ و صبر بر ایدار خلق

بجز الحمد و الصلوٰۃ و تبلیغ الدعوات میرساند مکاتبت گرامی رسیدہ چون متضمن احوال پسندیدہ
و شعر از جمعیت باطن بود سبب بخت و سرت گردید حالتی کہ در نماز دست سپید ہر حضور و لذت آن از
اصالت نسبت خیر میدیدہ و از انجام کار شعر است شکر این نعمت بجا آرند و دراز و یا کیفیت و کمیت آن
کوشند و نماز را بطول قنوت و آداب و شرایط آن بجا آرند و حصول این نعمت ہنری شاکر باشند و عوض
جمع مافات از او اند و محالہ تلخہا کے زمانہ را با این شیرینی نمایندہ بر شکر غلطی ای صغرا دیان *
از برائے کوری سو و بیان * و امر الملک بالصلوٰۃ و الصبر علیہا لانسالک رزقا سخن نر تک و العاقبہ
للتقویٰ نوشتہ بودند کہ بیرون نماز ہا آن خوبی نسبتی ظاہر نمیشود سبب آنچه باشد محذوم و مکتوبی کہ حضرت
ایشان ما در آن نوشتہ اند بیرون نماز گوئی محظول و بیکار است اگر مطالعہ نمایند ظاہر تشفی تام حاصل شود
و در حلقہ ذکر گاہ متوجہ بیاران باشند و گاہ ہی باحوال خود بردارند تا از خودی تمام بر آید بالجہد بقتضای
وقت عمل کنند از ایدائے اقارب و جفائے اہل شہر نوشتہ بودند و از انقلاب اطلاق و انتقاض ارزاق نگاشتن
سبب کلفت و دوستان گردید حق سبحانہ از شکر ظلمہ محفوظ دارد و از نزد خود کشایش و بد قال اللہ تعالیٰ لَتَبْلُوُنَّ
فِیْ اَمْوَالِکُمْ و انفسکم و لتسمعن من الذین اولوا الکتاب من قبلکم و من الذین اشراکوا اذی کشیرا
وان تصبروا و تتقوا فان فلک من غم الامور بلیدہ از دست و دفعہ بلیہ ہم از دہر کدام وقت معین است
کہ تقدیم و تاخیر را گنجایش نیست کل اجل کتاب اضطراب سو و ندارد و ان یمسسک اللہ بضر فلا کاشفت
لہ الا هو وان یردک بخیر فلا راد بفضله یصیب بہ من یشاء من عبادہ اگر غمگسار اوست ہمہ عمر ہا
سچیست و اگر نیست فکر این غم باید کرد کہ فوق ہمہ عمر ہا است خوش گفتہ اگر ہزار غم است از جہانیاں بر دل *

پس است که او غمگسار باشد کاش او شیرین بود و عالم همه تلخ باشد او بر مراد بود و از تمام عالم نامراد باشد
 لبتک تخلوا و الحیات مريرة و لبتک نرضی و الا نام عصاب و ولیت الذی بیٹی و بیک عامر
 و بینی و بین العالمین حزاب و اذا صح الوؤ منک یا غایة المستی فکل الذی فوق التراب تراب
 و آنچه نوشته اند که با وجود این همه اسباب پریشانی در جمعیت باطن خللی نیست بل چون همه را از خدا
 بیند تعالی و فعل او را در میان این جلوه گرمی یا بد شوق بر شوق زیاده میگرد و جمعیت بر جمعیت
 رو بیناید و این شوق و جمعیت را هم از او میداند و خود را خالی محض می بیند مطالعه آن بسیار خوشوقت
 ساخت و مزیل همه کلفتها گردید حق سبحانه بکمال این دید برساند و بحقیقت نیستی متحقق سازد
 و از سفر شاه جهان آباد نوشته بودند استخارای مکر درین باب بکنید و التجا و تضرع بجا آید
 بعد از انشراح سینه اگر متوجه شوند گنجایش دارد

مکتوب چهل و سیوم همز امجد صادق و تعمیر واقعه و می

الذی تعالی از رقیب با سوا محرم سازد و راهی بحرم قدس خویش بکشاید مرا سگ گرامی که نام زو این مسکین
 ساخته بودند بود و آن بختیگر دید اندراج یافته بود که روزی در فکر آن بودم که روح چگونه خواهد بود
 در خواب دیدم که شخصی نزد بنده نشسته است و در دست او چیزی سرخ رنگ درخشان بعینه لعل هشتال
 که پادشاهان بر سر خود می نهند من میگویم که روح این است نزدیک بدین فقیر آورده است و میگوید
 که این در وجود مثل این شده می در آید و وقت کشیدن باز هم طوریکه میشود و محذوم این خواب
 شما درست است نور روح را رنگ سرخ قرار داده اند سرخی او ازین رو است و درخشندگی او
 از راه نورانیت او است روح لطیفی از نیچونی دارد و پهن و القباض او از راه مثل او است گفته اند
 روح نه داخل بدست و نه خارج او نه متصل نه منقطع او را تعلق است به بدن تعلق تدبیر تصرف
 عالم بحقیقت روح علام الغیوب است و ما اوثیقتم من العلم الاقلیل و ذکر نفسی و اثبات ترا
 عدد و وقت معین نیست هر وقت که خواهر بکن و تا دم ساعت بکند بگوید هر چه بدو که برسد لیکن طاق

گوید جنت بگوید و ہمیں سبب این ذکر را قوت عددی گویند و اگر گاهی حبس دم نتواند بی حس
دم بگوید که حبس شرط لازم نیست چند ان مداومت باین ذکر نماید که هیچ مرادی و مقصودی
در ساخت سینه غیر از حق سبحانه نماند و غیر از مراد او تعالی مرادی نبود تا حقیقت بندگی بظهور آید
و بدون شرط افتاد و اسلام اولاً و آخراً +

مکتوب چهل و چهارم بمیر باقی بخاری در بیان طریقه صوفیہ علیہ

و مداحی این بزرگ واران قدس اسرارم

اللہ تعالی بجائیت و جمعیت دارد و بر جاده شرع محمدی و سنت احمدی علیہ و علی آله
الصلوٰۃ و السلام ستقیم و مستقیم گرداند و از تعلقات دنیا و گرفتاری ماسوائی محروم ساخته و در
اوقات معرفت و سر پرده قرب خویش انس و الفتن و هداین معنی در عالم اسباب وابسته
بسوگ طریقه صوفیہ علیہ است این بزرگواران در محبت حق جل و علا از خود و غیر خود گسسته اند
و از عشق او از افاق و انفس گذشته ماسوار در راه او در باخته با او ساخته اند اگر حاصل دارند
اوراد دارند و اگر وصلند با او وصلند باطن شانرا بهی نقطای ع از اودون او تعالی روی داده است
که اگر سالها با او ماسوا نمایند و شان نیاید و از انانیت نفس بنوعی گذشته اند که عود کلمه انارا
بر خود شرک میدانند رجال صدقوا ما عاهدوا اللہ علیہ و رجال لا تلہیم تجارتہ ولا بیع
عن ذکر اللہ خداوند ما را این قوم گردان یا از نظر گیان این قوم گردان که قوم دیگر را طقت
ندازم هر کس که ہوس این راه دارد و تخم این اندیشہ در دل میکار و باید کہ ہمہ چیز را گذاشته
صحبت این اکابر شناسی نماید و جان نثار لو از م طلبکاری کند و از ہر جا بوسے ازین
و ولت بمشام جان برسد از پی آن شود و خوش گفت بعد ازین صلحت کار دوران می نم
کہ روم بردر میخانہ و خوش بشینیم مامول از دوستان و عار سلامتی خاتمه است و اسلام علیکم

و علی سائر من اتبع الهدی و التزم متابعت المصطفیٰ علی آله الصلوٰت و التعلیمات
العلیہ *

مکتوب و جہل و تخم و میرزا محمد شاہ در مذمت و نیائے دنیہ و تخلص

تخصیل معرفت

الحمد للہ العلی الاعلیٰ و الصلوٰہ و السلام علی رسولہ المصطفیٰ و علیہ المحدثی و علی آلہ و صحبہ
البرزۃ النقی صحیفہ شریفہ رسیدہ سبب مسرت گردید مخدوم دنیا بہ ظاہر شیر نیت بصورت
ظراوت دار و فی الحقیقہ سمیت قائل و متاعیت باطل و گرفتاریت لاطایل مقتول
او مخدول است مفتون آن مجنون نجاستی است زرانند و وزہریت شکر آلود عاقل
آست کہ با بچینین متاع کاسد فریفتہ نشود و بچینین کالار فاسد گرفتار نگردد و درین فرصت
قلیل رضامندی مولای حقیقی جل شانہ حاصل نماید و توشہ آخرت آمادہ سازد و مطلوب
درین نشارفانیہ آوار و ظالمت بندہ گیت و تخصیل معرفت خداوندی افسوس است
آنچہ درین نشار از بسکین طلبد آشتہ اند بجا نیارد و با نور دیگر پردازد و بیت
ترسم کہ یار با مانا آشتاناند و نادان قیامت این غم بجا ماندہ و السلام

مکتوب جہل و ششم بچہ معین و آنکہ طالب را ہمیشہ در طلب

بی آرام باید بود

الحمد للہ و سلام علی عباوہ الدین المصطفیٰ آنچہ مرقوم نموده بود ندر روشن گردید کثرت
اشتیغال بذکر قلبی از اجل نعم است شکر آن بجا آرند لکن شکر تھلا زید شکر

امید است که این ذکر وسیله مذکور گردد و در پیچ از معرفت بکشا پرو ذکر و ذکر را از میان
 میان بردارد و حضور خود بخود روی نماید و لایزال الله الا الله پرده بکشا بد طالب
 را باید که در طلب خود را آرام ندهد و همواره مضطرب و مستعطش باشد بزرگی گفته است که تصوف
 اضطراب است چون سکون آمد تصوف نماند گفته اند مرید را بدین صفت باید شد که درین کریمه
 مسطور است حتی اذا صاقت علیم الارض بهما رحبت و صاقت علیهم النفس هم وظنوا
 ان لا ملجاء من الله الا الیه چون محب صادق بدین صفت شود امید است که دریائے
 رحمت بجوش آید و نبود بشر تا بعلیهم لیتوبوا بنواز و و کار بانصرام رسد و اسلام ^{علیکم}
 و علی سائر من اتبع الهدی +

کتاب چهل و هفتم بجز باقر لاهوری در تعمیر و اقامتے وی که نوشته
 بود

الحمد لله العلی الاعلی و الصلوٰة و السلام علی رسولہ کما تجری و علی آله و صحبته البراءة الحقی
 بیت - هر چه جز عشق خدائے احسن است + که شکر خوردن بود جان کنده است +
 مخدوم اگر فتاری ما دون حق جل علی از شد امراض قلبیه است فکر از آله آن از اہم مہام است
 ۶ در خانه اگر کس است یک حرف بست + دو واقعه و تعمیر آن پسیدہ بودند اول آنکہ
 گوینا طفلی است سرنگون بر چهارپائے افتاده کہ هنوز دنداننش ہم نہ برآمده و سرور
 کائنات علیہ و علی الہ افضل الصلوٰة و اتکل البرکات بر سر او ایستاده اند غمی فرمایند کہ این
 طفل دو روز خست لحم نگزشته بود کہ طفل در التزاز آمد و هر دو پهلوی او در جنبش شد رخ بجانب
 آنحضرت علیہ الصلوٰة و السلام کرد و نظر بر روی مبارک دوخت و می نگریست تبسمی از وی ظاهر
 شد و بضحک منجر گشت مانا کہ از شہود جمال و کمال ذوقین شد بعد از لحم آنسرور علیہ و علی آله
 الصلوٰة و السلام باز فرمودند کہ این بہشتی است مردم ہمہ متحیر مانند الخ بداند کہ طفل عبارت

از نفس انسانی بود و النفس کالطفل شتوده باشند و چون نفس بذاتش کرام سماویست
 و بعد اوت حق جل شانہ برپا است کما ورد عا و نفسک فانها انتصبت بمصاداتی
 و باین اعتبار مستحق نار است او را و زخمی فرمود چون آن طفل چشم بکشو و از غشاوه غفلت
 و ضلالت برآمد و نظر بر جمال و کمال سروری انداخت و ازین مشاهده ذوقین گشته بخندید
 و بشگفت یعنی رضا مرسد و بالتقی و ظاہر و باطن پیش آمد بیشتر بیشتر بلی نفس تا ابارہ
 است خایب و خاسر است قد افلم من زکما و قد خاب من دسها چون مطمنه گشت
 و راضی و مرضی شد بیشتر جنت و قرب و وصال کروید یا ایتها النفس المطمئنة ارجی الی ربک
 راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی و ادخلی جنتی +

مانا که این طفل که معبر نفس است لطیفه شما باشند و اماره شما نوید اطمینان یافته و از دوزخ بعد
 بیشتر جنت وصال شده لیکن باید دانست که خواب محض استعداد است و بیشتر قوت است
 که قریب بفعل است جانی باید کند که استعداد او بمنصه ظهور آید و معالیه از قوت بفعل و از گوش
 باغوش رسد + بیت میتواند که در اشک بر احسن قبول + آنکه در ساخت قطره بارانی راه
 و تعبیر واقعہ و ویم که در ان مشرح است که فقیر بشامی گوید که فلائی دل و جان ما متوجه است
 ظاہر است که مشعر از مناسبت نامه است فیما بین حق سبحانه آثار آنرا بظهور اردانه و قریب
 مجیب +

مکتوب چهل و هشتم بولانا محمد حسن سیالکوٹی در ذکر کمالی که مناسب

مقام جمع و آنچه مناسبت بحجج بعد الفرق دارد و بیان عین الیقین

و حق الیقین

محمد المد علی نعمانه و اصلوة و السلام علی افضل رسله و انبارہ و علی آلہ و صحبه و سایر اولیاء

صحیفہ شریفہ رسیدہ خوشوقت و ذوقین ساخت از نقی وجود و وجدان عدیبت ذاتیه
 اندراج یافته بود نیک مبارکست حق تعالی از دیاد این دید فرمایید و عین و اثر از وی بر باید نوشته
 بودند احوال خود نوشتن اثبات وجود می بخشد و نیز نوشته که خود را هیچ نمی باید از دوست نشان
 چگونگی باید اگر هست خود نشان هستی حق می باید و اگر نیست و عدم محض بقدرت کامله نسبت است
 پس چه در باید او منزله و من محدث حیران کار و بار خویشم میجوایم یک چیزی بفهمم هر چیزی فهمم
 حق تعالی از ان منزله و بیرونست پس حکیم من هیچ محذوم آنچه نوشته آید همه درست
 و سنجیده است سالک هنگام ظهور و استیلا هستی حق هستی موهوم خود را مستلاشتی ناچیز
 می آید ما بیچاره که خود را گم کرده از هستی خود خبر ندار و از هستی مطلق چه خبر خواهد داشت
 و از جمال و کمال است و خیریت در سلب خیریت نصیب او از ان ذروه علیا استتلاک
 و بی نصیبی است حضرت خواجه با قدس سره فرموده اند از حضرت ذات بهره استتلاک است
 استتلاکی که از تصور پاک است بیچاره سالک درین هنگام چه کند و علم مطلوب از کجا
 آرد که علم سنانی عین است باید دانست که این بنا سبب مقام جمع است و چون عارف
 زین مقام ترقی نماید و بفرق بعدا جمع رسد و ببقا و شعور مشرف گردد و از زمان علم
 و عین هر دو جمع شوند و یکی سنانی دیگری نبود آن زمان بعلم باقی خواهد دریافت نه بعلم
 فانی من قتل فانا دیته که بر سر کوفی عشق مانگشته سوی شکرانده که خون بهانی تو منم
 در عین فنا باقی است و در عین بقا فانی نوشته بودند که حق الیقین که امی گویند و عین
 الیقین چیست و من بنده کیستم و چیتیم محذوم ما شما عدمید و بنده آید که از بر تو کمالات
 وی از سائر اعدام جدا شده آید و از عدم مطلق متمیز گشته وجود نما گردید و چون هستی مطلق
 برین وجود نما استیلا یا بدو این هستی موهوم در بر تو آن مستور و ناچیز نماید و در شهود
 شعشان آن مدحوش و متحیر شود نه علمی بخود ماند و نه علمی بمطلوب عین الیقین باشد
 و کفر طریقت بود حسن نوچنان ساخت مرز بریز برده که خال خال و زلف تو ام نیست خبر

حسن اسلام و فتح کفر درین هنگام مستور شود درین مقام سالک گفته است بکفر و باسلام بچنان گره
 که هر یک زویوان او دفتر است ازین مقام چون ترقی واقع شود و آنچه در دو کم شده
 بود و باخلاق و اوصاف او متخلی گردد و حق الیقین رو نماید این زمان حسن اسلام متجلی شود
 و باسلام حقیقی که از زوال و فتح کفر محفوظ است برسد و از حیرت و مدبوشی برآید و علم عود
 کند و حجاب عین نبود چنانچه گذشت درین وقت او را با وجود دریافت نه بخود و علم خود که
 فانی گشته است بدانند که عین الیقین و حق الیقین نزد قوم داخل شهود انفسی است چه
 یافت نزدشان مقصود بر انفس است و بیرون خود شهود نیست و شهود آفاق معتبرند
 و نزد حضرت ایشان ماقدنا المد سجانہ بسره شهود انفسی در رنگ شهود آفاق از حیرت
 اعتبار ساقط است زیرا که حق سبحانہ چنانچه و رار انفس است نیز او را جل و علا بیرون
 آفاق و انفس باید جست بس آنچه در عین الیقین و حق الیقین مشهود سالک است نه ذات
 حق است تعالی و تقدس او تعالی ازین میراست و ازین شهود سز و متعالی است ع
 در کدام آئینه در آید او بلکه این مشهود از آیات و اله است بر وجود او عزیزانه و شهود آیات
 داخل علم الیقین است که استدلال از ترمیم و ترمیم است بس آنچه نزد قوم عین الیقین و حق الیقین
 است نزد آنحضرت داخل علم الیقین باشد و حق الیقین در او آن بود تا از قید آفاق و
 انفس با نکل برسد و از شهود و نصب نیاید جمال این کمال پر تویندازد و ایمانی باین معانی شکل
 که حاصل نماید ازین عین الیقین و حق الیقین چه نویسد که فهم کند یضیق صد بری و کلا
 یبتلق لسانی سخن از لب تو گویم بهیم سخن گره شد این نسبت علیه که از کمال غرابت
 حکم عنقابت مغرب دارد امروز مزار قابض الانوار حضرت پیر و ستگیر رضی اللہ تعالی عنہ
 مفاض و مستفاض است و زائران بقعه مبارک که دیده بصیرت شان بجاک پاک آن شده سفینه
 کمتخل است امثال این معانی برایشان مکشوف و معائن است و با نوار این اسرار مستفیض
 و مستبزرند ربنا اتم لنا نورنا و اغفر لنا انک علی کل شیء قدير

Marfat.com

مکتوب چہل و نهم سیاوت پناہ حاجی الحرمین الشریفین میر غصنف

در تہنیت

الحمد لله ذی الشان عظیم البرهان والصلوٰۃ والسلام علی رسولہ المبعوث الی الانس
والجان وعلی آلہ وصحبہ ذی الکرّم والاحسان صحیفہ گرامی بسرور و خوشوقت ساخت حمد
سجائز کہ بسعادت عظمی رسید و فرض عمر و عمرہ واجب ادا نمودید و زیارت اکمنہ مبارک و مقصد
مطہر سرور کائنات علیہ افضل الصلوٰت والتحمیات مشرف گردیدید و از انوار و برکات الموطن
پرور گشتید باز بعافیت باجماعہ مراجعت نمودید و رجوع بہ بیدایت کہ مخیر نہایت است واقع شد
روز تشریف آرند کہ مشتاقان زیر بار انتظار اند و از برکات زایران کعبہ مقصود رسید و ارع
نشان آشناداری بیاز رویک من بنشین ۴ والسلام اولاً و آخراً

مکتوب پنجاہم بمحمد عارف لاہوری در جواب عریضہ و سکہ مشتمل

بر احوال و اذواق بود

الحمد لله ذی الانعام والصلوٰۃ والسلام علی رسولہ سید الانام والاکرام و صحبہ العظام
مکتوب شریفیت کہ بینی از شوق لقا و مشعر از آلام ہجرت بود رسیدہ خوشوقت و زوقین
ساخت زاو کم اللہ سبحانہ شوقاً و ذوقاً آنچه از احوال پسندیدہ خود نوشتہ بودند کہ خود را
از ذات و صفات و افعال عاری می باید بجدیکہ اطلاق انا و یرین موطن مفقود است و زوال
علم حضور می کہ عبارت از یقین حاضر است نیز اظہار نموده مطالعہ آن مخطوط و طبع ساخت
و نیز شہود معینیت و احاطہ ذامی و یافتن آن کالآیات المتشابهات نیز واضح گردید و آنچه

نوشته اند که ذات و صفات و افعال مر غیر حق را تعالی بطریق رعایت است محل تامل است چه ممکن را ذات نیست سبکی و جوه و اعتبار است و اگر ذات است عدم است که لاشی است ممکن از مرتبه ذات اقدس تعالی قلیل التصیب است آری صفات و افعال که بمنزله ذات اوست عاریتی است بلی روایت که عارفی کاملی را بعد از قیامی اتم از نزد خود ذاتی عطا فرمایند که قیام او را در عالم بآن ذات بود و این قسم عارف در یک عصر متعدد و نمی باشد بلکه بعد از قرآن متطاوله و از منتهی عده ظهوری فرمایند نوشته بودند الحق مشکا کل خیر و غیره و مشار کل شر لانه المعدوم المطلق لا یصدر منه الا شر هذا ایضاً محل تامل لان الممكنات باسراء اعدام مقیده لا معدوم مطلق نعم العارف الکامل بقدر منتهی الی اصولها و محوق الکمالات المقیده بالعلائق یجد عدله المقید الذی بمنزله ذاته ملحقاً بالعدم المطلق و النفی الصرف الذی لا یقید و اعتبار فیہ من وجه لان تمیز العدم عن سائر الاعدام کان لاجل ظهور النسبات فیہ و انعکاس الکمالات فلما الحق الکمالات باصولها لم یبق للعدم المقید ما به الامتیاز عن سائر الاعدام و الحق بالعدم الصرف و قالیبی که دیده و نوشته بودند از اخرج صفات ذمیه و احوال صفات حمیده و در واقع دیگر که نداشتند بید که من از تو جدا نیستم و تو از من جدا نیستی تعبیر آن همین حال است که نوشته آید و واقع دیگر که پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم دیده آید که سفر ما یبند که شیخ تو همراه من طعام می خورد مبارکست و چون این دو را کنار را نیز بشارتت شکر خداوند جل شانہ بجا آور و الحمد لله الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق علیهم وعلی آل کل الصلوة و التسلیمات و البرکات

مکتوب پنجاه و یکم یکی از صالحات اهل طریق و ذکر بعضی از عبادت شریفه حضرت رسالت خاتمیت علیه و آله الصلوات و التسلیمات و باریک

الحمد وسلام علی عبادہ الدین اصطفیٰ سوال حضرت در حیوة خود طریقہ مسنون است یا نہ
 جواب این عمل از حضرت رسالت خاتمیت علیہ وعلی آلہ الصلوٰت والتسلیٰات وارخلفاء
 راشدین و سائر کبار صحابہ رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین بہ ثبوت نہ پیوستہ است آری
 از بعضی سلف چون بن عبد العزیز وغیرہ منقول گشته کہ در حیوة خود استخا و قہر کرده اند و علمای اہم
 درین باب قیل و قال است بعضی بکراہیت قائلند و بعضی بجاوہری کراہیت و بعضی بالتجباب
 سوال عادت شریف حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در طعام چہ بودہ جواب
 آنحضرت طعام تناول میفرمود و برحد ضرورت و قدرے کہ بآن قوام بدن باشد بی آنکہ
 سیر بخورد و بروایت عایشہ صدیقہ ثابت شدہ است کہ پرسند شکم حضرت علیہ الصلوٰۃ والسلام
 ہرگز و بود آن حضرت علیہ الصلوٰۃ والتحیۃ وراخل خود کہ سوال نمیکرد از ایشان طعامی اگر
 طعام می آوردند میخورد و ہرچہ می آوردند قبول میفرمود و آنچه از اثر بر میدادند می شامید
 و دوست ترین طعام نزد او علیہ الصلوٰۃ والسلام آن بود کہ بروے دست بسیار باشند
 یعنی باجماعہ بخورد نہ تنہا و بروایت بعدی کرب باہت شدہ است کہ حضرت فرمود علیہ آلہ
 الصلوٰۃ والتسلیٰات پسندہ است ابن آدم را قمہ چندان کہ درست دارند پشت او پس اگر
 نتواند برین صبر کرد پس بیوم حصہ از شکم او بر آئے طعام او باشد و بیوم بر آئے آب او
 باشد و بیوم حصہ بر آئے نفس گرفتن باشد و شروع طعام لہم اللہ گفتی و این عمل سنت
 منوکہہ است و فرمودہ علیہ وعلی آلہ الصلوٰۃ والسلام ہر کہ طعام بخورد و بعد از آن بگوید الحمد للہ
 الذی اطعمنی ہذا الطعام و از قننیہ من غیر حول منی و لا قوۃ آمرزیدہ شود گناہان با تقدیم و انا خزو
 خواب آنحضرت برحد اعتدال و قلت بود با آنکہ دل مبارکش نمیخواہد بلکہ چشم آنحضرت
 علیہ وعلی آلہ الصلوٰۃ والتحیۃ ہفتند ہم ماہ یا نوزو ہم ماہ یا بست و یکم ماہ بودہ است
 و لباس آنحضرت علیہ الصلوٰۃ والتحیۃ ہر چند نوح بودہ است لباس نفیس ہم پوشیدہ اند
 یعنی روتہ کردہ اند و غیر ہم پوشیدہ و جامہ بینی بیشتر پوشیدہ اند و شہینہ ہم در بر کردہ اند

بالجملة عاوت شریفین در لباس تکلف نبوده ہر قسم حاضر کو پیشند قبول میفرمودند و روز تعیین برا
 قطع جائز ثابت مشدہ است و روز ولادت و روز وفات خیر البریہ علیہ الصلوٰۃ التمجیۃ روز
 دہ شنبہ است اخیر این روز وفات یافتند و آن روز کہ روز سہ شنبہ ایشا ترا گناہ داشتند
 و منقصب شب چہار شنبہ و در روایتی اخیر شب ایشا زام فون ساختند علیہ و علی الہ ال صلوات
 و اکمل البرکات ۵ باخیر من وفتت فی التراب اعظمہ ۶ قطاب من طہیہن القاع والاکم ۷

روح الغدار لقرانت ساکنہ

فیہ العفاف و فیہ الجود والکرم

از سن مبارک حضرت حبیب رب العالمین صلی اللہ تعالی علیہ و علی آلہ وسلم پرسیدہ
 بودند بدانند رانچا پوز قول است بقول بر غیر شصت سال فوت کردند و بقولی شصت و سہ
 قول صحیح ترین اقوال است و بقول شصت و پنج و علما میان این اقوال جمع کرده اند کہ ہر کہ
 شصت سال گفتہ است سال ولادت و سال وفات حساب نہ کردہ است و ہر کہ پنج و
 شصت گفتہ است سال ولادت و سال وفات را حساب کردہ است و ہر کہ شصت سال
 گفتہ است عشرات را شمرده و کسور را شمرده و اسلام علی من اتبع الہدی ۸

مکتوب پنجاہ و دویم الی شیخ مصطفیٰ فی بیان کیفیت جامعیت کل اسم
 الاسما و الصفات و بیان کیفیت الوصول الی مرتبہ الذات و تحقیق بمقالہ
 ہمہ اوست و ہمہ ازوست و بیان آن زوال صفت الارادۃ مشروط
 فی اطوار الولایتہ دون النبوتہ و بیان فنای اللطائف و تعیین انوار

وبيان أن بعد فنا القلب الذي هو محل الشعور من الذي هو صاحب
الشعور وكيفية الجمع بين التثبث بالاسباب وتفويض الامور الى

رب الارباب جل شانہ وما يناسب ذلك

اما بعد فقد وصل المكتوب المرغوب من الاخ الاغرا ارشد وسترني وصوله وكان مشتتاً
على اسولة فلم شرع في اجوبتها والمدسجانه اللهم للصواب سالتني ان ما وقع في بعض المكاتب
ان كل اسم التي جامع الاسمار والصفات ان كان المراد منه ان كل اسم منصف بالاسمار والصفات
فيلزم تعدد الذات او قيام العرض بالعرض وايضاً يلزم ان يكون اسم الاسم ايضاً جامعاً للاسما
والصفات وبكذا اسم اسم الاسم وتلم جبر الى غير النهاية فيلزم التسلسل والجواب انه يجوز ان يكون
الصفة وصفة الصفة كليهما قائمتين بالذات الواجبي تعالى وتقدس فلا يلزم الانقلاب ولا قيام عرض
بالعرض كما قالوا في بقا الاعراض ان الاعراض والبقا الذي هو صفة كلاهما قائمان بالجوهر ولم
لا يجوز ان يكون المراد بالاسمار الاسمار التي تثيرت في العلم الواجبي تعالى وصارت مباو
تعيينات الخلايق لا الاسمار المندرجة فيها على انا نقول ان الكلمات الالهية غير متناهية فلا استحال
في ان يكون الاسمار والمندرجة ايضاً جامعاً والتسلسل المحال هو ترتيب امور غير متناهية وهو مقصود
بمنها وايضاً ليس المراد بجامعية الاسم للاسمار والصفات كونه موصوفاً بها بل كونه ملحوظة فيه
او كونه متعلقاً بها او كونه مشروطاً بها كما ان العلم اجمع الاسمار باعتبار تعلقه بجميعها والتكوين جامع
باعتبار كونه مشروطاً بصفات الكمال من العلم والقدرة والارادة وغير الاليم بدونها فكما انها مأخوذة
فيها والقدرة والارادة مشروطتان بالحياة والعلم وكذا السمع والبصر مشروطتان بالحياة مستتبعان
لها ومثان للعلم فجامعية العلم مأخوذة في هذه الصفات والكلام جامع باعتبار الاستمال عليها

والصوفية الموحدة قالوا ان الذات تعالى وتقدس بجميع اسمائه وصفاته سائر تجل في جميع الاعيان
العلوية والخارجية ولذا قالوا كل شئ في كل شئ سالتنى ايضا انه وقع فيه مكتوب ان الفناء والبقاء
للسالك في الحقيقة انما هو باسم هو سهر اليقين السالك او في باصول ذلك الاسم لا بالذات
البحث فطالب الذات البحث كيف يتصل بغير الذات وانى له البصر والثبات الجواب ان كمال سعى
الطالب المذكور ان يخرج عن الحجب الظلماني والنوراني وترفع الاستار عن بصيرته
حتى يحصل له الوصل العسرياني لا ان يخطا والعقار ويحيط بما لا يدرك بنهاية وما احسن من
قال في حقه بالشعر الفارسي: **پیت عنقا شکار کس نشود و دام باز چین ***
که اینجا همیشه باز بدست است و دام واد و بهیمناسیر متعلق بالمشافهة سالتنى ايضا ان المقصد
الاعلى والمطلب الاقصى السالك ان يتخلص عما سواه ويخرج عن رقيته ما عداه ويحصل
له استهلاك وضمحلل بالذات تعالى حتى يخرج عن ورطة الشرك الخفى ولهذا اكثر الصوفية
العلوية صارا قائلين بكلمة همه اوست وشيخنا واما ما صار قائلين بكلمة همه اوست والحق
انه يكفي في حصول هذا المقصد ان يتقضى السالك عن نفسه عما سواه ولا يبقى في شهوة
وشعوره غير الحق تعالى وتقدس ولا حاجة له الى ان يحل المعدوم انصرف على الموجود
ابصرنا ويقول همه اوست ولكن يجدرش ان المناسب لهذا المقام ان يقول كلمة همه
موجوده اوست لان الضلال لا الحقت بالاصول فليس له بد من ان يقول همه ليست موجود
اوست فالقول همه اوست وان كان خارجا عن الشرك الخفى الا ان نقول ان هذا القول
بالنسبة الى اهل الابتداء الجواب الاستهلاك والاضمحلال المذكور معبر بالتوحيد الشهودى
وهو موطن الفناء وزوال الشعور عن شهوة ما سوا الحق جل وعلا وعن وجوده فصاحب
هذا الحال ماله مجال التكلم بكلمة همه اوست او همه اوست او الكثرة وافراد العالم بسبب مشاهدة
الوحدة الحقيقية منفعته عن نظره راسا فكيف يحكم بان هذه الافراد عين الحق تعالى او غيره سبحانه
هذا مقام الجهل والحيرة والتكلم باسئال هذه الكلمات يقتضى العلم والتميز وصاحب الفناء

ماله شعور بفنايه بل ليس له ادراك بمطلوبه فكيف يكون له شعور بما سوار مطلوبه بيست
 ان معرفتي است ناش ادراك بسيط * آسجا چه محل دانش و ادراك است *
 نعم همه نيست موجوداواست وان كان قريبا من حاله لكن ماله مجال التكلم باسئال هذه
 الكلمات لما مر وان تكلم كان نقصا في حاله وشركا في اطواره لان هذا المقام عين اليقين
 وكل من احسم والعين في هذا المقام حجاب الاخر على ما هو المقرر عند القوم ومن بهنا علمت
 ان صاحب همه اوست ما خرج عن دايرة العلم اليقين وما يخلص عن شهوة والكثرة وتحقق
 بالفناء وعين اليقين وان تصور الكثرة بعنوان الحقايقية لكن مشهوه الكثرة دون الوحدة
 والذي حكمت عليه بانه مقصد اعلى ومطلب اقصى من الفناء وزوال الشعور عما عداه انما
 هو شرط للوصول الى المقصد الاقصى والمقصد الاقصى وراءه بيست

بيچس راناگرودا وقتا و بيست ره در بارگاه كبريا * وقالوا تا نرسي نيابي وفي
 ذلك فليتنافس المتنافسون ثبته اذا عرج السالك عن هذه الفناء والعين وتحقق
 بالبقاء وحق اليقين وارتقى من السكر وعدم الشعور الى الصحو والشعور لم يكن كلام من
 العلم والعين حجابا للاخر وصار مولودا بالولادة الثانية وموجودا بالوجود الموهوب الثاني
 الحقايقى وبهنا العالم متميزا عن الحق بل وعلى فح يحكم همه ازوست ويكون في هذا الحكم
 يريا عن اقسام الشرك لانه تخلص بالفناء عن محبة ما سواه وتحرر عن رقبة ما عداه
 وخرج عن مكابدة الامارة بل صارت امارته مطهنة وتخلق باخلاق المدعو وحل ورجع
 الى العالم للتكبير والاشاد ويرمى العالم مصنوعا له تعالى مظهر الكمالا لانه سبحانه ولما
 كانت المظاهر صادرة عنه سبحانه لاخرم حكم همه ازوست وما قلنا ان هذا القول بالنسبة
 اهل البداية نعم كذلك لكن ما سمعت ان النهائية هي الرجوع الى البداية فهذا القول
 بالنسبة الى اهل البداية والنهاية وشهوه العالم بضيبيها والمنوسطون الذين هم في سكر الحال
 يستكفون عن شهوه العالم بانستغرافهم واستهلا كههم ليس لهم علم بما سواه ولا شعور بما عداه

اولم يعلموا ان العالم معلوم للمحقق عز وجل وشهوده القائلين وشهوده من صفات الكمال
 نعم محبة والتعلق به نقص وشرك خفي ولهذا اظهر الفرق بين شهود العوام وشهود
 الخواص للعالم فشهود العوام وعلمهم مقترن بالتعلق به والمحبة له فلا جرم صاروا
 محبوبين ومحسرومين وشهود اخص الخواص حال عن هذا التعلق والمحبة يرمى عنه فهم
 نجوا عن مرض المحبة وتحققوا بصفة الكمال الذي هو العلم والشعور والخواص وان
 تخلصوا عن مرض التعلق لكن خلوا عن صفة الكمال على ان شيئاً وقد وثقنا
 ايضاً قائل بكلمة بهمة ليست موجوداً وست كما لا تخفى على المتتبع في كلامه وما قال
 كما ان علماء الظواهر ما خرجوا من الشرك الخفي العجب منه ان العلماء ايضاً قالون
 بقول بهمة ازوست فالحكيم عليهم بانهم في الشرك الخفي وعلى القائل بهمة ازوست
 بالشرك الخفي تحكم صرف والاعتراض ناش عن عدم العلم بحقيقة الحال وعدم
 الوصول الى كنه المقال والمد المستعان المتعال ومنه الفيض والمنوال ربنا لا تؤاخذنا
 ان نسيتا واخطانا سالتني ايضاً ان زوال صفة الارادة محمود بالنسبة الى النبي
 والولي ام بالنسبة الى الولي خاصة الخ الجواب ان المطلوب من زوال صفة الارادة
 رفع متعلقاتها السوء ولما كان رفع متعلقاتها في طريق الولاية متعسراً بل متعذراً
 مع بقاء صفة الارادة لاجرم اهل الولاية يجتهدون في زوال نفس الارادة بل كان
 زوالها شرطاً في اطوار الولاية وذلك لان قرب الولاية ظلي والقرب الظلي لا يقوى
 ان يرفع متعلقاتها السور مع بقاء نفس الارادة وفي طور النبوة يجتهدون في رفع
 متعلقاتها لا في رفع نفسها لانها في نفسها صفة كمال والضح الذي جاء فيه من متعلقاتها
 السور فلما ارتفع متعلقها السور لم يبق حاجة الى رفع نفسها لان قرب النبوة قرب
 اصلي وهذا القرب يقوى ان يرفع متعلقاتها مع بقاء نفسها ففى طريقة الولاية زوال الارادة
 مطلوبة محمودته دون طريق النبوة وما قال السائل ان بقاء الارادة منات لمقام الرضا

والعبودية فممنوع لان المناقاة متعلقاتها السوي بيان يريه خلافت رضا المدد تالي
 لانفس الارادة فان كان مراد اتمه على وفق مرضى الحق مع بقائه الارادة لانتاني
 سالتني ايضاً عن فناء الجواهر الخمسة التي هي لطائف عالم الامر وسالتني عن تعيين
 انوارها ايضاً فاعلم ان لكل لطيفة من هذه اللطائف الخمس اصلاً في مراتب الوجود
 وفناء كل لطيفة منها منوط بوصول تلك اللطيفة الى اصلها واستهلاكها فيه فالقلب
 اصله عن صفات الافعال فنفاؤه مربوط بتجلي الافعال وصل الروح من صفاته الحقيقية فنفاؤه
 متعلق بتجلي الصفات وصل السموات التي هي اصول الصفات فنفاؤه موقوف على تجلي السموات وصل
 من الصفات التنزيهية فنفاؤه بالوصول الى هذه الدرجة القصوى وصل الاقصى من مقام الجبروت الذي نشأ
 من التجلي الذي فنفاؤه مربوط بهذا التجلي واما انوار اللطائف فنور القلب نور اصغر على ما قاله نور الروح اتم
 ونور السر ابيض ونور الخفى اسود ونور الاخفى اخضر سالتني ايضاً ان طالب الوصال
 هو قلب السالك فبعد فناءه الا تم اى شئ واصل بالمطلوب واحدم شعوره من
 الذي هو صاحب الشعور فان قلنا ان بعد فناءه الا تم يعطى للطالب قلب ودرک
 وشعور وراى ذلك القلب والدرک والشعور ويكون هذا القلب الاخير واصل
 وواقفاً لم يصل الى المطلوب الجواب الواصل هو القلب مثلاً الذي كان طالبها
 وحصل له الفناء وصاحب الشعور ايضاً هو فعدم شعوره بالنسبة الى ما
 سوا المطلوب وشعوره بالمطلوب اى ادراك بسيط به وبعد البقاء حصل له ادراك
 مركب وهذا السؤال قسريب من اعتراض صاحب النزاهة اعترض على القوم في
 القول بالفناء حيث قال بالشعر الفارسي **گویند عمان خود چه تابی** *
 کم شو که چو کم شوی بیابی * این نکته نمودنا صوابم * چون کم شوم آنکمی چه یابم *
 یابنده اگر کسی وگر خواست * از کم شدن نم بس او چه میجو است * ولقد كتبت في
 حل هذه الشبهة شيئاً وفي بعض مكاتبي فيطلب من ثم سالتني ايضاً ان النظر على الوصل

الحقيقى تعالى والنظر الى الاسباب الظاهرية والمكاسب الصورية يكونان في
 ان واحد كيف يمتنع بوجوده الا تم مع الفقدان الاكمل الجواب انه ان راى الموثق
 الحقيقى في الاشياء كلها هو الحق عز وجل وراى الاسباب عللا عادية يخلق الله
 تعالى الاثر بعد مباشرتها لم يكن منافيا للوجودان ولم يحصل الفقدان كيف
 وبعض الاسباب مما يجب ايتا هنا بحيث لو تركها كان عاصيا سالتنى ان فوائد
 ذكر النفس والاثبات صارت برهية من الزمان منوط باسم الذات وزال احتياجى
 عن النفس والاثبات والآن زال الاحتياج عن اسم الذات ايضا والتوجه
 الصرف والمراقبة يقوم مقامهما الجواب ان هذه الطرق الشرح المصدر
 ويحصل الترتى اشتغل به لكن لا يترك تكرار النفس والاثبات لان منافع متوقعة
 لم يتم بعد سالتنى ان النصيب من الذات الواجبي تعالى وصفاته وافعاله سبحانه
 ليس الا لتجبر والتخسر والالام والحرفة الجواب الامر بكذا الممكن مدرك كنه الواجب
 والمحدث يستحيل اعاطته بالقديم فلا جرم يكون الحسد ان للتراب ورب الارباب
 نصيبه من تلك المرتبة المقدسة يكون مقدار القدر استعداده وحوصلته و
 وصولته مقيد بيقينه تعيينه والمطلق منزه عن هذا التقدير المتعال عن هذا التقيد
 ولنعم ما قال بالشعر الفارسى **توارى خوبى منى كنجى لجمالم ***
 سراهر كز كجا كنجى در آغوشش * وليكن هذا آخر المكتوب والحمد لله اولاً و
 آخراً والصلوة والسلام على رسوله واياه وسرمد او على آله الكرام وصحبه العظام
 وعلى سائر الانبياء والملائكة والصالحين *

مکتوب پنجاه و سوم بحاجی شریف خام و جواب سوالی

الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی اخوی حاجی محمد شریف سوالی
پسند نموده بودند جواب هر کدام را بگوشش هوشش استماع کنند دوام آگاهی را
بیداری و خواب و تلاوت و نماز و جز آن یکسان است درین وقت حضور و آگاهی
بلکه دل مشغول و وصفت لازم او که هرگز انفکاک پذیر نیست حضرت موسی علی نبینا
و علیه الصلوٰة و السلام که فاحش ان یقتلون فرمودند عذروا با از تبلیغ
رسالت نبود بلکه بیان حال بود و نیز اشارت بانست که بعد از آنکه من کشته شوم
تبلیغ رسالت کما هو حق از من نیاید ازین میترسم و اگر عذروا با بودی چرا فرمود
واحل عقدة من لسانی یفقه و قولی واجعل لی وزیراً من اهلی هارون
اخی استدد به از ری و اشرا که فی امری و ثمره دعا اللهم اغفر للمحمد و اللهم جملہ
عن اکرم عبادک حصول ثواب و در جائت مرد عا کنت در انمی بینی که حق تعالی
میفرماید ان الله و ملائکته یصلون علی النبی باز مومنان حکم است
که بگویند اللهم صلی علی محمد و نیز بعد از ان ما نوز است که بگویند و بعثتم مغاناً
فحموداً الذی وعدته انک لا تخلف المیعاد و حال آنکه موعود حق تعالی البته و رفع
است و الدلیل علیہ ما ورد فی الحدیث فی غایت السمال یا ایها الناس ان انجاکم
یوم القيمة من احوالها و مواطنها اکثرکم علی صلوٰة فی دار الدنیا ان قد
کان فی الله و ملائکته لکفاية اذ یقول ان الله و ملائکته یصلون علی النبی
الآیة فامر بذلك المؤمنین لتتشبه بهم علیہ الدلیلی عن انس مکن هر چند
وجود هستی مستقل ندارد و هر چه دارد عاریت دارد و لیکن حق تعالی این هستی عاریت

از کمال قدرت خویش تبارت و استقرار داده است و احکام صا و قه بران مرتب ساخته و تکالیف شرعی در همین مرتبه فرموده و عذاب و ثواب و ایم بآن مربوط کرده که هر که انکار آن نماید محم و زندیق است و مالک حقیقی همه اشیا راوست تعالی لیکن بظاهر هر که از بندگان خود مالک ساخته است و بگریه انصرف دران بی اذن او حرام ساخته است و مواخذه بران مرتب کرده فلا تکلن من القاصرین تخصیص حضرت ابراهیم در میان سایر انبیا علی نبینا و سایر الانبیا الصلوة و التسلیات به کما صلیت علی ابراهیم حسب بزرگی ایشان است هر نبی که بعد ایشان آمده ما مورثا لبعثت آنحضرت گشته است اتبع ملت ابراهیم حنیفا شایده است برین معنی و تفصیل درین باب از مکتوبات حضرت ایشان باید جست ایمان و اسلام فی الحقیقه یکی است لیکن هر جا عطف اسلام به ایمان آمده است هر روز ایمان تصدیق قلبی باید داشت و از اسلام انقیاد و صوری که باعمال جوارح لخلق دار که در اطلاعات شرع ایمان و اسلام باین معنی هم آمده است مقصود از کریمیه و لقد صرنا کما لله بیدر و انستم اذله لقد اولعجه خود است بر بندگان خود و منت نهادنت بر اینها و طلب شکر است از اینان چنانچه فاتقوا الله فعدکم فنشکرون دلالت دارد بر آن نه جز یا فائده جز در هنگام دوام حضور اگر از ظاهر غفلت واقع شود یا گناه سرزند ممکن بلکه واقع است بحضور باطن قصوری نیست

مکتوب پنجاه چهارم شیخ محمد علیم جلال آبادی فی الغیب

علی دوام الاقبال الی المد سجانہ و انقطاع عما سواه

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى خصوصاً على سيد الوری صاحب قاب
قوسین او ادا فی و علی اله و صحبه البررة التقی اما بعد فقد وصل الینا
منکم کتاب کریه کتاب داع الی لذات النعیر لا زالت مشمولاً لغیبات الله
ودوام اقبال الله وانقطاع عما سواہ احترق قلوب العاشقین بنار هواہ و لغش
الکباد المبین فی تمناہ فطوبی لمن لم یکن له هم سواہ و بشری لمن لم یبق له
شعور بما عداہ فیا حید المن وفق لمرضات الله و یا حسرتنا علی من فرط
فی جنب الله المستول من الله تعالی وصولکم اعلی الدرجات و شهودکم
اقصى الغایات بحرمات افضل الرسل و امل المکنونات علیه و علی اله
اشکل الصلوات اعلی البرکات ۛ

مخدوما برادر دینی ملا شاه حسین چند روز را اینجا بود از صحبت خیلے مخطوط و دو قلم
شدیم و پرو فوق اجازت شما با ہم اجازت نمودیم و فقه الله سبحانه بمصناته
چون محب و فدوی شما است طریقہ شفقت و مهربانی پیش از پیش باوی
مرعی وارند ۛ

مکتوب پنجاه و پنجم حاجی سلم بلخی و تذکیر و التزام طریق خود

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام الا لثمان الاحملا و علی
سید المرسلین محمد و اله و صحبه اجمعین سلام و تحیة ازین بسکین و در
افتاده اخوی اعزی حاجی الحسین الشریفین مطالعه نمایند و بو طاعت اذکار
و طاعات سرگرم بوند و از استقامت فارغ نباشند و نوشته آخرت را آباد ۛ

سازند بالجهد از دنیا معرض و بآخرت مقبل بودند و راه مراسم مفتوح دارند
 که سبب توجه غائبانه است و یاران طریق را عزیز دارند و فانی در یکدیگر باشند
 رحمت پرینهم خوانده باشند و طریق خود را لازم بودند و احداث امری در طریق
 نگاریند فیوض و برکات طریق نازیانی فایض است که احداث امری در طریق
 نشده است. و الا راه فیوض مسدود است و اجازت تسلیم طریقت هم مشروط
 است بخدمت این احداث و اتباع سنت در سبوح بر محبت شیوخ هر چند این
 محبت پیش اخذ فیوض از باطن شیخ پیش چون چهره در طریقه ماست یاران را بجهت
 نباید ولایت کرد و حلقه چهر نباید منعقد ساخت و السلام علیکم وعلی سائر من اتبع
 الهدی و الترام متابعه المصطفی علیه وعلی الہ الصلوٰۃ التلیات و التحیات
 والبرکات العلیٰ

مکتوب پنجاه و ششم جناب ارشاد پناه خالق و معارف

آگاهه خواجہ عبدالغفار بلخی در جواب رقیبہ ایشان کہ من

بشارت بود و بیان سبقت استعدال صل تہجرت محبوب ظل

الحمد لله العلی الاعلی والصلوٰۃ والسلام علی رسولہ محمد خیر الوری صاحب
 قاب قوسین او ادنی وعلی الہ وصحبہ البررة التقی اما بعد و رہ احقر بحضرت

ولایت پناه ارشاد افادت دستگاہ میرساند عنایت نامہ نامی و صحیفہ گرامی کہ از روس
شفقت و مہربانی نامزد این بہ حاصل فرمودہ بودند بود و آن مستعد و سر بلند
گردید مصرع بوسیدم بر مہر و یک دیدہ بہادرم * امیدوار است کہ ہمہ بین ہنوال
این و درازکار را گاہ گاہ بجاشیہ ضمیر مہر تنویر راہ میدادہ باشند و با ذوق خاصہ
می نواختہ و رود این عنایت نامہ کہ از عین کرم بود بی سابقہ مراسلت لغتمنی بود غیر مرقم
امیدوار کشایش با و زرقیہا از وصول آن گردید بے سبقت از بزرگان می باید
و کرم از کریمان می شاید مصرع در خانہ بکدخدائی ماند ہمہ چیز * از پیشگاہ چنین
آدہ است و اشہ شوق باصل منسوب کشتہ بدایتہ از مبتدیان است و آغاز اصل
یجبتہم و بیچونہ خیر و کمال دارد ہمہ مستعار و مستغاد از اصل است و ظل در ہیچ
چیز بخود استقلال ندارد و اگر نسبت خیر و کمال بخود نماید خاین بود و دعوی ہمہ سری
باصل پیدا کند کمال در حق او انتقائے کمال است و خیریت در صلب خیریت ظل
یقینی کہ از اصل دارد بقدر نسبت بان محدودستلاشی است ہر چند ظہور اصل
پیش محویت و تلاشی ظل پیش ہیست معشوق اگر چه گشت ہمخانہ ما *
و پیران ترا ز اول است ویرانہ ما * بیچارہ کہ جز انتقا از اصل بہرہ ندارد از کمال
او چہ چیز داشتہ باشد و بجمال او چہ گوئی پی برود گیرم کہ بغمخانہ ما یا رخزادہ
گو حوصلہ و طاقت دیدار کہ دارد *

تشیع و عصای تبرکی زبدۃ العارفین فدوۃ المحققین حضرت مخدومی اعظم قدس
سرہ کہ از کمال تلطف ارسال داشتہ بودند و این سکین را بان نواختہ رسید و بر
سر و چشم بہادہ از برکات آن بہرہ مند و تفتیح گردید الہی سلامت باشند بشارت
قطیبت کہ در بارہ این سکین دیدہ مرقوم قلم سکین رقم فرمودہ بودند از مطالعہ آن
مفتخر و مہاسبی گردید این و درازکار را ہمین قدر بسیار است کہ بخاطر و ریاضت طرباہ

یافته است و در حضور پر نور مذکور گردیده این چشمتی را برابر چندین بشارات تصور نماید
 و آنقدر شاد و مسرت که ازین دست داده زیاد از آنست که بشارت دهد
 ما سرنی قبشیر کم لی مثلاً به قدرنی انی حضرت ببالکم به ظلال اشفاق و ارشاد
 بر مفارق محبان و هواخوانان ممدود و مسبوط باو با النبی الامی و الاله المجد علیه و علیهم
 الصلوات و التسلیبات و التحیات و البرکات

مکتوب پنجاه و هفتم بمرزانشاه در بیان آنکه حقیقت ممکنات

که عدم است ممکن را دریافت حقیقت واجب تعالی

عجز و بایس ناگزیر بیکر آنکه بوجود موهوب مستحق کثیری میطلب برود

الحمد لله ذی الانعام والصلوة والسلام علی سوله سید الانام و علی اله الکرام و صعبه العظام
 الی یوم القیام مخدوما حقیقت انسان و سایر ممکنات عدم است که لاشکی محض است و وجود کمالات
 مابعد و خاصه رب موجود است و وجود ممکن در جنب وجود واجب حکم موهوبات و تحلیلات دارد و عدم از حقیقت موجود
 چه در یاد موهوم ارکنه بابت متحقق چه فرآگیرد بایس ناچار عجز از معرفت بعرضت باشد و بایس همواره دهن گیر بود
 خوش گفت که گویند راقه لیلی که محنون سالها چشم برده داشت گردی زمین بیابان برنخاست به نهایت سعی
 این بیچاره آنست که حقیقت عدمیت خود آگاه نشود و درستی موهوم متخلع گردد لیکن باور آن حقیقت و حبیب تعالی
 و تقدس چه گویند بی برد و غیر از بایس و عجز چه نصیب بایسیت عاشقان از نصیب عشوق و جز خرابی جان گدازی نیست
 آرمی بعد از عدمیت عارف و انخلاع او ازین رستی موهوم بقتضای کریمه او من کان میتا فاحیماه و جعلنا له نوراً

بلا شکی که آن وجود موهوب و مستحق کثیری میطلب برود

مکتوب پنجاہ ہشتم محمد موسیٰ کیلانی برہما پوری در جواب عرضہ

وے با بیان آنکہ حصول مقام او ادنیٰ اثر تجلی ذاتیست

وقاب قوسین تعلق تجلی صفائی وارو ومانیا سب دلک

من التحقیق اللایقت

الحمد للہ و سلام علی عباده الذین اصطفیٰ مکتوب غوب اخوی انوری رسید خوشوقت ساختہ حمد اللہ سبحانہ کہ بعافیت و
 استقامت اند و از یاد فقر فارغ نہ از ظہور عدیست ذاتیہ و نیستی جلی معاد صفات بعد از تحقیق بوجود مویہ کہ فیہ
 صفات بانست نوشتہ بودند و توضیح انجام میدید ذات ممکن عدم است کہ بانعکاس صفات کمال در مراتب او وجود نا
 شدہ است چوں سالک مستعد را نظر بر عدیست فائیدہ افتد و کمالات بید ہتقدار نیستی موصوف گردد و بموتی کہ پیش
 از موت مسرف شود بعد از آن بموجب او من کانا میتا و احیاء و جعلنا لہ نورا الایۃ اگر خواہند کہ آن سن گم
 شدن را حیات بخشند و آن مہوش با دہ محبت را بہوش آرند صفات کمال آرند صفات کمال از حیات و علم غیر
 آن اورا از سر خود عطا فرمایند فی صیرح حیاتیاتہ عالمی لعل قادر امریہ بقدرتہ و ارادتہ ایجا و فیقہ است ماید
 دانست کہ حقایق ممکنات اعلام مقید اند کہ بانعکاس کمالات وجودیہ تمیز گشتہ اند و ہر عدی از عدمی دیگر جدا شدہ
 چوں کمالات وجودیہ با حصول خود رجوع نمایند و مرات عدم را خالی گذارند ما بہ الامتیاز انک عدم از سایر اعدام
 ناند و عدم نیز باصل خود کہ عدم مطلق باشد ملحق گردد و پس زمان بنجام و کمال از عارف نہ عین ناند و نہ اثر لایقی
 خواتر کمالات وجودیہ چنانچہ از روی و داع شدہ بودند و اورا بعدم حوالہ نمودہ عدم نیز از وسع جدا شدہ

و بعد مطلق سوپست مانا که این کمال باو ادنی است و اثر تجلی ذات است چنانچه کمال سابق که عارف بعد از حق
 کمالات حاصل خود را جماد و عدم می یافت از قاب قوسین بود و تعلق متجلی صفات داشت اگر گویند نگاه
 تمیز عدم لظهور صفات است پس چون صفات حاصل خود را تبع کردند باید که عدم نیز بعد مطلق رجوع
 نماید چه مابہ الامتیان عدم نماید پس هر دو کمال با یکدیگر متلازم باشند و انفکاک معقود بود پس چرا یک کمال
 حاصل تجلی صفات بود و کمال دیگر نداشت او تجلی ذات گویم که صفات و کمال خود را اطلاق صفات و کمالات حق
 دیدن تعالی و تقدس از تجلی صفات است و کمال این تجلی است که این ظلال را صبح با حصول خود کردند و
 عارف خود را خالی او صفات کمال باید درخت بصورتی عدم کشد لیکن تا زمانیکه سیر سالک در دایره صفات
 هر چه در ظلال ملحق حاصل نتواند و مراتب عدم خالی از کمالات میماند که مانع از تحقق آن عدم بعد مطلق میشود
 چون دایره صفات را به نقطه آخر رساند تجلی ذات پر تواند از وجه علالت وصول به سمت هر مقام ظهور مقام فوق
 اوست این زمان علاقه مذکور که مانع لحوق مسطور بود نیز مانند عدم مقید بعد مطلق ملحق شود پس تلازم و عدم
 انفکاک بین الکمالین مطلقاً ممنوع است بلکه مقید بوصول به نقطه آخر از دایره صفات باید دانست که این
 معالده از پر تو تجلی ذات است و اثر اوست معالده تجلی ذات امریت ذوقی که گنجین و نوشتن راست میآید
 لم یذوق لم یدر صریح قلم اینچا رسید و سر شکست نوشته بودند که در ماندگاری چنان حضور رو میباید که در خارج
 آن روی نمی ماند محذور و ماحالته که در نماز پیدا شود و از امریت بر غیر آن و این حضور از اصالت بجز است
 والسلام +

مکتوب پنجاه نهم شیخ آدم تہی فی بیان آن نسبت الشایخ

کیست فی مختصراتہم بل ماخوذة من الوار النبوة و بیان

آن انستة التقشبنديہ كيف يصل الى الصديق الاكبر

ونسبت سائر سلاسل الى علي رضي الله تعالى عنهما

سبحانك اللهم وبحمدك أشهد ان لا اله الا انت وان محمدا عبدك ورسولك اللهم صل عليه وفضل صلواتك عدد معلومياتك
 وعلی آله وصحابه وازواجه واهل بيته وبارک وسلم تسليما كثيرا وصل النيام كما تيسر الشريعة المنبئ بحسن سلامة الاجبه
 واستقامتهم على الطريقة المرصية بحجت الشيخ القناريه فيهم محمد لمدحانه على ذلك الكمل المحمود على كل حال است
 عينا ان ماني هذه الطريقة لتقشبنديه من التوجيبي الاحديه الصرقة ثم النقي والاثبات المراقبه في جميع الاوقات
 لو كان في زمنه عليه على الامن الصلوات افضلها ومن التسليمان الكملها وفي من اصحابه الكرام عليهم الرضوان
 ينقلوا في الكتب المتداوله بعدهم لمشتد على سنته الخلفاء الراشدين المهديين من بعده لتوفر الدواعي اليها
 فليس هذه الامن بخرعات الاوليا والعظام فالادعاء عن اجتناب المبعثه ان بدعته كانت لعدم حسنهما ولا لولا
 فيها ولا ضياء ولا للعيل فيها شقاء ولا لادامتها دوار في هذا الطريقة العليته كيف يصح وياتي معنى ان تسببت
 سلاسل سوي التقشبنديه الى علي كرم الله تعالى وجهه وهذه السلسلة العليته الى الصديق الاكبر رضي الله
 تعالى عنه فنقول في الجواب عن السؤال الاول ان الكمالات الصوريه والمقامات المعنويه كلها مستفادته
 من جناب النبوي عليه وعلى آله الصلوات والسلام فالاحكام والاعمال البدنيه وصل الثباير وايت العلماء الكرام
 والاسرار والمعاملات الباطنيه وصل بروايت الصوفيه العظام من فكلهم من رسول الله صلى الله عليه وسلم
 نور شخامن الديك من عن ابى هريره رضي الله تعالى عنه انه قال حفظت من رسول الله صلى الله تعالى عليه وآله
 وسلم دعائين فاما احدهما فبثنيه فيكم والاخر لو بثنته لقطع مذالبعوم رواه البخاري وروى انه لما مات عمر رضي الله
 تعالى عنه قال ابي عبد الله في ايام غزايه في محضر الصحابه فان تسعته اعشار العلم فلما راى توقف عن البعض

فيه قال مروى العلم باللذون العلم بالحض والمقاس فالسلس كلها منسوبة اليه هيته ليد في المشايخ والاسنان
 اخذوا بتوسط شيوخهم النسبة المعنوية منه صلى الله تعالى عليه وآله وسلم فليس نسبتهم من مخترعاتهم نعم وضع الاسان
 لتلك نسبت من الفناء والبقا والجذبة والسلوك السير الى الله ومثال ذلك من مخترعات الصوفية في
 التعجاب اهل من تكلم بالفناء والبقا البوعيد الحراز قدس سره فاصل النسبة مفتتحة من مشكوة النبوة و
 وضع الاسم لها محدث والذكر القلي الضياء مروى كما روى الصلوة كان قبل البعثة مشتغلا بالذكر القلي والاسلم
 ان التوجه الى الاحصية الصرفة ونفي الاثبات المراقبة لم تكن في زمانه صلى الله تعالى عليه وآله وسلم ولا في
 زمن اصحابه بل الظاهر ان سكوت عليه الصلوة والسلام لم يكن خاليا عن هذه الابدان ان لم تكن سبابة بهذه
 الاسامي كلاما على آله الصلوة والسلام ذكر وسكوتة والتوجه المراقبة ومثاله ما دخلت في الفكر فكفرتن ان
 باطل سوى حق تفكر ساعة خیر من عبادة الف سنة والعجب يعني كون هذه الامور في الصدر الاول والليل
 عليه فقوله فليس هذا الامن مخترعات اوليا في خير المنع والنقل ان ذكر التقى والاثبات بحس النفس المعهود
 في طريقنا علمه الخضر عليه السلام تجاوه عبد الخالق عبد والى قدس سره ومن السبب انه عليه السلام لا يعلم
 شيئا مبتدع ليس فيه نور ولا ضياء ولا عليل منه شفا فاق قيل لما كانت نسبت كلها ما خوزة من الطر
 ورشحة من اسراره عليه وعلى آله افضل الصلوات وكل التحيات فموجب اختلاف نسبت وتباين الطرق
 بالصحو والسكر والتلون والتكليم والنكلم بالسطح وعده ومثاله ما في الاوليا قلنا وجهها اختلاف الاستعداد
 وتغابر الحال وتباين الادعية والمظاهر ونسبته الماخوزة تختلف اتمارا كمينه باختلاف هذا الامور الا ترى ان
 الغذاء الواحد والدواء الواحد مختلف اثرها باختلاف الاشخاص والامر حجة والشخص الواحد مختلف طوره
 باختلاف المظاهر والمراياح بقدر ايمنة حسني تومي نامدروى بكل يا خلا لكال من مشكوة النبوة لكن على وفق استعداد
 ويطهر الزود مطابقا للمظهر والمحل والنبى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم يعني ويطقى المعاني والاسرار على طبق الاستعداد
 ووقف الادعية كالمواضع على قدر عقولهم روى عنه عليه الصلوات والسلام والتسليمات تكلم مع ابى بكر كلاما واسرار فاذا
 جاء عمر غير اسلوب الكلام وبديل تبيان الاسرار واذا جاء عثمان غير تلك الاسلوب ايضا واذا جاء على رضى الله تعالى عنهم
 اجمعين كل بطريق آخر وما ذلك الا لاختلاف الاستعداد وتغابر القطرة والجواب عن السؤال الثاني ان سلاسل المشايخ

نسبتاً الى الامام جعفر الصادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ وللامام شہبانی نسبتاً من ابار الکرام منتهیہ الى علی کرم اللہ
 وجہہ الکریم نسبتاً من اجداده من جانب الامام ماخوذة من الصديق الاکبر رضی اللہ عنہ وباعتبار تین الولادین
 الصویطیة والمعنویة قال الامام ولدنی ابو بکر مرتین وکلنا نسبتین فی الامام تین زمان وصل الی المشایخ لفتشبت
 من الامام نسبتاً لصديق الاکبر المشایخ سار سلسلہ نسبتہ الی ماخوذة من علی کرم اللہ تعالیٰ وجہہ وعلی
 تعالیٰ علی سیدنا محمد وعلی اکبر صحابہ وسلم۔

مکتوب ششم بجای سلیم بلخی در شرح واردی که نوشته

بود و بیرون طائف خمسہ عالم امر و در آنکه از اجتماع

طالبان ترسان و لرزان باید بود

بعد الحمد والصلوة و ارسال التیخات میرساند که احوال او صنایع فقرا این حدود مستوجب حمد است المسئول
 من اللہ تعالیٰ عافیتکم و استقامتکم مکتوب مرغوب که متضمن احوال پدید بود و مطالعات فرحت و بخت بخشید
 نوشته بودند که تقریب جوابی که در حلقه ذکر برد خانقاه دیده بودم بجانب تو متوجه شدم بناگاه در محراب سجده نشستم
 بمن متوجه گردیدی نسبت عالی بمن پر تو انداخت درین اثنا دائرہ نظر در آمد مثل ماه چهارم بلکه زیاده از آن روشن
 در نشان بود خود در آن دایره مستهلک یافتم بزنجی که هیچ اثری از وجود خود نیافتم محذور میتواند که این دایره را
 عبارت از اسم الهی باشد که مبارک تعیین شما است و آنکه اثری از وجود نیافتن نشان شما است در آن اسم
 باید نیست که وصول پایی اسم و شمار در آن کمال مرتب انسانی است و ولایت مربوط است با آن لکن درین

وصول مراتب بسیار است و آن اسم لا چندین ظلال است هر مثل هنگام وصول بان بعنوان اصل ظاهر میگردد
 و سالک در مظنه اصالت می اندازد تا که نام صاحب دولت باشد که وصل حاصل کرد و از ظلال تمام وارد این از
 منزل اقدم و غلط سالکان است حضرت خواجه نقشبند قدس سره فرموده اند هفت سال همراه مولانا عارف زند
 و بوی آن بودم که از اصل آگاهی یابم سه بار سفر حج رفتم اگر مثل مولانا یاجیه مولانا انجامی یافته سرگز از آنجا برمی
 گشتم نوشته بودند بعد حاضر شدم دیدم که لطیفه های فقیر هم در مقام اخفی جمع شدند و سینه را شکافته عالم
 علوی پرواز نمودند و در حقیقت در جانی ماند از طبقات هفت آسمان به ترتیب گذشتند و بکناره عرش رسیدند
 اما التفات بعرضند آشتند و باز از آنجا پرواز کردند و در همان مقدار راه فوق عرش طیران کردند فهمیدم که عالم لامکان خواهد
 بود و در آنجا مستهلک گشتند بجزی که هیچ اثری از آن معلوم نشد کذا و کذا بعد از آن باز رجعت بعالم سفلی کردند و
 متوجه بدین گشتند و در مقام اخفی بجا شدند بعد از آن بر لطیفه در مقام خود قرار گرفت محذوم و معروض لطایف و این
 آن از بدن و خالی گذشتن بدن را از اشرق احوال است و معبر است بقصایح جدی چنانچه تفصیل آن در رساله
 حضرت ایشان مذکور است محذوم و لطایف جسمه عالم امر که اجزا اند عالم صغیر را که انسان است وصول آن در عالم
 کبیر است که سوای انسان است از علویان و سفلیات و ظهور آن حصول فوق العرش است که نصیبی از لامکان
 دارد و مشابه سحونی یافته ال لطایف پاک را باین بدن باو نسبت تعشق و گرفتاری داده اند و باین سبب
 آن لطایف نورانی را باین سیکر طلمانی تعلق خاص بهم رسیده است چنانچه هر کدام از آن لطایف مکان معین و
 اشیانه جدا در حجابی مقرر گشته است و از اهل عاین بافضل سافلین نزول نموده اگر محبوس این قفس ماند
 و از بند گرفتاری عالم سفلی و زهد و این سفر خطر مر اجبت نماید اولیای کالاتعالم بل هم وصل اولیای هم
 الغافلون هرگز سعادت انلی و شگیری فرمایند باین ظلمت کده دارند و شوق وصل دامن گیر شوند
 و کشان کشان بخود برو بیت هر کسی که دور ماند از اصل خویش و باز جوید و در کار وصل خویش و این عروج
 لطایف که نوشته اند از آن گشتن است و ناشی از جذب اصل و چو آنکه بیخی این لطایف و ظهور آنها فوق
 العرش است ناچار عروج آنها فوق العرش که محل ظهورشان است باشد و دایره مکانی نهایت اصول
 این لطایف منتهی میشود و سالک به وصول منتهای آن فنا حاصل می نماید که منوط بطبی دایره مکانی است

و سیر الی اللہ با انجام میرساند و سلوک تمام میکند لکن از آن معامله بجزیه است که معتبر بعبیری فی اللہ است و سیر
 تعین سالک درین سیر مندرج است بپیت وصلش تا رسم صدر پادشاه افکنند شوقم که تو پر دارم و شاخ بلندی
 ایشان دارم و اگر می بینگامه طالبان نوشته بودند و ظهور احوال عجیبه آنها اظهار نموده شکر خداوندی حل نشانه چای
 آرزو نیک باحوال شان پر از بند و توجهات در حق آنها بکار بند و حلقه ذکر را معمور زارند لیکن ازین جمعیت اجتماع
 ترسان و لرزان باشند و همواره متضرع بودند که خرابی این کس درین اجتماع نخواسته باشند و این کثرت ظاهر خلل
 در وحدت باطن نمیکنند و از بعضی سوا اس نفسانی که درین اجتماع روی دیدن تو به و استغفار لازم گیرند با کلمه
 هم درین کار سرگرم باشند و هم ترسان و متعجب بودند بزرگان گفته اند اعمال استغفراوقات را بند کرد و فکر معمور دارند
 و خلوت راغب بودند و چندان تکرار نفسی و اثبات نمایند که از وجود و توابع وجود اثری نماند و حضور خود بخود روی نماید
 و لایذکر السلام الله پر تو اندازند بان معنی که درین وقت بند حق گردد جل و علا بلکه بان معنی که بند از هستی موموم
 متخارج گردد و انانیت اماره از بیج برکنده شود و معشوق خود بخود بر خود مملوع گراشد مامل از دوستان سلطانی
 خاتم است و سلام علیکم و علی سائرین اتبع الهمدی +

مکتوب شصت و یکم فیضایل مآب حافظ ابوالقاسم بن محمد مراد

لاهوری در وجه فارق میان معرفتی که علمای بیان فرموده اند و معرفتی

که صوفیه گرام بان ممتازند و در غیب برین تحصیل این معرفت

الحمد لله و سلام علی عباده الذین صطفی صلیهم و آله و سلم و منسرت بحشید چون منی از دید تصور
 و تاسف بر احوال و اطوار ماضی و حال بود و ایها از روی وصول مصلوب داشت مسترت بر مستر افزود
 حق سبحانه و تعالی دید تصور را زیاده گرداند و از عجب پندار ربانی در او آتش شوق در دل مشتعل گشت و تا از مواد

وصول بحیوسان و در طلب و محبت او بجهت دیگر و گرداندانه قریب محبت محذوب با مشفقیت آثار اطلب علی
 درین نشان فائز به تحصیل معرفت حق است جل و علی و معرفت بر دو نوع است نوع اول معرفت است که علماء اعظم
 بیان فرموده اند نوع ثانی آنست که صوفیه کرام بآن ممتازند نوع اول مربوط بنظر و استدلال است و نوع ثانی
 منوط بکشف و شهود نوع اول داخل دایره علم است که از قبیل تصور و تعقل است و نوع ثانی داخل دوره
 حال است و از جنس تحقق نوع اول مفنی وجود عارف نیست و نوع ثانی مفنی وجود سالک است چه معرفت
 درین طور عبارت از فارغی المعروف است بیت قرب فی بالا و پستی رفتن است به قرب حق از قید
 هستی رستن است به نوع اول از قسم علم حصولی است و ادراک مرکب است و نوع اول ثانی از قبیل علم
 حضوری و ادراک بسیط چه حاضر درین موطن حق است بجانہ بجائے نفس سالک که فنیافته است
 نوع ثانی از قبیل علم حضوری و ادراک بسیط چه حاضر درین موطن حق است بجانہ بجائے نفس سالک که
 فنیافته است نوع اول حصول معرفت است با وجود سادعت و انکار نفس چه نفس درین موطن بر صفات
 ردیله خود است از امانگی و تکرر که در نهاد او مست بر آید است و از طعنیان و کسری که جلی او است
 باز نگشته درین موطن اگر ایمان است صورت ایمان است و اگر اعمال صالح است صورت اعمال است
 زیرا که نفس هنوز بر کفر خود است و بعبادات مولائی خود بر پا است در حدیث قدسی است عا دلفسک
 فانیها انتصبت بمعاداتی لهذا این ایمان را ایمان مجازی گویند این ایمان از زوال و خلل محفوظ نیست
 المجازی مفنی و نوع ثانی از معرفت چونکه مفنی وجود سالک است و منتج اسلام نفس است لاجرم ایمان این موطن
 از زوال محفوظ است و از خلل با منون حقیقت ایمان در اینجا است و حقیقت اعمال صالح درین محل تحقق حقیقت
 اعمال صالح درین محل متحقق حقیقت منتهی نمیشود و بقا از لازم گوید در حدیث نفیس اللهم انی اسالک ایمانا
 لیس عبده کفر و ذکر عمیه یا ایها الذین آمنوا امنوا بالله و رسوله اشارت باین ایمان است
 امام محمد حنبلی طالب باین معرفت بوده است که باین علم و جهاد در رکاب شجر میرفت از وی پرسیدند گفت
 او از من حسدائی را بهتری شناسد فانا ک امام اعظم کوفی قدس سره در دو سال اخیر عمر که ترک جهاد و استیفا
 نموده عزلت گزیدند چنانچه در خواب فرمودند

مکتوب چہا ہشتم محمد موسیٰ کیلانی برہانپوری در جواب عرضہ

وے با بیان آنکہ حصول مقام او ادنی اثر تجلی ذاتیست
وقاب قوسین تعلق تجلی صفائی وارد و ما نیاسب دلک
من التحقيق اللایقہ

الحمد لله و السلام علی عباده الذین اصطفیٰ مکتوب خوب اخوی انغری رسید خوشوقت ساخته محمد الدبیر جانکہ که بعایت و
استقامت اندوزیاد فقر افراغ نہ از ظہور عدیست ذاتیہ ونستی جلی معاذ صفات بعد از تحقیق بوجود مہوہ کہ فیما
صفات بانست نوشتہ بودند و توضیح انجام میدہد ذات ممکن عدم است کہ بانعکاس صفات کمال در مراتب او وجودنا
شدہ است چون سالک مستعد را نظر بر عدیست فایتہ افتد و کمالات بدید ہتقدار نستی موصوف گردد و مہوہ کہ پیش
از موت مسرف نشود بعد از ال بموجب او من کانا میدتا و احیاء و جعلنا لہ لوزا الایۃ اگر خواہند کہ اکل سنت گم
شند را حیات بخشند و آن مہوہش با دہ محبت را بہوش آرند صفات کمال آرند صفات کمال از حیات و علم غیر
آن اورا از نذر خود عطا فرمایند فیصیرح حیایحیاتیہ عالمہ بعد قادر امر بید القدرتہ و ارادتہ اینچہ و فیقہ است ماید
ہست کہ حقایق کمالات اعلام مقید اند کہ بانعکاس کمالات وجودیہ تمیز گشتہ اند و ہر عدی از عدیہ دیگر جدا شدہ
چون کمالات وجودیہ ہا حصول خود رجوع نمایند و مرات عدم را خالی گذارند ما بہ الامتیاز آن عدم از سائر اعلام
مانند عدم تیز حاصل خود کہ عدم مطلق باشد ملحق گردد و پس زمان بنجام و کمال از عارف نہ عین ماند و نہ اثر لایقی
ولا تدر کمالات وجودیہ چنانچہ از روی و داغ شدہ بودند و اورا بعد حوالہ نمودہ عدم تیز مانوس جدا شدہ

۴۴ و کمالات ہست حاصل این

و لعدم مطلق سببست مانا که این کمال باو ادنی است و اثر تجلی ذاتست چنانچه کمال سابق که عارف بود لائق
 کمالات باصل خود را جماد و عدم می یافت از قاب قوسین بود و تعلق متجلی صفات داشت اگر گویند نگاه
 تمیز عدم بظهور صفات است پس چون صفات باصل خود را تبع کردند باید که عدم نیز عدم مطلق بر جموع
 نماید چه مابہ الامتیاز عدم نماید پس هر دو کمال با یکدیگر متلازم باشند و انفکاک معقود بود پس جزایک کمال
 و اصل تجلی صفات بود و کمال دیگر نماند او تجلی ذات گویم که صفات و کمال خود را اطلاق صفات و کمالات حق
 دیدن تعالی و تقدس از تجلی صفات است و کمال این تجلی است که این ظلان راجع باصل خود کردند و
 عارف خود را خالی او صاف کمال باید درخت بصحرائی عدم کشد لیکن تا زمانیکه سیر سالک در دایره صفات
 هر چه ظللال ملحق باصل شوند و مراتب عدم خالی از کمالات میماند که مانع از حقوق آن عدم مطلق میشود
 چون دایره صفات در این نقطه آخر رساند تجلی ذات بتواند از وجه علالت وصول به همت هر مقام ظهور مقام فوق
 اوست این زمان علاقه مذکور که مانع حقوق مسطور بود نیز نماند و عدم مقید لعدم مطلق ملحق شود پس تبارم و عدم
 انفکاک بین الکمالین مطلقا ممنوع است بلکه مقید بوصول به نقطه آخر از دایره صفات باید دانست که این
 معامله از پر تو تجلی ذات است و اثر اوست معامله تجلی ذات امریت ذوقی که گفتن و نوشتن راست بیابین
 لم یذوق لم یدر صحیح قلم اینچا رسید و سر شکست نوشته بودند که در نماز گاهی چنان حضور رو میباید که در خارج
 آن روئی نمی ماند محذور و محالست که در نماز پیدا شود و از امر نیست بر غیر آن و این حضور از اصالت بجز نیست
 والسلام +

مکتوب پنجاه نهم شیخ آدم ترمذی فی بیان آن نسبت المشایخ

لیست فی مختصراتهم بل ما خودة من الوار النبوة و بیان

آن انستة التقشيدية كيف يصل الى الصديق الاكبر

ونسبت سائر سلاسل الى علي رضي الله تعالى عنهما

سبحانك اللهم وبحمدك شهيدان لا اله الا انت وان محمد عبدك ورسولك اللهم صل عليه افضل صلواتك عدد معلوماك
 وعلى آله وصحبه اذواجه اول بيته وبارك وسلم تسليما كثيرا وصل اليها كما تيسر الشريفة المنبئة عن سلامة الاحبه
 واستقامتهم على الطريقة المرضية ومحبت الشيوخ الصغار فيهم الحمد لله سبحانه على ذلك اكمل الحمد وعلى كل حال است
 عينا ان ما في هذه الطريقة لتقشيدية من التوجيه الى الاحدية الصرفة ثم النقي والاثبات المراقبة في جميع الاوقات
 او كان في زمنه عليه وعلى آله من الصلوات افضلها ومن التسليمات اكلها وفي من اصحاب الكرام عليهم الرضوان
 لتقلوا في الكتب المتداوله بعدهم لم يشتم على رسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعده لتوفر الدواعي اليها
 فليس هذه الآمن بخرعات الاولياء والعظام فالادعاء عن جناب البعثة ان بدعته كانت لعدم حسنهما ولا لولا
 فيها ولا ضيار ولا للعليل فيها شقاء ولا لادرسها ودار في هذا الطريقة العليته كيف يصح وبما معنى التقشيد
 اسلاسل سوى التقشيدية الى علي كرم الله تعالى وجهه وهذه السلسلة العليته الى الصديق الاكبر رضي الله
 تعالى عنه فنقول في الجواب عن السؤال الاول ان الكلمات الصورية والمقامات المعنوية كلها مستفادة
 من جناب النبي عليه وعلى آله الصلوات والسلام فالاحكام والاعمال البدئية وصل النياير وابت العلماء الكرام
 والاسرار والمعاملات الباطنية وصل بروايتهم الصوفية العظام فكلمهم من رسول الله صلى الله عليه وسلم في غر فاسن الحجر
 او شخا من الديلم عن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه انه قال حفظت من رسول الله صلى الله تعالى عليه وآله
 وسلم دعائين فلما احبها فبثنته فيكم والاخر لو ثبتت ليقطع بذلك بعوم رواه البخاري وروى انه لما مات عمر رضي الله
 تعالى عنه قال ابي عبد الله في ايام عمر ابي في محضر الصحابة مات تسعة اعشار العلم فلما راى توقف عن البعض

فيه قال مروى العلم بالله دون العلم بالحض والنقاس فالسلاسل كلها منسوبة اليه **التي هي** له في المشايخ والاسلام
 اخذوا بنو مط شيوخهم النسبته المعنوية منه صلى الله تعالى عليه وآله وسلم فليس نسبتهم من محترعاتهم نعم وضع الاسماء
 لتلك نسبت من الفناء والبقاء والجزية والسلوك السير الى الله ومثال ذلك من محترعات الصوفية في
 التعجاب اول من تكلم بالفناء والبقاء ابو سعيد الخزاز قدس سره فاصل النسبته منسوبة من مشكوة النبوة و
 وضع الاسم لها محدث والذكر الطيبي الضياف مروى كما روى الصلوة كان قبل البعثة مشتغلا بالذكر القلبي الاسلام
 ان التوجه الى الاحياء الحرفية والنفي والاثبات المراقبة لم تكن في زمانه صلى الله تعالى عليه وآله وسلم ولاني
 زمن اصحابه بل الظاهر ان سكوتة عليه الصلوة والسلام لم يكن خاليا عن هذه الابدان ان لم تكن سبابة بهذه
 الاسماء كلامه عليه على آله الصلوة والسلام ذكره وسكوتة والتوجه المراقبة ومثالهها واختلفت في الفكر تفكر فتن ان
 باطل سوى حق تفكر ساعة خير من عبادة الف سنة والعجب يعني كون هذه الامور في الصدر الاول اهل
 عليه فقوله فليس هذا الا من محترعات اوليا في خير المنع والتقل ان ذكر التقى والاثبات بحسب النفس المعهودة
 في طريقنا علمه الحضر عليه السلام نجوا عبد الخالق عجد والى قدس سره ومن السبب انه عليه السلام لا يعلم
 شيئا مبتدع ليس فيه نور الاضياء ولا العليل منه شفاة فان قيل لما كانت نسبت كلها مأخوذة من الطهر
 ورشحة من اسراره عليه وعلى آله افضل الصلوات واكمل التحيات فما وجه اختلاف نسبت وتباين الطرق
 بالصحو والسكر والتلوين والتكليم والتكلم بالسطح وعدمه ومثاله في الاوليا قلنا وجهها اختلاف الاستعداد
 وتغابر الحال وتباين الاوعية والمظاهر والنسبته الماخوذة تختلف اثمارا كمينه باختلاف هذا الامور الا ترى ان
 الغذاء الواحد والدواء الواحد يختلف اثارها باختلاف الاشخاص والامر حجة والشخص الواحد يختلف طواره
 باختلاف المظاهر والمراياح بقدر ايمينه حسني تومي ما يدروى به فكل ياخذ الكمال من مشكوة النبوة لكن على وفق استعداد
 ويظهر انزه مطابقا للمظهر والمحل والنبى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم يعني ويطقى المعاني والاسرار على طبق الاستعداد
 ووقف الاوعية كالمواضع على قدر عقولهم روى عنه عليه الصلوات والسلام والتسليمات تكلم مع ابي بكر كلام واسرارها
 جازم غير اسلوب الكلام وبديل تبيان الاسرار واذا جاز عثمان غير تلك الاسلوب ايضا واذا جاز على رضى الله تعالى عنهم
 اجمعين كالم بطريق آخر وما ذلك للاختلاف الاستعداد وتغاير القطرة والجواب عن السؤال الثاني ان سلاسل المشايخ

Marfat.com

منسوبتالی الامام جعفر الصادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ وللایام شہبتان نسبتہ من اباء الکرام منسوبیہ الی علی کرم اللہ
 وجہہ الکریم و نسبت من اجدادہ من جانب الامام ماخوذة من الصدیق الاکبر رضی اللہ عنہ و باعتبار اربعین الاولادین
 الصدیقین والمعنویۃ قال الامام ولدنی ابوبکر مرتین و کلتا النسبتین فی الامام تیسرے تالیق و صل الی المشایخ لہ نقشبند
 من الامام نسبتہ لصدیق الاکبر المشایخ سار بسلاسل منہ النسبتہ الماخوذة من علی کرم اللہ تعالیٰ وجہہ و صل الی
 تعالیٰ علی سیدنا محمد و علی آلہ صحابہ وسلم۔

مکتوب ششم بجاجی سلیم بلخی در شرح و اردی کہ نوشتہ

بود و بیرون طائف خمسہ عالم امر و در آنکہ از اجتماع

طالبان ترسان و لرزان باید بود

بعد الحمد والصلوة و ارسال التحیات میرساند کہ احوال او ضلع فقرا این حدود مستوجب حمد است المسئول
 من اللہ تعالیٰ عافیتکم و استقامتکم مکتوب مرغوب کہ متضمن احوال پسندیدہ بود مطالعہ آن فرحت و بہجت بخشید
 نوشتہ بودند کہ تقریب جوابی کہ در حلقہ ذکر برد خالقہ دیدہ بودم بجانب تو متوجہ شدم بنا گاہ در محراب سجده طہر
 بمن متوجہ گردیدی نسبت عالی بمن پر تواند اخت دریں اثنا و اثرہ بنظر در آمد مثل ماہ چہار و دہم بلکہ زیادہ از ان روشن
 و خوشحال بود خود در ادراک دایرہ مستہلک یافتم بزہجی کہ بیج اثری از وجود خود نیافتم محذور و پایتواند کہ این دایرہ را
 عبارت از اسم الہی باشد کہ مبارکین شہادت است و آنکہ اثری از وجود نیافتن نشان فنا است در ان اسم
 باید است کہ وصول پس اسم و فنا در ان کمال مرتبہ انسانی است و بولایت مربوط است بان لکن فریب

وصول فرات بسیار است و آن اسم را چندین ظلال است هر ظل به گام وصول تا این عنوان اصل ظاهر میگردد
 و سالک در مظنه اصالت می اندازد تا که نام صاحب دولت باشد که وصل اصل گردد و از ظلال تمام وارد این از
 منزل اقامه و غلاط ساکنان است حضرت خواجه نقشبند قدس سره فرموده اند هفت سال همراه مولانا عارف زند
 و بوی آن بودم که از اصل آگاهی یابم سه بار سفر حج رفتم اگر مثل مولانا یا جبه مولانا انجامی یافته ام سرگز از انجاری
 گشتم نوشته بودند بعد حاضر شدم دیدم که لطیفه های فقیر هم در مقام اخفی جمع شدند و سینه را شکافته بعام
 علوی پرواز نمودند و روح فقیر در مسجد خالی ماند از طبقات هفت آسمان به ترتیب گذشتند و بکنگه عرش رسیدند
 اما القاف لعش نشدند و باز از انجاری پرواز کردند و همان مقدار راه فوق عرش طیران کردند فهمیدم که عالم لامکان خواهد
 بود و در انجا مستملک گشتند جدی که هیچ اثری از آن معلوم نشد کذا و کذا بعد از آن باز رجعت بعام سفلی کردند
 متوجه بدین گشتند و در مقام اخفی بجا شدند بعد از آن بر لطیفه در مقام خود قرار گرفتند و با عروج لطایف طیران
 آن از بدین و خالی گذشتن بدن را از اشرق احوال است و عبرت است بقضای جدی چنانچه تفصیل آن در رسایل
 حضرت ایشان مذکور است محذوم لطایف جسمه عالم امر که اجزا اند عالم صغیر را که انسان است اصول آن در عالم
 کبیر است که سوای انسان است از غلویان و سفلیات و ظهور آن اصول فوق العرش است که نصیبی از لامکان
 دارد و مشابه چوپی یافته ال لطایف پاک را باین بدن ملوث نسبت تعشق و گرفتاری داده اند و باین سبب
 آن لطایف نورانی را باین سیکر طمانی تعلق خاص بهم رسیده است چنانچه هر کدام را از آن لطایف مکان معین و
 ایشان جدا در جدا مقرر گشته است و از علی عاین باسفل سافلین نزول نموده اگر محبوس این قفس ماند
 و از بند گرفتاری عالم سفلی و نبرد و این سفر خطمرا جمعیت نماید اولئک کالانعام بل هم اضل اولئک هم
 الغافلون هرگز سعادت نانی و تنگبری فرمایند از بند این ظلمت کده و از بند و شوق اصل دامن گیر شوند
 و کشان کشان بخود برو بیت هر کسی که دور ماند از اصل خویش و بدجوید و در کار وصل خویش این عروج
 لطایف که نوشته اند از آن گشتن است و ناشی از جذب اصل و چون انکه طبعی این لطایف و ظهور آنها فوق
 العرش است تا چای عروج آنها فوق العرش که محل ظهورشان است باشد و دایره مکانی نهایت اصول
 این لطایف منتهی میشود و سالک بوصول منتهای آن فنا حاصل می نماید که منوط بطی دایره مکانی است

Marfat.com

و سیر الی اللہ با انجام میرساند و سلوک تمام میکند بعد از آن معامله بجزیه است که معتبر بعبیری اللہ است و سیر
 تعیین سالک درین سیر مندرج است بیت وصلش "تا رسم صد پاره با افکنند شو قوم به که تو پر دارم و شاخ بلندی
 ایشان دارم به اگر می بینگامه طالبان نوشته بودند و ظهور احوال عجیبه آنها اظهار نموده شکر خداوندی حل نشانه بجا
 آرند و نیک باحوال نشان پر از بند و توجهات در حق آنها بکار بند و حلقه ذکر را معمور دارند لیکن ازین جمعیت و اجتماع
 ترسان و لرزان باشند و همواره متضرع بودند که خرابی این کس درین اجتماع نخواسته باشند و این کثرت تطایر خلل
 در وحدت باطن نمیکنند و از بعضی همواس نفسانی که درین اجتماع روی دید توبه و استغفار لازم گیرند با کلمه
 همدرین کار سرگرم باشند و هم ترسان و استغفر بودند بزرگان گفته اند اعمال استغفراوقات را بند کرد فکر معمور دارند
 و خلوت راغب بودند و چندان تکلان نفسی و اثبات نمایند که از وجود توابع وجود اثری نماند و حضور خود بخود روی نماید
 و لایذکر اللہ لا اله الا الله تواند از دهنه بآن معنی که درین وقت بند حق گردد جل و علا بلکه بآن معنی که بند از هستی موجود
 متخارج گردد و انانیت اماره ازینج برکنده شود و معشوق خود بخود بر خود جلیب گریا باشد مامول از دوستان سلطنتی
 خاتم است و سلام علیکم و علی سائرین اتبع الهمدی +

مکتوب شصت و یکم فیضایل باب حافظ ابوالقاسم بن محمد مراد

لاهوری در وجه فارق میان معرفتی که علمای بیان فرموده اند و معرفتی

که صوفیه کرام بآن ممتازند و در غیب برین تحصیل این معرفت

الحمد لله و سلام علی عباده الذین صطفی صحیفه گرامی مشرف ماخت و مسرت بخشید چون منی از دید تصور
 و تاسف بر احوال و اطوار ماضی و حال بود و ایها از روی وصل مصلوب داشت مسرت بر مسرت افزود
 حق سبحانه و تعالی دید تصور را نیاده گرداند و از عجب پندار رمانی و در آتش شوق در دل مشتعل گشت و تا از موا

وصول بحسوسان و در طلب و محبت او کجاست و یگر گرداندانه قریب محیب محزون و با شفقت آثار مطلب علی
 درین نشانه فایده تحصیل معرفت حق است چنانچه علی و معرفت بر دو نوع است نوع اول معرفت است که علم اعظم
 بیان فرموده اند نوع ثانی آنست که صوفیه کرام بآن ممتازند نوع اول مربوط بنظر و استدلال است و نوع ثانی
 منوط بحشوف و شهود نوع اول داخل دایره علم است که از قبیل تصور و تعقل است و نوع ثانی داخل دوره
 حال است او از جنس تحقق نوع اول منفی وجود عارف نیست و نوع ثانی منفی وجود سالک است چه معرفت
 درین طور عبارت از فارغی المعرف است بعیت قربانی بالا و پستی رفتن است به قرب حق از قید
 هستی رستن است و نوع اول از قسم علم حصولی است و ادراک مرکب است و نوع اول ثانی از قبیل علم
 حصولی و ادراک بسیط چه حاضر درین موطن حق است سبحانه بجائے نفس سالک که فنیافته است
 نوع ثانی از قبیل علم حصولی و ادراک بسیط چه حاضر درین موطن حق است سبحانه بجائے نفس سالک که
 فنیافته است نوع اول حصول معرفت است با وجود منازعت و انکار نفس چه نفس درین موطن بصفا
 زدیده خود است از امانگی و تمرد که در نهاد او است نبر آمدن است و از طغیان و کسری که جلی است
 بازگشته درین موطن اگر ایمان است صورت ایمان است و اگر اعمال صالح است صورت اعمال است
 زیرا که نفس هنوز بکفر خود است و بعبادات مولائی خود ریپاست در حدیث قدسی است عا و نفسک
 فانها انتصبت بمعاداتی لهذا این ایمان را ایمان مجازی گویند این ایمان از زوال و خلل محفوظ نیست
 المجازی منفی و نوع ثانی از معرفت چونکه مفتی وجود سالک است و منتج اسلام نفس است لاجرم ایمان این موطن
 از زوال محفوظ است و از خلل با منون حقیقت ایمان در اینجا است و حقیقت اعمال صالح درین محل تحقق حقیقت
 اعمال صالح درین محل تحقق حقیقت منتهی نمیشود و بقا از لازم گوید در حدیث نفیس اللهم انی اسالک ایمانا
 لیس عبده کفر و ذکریمه یا ایها الذین آمنوا منوا بالله و رسوله اشارت باین ایمان است
 امام محمد حنبلی طالب این معرفت بوده است که باین غسل و اجتهاد در رکاب شکر میرفت از وی پرسیدند گفت
 او از من حسد است لا بهتری شناسد فانا که امام اعظم کوفی قدس سره در دو سال اخیر عمر که ترک اجتهاد و استنباط
 نموده عزلت گزیدند چنانچه در خواب فرمودند

لولا السنن ان لہنگ التمان و تحصیل و تقسیم این معرفت بودند و در پی تکمیل این ایمان کہ شمرہ این معرفت است
والادراعمال و وجہ علیا و ششند کد ام عمل است کہ بدرجہ اجتناب و دستنباط میرسد و کد ام طاعت است بیاید و در حق تعلیم میرسد
و باید نیست کہ قبول اعمال بر وجہ کمال با ندرت کمال ایمان است و نواز نیست اعمال کمال اخلاص است ہر چند ایمان کاملتر و
اخلاص تمام تر اعمال را نور قبول کمال کہ بود کمال ایمان تمام خلاص البتہ بمعرفت است چون این معرفت و ایمان حقیقی است
بقنا است و موت قبل الموت ہر کد او فنا قدم را سحر تر بود در ایمان کاملتر باشد لاجرم ایمان صدیق اکبر بر ایمان است راجح
آمد لو انزل ایمان الی بکر معا ایمان امی لرج ایمان الی بکر چاد و فنا فر و کامل بود من اراد ان ینظر الی سبت بستی علی
وجہ الارض فلینظر الی ابن الی قحانہ موند این معنی است زیرا کہ تکفیبس البو بکر بحصول فنا با وجود حصول آن در سبب صحابہ
تیز دلیل بر کمال این معنی است در وی رضی اللہ عنہ مقصود ازین انما الی و مطلوب ازین اظنا ب است کہ ہر شومندان
و اہل عظمت لابد و تا گیر است کہ در حاصل کار و نقد روزگار خود تامل صادق نمایند ہر کد معرفت مسطورہ حاصل است فطوری
و بشری آنچه مقصود از آن فریش او بجای آورد و مقصدیست و ما خلقت الجن والانس الا ليعبدون اگر لیس فریون چہ کمال عبادت متو
بمعرفت است زندگانی نمود و ہر کد این معرفت حاصل نیست باید کہ در طلب آن بجان کوشد و از ہر جا بوسے از مطلوب
باید از پیے آن شود و فسوس است کہ آنچه درین نشاء فانہ ازین کس طلب داشتہ اند بجا نیارودہ باشد و با سورد بگر پرواز
و تقسیم چیزے کہ تخمیر آن امور است نماید فرا بکدام رود و کد ام جہلت زبان عذر بکشاید و ترسیم کہ یا بانا آشتا نماز
تا دامن قیامت این غم با ہامد *

کتوب دوم بجای مصطفیٰ بیان آگہ حصول الایمان و علم ان معنی است و تقدما ان کس و ناسب فالک

حدا اللہ العظیم و صلیا علی رسولہ الکریم اللہ تعالیٰ ابواب فیوض را ہوارہ مفتوح دارد و کتوب مرغوب رسیدہ سبب مرتہ گرفتار
و مغانہ بعضی از واق آن ذوق بخشید از عدم حصول بعضی صور یہ نوشتہ بودند الخیر فیما صنع اللہ سبحانہ ہمہ امور را بحق جل
و علی نفوس نہیں نمایند و در حصول آن تعب نکند الیس اللہ یکاف عمدہ غت ما روم با ایمان بمعرفت است نہ ہا الی جاہ
و تکمیل ایمان کوشد و در حصول مراتب معرفت حذام مرغی دارند ہر قدر تعب و تحصیل این مطلب علی کشند زیرا کہ مستحسن است
فی الحدیث من جعل الہوم ہما و اھل العاد کفاه اللہ سائر ہمہ من تشب بہ الہوم من احوال الدنیا لم یبال اللہ فی ای

او در پیشگاه خداوند تعالی معاشی اگر کسی متواضع و خردمند و سخی بکار برد اگر چه رسیدن به او و الی این است که بدو در
 تسلسل می کشند و در پیشانی تقدیر وقت می آید و نوشته بود و ندانم آنکه مرید در کدام ولایت است حدیثی یا کبری یا علیا غیر از این
 خود و اعظم این اشیا در رنگ نفس این اشیا روحی است هر چند تقدیرات آن کسی است صاحب معامله بود در آن خویش شخص
 این در ولایت می کند و امتواک خود از یکو بدگرید در می یا بدگر صاحب تفصیل علم است همچنین صاحب علم ولایت مرید
 را در انتقال با و از ولایت بگریزناهد و بنماید اگر مرید صاحب علم نیست بعلم میر کفایت دارد با جمله حصول ولایت می باید
 علم آن اگر بدین حدیثی است والا نفس ولایت است نقصان ندارد و می نماند علم و نماند جهل نوشته بودند که اگر این علم می
 است نتیجه که در نامه از این نصیب شود و توجه کرده خواهد شد انشاء الله تعالی این علم شرط ارشاد و تکمیل نیست هر چند سخن
 است لیکن صاحب کمال که باین ولایت میر کرده رو به تزلزل آورده است و به تکمیل و ارشاد نصیب گشته اگر بکسی است
 متوجه این امر خطیر گردد و توجهات نماید صاحب تفصیل علم بود اغلب آنست که از احوال طلاب بیخبر بود و از نقص و کمال و از
 ترقی و انتقال شان از ولایتی بولایت دیگر و لونی جمله و بعضی الامارات وقف خداوندی باشد و یا علام خداوندی
 جل شانده از بعضی امور که درین امر خطیر ناگزیر است مطلع گردد و تو کار گفت کاروان کن + خود کار بگویند آن کن
 والسلام علیکم وعلی سائرین اتبع الهدی

کتاب مشیخت و حکم شیخ آدم شیبی فی ان قضا الفوائت بخدی طانی اوقات النوافل المتوقفة

نفع عن تلك النوافل

الحمد لله و سلام علی عباده الذین صدق سلت عنان الریض الذی قامت عنه الصلوات المفروضة
 فی بعض ایام مرضه و تقضیها بعد ولا یعرف ما قامت عنه علی تقدیر ان یقضیها ایضا وقت التهجید و الا شارق
 بدل النوافل المرویه فی بعض الاوقات سوا السنن الموكدة و یفعل كذلك الی القضا عمره مع انه یعرف
 ان ایام مرضه ما بلغت سنة واحدة یحصل له ما درونی هذه الصلوات من الثواب الجزیل او لا نقول الظاهر
 یحصل بعد انام قضا الفوائت لان تلك الصلوات یتقارب تقاربا و تعیین الثبوت فی النوافل المتوقفة
 شرط یتفنع عن النوافل المتوقفة

مکتوب شخصت و چهارم شریف الدین حسین لاهوری در جواب مکتوب و مکرر نوشته

بود که مقدمه بر او است بر اول مستولی بشود

الواب فی بعض همواره مفتوح باد و مطالعه مکتوب شریف متبوع و مستور ساخت نوشته بودند مقدمه بر او است بر اول مستولی
میشود و غالب می آید فاین شکسته ناخفته شریعت نموده اثناس کرده است که هر چه فرمایند بوسع بران مستقیم باشع می سجاده
رنگین کن گرت پیر معان گید به خود ما این مقدمه و امثال آن ناشی از غلبه محبت است از سکر محبت و نظر محب
غیر از محبوب هیچ نمی در آید و از فرط شوق کثرت را مرآت جمال و وحدت در می یابد و در دیوار پو آینه شد از
کثرت شوق به هر کجا بینگرم روی تمامی بنیم - و مقصد است که مرآت از شهو و محقق است ظاهر همان صورت است
لاجرم حکم بوحده و وجود درین وقت نیاید و کثرت شوقی دستور میگرد و این زمان سالک باید که شریعت را از دست
ندهد و تکلف خود را بر احکام بزرگی در و بیاطن مستهلک وحدت بود و بظاهر با حکام شرعیه متخالی باشد مع این کار
و ولتست کنون تا کرا و همد چون از سکر بجهت آید و از جمیع بفرقی که آید آن زمان با سلام حقیقی مشرف شود و دعوت و ارشاد شناسد

مکتوب شخصت و پنجم شریف الدین حسین لاهوری در بلندتی عدم التفات

بهر چه مشهور شود

بعد الحمد والصلوة و ارسال التجات میرساند مکتوب مرغوب که بر محبوب حافظ محمد خدیا ارسال داشته بودند
رسیده سبب مسرت گردید نوشته بودند آنچه دید و دانش بود همه را پنداریافت و آنچه یافت و پیش داشت همه قصود
الحمد لله سبحانه که بصراط مستقیم نهادند و در شاه راه انبیا علیهم السلام در آمدید عزیز می پیغامبر را صلی اللہ تعالی
علیه وسلم بخواب دید رسید یا رسول اللہ التمجید فرموده کما بحسب بالاک او خطر فی خیالک فاللہ و سبحانه در از آنک
هست را بلند دارند و هر چه درین راه بدست آید قناعت نمایند هر خس و خاشاک این راه بند اتی انا اللہی
و سالک بچاره راه پرستش خود میجو از شاه باز بلند پروازی باید که بزرگ بصر بنماید و بتراشه لایحی الفلمین
مترجم بود و کریمه اتی و جهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفاً الایه را پیشوائے خود سازد

Marfat.com

ما ذلغ البصر واطغى صفت جیب است ولا احب الاقلین مقوله خلیل علیها الصلوٰة والسلام نوشته بود که
 در محبت او تعالی تفرقه نمی بیند و بیشتریم و باغم تو سازم + نهان ز تو با تو عشق بازم - الخ بلی محبت حق است جل
 و علا که پاره پیر و مرشد متعلق است حدیث نفیس من اجهم فجمتی اجهم شاید این معنی است خوش گفت
 یک نوشته در دوره به اشارت و در جا ظهور کرده پس تمام خبر کتبی را اصلی الد تعالی علیه السلام که بنحو اب دیده
 اند نوشته مطالعه آن بسیار خوشوقت ساخت حق سبحانه از کمالات خاصه ایشان بهره سازد +

مکتوب شصت و هشتم شیخ عرب بخاری در نصیحت و در جواب وقایح او

بخوی اعز می شیخ عرب ازین درویش دلیر پیش سلام عافیت انجام خواند صحیفه مرسله رسیده خوشوقت ساخت
 حمد اللہ سبحانه که بجانبداری و بطراوت و جمعیت معنوی اند اللہ تعالی ترقیات دهد و نزدیک برید عطا کند و من
 استنوی لوماه فهو مخبون خلاصه اوقات را بوظایف طاعت معروف دارند درین فرصت سیر به تعمیر باطن و تنویر آن
 پرواز مہمات مہمات تعمیر ظاهر سبب تخریب باطن است و بالعکس و ما لب الوساں در تعمیر ظاهر هم پس از باطن چه
 خبر داشته باشیم در حدیث آمده است انی بعثت لحراب الدنیا و لم البعث لسا رہا نوشته بودند در آثار صلوات خرم گفته
 تار و رگ میدید و دیدستی بطریق دوم است غالی الخصوص در حین ذکر و مراقبه ساز و چو آثری در نظری آید و نه از عدا
 ازده بیچ امر در دل نمی آید و ما احوال سنجیده و سنجیده اند خصوص حالتیکه در حین ادا نماز و هدیه اصیل است و لذت آن
 بیش از استهوار السلام اولاً و آخراً +

مکتوب شصت و نهم بصلح امار حاج محمد بن محمد در شرح حال او با ذکر احوال که درین فضایل نماز و وضو تلاوت

قرآن مجید حمد و ارشادند

بعد الحمد و الصلوٰة و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب مرغوب که از راه محبت نامزد این مسکین نموده بودند و در آن سبوح و مستزکر و دیگر
 متضمن احوال طلبه ازوق سینه بود سرت بر سرت بنمیز نوشته بودند قبل ازین که معامله بفنای قیام بود و عجا احوال او در آن روز
 بنمیز و غریب حالات در قضایات ظاهر گشتت الحال معامله کتبه غیر از معجز و انکسار نماید و هر عملی که واقع میشود لایق در و طر و مبارکند

و خود را هیچ وجه نشایان انتخاب مقدس نمی باید و غیر از نسبت خالقیت و مخلوقیت نمیدانند بدانند تا معامله ساکنان در اصول
 و اصول اصول است الی ما شاء الله تعالی نسبت نما و بقا و اصالت و ظلمت و مرآتیت و امثال آن متصور است
 و اشتقاق و اذواق و لذات و کیفیات دو وصل اتصال کائنات ثابت و چون معامله اصول بالا رود اصل در رنگ
 ظل و راه مانند کمالات نبوة پرلواندازد و تمیز مفتوح شود و جهل و نادانی پدید آید و حیرت و عجز افزاید شوق و ذوق در
 راه مانند خیال و وصل و اتصال از سفر و واپسیت اتحاد و ظلمت و مرآتیت رد با ستیلا آرد و نسبت خالقیت و مخلوقیت
 صرف جلوه نماید نوشته بود نگاه گاه نسبت و در پیشود و نور صرف ظاهر میگردد و خود را در آن نور مضمحل و متلاشی می باید
 و از خود نامی و نشانی و آن وقت نمی فهمد و اطلاق نور بر آن مرتبه از مایافت حقیقت اوست و الا آن امر است که
 از حیرت و تحریر و تقریر نیست و هیچ چیز تعبیر از آن نمی توان نمود و حیرت و حیرت از آن مرتبه مفارسته نقاد وقت
 نیست محذوم حضرت ایشان ما قد ساء الله سبحانه بسره فوق مراتب تعینات مرتبه برنگاشته اند و تعبیر از آن بنور
 نموده و آنرا حقیقت کعبه فرموده اند اگر آنچه شما نوشته در یافته اند همان حقیقت است که آنحضرت بیان کرده اند پس
 زه سعادت کسری و بشری و اگر ظلمت از ظلال این حقیقت بود هم منتهم است بالجمله هر چه هست کسیرت اجرا
 از اصالت و علو این نسبت است آنچه نوشته اند که اکثر اوقات این نسبت در نماز دارد و میشود مخصوص در نماز
 که جماعت ادائی می باید و بعد از طریغ با در محل نماز مقید نشسته است آن حالت هم باقیست بعد از آن رو با شمار
 می آرد و محذوم نماز که معراج مومن است موطن ظهور اصل است و نمونه حالت معراجیه حدیث الساجد لیسجد علی قدمی اللہ
 فلیسال ولیرعب شتوده باشد و نیز در حدیث آمده ما من حاله یکن علیها العبد احب الی اللہ من ان یراه
 ساجدا یحضر وجهه فی التراب و هم در حدیث آمده است اذا دخل العبد فی صلواته قبل اللہ علیه بوجه فلا ینصرف حتی
 ینقلب او یحدث حدیث سور باز فی بعض صلوات را خصوصیت علی حده است و جماعت نور علی نور است رسول خدا
 صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم فرموده است ان اللہ یرضی للذین یتقلون الی المساجد فی الظلم نور ساطع لیس فی القیامتہ و ینبذ
 حدیث است المشاؤون الی المساجد فی الظلم اولئک الخواص فی رحمته اللہ و هم در حدیث است ان اللہ یتحیی من عبده
 اذا صلی فی جماعته ثم یسال حاجته ان ینصرف حتی ینقیضها و هم در حدیث است الصلوة فی بیتهم لصلوة و صلواته
 فی مسجد القباکلی عشرین صاوة و صلوة فی المسجد الذی یجمع قیة ثمانین صاوة و صلوة فی المسجد الاقصی ثمانین صاوة

وصلوة فی مسجدی ہذا خمسين الف صلاوة وصلوة فی المسجد الحرام ہاتھ الف صلاوة و ہم در حدیث است ان من حافظ
 علی ہواہ آرا الصلاوات الخمس المكتوبات فی جماعتہ کان اول من یحوز علی الصراط کالسبق اللامع وحشرہ اللہ فی اول
 زمرة من السابقین وکان لہ فی کل یوم ولیلئہ حافظ علیہم کاجر الف شہید قتلوا فی سبیل اللہ و ہم در حدیث آمدہ
 است لا یتوفنا احدکم فنجس و حضور و بیعتہ یاتی المسجد لایرید الا الصلاوة الا استبشر اللہ بہ کما استبشر اہل العایب لطیبئہ
 نوشتہ بودند کہ ترقی کہ در تلاوت قرآن مجید مفہوم میگیرد و در چیز ہائے دیگر کم است خصوصاً تلاوتی کہ در نماز بطول
 قنوت کردہ میشود و بی چون معالہ از اصول بالار و در تفسیر مفقود شود و ترقی در ان موطن بتلاوت قرآنست و نماز
 کلام صفت حقیقی است از موصوف خود بیچگونہ انفکاک و جدالی ندارد و تلبس و تشبہ بآن موجب کمال تعزیت
 بموصوف آن و در حدیث آمدہ است اہل القرآن اہل اللہ و خاصتہ میتواند کہ مراد از اہل قرآن ہمین جماعہ باشند
 کہ باین درجہ رسیدہ اند و از اصول گذشتہ و تحقیقات فنا و بقا گذشتہ باشند و تا ہمچنین از ما سوا پاک و مطہر نشود اہل
 قرآن سزاوار تلاوت آن نبودند و تلاوتی کہ پیش ازین حالت بوقوع آید داخل اعمال ابرار است نہ اعمال مؤمنین
 در ان موطن تکرار کلمہ طیبہ سودمند و ترقی بخش است و چون بہ برکت این کلمہ مبارک طہارت باطن بکسب شود
 قابل تلاوت گردد و کرمہ لایسبہ الا المطہرون ایما باین معنی دارد یعنی بخوانند قرآن را مگر کسانیکہ پاک شدہ اند از تعلقات
 تعبیر از قرارت بمسلس کرد از حنہ مبالغہ در حدیث آمدہ است الا من شتاق الی اللہ فلیتم کلام اللہ و ہم در حدیث
 است من اراد ان یحدث ربہ فلیقر القرآن و ہم در حدیث است حماتہ القرآن اولیاء المدین عاواہم فقد عاواہ اللہ
 و من والاہم فقد والی اللہ و ہم در حدیث است اما انزل اللہ و جعل الاولیاء طہر و لطن و لکل حرف حدو
 لکل حار مطع والسلام

مکتوب شخصت و مشتمل بشیخ غازی در بیان آنکہ رویت قلبی در دنیا واقع ہست بآئہ و حقیقت
 سخن سلطان العارفین کہ فرمودہ جانی کہ سالک الہام رسد سلطان خیال بیک لمحہ میرساند
 الحمد للہ و سلام علی عبادہ الذین اصطفی برادر عزیز شیخ غازی اسولہ چند نمودہ بود در جواب آن سطرے چند نوشتہ میشود
 اللہ الہامی الی سبیل الرشاد بیانند کہ متاخران صوفیہ علیہم بوقوع مشاہدہ کہ عبارت از رویت قلبی است در دنیا قایلند و

اثبات آن درین نشانه فانیه نمایند و واقع میدانند و صاحب تعرف میگردد و اجمل علی انه اعلمی لازمی فی الذیبالا
 بالبصر والا بالقلب بانکه این مراد ازین اجماع اجماع قدما سے صوفیه است پس قدما صوفیه بریت قلبی در دنیا قابل نیستند
 مذمت حضرت ایشان نائیزه موافق این اجماع است بان معنی که مشاهده نه ذات حق است جل و علی که متعلق بر وینه اخروست
 بلکه متعلق مشاهده ظلی است از ظلال که گرفتاری بان گرفتاری است بغیر طالب ذات غورانه بان در زمانه از ذروه تحقیض
 نظر اید و آنچه از حضرت خواجه نقشبند قدس سره منقول است که گفته اند هر چه دیده شد و شنیده شد و دانسته شد آن
 همه غیر است بحقیقت کلمه لافعی آن باید کرد و نیز مطابق این اجماع است و مؤید آنست آنچه در فحاشات می آرد که غیر از حق
 صلی اللہ تعالی علیہ وسلم در خواب دید پدیدار رسول اللہ ما التوحید فرمود کل ما بحسن بیابانک خطر فی خیالک فاللہ تعالی واد
 فالک و آنچه از بعضی اکابر در اثبات مشاهده نقل کرده اند از کجا که آن آکار بر ازان مقام ترقی واقع نشده است و تاخر درین
 مشاهده بنده اند اند نوشته بودند که روزی این فقیر ملهم شد اگر چه بی صفت میجو همی در خود مشغول باش در خود مشغول شدن
 چیست و جنبه صفت بچم معنی است مخدوما نمیتواند که در خود مشغول شدن عبارت از نفسی باشد که بجز معتبر است و سلوک
 سیر افاقی است یعنی از سلوک بجز به آئی و از آفاق بانفس در می آید و میریز خود نیست سم همچو نابینا بر سر سوی دست
 با تودر زیر گلیم هر چه هست + و این سیر نفسی نهایت است در اظوار ولایت و جنبه صفت متحقق شدن است بکمال اقدس
 سر که نفسی باشد نوشته بودند که سلطان العارفین شیخ بایزید بطنی گفته است جاشی که سالک بساها نزد سلطان خیال میکند
 لوحه میرساند ازین قول تعجب داشتید که خیال چه چیز است که کسی را بجای برساند و اگر بالفرض چیزی پیش سالک و چگونه بر آن
 اعتماد نماید بر خواب و خیال چه اعتبار است مخدوما آنچه سلطان العارفین فرموده است حق است بان
 مستی که بعد از سلطان خیال راه سنین بیک لوحه قطع می یابد راه غیب الغیب بعد و دم قطع میشود و معاملات
 بیچونی بیاری خیال صورت پذیرد و درک میگردد و حضرت ایشان ما قد سنا اللہ سبحانہ لیسره الا قدس نوشته
 اند در سلوک این راه بوهیم و تجلیل است احوال و مواجید که معانی جزئی این راه است بوهیم درک
 میگردد و تجلیات و تلویحات سالکان در مراتب خیال مشهور میشود و فاولا الوهم لقمیر الفهم ولولا الخیال
 لستر الحال درین راه هیچ چیز نافع تر از بوهیم و خیال یافتن نشد و اکثر ادراک و انگشانی شان
 مطابق واقع بر آید و هم است که پنجاه هزار ساله راه که در میان عبودیت است بکرم خداوندی

در اندک مدت قطع نماید و بدرجات وصول میرساند و خیال است که وقایق امر غیب الغیب را
در مرات خود منکشف بپسازد و سالک مستدر را مطلع میگردد و اندک کلامه قدس سره و اسلام

کتاب شصت و نهم بحمد باقر فرح آبادی در بیان آنکه عشق حقیقی مویبی است و نصیب باطن است

نوشته بودند که عشق حضرت حق سبحانه از راه دیدن اوست یا از راه دانستن از راه
دیدن نیست که دیدار موعود با خرد است بلکه از راه شنیدن و دانستن است نه تنها عشق از
دیدار خیر و بد با کس دولت از گفتار خیر و بد نوشته بودند که اگر از راه دانستن است
ایمان آورده ایم بخدا که تعالی و شناخته ایم او را چنانچه با سما و صفات خود هست پس
چیسست وجه بالا است که با وجود این همه دانستن و شناختن برابر عشق مجازی همه ببقاری
و بی اثری در نهاد ما پیدا نیست و انش شوق در دلهاست ما در استعمال نمی آید جواب از دو وجه است اول
آنکه مجرد دانستن موجب عشق و گرفتاری نیست اگر مجرد دانستن عشق کفایت کند باید که همه مومنان و اله عاشق باشند از خود
و غیر خود از او بوند که لازمه عشق است بلکه عشق و گرفتاری موجب حق است چنانکه علامه مرتب بر دانستن است در عالم اسباب متوسط است
در ریاضت است و صحبت شیخ مقدّم که تقاضا سلوک جز به راهی کرده است و دانستن معرفت که صوفیه کرام بان ممتازند نتیجه این عشق و اول
است و نتیج عشق یقین است که تمام بقا است من قیامتة فا وینا انرا گویند و چه دریم آنکه عشق و محبت که بر سر بیچونی متعلق است و نصیب باطنی
کافی دارد و نصیب باطن است که سرایت آن بظاهر که سر سر جو نیست کمتر است و عشق مجازی که چون متعلق است نصیب باطن است
لهذا آثار آن در ظاهر بیشتر است از بقراری و بیگاری و آه و ناله و لاغری و زردی و نکالان عشق حقیقی که کیفیت است و این
زردی کمتر از آن نماند عشق است و آزادی از اسوی این حقیقت عشق است آن صورت عشق شبلی را گفته که دعوی محبت
میکنی و در بی منافی آنست شبلی گفت که احب قلبی و ماوری بدنی و دلوری ما اقام فی الشمس بالجمله عشق مجازی بیان
عاشق و عشق چونکه مناسبت صورتی کائن است آثار آن در صورت بیشتر ظاهر است و در عشق حقیقی چون این مناسبت
مستور است آثار آن بظاهر کمتر می آید و اینها بقا که از صفات باطن است میرسانداری در مقام اطلاق مناسبت اصالت

میان محب و محبوب در میان است اگر آثار آن درونی الجمله بظاہر آید گنجایش دارد و صحیح و نفعه
و امثال آن در میان آید چون معامله از ظلال برتر رود بلکه اصل در رنگ نخل نیز در راه ماند و کما
بغیب الغیب اقتدایش دلی آرامی محبت کمتر باشد لهذا در کمالات نبوت محبت بمعنی اراده عطا
است نه زاید بر آن که منشأ برلی آرامی باشد این محبت در رنگ محبتی است که هر کس را بذات
خود است بلکه از آن هم نالاک ترک و تعالی از بند بی بند اقرب است و شک نیست که محبوب
تری از خود نیست الا ما اشار الله تعالی و هیچ بی آرامی درین محبت ثابت نیست نوشته بودند که در
توفیق عبادت حق جل و علا خود را بسیار قاصر و عاجز می یابد و قدرت سر انجام امور اخروی در
خود کمتر می بیند ناچار است علاج بیماری خودی نماید و ما آنچه نوشته اند از ربانی فقیر نوشته
انداز به توفیقی مانع خود چه اظهار نماید است علاج ازین دور از کار جستن در رنگ استوارت از مستغیر
است و سوال از محتاج فقیر مرض الاطباء اینجا صادق است حق سبحانه تعالی ما را و شما را یکسب
مرضیات خویش موفق گرداند و بمراتب کمال مهتد سازد۔

کتاب مفتاح بحیرة الرحمن در میان حقیقت جامعہ قلبیہ و جوه شکران

حامد الله العظیم و مصلیا علی رسولہ الکریم الله تعالی ابواب فیوض باہموارہ مفتوح دارد
صحیفه گرامی که نامزد این دور از کار نموده بودند پور و دان مشرف و متبحر گردید از در طلب شوق مطلب
انظار بار نموده بودند حق سبحانہ این دور از زیادہ ترکیب و نایره شوق مشتعل تر سازد تا از ماسوی باکل
بر ناند و تعلقات علمی و جسمی را با آن پاک بسوزد و بقاء نیستی رساند و هیچکس را تا بگرد او نماند
نیست نه در بارگاه کبریا۔ محذوب و باقلب را گاهی کنند و مراد حقیقت جامعہ قلبیہ دارند که از عالم امر است
ذکر و تاتر و التذاد و سکر و فساد است هلاک که متعاقب یکدیگر می آیند کار او است و گاهی اطلاق کنند
و مراد مضغه دارند که در جانب است و چپ واقع است که از عالم خلق است و حقیقت جامعہ قلبیہ را با این
مضغه تعلق حاصل است که گویا اشیاء است و مسکن و ناوای او و الوعی اتحاد و در میان نشان کاین

گشته است که امتیاز گو یا مفقود شده و در بعضی احکام شرکت بهم رسید و از ذکر حقیقت جامه متحرک در مضمون
 هم پیدا گشته در رنگ روح که از عالم امر است و نصیبی از بیچونی دارد بواسطه تعشق در بدن شده است
 و با احکام بدن منصف و متحقق گشته و توسط بدن سمیع و بصیر و متکلم گردیده و بلذات بدن لذت ذوالم او
 متالم و از متحرک و سکون او متحرک ساکن شده پس ذکر قلبی که اهل ابتدا را حاصل میشود آن ذکر
 حقیقت جامه معیه است اولاً توسط و مجاورت او مضغه نیز ذکر متحرک میگردد و بالجمله ذکر است که منسوب
 به روح است و بجهت اتصال و اتحاد و عدم امتیازشان ذکر یکی بدیگر منسوب شد و حرکت یکی دیگری
 متحرک گشته لیلو لوی العنوی قدس سره چونکه او شد گوش و چشم و دست و پائے و خیره ام در
 چشم بندی خدای هر گاه بنده را با حق جل و علی این دید حاصل میشود اگر روح و قلب را که نصیبی
 از بیچونی دارند این معامله در میان آید گنجایش دارد نوشته بودند که ذکر معده در عبارت بعضی اکابر
 واقع شد بجهت معنی است و ذکر دل کدام امتیاز میان این دو ذکر صیفت محذوم معده را محلی است
 و دل را محل دیگر ذکر است و تحرک که از محل معده بر آید آن ذکر منسوب بجده است و ذکرے که از محل دل
 ظاهر گردد و ذکر دل فال امتیاز بینهما بامتیاز الحال -

مکتوب دوم به شیخ مظفر بزنپوری که فرج هر چه دارد از اصل است حتی که شوق محبت

هم بالنصایح و مواعظ

الحمد لله والسلام علی عباده الذین صطفی الله تعالی ابواب فیوض همواره مفتوح دارد صحیفه
 گرامی رسید سبب سیرت گردید ظهار اشتیاق ملاقات نموده بودند از جانب دوستان نیز مشتاق
 داند و انما الیهم لا تنفذ شوقا شنوده باشند شوق با وجود کبریا و استعزاز ذاتی بان طرف منسوب
 گشت چه هر چه منسوب باصل است اصالت و غلبه دارد فرج طفیلی است هر چه دارد از اصل دارد
 در هیچ امر خود استقلال ندارد شوق و محبت او پر تو شوق محبت آن جانب است او قطره است از بحر بکران شوق
 او عزیزانه است ادای حق محبت عنایتی است ز دوست و اگر نه عاشق مسکین هیچ خرد است شوق

باشوق و محبت اصل چه نسبت کدام مساوات اثر محبت است که عرصه کائنات از کتم عدم بر آورده است و
 سلسله وجود و ایجاد خدیش داده و پرده گیان غیب بهوت را در عرض ظهور آورده مرا یکمال و جمال خود گردانید
 خادیه حب اوست که محب اوست که محب بی پروبال را از گرداب علایق کشید بسبب اوقات عظمت کبریائی میسراند
 و پنجاه هزار ساله راه را از کت قطع میگذراند والا از سعی و کوشش محب بچاره چمی آید و از محبت او چه میگذراند
 سزاگر تو حسن بی نیست در راه کت زلف او هم نیست کوتاه سخن بجای دیگر رفت طلب مضایح رفتن بود بخود
 در اتباع سنت بجال کوشش تشبه را بسبب در دین دنیا علییه علی اله الصلوٰه و اسلام در جزوی کل مع عادات عبادت
 سعادت عظمی اند و مکرر کات و نتیج درجات عالی تصور نمایند متشبهان محبوبان محبوب اند پس از آن و می رسد
 مرغوب قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی بحببکم الله شاید این معنی است اوقات اسمع و دارند و بخوانند
 راغب بودند و نماز را بطول قنوت او نمایند و شهرهای تاریک برگریه و استغفار روشن دارند چند آن بکر از کلمه طیبه نمایند
 که از جمیع مرادات تهی گردند و بمراد حق صل و علاقی می شوند و نفسی وجود و کمالات تابعه وجود از خود نمایند تا
 منتفی گردند و عدیت ذاتیه روی نماید و انانیتنه اماره از بیخ برکنده شود و کمالات همه حاصل عاید شود حتی
 ذکر حضور هم مانده و کاید که الله لا اله الا الله در میان آید و قایمی که دیده اند و نوشته نیک روشن اند همیشه اند و اسلام اولاد

مکتوب مقتاد و دوم محمد سعید سهراب پوری ریلندی عمی عدم التفات بشاهدت و کاشفت

حامد الله العظیم و مصلیا علی رسولہ الکریم الله تعالی ابواب فیوض را بهجواره مفتوح دارد مکاتیب شریفه بتفاتی
 رسید مسرت بخش گردیده از شوق ملاقات و درد فراق ظهیر برنموده اند امید که آتش این شوق سربلند گردد و
 شعله عشق مشتعل تر شود تا از ما سوا باکل بر ماند و تعلقات علمی و حسی را از ما دور او تعالی پاک بسوزد این
 هستی موموم که حجاب نیستی حقیقی است مرتفع شود و قنای حقیقی نیستی حقیقی روی نماید و ندیم این نیستی صبی
 هستی فنا کند و ما فاد و استعفا در طریق بزرگان و انعکاسی و انصباغی است مرید صنادق بر الطیف
 که شیخ مقتاد دارد ساعتی ساعتی بزرگ اومی برآید و در حضور غیب بجا میسر این عشق معانی خفیه اوزامی
 باید این معنی را دانند یا ندانند لیکن حضور و صحبت را تا شوقی است نوشته بودند که از نفسی و اثبات گذشته

معلوم میشود که معانی مذکور همیشه متحد و این نوع مکاشفات و تجلیات سالکان راه را روی میدرد
 آخر کار این همه باید گذشت و چهل و هجرت باید آمد عالی بهت باین ظهورات فرقی نشود و از طلب علی
 قسم مشایخات بازماند حضرت خواجہ نقشبند قدس سره فرموده اند هر چه دیده شد و شنید شد و دانست شد آن همه
 غیر است بحقیقت کلمه لافقی آن باید کرد تا بتواند تکرار فی و اثبات نماید و همه ظهورات و تجلیات را در تحت لاف
 و چون مخلوق شد و دیده غالبید و شمار از شمار باید آمد دیگر است نوشته بودند که این غیبت گویم یا حضور یا
 صورت شوقی و لذتی حق است چون درین هنگام غیبت از اسوا سوت و حضور حق است جل و علا و صورت
 شوق و لذت و در حق غیبت حضور آورده هر چه میگفت گنجایش دارد نوشته بودند که اکثر اسکرده من گریست
 هم شکر این عطیه بجا آرند دل من مزید گوید و رای آن بپسند و مقام وجود بندگی جویند -

مکتوب فی حق شیخ باریز در میان آنکه علم با حوال باطن از محسوسات است و نفس
 وصول از باب علم و از باب حیل برابری

اللہ تعالیٰ ابواب فیوض را همواره مفتوح دارد مکتوب سیده خوشوقت ساخت مقدمات تقدیراس این نوشته
 بودند چه توان کرد شمار علم تلبیل القصد نسبت باطن شمای نسبت باخوذه محمود است و در مراتب تخر حضرت ایشان
 ناقص است تعالیٰ سره نوشته اند که نسبت باطن هر چند بلند تر و درجه بالاتر باشد اما در خوردن و بزرگ فکر
 همه اشتغال باشند و تقویٰ نسبت باطن نمایند که ترقی باطن با اعمال ظاهر بسته است از باب علم و از باب حیل نفس
 وصول و قرب برابری اند فرق بعلم وصول و قرب است و عدم علم آنکه از محسوسات زانده است اگر شمارا علم کم است
 بعلم دیگری کفایت کنید و از عدم خواب حیل و از نقد ظهور امری در استخاره در باری باشد که ولایت و قربان
 مربوط نیست فقدان هیچ یکی در کمال نقصان ندارد و بهت بلند دارند و بمقصد افضلی در آورند محسوسات زانده
 گوناگونند او با شش اصلا کمال اینست پس او در و کم شد صال نیست و پس و اگر از حقیقت کاری
 پرسید همه کس از مرتبه ذات بقدر حیل موصوفاند و از باب علم و حیل با ازال دروه علیا یاس و اشکیر علم و
 و گفت گوی هر در مراتب ظلال است و در مراتب اوصاف افعال و در مرتبه ذات مقدس خبر حضرت و حیل خبر حضرت

اعرفهم بالله اشدهم تحیرافیه سے این خانہ آواز پائی تخاصست ہمیں دست من حلقہ برد شکست

والسلام اولاً و آخراً
مکتوب مفتاد و چہارم نیز شرح بازید در اختیار نمودن سفر حج و سیاحت آنکہ حقیقت تصوف و نظر و بقیار

اللہ تعالیٰ از رفیت مسوا محرکنا و یحزبات معنویہ ملتذ و خوشوقت دارد صحیفہ گرامی رسید سبب سرت گردید
مخبر و امید داریم کہ او احتراس مایہ کہ مادی الحجہ باشد از بست دوم تا بست ہفتم انتقال از سر بند واقع شود
و از راه بند صورت کعبہ مقصود و وصول ہمیشہ آید عبادت و سیاحت خوانندہ کردگار است ہر چند عقل عقیل نظر
بعالم اسباب نمودہ پابند میشود لیکن در راه عشق بارہ از بند عقل باید برآمد و نظر سبب باید در وقت خوش
گفت سے دل اندر زلف لیلی بند کار از عقل محبول کن ہ کہ عاشق را زیباں دارد و مقالات خرد مستدی ہ
واقعہ کہ دیدہ و نوشتہ بودند یک روشن است حتی سبحانہ امور منتظرہ را از قوت لفعول آرد و گرمی در طلب عطا فرماید
تا از ماسوی برانندانہ قریب مجیب عزیز کی گفته است کہ تصوف اضطراب است چوں ساکن آمد تصوف نگاہ گفتہ
اند میرید این صفت باید بود کہ دریں کریمہ مذکور است حتی اذا ضاقت علیکم الارض بما رحبت و ضاقت علیکم
انفسکم و ظنوا الا الحیا من اللہ الا الیہ الا الیہ دیگر شمارا بخدا سپردیم کجا تصدیق میکشید ما را نیز بخدا
سپارید جل علا و بدعائے سلامتی خاتمہ یاد آور یا شنید سے گر باندیم زندہ بر دوریم ہامن کہ زوق چاک شد ہ
ور رفتیم عذر ما بہ پذیر ہ اگر بسا آرزو کہ خاک شد ہ ہ والسلام اولاً و آخرلاً

مکتوب مفتاد و چہارم یکی از سائر اہل طریق در غر و نصیحت

بعد الحمد والصلوة و تبلیغ الدعوات بہ شیعہ عقیقہ محترمہ میرساند کہ از شنون خبر و حشت اثر چہ تو
کہ چہ قدر غم و غصہ روی داد لیکن چوں بتقدیر و ارادہ مولائی حقیقی است جل شانہ غیر از صبر و شکیبائی
چارہ نیست و جز از تسلیم و رضا گذرنہ اناللہ وانا الیہ راجعون و نیائے شہادت حق سبحانہ شمارا آخرت
بدید و محبت خود عطا فرماید و با خود آشنائی و از ماسوی رانی دہد اوقات را بسا داد و تعالیٰ معمور دارند و
گذشتہا را بدعا و فاتحہ یاد آرد امر و زفر و اما نیز بآئی جامعہ الحق پیشوم و از خان جوان جدا میگرددیم و فرزندان
و خویشاں را وداع میکنم نوشتہ آخرت را مانده سازند و گورو قیامت را نصب عین گردانند حق سبحانہ شمارا

ابو عظیم کرامت کند و جمیع ظاهرو باطن عطا فرماید آنه قریب مجیب

مکتوب ششم فی فضیلت باب شیخ آدم ترمذی در بیان آنکه در نماز چه تکمیل نمازینا

کوشید در زمان خاتم انبیا علیه و علیهم الصلوٰه و السلام منصرف قیومیت بان سرور صلی الله تعالی

علیه وآله وسلم بود

حامد الله العظیم و مصلیا علی رسول الکریم الله تعالی ابواب فیوض السمواره مفتوح دار و صحایف کرامی تبخا

یکدیگر سیاح سبب ترت گردید نوشته بودند که مقتدی عقب امام بزرگ فی و اثبات مشتغل شود باینه محذ و مقتدی

و غیر مقتدی را باید که بادای ارکان نماز مقید باشد و در رعایت آداب سنن آن کوشد اوقات از برکت کفری

و اثبات بسیار است در نماز چه تکمیل نماز پر از او که فضل اعمال و اکل مقربانست آری اگر در حضور او وقت

قلبی کوشد مستحسن مینماید لا صلوة الا بحضرة القلب و روشده است و نیز نوشته بودند که در بعضی عبارات وارد

شده است که پیغمبر خدا صلی الله تعالی علیه وآله وسلم قطب ارشاد وقت خود بوده اند آیا در آن وقت سنت

قیومیت است بدانند که لفظ قطب ارشاد و مدار و جزآن در لسان اهل شرع و ارنیست از مصداق و مکتوبات

صوفیه کرام است نسبت قیومیت مکتوف حضرت ایشان با معلوم نیست که پیش از آن حضرت از اولیا که

بان تکلم نموده باشند و با سزا آن مستحق گشته کمال الجمال بطور صوفیه در اطوار ولایت قطبیت ارشاد است که

بان سرور نسبت کرده اند نسبت قیومیت که در آن وقت جلوه نفرموده بود از کجا اطلاق کنند انمول که جلوه

گرگشته است گویم که این نسبت علیه و زرمال آن سرور بان سرور مفوض بوده علیه و علی آله الصلوٰه و السلام و

نشاید که در آن وقت غیر او را بود و نسبت قیومیت منسوب گردد و نیز نوشته بودند که مراقب شسته بودم این

عبارت ظاهر شد که تجلی ذاتی عبارت از آنست که تجلی را از سحوی یک نصیبی بدینند محذ و آنچه ظاهر شده

است پس عالی است از نقد وقت شما آن بلند مینماید بشارت است امیدوار باشد اگر چه این لحظ

مکن کار شب نیست * ز بخت مقبلان این هم عجب نیست * والشکاکم

مكتوب بنفستاد و مشتم الى شيخ بزاز الدين في كينفتنه التوجه الى الطلاب والنوحيه لرفع

بعد الحمد والصلوة وارسال التحية فقد وصل مكتوبكم الشريف المبنى عن سلامته الاجبة وجميعتهم
 وحصل بالفراج والسرور رسالت عنى ان هل يجوز لمن يقرأ لروح الموتى سبعين الفمرة كلمة
 التوحيد ان ينفي ذلك التكرار منها صده ويلاحظ المعنى المراد للصوفية او كما هو على تقدير ان
 يلاحظ المعنى المقرر عند العلماء يجوز الجمع بينهما او لا اقول الا كلام في الجواز بل نفى المقصود
 يكون اقرب الى القبول بعد عن آفات التفسير وادخل في قناتها قال بعض العرفاء يكسب عن
 نفى وجود بشرية كوشيدن به از عبادت متعبدان است چندين سال العلماء لا ينفون هذا المعنى بل
 كادوا يحبون وكيف ينفونه وهو خلاص العبادة المظلوم من الطاعة المستعمل للجهاد الاكبر
 والمحصل للاخلاص الذي هو الجزء الثالث للشرعية والمعنى المراد للعلماء مراد للصوفية
 ايضا وهم ينفون المقصود والمعنى ولكن باختلاف المقامات سالت ايضا ان المقلد بن المريد
 ما واء آياتهم المريد بن المتعلمين باعمالهم من ان يسلكوا سالكهم هل يجوز لهم اخذ المريد بن
 فخلواتهم بالمصاحفة وتلقين التوبة كما اخذ اياهم الكرام فنقول الارادة في طريقتنا با
 والتعليم والتكميل فمن لم يكن كاملا كيف يكمل غيره اذا التكميل فرع الكمال وكيف يجوز له
 اخذ المريد بن بالتقليد

مكتوب بنفستاد و مشتم الى شيخ بزاز الدين في كينفتنه التوجه الى الطلاب والنوحيه لرفع
 الامراض والشدايد والتوجه لشرقى رجاء الامور وبيان البرية بين انواع الاشتغال
 واما سب ذلك

الحمد لله والصلوة على عباده الذين صطفى اما بعد فان لآخ الاعمال كرم صبا الكمال العارل
 اعلى الدرجات لان شمس الهدى عليه طالع والنوار فادته ساطعته على الطلاب ساع عن

امره انما اشرف في اجوبتها على قدر فهمي ودركي والله المستعان عليه التكرار في انواع الذكر والشغل
 المذكور في مكتوب ما يحوي بالتفصيل فلتطلب منه واما كيفية التوجه في ذكر اسم الذات تعالى وغيره
 من انواع الشغل فواحد والعهد فيه ان يصير المتوجه وحده في التوجه ويجعل الامر الذي يتوجه اليه
 مطمح نظره وهكذا حال في التوجه ليدفع الامراض الشدائد ايداء لئيل مراد وحصول مقصد واما التوج^ح
 الخ في السالك من مقام الى مقام فمع ما ذكر ان يجزأه للمقام يريد السالك ان اراد ترقية ولم^{كن}
 مقام معين ملحوظا يجزأه الى الفوق وهكذا يتوجه الى الاموات وان اراد ترقيةهم يجزأه كذلك
 واما معرفة الاستعدادات ومناسبة كل استعدادا بماي نوع من الذكر والشغل وامثالها فاقام^{لعل}
 بتفاصيلها والتميز بينها انما هو شان صاحب العلم الذي له علم بتفصيل احوال واحوال طلابه
 واما صاحب الاجال العلم والذي لا علم له فامنا سب بحاله تعليمه الذكر على العرجة الذي سمع
 من شيخه وفهم من الطور شيخه وطريقته في الاكثر تقدير اسم الذات فان لم يثر الطالب منه
 فامرهم بمجر الوقوف القلبي والتوجه حتى يثابروا بآذن الله تعالى ثم النفي والاثبات وسائر الاستعمال
 وبعد ما تعلم السالك طريق الاستعمال يقال له انت مخير فيما فكل شغل بعد من التفرقة في حق
 واقرب الى الجهيعة اشتغل به لكن الاستعمال بالنفي والاثبات ادخل في الترقى واقرب الى تنوير
 الباطن والمخلص عن العلايق وحديث النفس اذا غلب على الرسائل الخوض والاستغراق يوضر بحفظه
 ترك الذكر ما دام في هذه الحالة وما ينبغي ان يعلم ان يعلم ان شيخنا واما ما قد سئنا الله سبحانه
 بسره الا قد بس ان كتب في بعض رساله انه ينبغي للشيخ ان العلم الطالب من طرق الذكر
 والله جل ما هو مناسبا بحسب المطالب على ان لا يستعده وقابلية لكن كان طريقه في الاخير تقدير
 تعليم اسم الذات لجميع الطلاب الامام ساء الله تعالى يفرق بينهم باختلاف استعداداتهم و
 كان السر ما كتب سابقا في بعض الرسائل كان في اوائل حاله حين جهات في طرقت الحواكيات
 لان كمال الولاية منوط بالجدية والسلوك وهما ركنا للولاية لا يتحقق الولاية الا بالجدية
 ان يراعي حال المريد ويعلم طريقته مناسبا استعداده ولا يعلم ما هو خلاف استعداده

ولا يعلم ما هي خلاف استعداده يسهل عليه السلوك اذ كما يحصل امره مثلاً اذا كان استعداده ملائماً للجدته
 يعلم طريقاً ملائماً للجدته وان علم طريقاً ملائماً للسلوك اي ما يدخل في اموره وطوره او تعسر سلوكه
 يصعب الشيخ والسالك في اصلاح امره ولما اخرج قدس الله تعالى اسمه عن اطوار الولاية وصل الى كمال الولاية
 والولاية اخرج عن ايرة الجدته والسلوك كان كماله النبوة غير منوط بهما بل فوقهما والترقي للسالك في هذا الطريق
 يمر بصحبة الشيخ وبعينه وبعينته اذ يراه مع اتباع طوار شرايعته العلية والسنة النبوة المصطفوية على صلاحها
 والسلام والتحية فالطالب في صحبة هذا الشيخ يصل بالتمهيد الى كمال استعداده بل الى كمال الشيخة الفناء ولا يحتاج الشيخ
 الى ان يرشده الطريق تناسب استعداده فتعليم ذكره للطالب لتبليته وان كان الزكوة في نفسه مفيداً ايضاً لكن ليس
 مدار الوصول اليها المدار للصحة مع الفناء فمن صحبه كما كان في الصدر الاول اذ الصحابة والتابعون يخرجون صحبة يصلون
 الى كماله لا يحصى هذا وبعد تسويد هذه الرقمنة خطها باليال العربي كتوب ما يحويها واذيفاً له فليدخر في اجلة منها
 لما لان كتباً للنساء الفارسي والعرب بمغزل عن فحمة خلائقهم غير العربي لما ظلمت المكتوباً جدته عن غيرها في بعض الاحكام
 فكفونا مؤنثة تعريبه فارسلنا في وقتة اخرى يدخل في مطالعكم انشاء الله تعالى +

**مكتوب مفتادونهم الى محمد بن محمد طيب الجامد العامري التهامي في فضائل
 حب في التدبير ان تجهر القلب بالذكر وانتقار حمة النفس عن بيان قبال النفس وتقاها**

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى انا بعد فقد وصل كتابكم الكريم اللبني عن الشوق والحبته وكذا نحن شائقون انعمون
 الى لغار الاحب الاطراف شوق الابرار الى لغامى انا ايسر لانت شوقاً كتاب سيج للحب في التدبير ذكر عن المتحابين في جلال التدبير
 في وجوههم الفوز ووضع لهم يوم القيمة من ابر من نور على اوردوا لفضل هذا الحب سبياً كاشاً ما كان في باحتساب القرب المحيطة بالحب
 يكشف سر الصبرية وبالحب يحصل الفناء والحب بل يقاوم بالحب بمريد الصادق من كماله شخية حانية الخفية بالحب
 يتحقق باذنه الجليله سر العلية لازالت في بحرته لخبصا و من جنات الشوق والوجد عفاصا فليكن باخي بدم الذكر وطرفته حتى
 تجو القلب بالذكر ويكون المحض و صفاء لا لا يزال غيبه كما سمع للسوا لبر البراة عليك نفي النور وحده النفس عن الباطن استبانة الاذكار
 والاقربان حتى يخرج من صفة الباطن الرمن بوان بسواد بحيث نسيح عليه كالبنيان عليك نفي المقاصد والحارات بكلمة النفي

والانبات حتى لا ينفي لك مفضل غير الحق ولا مراده وانما مرضاته تعالى و جهته باستعانة تلك الكلمة الطيبة في نفوسنا
ما انتسب اليك من الوجود الكمالات التابعة للوجود حتى يتسفي نسبتها اليك فترى الكمال والحسن والجمال كلها راجعة
الى الملك الجبار صاحب الحق والكمال وترى نفسك خالصة عن كل ما يخالطه من جهة فتح تنكشف حقيقتها وتجلي ما بهتها لان
حقيقة المسكن العدم والوجود والحيوة وسائر الكمالات فيه مستفاده مستعارة من مرتبة الوجود لغالت فادعى بذلك
الكمالات العارضة لنفسه دعوى باطلا وتخييلها كالملة بالكمال المستعار عن الغير تخيلا فاسدا وما احسن ما قيل بالشر الفاسد
و صافي خود زعم حاسدا تاكي به ترويج چنین مطاع كاسد تاكي به تو معدومی خیال هستی از تو فاسد با شما
خیال فاسد تاكي - وبهذا الدعوى والتخيل والاناينة صار معاد بلربه بشر كافي كماله وروفي الحديث عاد نفسك فانها
انقضت بها واتي فاذا رات الكمالات راجعت الى صاحبها وراث ذاتها خالصة عنها لاحقة بالعدم فتح يحصل لها
الفناء عن رطل الشك النحفي والمرض المعنوي ثم اذا تحقق بالبقاء بعد الفناء والوجود بعد العدم بالوجود الموهوب
الحقاني وولد بالولادة الثانية بمقتضا من قتلته فانما آتية شرف باسلام الحقيقي وصار نفسه طيبة مقولا
في حقها راضية مرضية والسلام اولوا اخرها -

مکتوب ستام شخ بازيدي در تغيير قانع وى ساين انك لو از م شيرت از ظاهري ترو و فضائل ستمغنا

بعد الحمد والصلوة وتبلغ الدعوات ميرساند مکتوب غريب سيد سبب سرت گرديد چند واقعه كه دیده اند و مندرج
ساخته مطالع نمود واقعه اولي بسیار روشن است و همیشه است امامت اين قسم عزراي مرتبه عالي است اجلند
للمتقين اياما و همچنین آنچه فقير شما خطاب کرده ميگويم كسانی را كه طريقه ميگويم مقصود اين همه نوع و از اين ترا
ميخواهم بشارت است بزرگ از كمال اتحاد و ايمان جانب و جامعيت استعداد مخبر است - واقعه ثانياه كه متفقين
اجانت طريقه غوث الاعظم است قدس الله سره تعلق بحضور دارد و آنچه مناسب وقت و استعداد بود بعد
استخاره بعمل آيد واقعه ثالثه مجمل است تفصيل از رانه نوشته اند بالجمله بر سه واقعه روشن است ربنا انهم
لنا نورنا و اغفر لنا انك على كل شى قدير نوشته بودند كه ظلم و شدت از احكام و غير هم ميرسد همه را از حق ميداند
لكم فعل اول تعالى يقين ميكند مع ذلك طبع از ان رسيه ميشود و هم حادث ميشود حيرت رو ميدهد بگر اين و ديگر همي

است چه اگر حقیقی میداشت سبب غم و غصه چرا میشد محزون و مایس دید حقیقی است و همی نیست لیکن لوازم مرتبت
از بندگی نیرود و القلب بجزای العین ندمع و انا بفراقک یا ابراهیم محزون گوش زده شده باشد اجزای اخروی
و نورانیت باطن مربوط به همین حزن و اندوه است این نید و فرح و سرور از فعل حق حل و علما کار باطن است
و حزن و اندوه بطاهر و بسته است که از باطن بمرحل دور است لکل وجهته هو مولیه با فاستبقوا الخیر
دیگر برای دفع بلیات و شاید استغفار نافع و مجربست لازم باید گرفت پیغمبر خدا صلی الله تعالی علیه و آله و سلم
فرموده است من لزم الاستغفار فی روائت من اکثر الاستغفار جعل الله له من کل ضیق محرابا و من کل هم فرجا
و یرزقه من حیث لا یحسب این فقیر بعد از نمازها فرض بیهتاد باز استغفار بخواند و موافق حدیث سه بار استغفار
الذی لا اله الا هو المحی القیوم و اتوب الیه باقی استغفار الله استغفر الله قال الشیخ علی بن ابی بکر قدس سره فی معراج
الهدایه و من انواع الاستغفار الماثور المشهور ما رو می عن النبی صلی الله تعالی علیه و آله و سلم انه قال من
قال استغفر الله الذی لا اله الا هو الرحمن الرحیم المحی القیوم الذی لا یموت و اتوب الیه رب اغفر لی خمساً و عشرين مرة
لم یرنی بیتی و لانی اله و لانی داره و لانی مدینته و لانی البلد الذی هو فیہ یا کرم منیع المومنین علی هذا الاستغفار
صباحاً و مساءً فقد کان جماعته من مشایخنا و علما سائینوا صولن فیما بینهم و یوصلون به تلامذتهم و الادم
واحداهم و صحابهم و یحیر صولن هم علی موطبته و ملازمته لمارا و فیهم من عظم النفع و جزیل البرکت و کریم الدفع

مکتوب شکر دویم بوالا محمد حنیف در بیان مراقبات بطرز خاص

الحمد لله العلی الاعلی و الصلوة و السلام علی رسول المصطفی و علی آله و صحبه البیرة اتقی تدتیت که از احوال
ظاہر و اذواق باطن چیری ننوشته اند موافق بجزیر باد بخند و باج از هر چه میرود سخن دوست خوشتر است
گفته اند مراقبه علم بند است بدوام طلاع حتی سبحانه برود علم و حضور و لغانی مرد را باید دانست که این مرتبه
مستبح مراقبات است مراقبه اولی آنکه چون سالک استعد و رزش این نسبت شرفه نماید و این مراقبه نصب
عین خود سازد تا آنکه سالک در تصرف این مراقبه در رنگ ملکه شود و این زمان این تعلق علم را شامل خود
باید و بهر ذره از ذرات وجود محیط بیند و سر این آن در ظاهر و باطن فهمد و حکم الا ان خرب الله هم الغالبون قهر

آن صفت بر وجود او غالب آید و در جنب آن وجود ساک ضعیف و ناچیز نماید مراقبه ثانیه آنکه ازین تعلق از راه
 غلبه محبت کمال کشش بصفت علم آید و از علم خیزی علم کلی گر آید و از انموذج بحقیقت کلی نشاند و آن صفت را
 نیز در رنگ آن تعلق بذرات وجود محیط بیند و در ظاهر و باطن ساری مراقبه ثالثه آنست که بعنایت بیغایت
 ازین صفت ارتقا نموده بحضور ذاتی که در ال موطن ذات عزیزانه خود بخود حاضر است عروج کند و از راه صفت
 بموصوف رود و بمورد در ال حضور محو و فانی گردد و در حضور پر نور خود برآمدن بآن حضور که سر اسرار است متحقق
 گردد مامل از دوستان دعا راست و السلام

مکتوب شتا و دوم بجاجی نظام کولالی در بیان طریق با ایجاب

الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی خصوصاً علی سید الوری صاحب قاب قوسین او ادنی و علی آلہ
 و صحابہ البررة التقی احوی اعزی حاجی ابوتراب محبت و اخلاص آن عزیز نسبت باین فقره اظهار نمود
 ورود الباطن معنوی را مشروح ساخت مخدوم محب این طایفه است و از فیوض و برکات شان بهره ور
 مع من احب حدیث نبویست علی مصدره الصلوة و السلام و التخییر لیکه که اخذ کرده اند از اعزیز دارند چندان
 مداومت بر ال نمایند که این نسبت شریفه ملکه دل شود و حضور مع الله و صف لازم او گردد و که منفی منتفی نشود
 چنانچه سمع صفت سامعه و بصیر صفت باصرد بعد از ان بعنایت بیغایت دل را آنقدر انقطاع از ماسوا
 مطلوب حقیقی پیدا میشود که هرگز نیاید او نمی آید بجای که اگر تکلف خواند که یاد ماسوی نماید بیادش نیاید
 نیایی که دل را از ماسوا حاصل شده است نه از شادی شاد گردد و نه از غمی غمگین این حالت معبر بقیامت است
 باید دانست که درین فناء هر چند علوم اشیا از ساخت سینه خرت بسته است و تعلق علمی و حسی او از ماسوا
 رفته لیکن نفس حاضر و علم حضوری او هنوز بر جا است و دعوی هم سری و انانیت او بر یا چون بنا بقه
 عنایت عارف بر عدسیت ذاتی خود عالم و دنیا شود و دانند که وجود و توابع وجود از اوصاف کمال خالص
 رب معبود است اگر در ممکن نیست مستعار و مستفاد از ال حضرت است سر آینه در یکجه از سعادت بروی کشاد
 شود و آنچه مطلوب بمشام جان او برسد چو بدستی که ظل کستی + فارغی گرمردی و وز بستی + این دیدار تجلی

صفات است چون این دید غالب آید نمیتواند که با شارت کریمه ان اللہ یا مکرّم ان تو رو والامانات الی اهلها اینا
 کمالات عاریتینی را از وجود و سایر اوصیاف کمال دست باطل آن سپرد و ظلال با حصول الحق پیدا خود را که در
 آن کمالات بود خالی بنید و لجم صرف الحق این زمان آنچه مقصود از آفرینش او بود و بحدیثی بیرونید و با علام حنفی راه یابید
 کمال و استنفا نفس است این سنت حاصل سیر و سلوک و نتیجی حال اهل کمال سلوک این طریق و سینه با تباع
 سنت لیسینه است و جناب از بدعت نامرضیه رسوخ نام است بر محبت شیخ مقتدا امریدر البطه محبت که شیخ مقتدا
 دارد ساعت ساعت بزنگ اومی بر آید و کمالات او منصفیخ میگردد-

مکتوب شتابیوم بمیرزا محمد صادق در بیان آنکه مدار کاربرد و چیز است اتباع صنایع

شرعیته است علیه الصلوة و السلام و محبت شیخ مقتدا و شرح مسئله قضا و قدر
 بعد المخرو و الصلوة و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب خوب که بمصوب قاصدا رسال اشته بودند رسید چون متضمن است
 و سلامی و ستانج و سید محبت و مسرت گردید الله تعالی بر جاوه شرعیته علیه سنت سینه مصطفویه علی صاحبها
 الصلوة و السلام التحیه مستقیم و مستقیم دارد فانه مالک الامر مدار الحاجه و بدو نهما خرط القناد مخدوما اگر در دو چیز استفا
 و رسوخ است از احوال مواجید شیخ نیست غم نیست اتباع صاحب شرعیته محبت شیخ مقتدا آخر او را همه
 خواهند دارد و از فیوض مواجید کاربرد بهره نخواهند گذاشت اگر در یکی ازین دو چیز خلل است از احوال مواجید
 دارد و غیر از احوالی شیخ نیست و هر چه دارد از قبیل اندراج است این سر رشته را یک عایت باید کرد تا حصول ملاقا
 بگذرد و فکر اشتغال باشد و از صحبت ناچینس مخالف طریق محترز بودند فرستهم اکثر التصریح من الالاسد آنچه نوشته بودند که
 انال فور از قدرت آنها پیر نمود و توبه کرد از شنودن آن کلام حمد الله سبحانه بران استقامت و اگر شوق کلام اکابر
 دارند مکتوبات رسایل حضرت ایشان را مطالعه کنند و با چهار سوال که از شیخان آنجامی نموده اند واضح گردید
 و سوال اول مسئله قضا و قدر تعلق دارد اگر از راه امتحان آن نوشته اند و مقصود الزام آنهاست پس بجای
 سخن نیست و اگر درین باب خدیشی بخاطر راه یافته است پس میگویم که مسئله قضا و قدر سرت از اسرار الهی است
 شأنه مذکره کردن کاوش نمودن درین مسئله ممنوع است احادیث منع درین باب بسیار است آنچه بر او بر شما

است امتثال او امر است و آنها از نواهی غور کردن درین مسئله نظر نموده اند بلکه منع نموده حقیقت این معامله معلوم
 حق جل و علا باید حواله نمود و آنچه تکلیف کرده اند بجان و منت در امتیاز آن باید کوشید این است طریق اسلام بخند
 آنچه عقیده اهل سنت و جماعت درین مسئله است موافق آن اعتقاد درست باید نمود و تشکیکات و چون چرا باید
 که ممنوع است بدانند که مذہب اهل سنت و جماعت آنست که فعال بنده از خیر و شر همه تقدیر و اراده حق سبحانه
 است القدر خیره و شره من الله تعالی و تقدیر عبارت از خلق و ایجاد است و معلوم است که خالق و موجد غیر الوعا
 که نیست الا الله و خالق کل شیء عبدوه و قال الله تعالی و ما تعلمون مستتره و قدریه از
 کمال جهالت و سفاهت انکار قضا و قدر نموده فعال بنده را بقدرت اختیار بنده منسوب داشته و بنده را خالق
 افعال خود گفته ضلوا فاضلوا علما گفته اند محسوس ازینها حسن حالند که آنها یک شریک میگویند و اینها شرکاء الاعد
 و لا یحیی اثبات مینمایند بر اصل سخن رویم و گویم که با وجود تقدیر خیر و شر نسبت خلق بحق تعالی وارد و اختیار
 بنده را در وجود فعل او نیز دخل داده اند اول صرف اراده از جانب بنده میشود بعد از آن موافق آن حق تعالی خلق می
 فرماید و همین صرف اراده را کسب میگویند پس خلق فعل از حق است جل و علا و کسب آن از بنده آنچه نوشته بود
 لا یتحرک ذرۃ الا باذنہ و امثال آن باعتبار خلق است و کشتن قاتل را در عوض مقتول و سلامت نمودن گنہ کار را
 و عذاب و عقوبت او باعتبار کسب است اوست جبر یا ابدت و اختیار را از نفعی میکنند و بنده را در صدور افعال مجبور
 میدانند در رنگ آنکه شاخها درخت را کسی چنبد بلکه نسبت فعل را به بنده تمیکنند و فاعل این افعال حق است
 و این کفر است و معتقدان کافر گویند بفعل نیک ثواب ابد شد و بفعل بد عذاب نیست و کافران و عاصیان بخند و
 اینها را سوالی و عتابی نیست چه فعال همه از حق است اینها مجبورند و این کفر است حق تعالی میفرماید و توهم
 اللهم مسؤلون فور یک نسلم ہم جمعین عما کانو یعملون مرجه بینها اند که طعن بر زبان بفتاد غیر
 چنانچه در حدیث آمده است مذہب این بدگیشان پدیدت عقل باطل چه فرق در حرکت متعش که با اختیار
 دست اومی چنبد کسی که دست می چنبد بدی است که اول با اختیار نیست و ثانی با اختیار است و خصوص
 قطعیه فی این مذہب می نماید قال الله تعالی جزا بما کانو یعملون و قال سبحانه فمن شاء فلیؤمن من شاء
 فلیکفرانا عندنا اللظالمین ناراً احاطه بهم سرادقها از بنده مطلقاً مساوی با اختیار باشد حق تعالی

چراست علم با اینها فراید و ماطلهم الله ولكن كانوا انفسهم يظلمون بسیاری از ملاحظه میخوانند که بهر حال
سلب اختیار خود را از رقیبه تکالیف شرعی بر آرند و از سوال و عقاب آخرت که بار کتاب محرمات موعود است
خلاص سازند و خود را معذور و مجبور دارند بدی است که بنده را این قدر اختیار و توانائی است که از عهد
او امر و نواهی تواند برآمد للفرق الظاهر بین حرکت البطش و حرکت الارتعاش که با برحق تعالی کریم است بنده
را تکلیف مالا یطاق نکرده است آئی قدر تکلیف نموده است که از عهد او تواند برآمد که لا یكلف الله نفسا الا
وسعهما عجب معالده است این جماعه از کسانی که اطاعت آنها نکنند و اینها را ایثار سازند بدی برند و در صحت
و انتقام می شوند و فرزندان و واه و غلام خود را میزنند و نایب میکنند و اگر مرسیگانه بازن خود میزند بدی شوند و نایب
می رسانند معذور و مجبور گفته چشم پوشی نمیکنند و باین بهانه از عذاب اخروی که بنصوص قطعیه ثابت بنده است
میخوانند که خلاصی جویند و هر چه خواهند کنند حق تعالی میفرماید ان عذاب ربك لواقع ما له من شئ الا
را اگر در خانه بنیند معذور میدانند و چنین سرگناه که دیوانه میکند کسی او را مواخذة نمیکند میگویند دیوانه است
و از عقل و اختیار بیرون است ع غیب نبود گر گناهی میکند دیوانه و غیر دیوانه را مواخذة میکند و بسزا
می رسانند معذور میدانند و این نیست مگر بجهت آنکه این صاحب اختیار است و او از اختیار بیرون است
بس محقق شد که قدریه که منکر قضا و قدرند جریه که نفعی اختیار از بنده می نمایند هر دو از حق دور افتاده اند و
ابل بعثت ضال مضل اند و حق متوسط است که اهل سنت و جماعت بآن جهت گشته اند هر دو بیت که امام
الوجیه از امام جعفر صادق رضی الله تعالی عنهما پرسید یا ابن رسول الله فوض الله الامر الی العباد فقال الله
اجل من ان یفوض الی الربوبیة الی العباد فقال بل بحیرم علی ذلک فقال بین الیمن لایحیرو لایفویض و لا کرده و تسلیط
کافران مشرکان محبت آورده اند که کفر و شرک مشیت و ارادات حق تعالی است چنانچه فرموده سید قول الذین
انتم کوا الوشاء الله ما انتم کما و لا اباننا و لا احصان من شیء حتی سبحانہ این عذاب ایشان قبول نکرد و قول ایشان
بر جمل آن حمل کرد و دخل تکذیب الشان ساخت چنانچه فرمود کذلک قال الذین من قبلهم حتی اذا قوا
بانا قل هل عندکم من علم فتخرجوه لنا الیه اگر گویند که خیر و شر همه بتقدیر حق است جل و علا پارادت و مشیت
اب سبحانہ بسشک کافران نیز مشیت و ارادات او است تعالی و اینها درین قول حق اند پس چرا قولشان مقبول

نشد جواب گوئیم که این قول اینست مردان نه از راه معتد نیست که یادین عمل شنیع محاکم شنیعیم چه ایشان کرد از خود
 را بدینیدانند بلکه مقصودشان نفی قبح این فعل است چه هر چه مراد حق است جل شانہ و متعلق مشرتاد
 تعالی مرضی اوست سبحانه چه اگر مرضی نمی بود نمیخواست پس این شرک مامرضی است و استحقاق عذاب فاعل این
 فعل مدفع حق تعالی فاعل این قول اعتقاد را تکذیب کرد و کذا لک کذب الذین من قبلهم چه حق تعالی در کلام
 خویش و زبان انبیاء خود علیهم السلام کفراناً مرضی و فبیح فرموده کافران را ملعون و یا یوس از رحمت خود است
 عذاب مخلد که انقطاع پذیر نیست جز از ایشان گردانید و نیز این اعتقاد را جهل ساخت که ارادت مستلزم صفا
 نیست چه کفر و معاصی مراد حق اند جل و علا و مرضی او نه چنانچه از قرآن مجید واضح و لایح است او بعید
 نیست آنکه گفته شود که این قول شرکان موافق مذہب جبریه بود و عرض شان نفی اختیار باشد از خود
 درین فعل حق تعالی رد اینها کرد چنان اعتقاد باطل است که ما مرضی می تواند که این قول ازین مردودان از خود
 استهزا بود نه از راه اعتقاد چنانچه مفسران گفته اند و باین بیان که آیه کریمه را نمودیم اسند لال اهل عنزال که
 باین آیه بر مذہب خود کرده اند ساقط گردید چه استلال آنست که حق تعالی اعتذار کافران را که نموده که
 شرک تاباروت همیشه الله تعالی است قبول نکرد و اینها را باین قول مستحق عقوبت ساخت فرمودستی و اوق
 باساین معلوم شد که تقدیر خیر و شر از حق سبحانه نیست بلکه بنده در ایجا فعل خود مستقبل است و وجه سقوط
 آنست که عرض شان ازین کلام نه اعتذار از کرد از خویش است چه آن را بدینی دانستند بلکه مقصودشان کسین
 فعل خود است که فعل ما مراد و مرضی حق است تعالی و این اعتقاد باطل است که مراد بود و مرضی نبود
 کما مر اگر گویند که چون افعال عباد و بارادت حق است تعالی و در ازل تقدیر خیر و شر رفت پس اختیار بنده را
 نماند و صدور افعال خیر و شر ازینها واجب شد گوئیم که در ازل خواسته است و تقدیر نموده که بنده با اختیار خود
 این خواهد کرد این تقدیر موجب اختیار است و این معنی مثبت اختیار است نه فانی اختیار و نیز گوئیم اگر قصدا
 انلی منافی اختیار باشد باید که حق سبحانه و تعالی در افعال خود در ایجاد حوادث یومیه مختار نبود چه این افعال
 باید که البته موافق تقدیر و ارادت بوقوع آیند و لیس فلیس السلام علی من اتبع الهدی و التسمی است
 المصطفی علیه علی آله الصلوٰت و التسلیمات و التحیات و البرکات العلی

مکتوبات و چهارم مولانا محمد عارف لاهوری سیافنا لکھنؤ

بعد الحمد و الصلوة و ارسال التحیات میرساند کہ مکتوب خوب کہ درین و لافرتاده بودند سبب سترت گردید نسبت زوال اثر
و شروع و زوال عین نوشته بودند و نیز نوشته بودند کہ تو در حق من سخنین بشارت داده بودی بخدا ما
زوال عین سہل است نسبت زوال اثر تقدیم زوال عین را باشد لہذا بعضی بعد از زوال عین زوال اثر می شود و بعضی
را نشود لہذا متاسف را در زوال اثر اختلاف است بعد از فنا سالک بعضی زوال عین اثر قائل گشته اند و بعضی زوال اثر
را جایز ندانند و حق درین باب آنست کہ اگر مبدی تعیین سالک از مرتبہ شیون است پس زوال عین اثر در حق او بعد از
وصول او بعین ثابتہ و فنا در واقع است چہ شیون با عالم هیچ مناسبتی نیست چہ عالم نخل صفاتست نہ نخل شیون
پس فنا در شانی مستلزم فنا مطلق او باشد و فریل عین اثر بود و اگر عین ثابتہ سالک از مقام صفاتست پس حصول فنا
او در صفت مادی وجود سالک بالکل نبود و اثرش زایل نگردد چہ وجود سالک اثر همان صفت است و نخل او و آنچه از فقیر شایر
نقل کرده اند از خاطر شامد ہول شدہ است فقیر باین روش ہرگز نگفتہ باشد و شیخ ابو سعید الوالیدی زوال عین اثر قائل
است چنانچہ در جواب سوال از زوال اثر فرمودہ لا بقی ولا تزل عین ثماند از از کجا ماند رباعی چشم ہمہ اشک گشت چشم
بگریست و در عشق تو بے چشم می باید زلیست و از من اثری نماند این عشق از صیت و چوں من ہمہ معشوق شدم
عاشق کیست و لیکن مصرع اخیر این رباعی محل سخن است چہ عاشق درین هنگام خست بھولت عدم کشیدہ است
و شانی از وی نماندہ و انانیت و زوال آورده و انا الحق کہ گوید من ہمہ معشوق شدم چہ گنجایش دارد نصیب عارف
ازین مقام فنا و نیستی است و رد اماناتست باطل امانت زوال مورد کلمہ انا است نہ تو او نشوی لیک اگر بعد
کنی و جا درسی کہ تو دوی بر خیزد نوشته بودند کہ در مکتوبات حضرت ایشان واقع است کہ مکی این را ہنج گام است
سہ از عالم امر و در عالم خلق سہ کہ از عالم امر مذکورند و در عالم خلق چہ چیز مخدوماد نقل عبارت تفاوت
رفته است در مکتوبات باین روش است کہ این را ہ کہ مادر صدق قطع آئین مکی ہفت گام است و در عالم خلق
و پنج از عالم امر بدانند کہ چنانکہ عالم اقلب و روح و سر و خفی و اخفی است و در عالم خلق قالب نفس است پس
بودند کہ فنا روح عبارت از چہ چیز و علامتش چیست و بر فنا فی نفس مقدم است یا نہ بدانند کہ فنا بر لطیفہ بنط است

بوصول آن لطیفه حاصل نمود و چون اصل روح از صفاتست بلکه ظلال صفات چه اصول پنجگانه داخل و ام ظلال اسما و صفات
 که سیر در آن ولایت صغریست که ولایت اولیاست پس قبا روح عبودیت از وصول لظلال صفاتست چنانچه اصل قلب از
 مقام افعال واجبی است تعالی و قنای او مربوط بوصول اوست باین مقام از گذشت این دایره ظلال دایره اسما و صفات
 و شیون نیزیهات است که سیر در آن ولایت کبری است که ولایت انبیا است علیهم الصلوات و التسلیمات نهایت عروج
 جواهر خمسہ عالم با نهایت این دایره است از گذشت این دایره دایره اصول انبیا است و از گذشت آن دایره اصل
 آن اصول است و از گذشت آن قوسی است از دایره که اصل این همه دایرات حضرت ایشان با قدرنا الله سبحانه
 بسره نوشته اند که حصول کمالات این سه گانه مخصوص بنفس مطمئنه است و حصول اطمینان بر او در این موطن میسر گردد
 الخ و این بیان معلوم میگردد که کمال نفس فرقی کمالات عالم امر است و قنای او بوجه کمال منوط است بوصول
 باین اصول سه گانه پس قنای نفس بعد از قنای روح بود بلکه بعد از قنای لطایف عالم امر و آنچه گفتیم که قنای او بوجه
 کمال زیرا که شروع قنای نفس و اطمینان او از دایره ظلال اسما و صفاتست که دایره ولایت صغری است لیکن
 در موطن صورت قنایست حقیقت قنای است و ابته باین اصول سه گانه است اهل ولایت صغری نیز از قنای نفس و اطمینان
 خبر میدهند لیکن چهل درین موطن حقیقت قنایست لاجرم میگویند هر چند که مطمئنه گردد و هرگز صفات
 خود نگردد و آنکه حقیقت قنای رسید است میگوید که بعد قنای و اطمینان بر روی دردی مخالفت نمیماند و خبر تقیاد
 و استسلام کار او نیست و السلام -

مکتوب شتاد و پنجم شیخ بایزید سهارپوری در تحقیق اطمینان نفس و تعمیر قباله او

الحمد لله و سلام علی عباده الدین صطفی مکتوب خوب رسید سرت بخش گردید نوشته بودند که زوال عین اثر کمال ولایت
 کبری است و قنای نفس که ولایت صغری سوی میدهد در میان هر دو فرق ظاهر میشود امیدوار است که باین قنای
 مستعد سازند و ما قنای نفس منوط زوال عین اثر است اما یکی را ولایت کبری خاص کردن و دیگری را ولایت صغری
 بجا دیده آید و از که شنوده آید فقیر خود نگفته است و در مکتوبات حضرت ایشان نیست از هر که شنوده آید از اول
 آن بجوای بسیاری اگر باین معنی بگویند که شروع قنای نفس در ولایت صغری است و کمال آن مربوط است بوصول

بولایت کبری بلکه باعث ازاله عناصر راجعه که وابسته بحالات نبوت است درست است چه در ولایت صغری هر چند نوعی از فنا و طینت
 دست میدهند لیکن بان حسد که نفس باکل از اوصاف سینه خود برآید و تمام از اخلاق رویه متخلع گردد که این ولایت
 گویند هر چند که نظمینه گردد بهرگز صفات خود نگردد و حضرت ایشال که بولایت کبری رسید اند بلکه بحالات
 نبوت مشرف گشته میفرمایند که نفس را بعد از فنا و طینت بحال مخالفت نمانده و سرسوی خلاف مرضی از او متصو
 نیست و ستمندک مستغرق است که از خود و غیر خود شعوری ندارد و آنچه که در آن رسول خدا صلی الله تعالی علیه علی
 آید و سلم دیده اند و حضرت امیر اکرم الله وجهه نیز دیدن نیک مبارک است ظاهر اشمار از حضرت امیر المومنین نصیب است
 او مره ثانیاً که آن سرور اعلی و عالی الصلوة و السلام بازواج مطهرات دیده و ازین امهات مومنین مهربانها مشتاق
 نموده آید گویا از فیوض و برکات اینها نیز بهره مند شده آید و کمالات و ولایت را با کمالی که مناسب کمال نبوت است
 جمع نموده و در وقایع دیگر که فقیر بشما اسپ خاصه داده سوار کرده همراه خود برده است او مشاهده مهربانی و عنایت
 از حضرت میکائیل و گفتم ایشال که اخوی جبرئیل بسیار تو ملاقات میکند و این از نشانه محبوت است یا در نوشته
 محبوت است و دیدن فرشتهها بصورت سینه و لباس فاخره از آسمان چیزی مثل ستاره و شرف فرود آمدن پیش شما افتاد
 در روی زمین از درخشندگی آن روشن شدن بسیار و وقایع روشن عالیست و بعضی از این بطنها برتر است از آنچه نقد
 وقت شماست با جمله وقایع مبشر اند امیدوار باشم چشم دارم که دوی اشک مرا خوش متوجیل چه اگر که در ساخته
 قطره بارانی را نه و اسلام اولاد اخرا-

مکتوب ششم سیاه میر مظفر حسین در وقایع عشق و شوق در نایاب و بحرین با کمال محبت که ششم معیت است

الحمد لله و سلام علی عباده الذین انا آنچه از شوق عشق و ولوله شوق مرقوم نموده اند و اظهار در نایاب
 فرموده روشن شد و لذت بخش و مست افزاگر بیدار خوش آنکه بره عشق جان داد و عشق است که جان با اولاد
 داوود الله تعالی نابره شوق را برین سازد و نار عشق را مشتعل گرداند تا از قید افاق و نفس تنگم برآند و معیت
 خاص با مطلوب پیدا آرد و محبت بیچ و قیقه را نمیکند و در که نصیب محب صادق نگردد و المر مع من احب بهر چند محبت قومی تر

معیت کما یتر از ویاد محبت با نذرت از ویاد در یافت حسن و جمال است هر قدر در یافت و قایل حسن نازکیها جمال و کمال
 بیشتر آتش شوق و شعله محبت بدیش و نیز شمع از آنکه بحسن دیده تیز است به این عشق بلا خانه خیز است به عشق
 را با حسن سازد اریست از پیش گناه عهد مصاحبت کاین است حدیث گنت کنزاً مخفیاً وال رب است به هر کجا حسن
 می نماید روی به می نهد سر سجده عشق آن سوی + از آوازه حسن او جهان بالا مال است لا جرم در روز عشق او
 همواره باز است به افسانه حسن او بهر سوی دیوانه عشق او بهر کوی به از در دنیا یافت در بار نبود هیچ تبارکی
 در دل بحیانت است به یافت انموطن عین نیافت است و جهل نفس معرفت اعم هم بالله اشد هم تحیر آری حقیقت
 یافت و احاطه کنه معروف از طوق خارج است و همه کس بدر این نیافت مبتلا اند انخلع از بشریت و تحقیق با خلق
 ممکن نیست نازکمان بهره مند گردد شیخ عطار گوید سه نمایی که چون شاهی سمیر به نیافت او فقر کل تو بر کرم به
 ممکن از وجب و مقید از مطلق چه در یابد و چه فرگیرد و هر چه از او فرگیرد و در یابد از دزدی طلاق منزل است و محض
 فیه و حال او بغیر از آنکه خود را ناس قرار دهد چاره ندارد نهایت این بچاره آنست که خود را کم و محو سازد و از خود نامی
 نشان نگذارد و نه آنکه عتقار اشکار کند و سمرغ را در دم کند و عتقار اشکار نشود و ام باز چین + کما بنا همیشه باید است
 است در راه این شام فراق راصح وصال متوقع نیست میهنات میهنات این غم پایانی نیست و این در در مال نه به
 به صبح وصل حویان من شام ناامیدی به که سیاه بخت بچرم شب من سحر ندارد به از آرزو مندی عاشق و استغنائی
 معشوق نوشته بودند بی این مرد و صفت از لوازم عاشقی و معشوقیت الفکا ک ندارد و عاشق در دیندار متق در روز
 آرزو نمی ماند که بجان او او بخته است برگ پوست او دوخته و معشوق همه وقت بوصف استغنا است و حال پذیر نیست
 به بنام این چه استغنا و ناز است + گدازم این چه امید و ناز است به هر چند استغنا و ناپروائی از معشوق بدیش
 خوش عشق و گذارش آرزو مندی از عاشق افزون تر خوش گفت سه نه تنها اشم زیبائی او است به بلای من زنا
 پروائی او است + در یوتزه کمال ازین بی پروبال نموده بودند این آواره خود چه باشد هر چه هست از باطن بزرگ
 با بجز بعضی از هراتب کمال که بان میزند شکر آن بجا آرنده و مراتب دیگر که متوقع است امیدوار باشد فان المرع
 من احب در از ویاد محبت کوشید تا معینت بر وجه کمال حاصل نمایند و اسلام علیکم و علی سائر من اتبع الهدی و انتم
 متابعو المصطفی علیه و علی که الصلوة و التسلیات و البرکات العلی +

مکتوب ششاد و ستم بقیه حقیق شرف الدین حسین ریاس از حقیقت مطلوب و تقصیل غیب

بر شهود و خبری کمالات صلوة و اشارت بحقیقت ان

الحمد لله و السلام علی عباده الذین بعد صطفی محمد و ما آتیه در شرح احوال قدسین اذواق مرقوم نمود و بوزن و بوضع پیوست و سبب لذات جنویه که در بدالد تعالی البواب ترقیات را همواره مفتوح دارا است بلند دارند و هر چه است دیدن فرستارند مع آن لقمه که در آن گنجی بطلب ممکن از جانب تعالی چه در یاد و مقید از مطلق چه در گیر و مقید هر چه از مطلق حاصل می نماید یا شهود و درک میکند از وجه طلاق منزل است و مقید با استدلال و لیا اوست مطلق ازین قید محتر است و ازین ادراک شهود و سیرال پس غیر از ریاس از آن مرتبه مقدره نصیب بود و عاشقانرا نصیب از معشوق و خبر خیر الی و جان گذازی نیست و شهود و مشاهده بظلال بسته است و درک تا جائی است که اطلاق اصل است و چون معاملة از ظلال بگذرد و حاصل هم در رنگ طل و در راه ماندگار و بار غیب الغیب اقدامات سابق بسیار مشهور کرد و ایمان شهوی با ایمان غیب مبدل شود و بجای لذت و حلاوت و اذواق و اشواق بیزه گی و در و چرخن آید کان رسول اللہ صلی اللہ تعالی علیہ و آله و سلم و ایم الخزن تنو اصل الفکر لذت این بزرگواران در طاعت محبوبیت و بس و انس نشان منحصر در بندگی ارحمی یا بلال ایام است بان و قرة عینی فی الصلوات برزیت از ان دیگران بلذت شهود و ملتذند و تجمال و جمال معقول و ایمان ازین شهود چشم فرو بسته و این و جمال را خیال تصور نموده لغیب که هزاران فریت بر شهود دارد و آرمیده اند و کرمیت را بر بندگی او چیست بر بسته اند و خرمیه اولی را که با ما می آیند به از تجلیات و ظهورات میدانند و خشوع و در و خشنون نظر البجده گاه که حدیث لغیب متع لبعک بموضع بود بدان ناطق است و کریمه قال نفع المؤمنون الذین هم فی صلواتهم خاشعون از ان مشعر زیاده از شهود و مشاهده تصور میفرمایند نماز مقصود برین صورت نیست در عالم غیب حقیقت طرد که فوق همه حقیقتهاست و برتر از مشاهدات و تجلیات مانا که در حدیث تف یا محمد فان اللہ صلی الیه و آله است بان حقیقت هر چند در تکمیل آن کوشیده شود و در تقسیم خشوع و آداب جهد نموده آید بان حقیقت مناسبت پیدا شود و از برکات آن بیشتر بهره در گردد و هر که در بند شهود است در قید ظهورات از ان حقیقت همجو و محبوب است بنا بر آن تکمیل صورت آنرا که راهی بحقیقت دارد و به از مشاهدات و تجلیات می فهمد و از علمیت

Marfat.com

سری بان فرود نمی آرد سخن بجای دیگر رفت بر سر مطلب آیم احوالی که نوشته اند همه شجیر و عالی است و این تقدیرات
 و بیانشور یافتن احوال در مجید بر سابق و عدم اثبات نسبت میان عالم و صانع عالم غیر نسبت خالقیت و
 مخلوقیت و صانعیت و مصنوعیت همه ناشی از کمالات نبوت است و مناسبت نام بان مقام دارد حق سبحانا شمال
 ما مجوران را بهره تمام ازین کمالات عطا فرماید تا قریب مجیب و السلام علیکم و علی سائرین اتبع الهدی و التشریح من العبد
 المصطفی علیه و علی آله الصلوات و التسبیحات و التحیات و البرکات العلمی ۛ

مکتوب هشتم در سیادت پناه پید علی بار ماه بر تشریح اوقات

الحمد لله و السلام علی عباده الذین صدق فی جناب سیادت و نقابت پناه از دور افتاده سلام عاقبت انجام
 احوال فقراے این حدود مستوجب حمد است السؤل من الدار سبحانه عافیکم و استقامتکم علی جاوة الشیر العلیة
 و السنة السنیة المصطفویة علی صاحبها الصلوة و السلام و التحیة اوقات را بذكر فکر سمور و در کتب مرضیة مولائی
 حقیقی جل شانہ بیان کرده شهباز تارا بگریه و استغفار روشن دارند نوشته آخرت را درین جهت قلمبیل کرده سازند
 و آنچه در افتاده را بدفای سلامتی خاتمه یاد دارند و السلام علیکم و علی سائرین اتبع الهدی ۛ

مکتوب هشتم و نهم بمیر محمد بن الدین فریدان آنکه طالب اظہار طلبت شیخ ناکثر است

و یقین طریق قبول از روی فضولی است و جناب از صحبت اهل بدعت

الحمد لله و السلام علی رسولہ سید الانام و علی آله الکریم و صحیفہ العظام صحیفہ گرامی رساله
 گردید چون نبی از شوق و عمل بر در مطلب بود مستغرق و حق سبحانا شوق این شوق را شعل گرانند و شعل طلبت
 بلند سازد تا از ماسوی بالکل برهاند و در ایام مطلوب بنام جان برسانند عشق آن شعله است که چون بر فروختند
 هر چه بر مشوق باقی خواهد خفت + باین همه استغنا شمال هر قدری از طلب شوق که دست دهد متمم است و امید بخش
 عزیز می گفتند است اگر نخواستی دادند راوی خواست از روی حصول نسبت مفقوده نموده بودند خود را آنچه طالب طلبت
 آنست که اظہار طلبت چه لازم طلب است شیخ نماید و تعین طریق وصول شیخ حوالت کند در تعین و بیان مرض حکیم

حاذق ناگزیر است طلب تعین طریق از الہ مرض از وی فضیلت فیضی که از شیخ مرحوم رسیده بود موافق سیر سلوک
 و بعد تعین شیخ بود از جای دیگر اگر خواهد رسید بر طبق سیر سلوک او خواهد شد و از سرچشمه حقیقه ولایت او خوش خواهد
 چشمه را مزه دیگر است و هر حقیقت را آثار جبراع هر خوش سیر بر حرکتی دیگر است هر چند سرچشمه متحد بود لیکن از
 اختلاف محال آثار مختلف میشود از همه وجوه اتحاد محال کما مدار افاده و استفادہ در طریقہ یا بر صحبت است طالب
 مستعد بہ بہرکت صحبت موافق استعداد و محبت خود را از باطن شیخ مقتدا فیض شد میشود ہر زمان از زوایل
 اوصاف متمتع گشتہ بزرگ شیخ می بر آید لکن اند فغانی الشیخ مقدمہ فغانی الہدایت از ان روی کہ چشم تست
 احوال معبود تو پس تست اول اگر صحبت میسر نشود و بجز صحبت ہم باندازه تو جبر شیخ فیض مندیگر و ولیکن تفاوت
 بسیار است نشان ما بینہا اولی قرنی ہر چند از باطن آن سرور علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام فیض مندیگر دید
 با علی در جہ ولایت مشرف شد اما بترتیب صحابہ کرام نرسید خیر اما بعدین گفتت محبتی کہ با فقہر ادارندان را نعمت
 عظیمی تصور فرمایند و از یاد این دولت خواهند المرغ من احب شنیدہ باشد امید است کہ از باطن نشان پیر
 کامل گیرند و فیض مندی شوند این حقیر در خود قابلیت آن نمی بیند کہ از دی در پوزہ امر خطیر نماید لیکن چون از راه
 حسن ظن نوشته اند امید است کہ بمقتضای این ظن شما معاملہ فرمایند و از ویرانہ کنجی برگردند حدیث قدسی است اما
 عند ظن عبیدی بہر حال از توجہ غایب نہ خود را درین کمیدارد انشاء اللہ تعالی اوقات البوظائف طاعات مضبوط
 دارند و از لہو لعب محرض بودند و بیوفائی دنیا و احوال گور و احوال قیامت را در نظر در آرنند و نجات را در اتباع
 سنت و اجتناب از بدعت یقین کنند و باہل بدعت و ملاحدہ صحبت نذرند کہ خصوص دینذ اہل البدعت کلاب
 اہل النار حدیث نبوی است علی صاحبہ الصلوٰۃ والسلام فقیری را کہ نہ با وضاع شرعی است و بکلیہ سنت
 تجلی نیست در مجلس خود را نہ نهد بالجملہ و ما انکم الرسول فخذوہ و ما نہا کم عنہ فاستہوا و اتقوا اللہ
 والسلام علیکم و علی سائر من اتبع الہدیٰ

مکتوب نوم اصلاح آثار سیر محمد در میان انکہ طابو حد را و جدنی با یو

الحمد للہ العالی الی علی و الصلوٰۃ والسلام علی رسول المصطفی و علی آلہ صحبہ البررة النقی مکتوب

شریف رسید چون متضمن اشتیاق و اذواق بود سبب مسرت و محبت گردید حق سبحانه و تعالی این شوق را امتحان نماید
 و نامحبت را سر بلند کند و آثار الهی نام از تعلقات کثیره کثرت یسر آید و جمال وحدت حقیقی پرده بکشاید و حدت کثرت
 ضد یکدیگرند ساک هر چند جهات کثرت با خود دارد و با حکام در کثرت او نیت است از وحدت دور و جوهر است وحدانی
 باید بود هم از راه طلب و محبت هم از روی دید و دانش تا بوحده ذاتی اقرب باشد و توجیه حقیقی بر التوحید استقامت
 الاضافات والسلام اولاد آخره

مکتوب نو و یکم بساد آید محمد امین در بیان آنکه شرارت نفس از شرارت عدم از
 شرارت ابله بینی زیاد و تحقیق فنا و اطمینان نفس و تبیین زوال عین و اثر

الحمد للهدی الانعام والصلوة والسلام علی سوله سید الانام و علی الکرام و صلیه العظام انابن صحیفه گرامی شرف خست
 حمد اللمدی که عبادت و محبت فقر و افزونست و مطمح است مطلب اعلی است حدیث شوق بر نگاشته بودند فقرا از ایشان
 دانند بکبر حدیث دانا الیم لاشد شوقا بر خوانند چه هر چه منسوب باصل است شد و اقوی است فرع هر چه در از قسم کمال متفاد
 اصل است بخود هیچ چیز استقلال ندارد و همچو نه بر امری نمی تواند کرد آری عدم است که توسط اصل نصیب فرع است
 و آن شر و نقص است و بوسیله از غیرت فی نفسه ندارد اگر خیریت است انعکاسی و عارضی است که خود را با کمال عارضی
 خیر و کمال تصور نموده است و خیانت در امانت نموده و شرارت بر شرارت افزوده پس شرارت نفس از شرارت عا
 هم افزون تر است چه عدم شرارت ذاتی دارد بانیتی و نامرادی خود ساخته است و نفس با وجود این شرارت ذاتی که از راه
 عام که بمنزله ذات است آمده است بعلت خیرات مسطوره انانیت و ماخولیاوی سری و دعوی شرکت باصل پیدا کرده است
 رازین بگذرد بعبادات مولای حقیقی لعالمی پر باشد و حقیقت نفس اماره هم هر چند عدم است و شرارت را از کسب کرده فرزند
 خلف او شده لیکن از راه جهل مرکب مانیجولیاوی سری که سبب تمیز است از عدم مطلق آید و مبدی خود در شرارت است
 نموده و او شریت داده عدم بیچاره اگر سالها شاگردی او کند باین سحر نکلیتواند رسید و نیز است او درین شرارت و کسری
 ابلهس لعین است لیکن او در شرارت پیش قدم شد و بر اصل از ابلهس و کسری و انانیت گذراند ابلهس عصیا امری کرده است
 انانیت از نه او آید بعد از اغولای بی آدم تیر از آنها نمود و گفت انی بری منکلی اخاف الدر العالمین و دعوی خدای

کرد تا بکرم الاعلیٰ گفت نشان ما بنیہا ابلیس با وجود ستایش تمیزی ادائیگی شاید با وجود شیویش بس روتی اور اشیا
 سبحان اللہ ہمارے باری شہرت و بایم بعد اطمینان شرح صدر کسیر لطیف عالم امر کہ باکی و علوم و صوفیہ مذکور و دور
 مدارج قریب معرفت نفوس برانہا پیدا میکنی حضرت ایشان قدسنا اللہ سبحانہ لیسرہ الاقدس برنگاشته اند کہ مطمینہ بعد
 حصول شرح صدر کہ از لوازم کمال و ولایت کبر است از مقام خود عروج فرمودہ تحت صدر ارتقائی نماید و بجای کمال سلطنت
 پیدا میکنند و تنبیل بر ممالک قریب میفرمایند تحت صدر فی الحقیقہ فوق جمیع مقامات عروج مرتبہ ولایت کبری است برآیند
 این تحت را نظر باطن بطون نفوذ میکند این مطمینہ را گنجش مخالفت مانده است و مجال سرکشی نہ بکلیت خود متوجه مطالب
 است و تمامی گرفتاری مفقودش چیز ضائع پروردگار نیست جل سلطانہ و طلبش خربطاعت و عبادت او تعالیٰ تمیز
 کلامہ نوشتہ بودند کہ بعضی وقت خود را چنان گم می باید کہ گویا ہما نشور مومست باطن کہ بلباس ظاہر مبروس است
 جزا تو محض مدک نیشو بعضی اجبان ہر چند چشم را مالش نماید کہ شاید از تیرہ گی باشد ہم برین سوال تکلم و استماع الخ مخدوم
 این دید عدیمت کہ بعلاقہ اصالت و طلیت است مبارک و بیست و مقدمہ وصول است بلکہ نفس وصول کہ تانیہ
 تری بزرگی گفتہ شد ہی عدالالا عودا بکلیتہ فکر و فکر دگر دگر سیر ساوک است کہ سالک بر عدیمت ذاتیہ خود بینا شود و تری و
 کمالات تابعہ اور درست از اصل داند و باصل سپار و لملووی قدس سرہ چون بدستی کہ نکل کستی مدافع گریزی
 و زبستی ۴ آنچه در باب زوال عین و اثر نوشتہ بودند کہ این معاملہ زوال و فنا بصفتان نفس تعاقب وار و نہ بذات او کہ
 ذات او باقی است و زوال و تبدل در صفات است و بس و باین تبدل و صفات او متحرکی و مطہر مگر و در باطن
 مبرسد بی تحقیق است کہ فنا و بقا تبدل و اوصاف و اخلاق یہ است باخلاق حسنہ لیکن بر تقدیر تحقیق آنکہ از او عالم
 ظہور اسرار و صفات ذاتیہ و میاں اینہا کائن نیست بس وجود انہما تمام وجود و اعتبارات باشد بے ذات باید کہ
 بر تقدیر فنا صفات زوال عین و اثر بطریق حقیقت بود نہ بطریق مجاز چنانچہ نوشتہ آید شیخ محی الدین بن العربی
 نیز عالمہ اعراض مجتہدہ گفتہ است پس بر نامہ او ہم از عالم را ذات نبود اگر باشد بر قضیہ طلاق و تقیید وجود کائنات
 ذات حق باشد جل و کلا بس از کائنات یا محض انراض اند یا ذات ما خود با این اعراض اگر گویند نفس چنانچہ
 صفات زوال و در صفات تمیزہ نیز از عالم و قدرت و ما شد آن پس بر تقدیر فنا زوال صفات دہ
 صفات حمیدہ باقیست کہ متافعی زوال عین و اثر است گوئم آنچه ذاتی نفس است شہرت و نقص است صفات

کمال بودی نه از ولایت مستعار از مرتبه و جوینت که آن کمالات را از راه چهل از خود تصور نموده است و خود ازین
 رگد خیر و کمال و مبدی خیرات داشته و دعوی شرکت بصاحب خود پیدا کرده و خیانت در امانت نمود پس حقیقت او
 همان چهل مرکب علم کاذب است که انتشار شرارت و انانیت او گشته است لکن لوی اسے برادر تو ہمیں اندیشہ الخ لوی الخ
 در ذات انبیت پس بعد از قیامت و نزول چهل مرکب دستمال سے دید عاریت اثر سے از وی نمی ماند و حقیقت
 گو ساققلاب می یابد و از اماره کی باطنیان می رسد و متاد از کلام کبر که در قیامت و زوال عین و اثر آمده است همین
 معنی است و مخصوص هم ازین اشعار خالی نیست من قناتہ فانما قناتہ ادر من کان میتا فاحسینا و السلام

مکتوب نو و دوم پنجمین منصوص شرح احوال از واق سینه

المد تعالی در مذاج قرب نزقیات بے اندازه کرامت فرماید مکتوب مرغوب کتب نام در این سکنین نموده بودند رسیده
 سبب مست که دید از تاثیر تو جهات که نسبت بطبیعه واقع میشود نوشته بودند و از قدره و قوه برین امر خطیر و ضوح پیوست
 شکر خداوندی جلی شانه بجای آرد از نعمت شکر و مانند ذکر مہ ماشا اللہ لا قوۃ الا باللہ بخوانند اندراج یافته بود اولاً که
 تفحص احوال خود میکردم خود را در ولایت کبری می یافتم و هر چند که متوجه فوق شدم نمی توانستم مدتی مدید در آن بودم
 الحال که متوجه می شوم خود را در ولایت علیانی یا یم کبریا ملاحظه نموده و با کید کرده درین امر شکی در پی عاقلان نگردد
 مخدوم این حال این دید حاصل است گفته اند علامت صحت حال حصول یقین است بر وجه کمال فقیرم که متوجه شدنا
 موافق دیدنما با فتم و شمارا دران ولایت ملاحظه نمودم حمد المد سبحانہ علی و الکت علی جمیع نمایه و نیز نوشته بودند
 که اولاً عروج لطایف عالم امر بوقوع می آید اکنون که لطایف عالم خلاق که نفس و عناصر اربعه است نیز معلوم میگردد و بعد
 این عروج که لطایف عالم خلاق راست میباید دیدار و دست چه عروج لطایف عالم خلاق بلایم ولایت علیا است غیر از لطایف
 خاک که کمال آن منوط بکمالات نبوت است و لطایف نفس در رنگ لطایف عالم امر در ولایت کبری بقیام و بقیامت میگردد
 و کمالات طینیان می رسد یا بجد ترقی در کمالات ولایت علیا اصالة نصیب سے عنده است از لطایف عالم خلاق عنده است
 عنده است و مکتوب نو و دوم پنجمین منصوص شرح احوال از واق سینه

مکتوب نو و دوم پنجمین منصوص شرح احوال از واق سینه

حاجت الی اللہ العظیم و صلیا علی رسولہ الکریم اللہ تعالیٰ ہوا وہ با خود در یک لحظہ بغیر خود نگذازد کہ تا بتی کہ از راه محبت ارسال
 داشته بودند رسیدہ خوشوقت ساخت باید کہ ہمہ پرین شوال النحل خیر مال نویسیا باشن کہ سبب تو جہ غایب است آنچه در
 باب بہو ہا سعی جمیل می نماید محل ثواب است حق سجاہ جزلے خیر دیا و واقعاتی کہ دیدہ و نوشتہ بودند ہمہ روشن و خوب
 است بیشتر از دیگر خود گرم باشن از احوال باطن و از ذکر و فکر و مایہ تب علیہ بیخ نوشتہ بودند بالستی اول از اول نوشتند
 و خیر است و دیگر تالیح می ساختند طغیبل دوست باشد ہر جہ باشد بالجملہ چندان ملامت بذاکر نماید کہ ذکر و حضور ملک اول
 شود و صفت لازمہ لو کہ در کتب منقحی نشود و اسوات مذکور از ساخت سینہ رخت بر بند و بیج مرادے مقصدے
 غیر از حق سجاہ نامندع این کار دوست کنوں تا کرد ہند و مامل از دوستان دعا سلامتی خاتمہ است والسلام اولاد و آفراد

مکتوب نود و چہارم بخواجه بان اللہ خوجہ محمد مومن برہا پوری در حق فناء قلب و فنا
 نفس و حقیقت لایذکر اللہ اللہ و لائق حالت صلوتیہ بر غیر آن

الحمد للہ و سلام علی عبادہ الذین صدقوا کاغذی کہ سعادت آثار خواجه امان اللہ دفعہ اللہ سجاہ لہ رضائتہ در ان احوال
 اذواق و وقایع مقامات خود مرقوم نمودہ باین سکیں فرستادہ بودند رسیدہ خوشوقت ساخت و ہمچنین کاغذے کہ
 متضمن احوال و وقایع محبت اطوار خواجه محمد مومن حصل اللہ تعالیٰ امانہ بود نیز بہجت انرا کردید احوال ہر دو عزیز
 سنجیدہ و اذواق پسندیدہ است و وقایع و منامات روشن و بیشتر آنچه از فناء قلب و فناء نفس نوشتہ بودند در رفع خطرہ
 از قلب و دماغ و وہم و خیال و دنیستی و عدمیت ذوال مہر و کلکہ انا و انتھائی ذکر و اثر آن نایافت مذکور و حصول
 مقام لایذکر اللہ اللہ و واضح گردید بدانند کہ لایذکر اللہ اللہ اہل وحدت وجود ہم میگویند لہذا فناء تمام ہم
 این حالت دوسے میدہد لیکن فرق میان این دو مقام فرق زمین و آسمان است اہل وحدت وجود تعدیل مکانی
 از حق میگویند و اللہ الشان برہماں تعدیل اطلاق می یابد این تعدیل پیش از تحقق این حالت بعضواں غیر میدہد استند و لہذا
 از تحقیق این حالت بہاثر بعضواں حقایق مشاہدہ می نمایند خویش گفت ع بخواب اندر مگر نوشتہ شتر شد و در
 مانحن فیہ بعد از فانی اتم ازین تعدیل اثریے نامندہ است و فکر و توجہ حضور ہمہ منسوب با تجاب مقدس گشتہ و ذاکر نیز
 رخت بصحرای عدم کشیدہ نشان مابینہا حقیقت لایذکر اللہ اللہ درین موطن صورت می بندد و در آن موطن کہ

وجود اگر در میان است در طلاق الا لهدی ثانی نفی راجح بعنوان و آنچه از رفع خطر از دماغ دوم و خیال که نوشته اند محل
 تامل است این همه وقایع و احوال که نوشته است خطر است که از راه دوم و خیال شده بر روی کاغذ آمده است یا چیز دیگر
 تا این نشانی بر پا است خلاصی از مشکل دوم و خیال اشکال در آرزو چون این نشانی حاصل پذیرد و مقدمه موت در میان
 آید محتمل که نجات از مشکل دوم و خیال میسر آید چنانکه مولوی روم قدس سره می فرماید من شدم عربا من زتن او از خیال
 می خرامم در نهایت الوصال + ای بعضی از کمال باشند که درین نشانه فانی راهی از قید خیال و خلاصی از دام دوم و خیال
 و مطلوب را به نجات خیال در آغوش کشد آنچه دیگر از انبساط و سعادت است این بزرگواران را به روز حاصل قلیل نامم
 اگر چه این لحظه ممکن کار شایسته است از نجات مقبلان این هم عجیب نیست + آری رفع خطر از قلب ممکن است بلکه
 واقع درین موطن خطر از قلب نوعی تلقی پیشو که اگر ترس سال عمر صاحب این قلب بدیند هرگز خطر بر دل
 نیاید و شادی و غمی جهاں دروے گنج دل و اسطر نیانی که دل را از اسوا حاصل شده است باید بدست که قنای
 قلب نتیجی فعلی است و فئات نفس مربوط تجلی صفات و کمال این فناء البتہ تجلی فئات چه کمال هر مقام
 مربوط است بگذشتن از آن مقام و وصول بمقام فوق هر کدام از این تجلیات ثلثه را آثار و علامت بود است در فناء
 احکام علییه و معتبر در فناء و قدر مشترک است که دائمی بود چنانکه دوام پذیرد و از خیال عبا ساقط است و آنچه نوشته اند
 که از همان روز هر نمازی که این فقیر میکند خلاوت و محبت و خشوع و خضوع پیدا می شود مخصوصا در نماز فرض و نگاه گاهی خیال
 وقت رومی میدهد که در بیان نمی آید بسیار اصدیل است و عالی و حالت حمدیه را بر غیر آن حقوق است نماز سوره مؤمن است
 و حالت آن شایسته بجا است سوره در حدیث آمده است اذ اقام العمد فی الصلوة تحت له الواب الحیان و کشف الحجب عنیه
 بین ربه الیریت و آنچه بعد از نماز رومی بایمید و نورانی می باشد از آثار تقاست کریمه اوسن کان میتا فاعیننا و
 جملنا که نورانی به فی الناس الایمان است بیان السلام علیکم و علی سائرین اتبع الهدی و الترمذی المصطفی
 علیه علی الصلوات و التسلیمات و التحیات و البرکات العالی

کتاب نوینم سید علی با در آنکه خلاص در عمل و اطمینان نفس و البتہ بصیرت صوفیه گرم است
 بعد از الصلوة و تبلیغ الدعوات بنجاب نجات آیات میرساند احوال فقره این حدود متون حمدیه مسئول اللہ

سبحانه عافتیکم دستقامتکم علی جادته الشریعۃ العلیۃ و السننۃ النبویۃ صحیفہ گرامی رسیدہ مسرت بخش گردید از شوق و لقا
 اظهار نموده بودند موقوف بر وقت است لکل اجل کتاب دنیا محل فراق است دعا کنند کہ حق سبحانہ در آخرت جمع نما
 واقفان و تعالی ہم موجود باخرت است من کان یرجو لقاء اللہ فان اجل بالذات موت از مقدمات اخرت است
 چیز کہ موجود باخرت است موت دریکے آنت دنیا نرعبہ پیشیت محل عمل است ہر چند در عمل باخلاص کو شیدہ آید ہر
 و نتائج اخروی بیشتر متوقع است و در جانب اقرب بیشتر مامول عمل از کتب شرعیہ مانور است و تحقیقت خلاص عمل کہ منوط باسلام
 حقیقی و اطمینان نفس است و تبت بصحت کوفیہ کرام است عمل باخلاص با توفیق روح است و السلام علی سائرین اتج الہدی

کتوب نو و کتب قدیمہ در تخریص بر معرفت

الحمد للہ والسلام علی عباده الذین اصطفیٰ جناب سیدت پناہ ازین سکین سلام عافیت انجام خوانند کتابتی
 کہ از راه محبت فرستادہ بودند رسیدہ خوشوقت ساختن باید کہ ہم بریں منوال احوال ظاہر و باطن خود نویسان
 باشد کہ سبب توجہ قانتانہ است مخدوما اشرف عمر کہ ہوسم جوانی است گذشتہ میرود و در ذل عمر رسیدہ فی آید
 افسوس است کہ اشرف اشیا کہ معرفت اللہ بہت بار اول عمر حوالہ نمودہ آید اشرف عمر در پے ارذل اشیا کہ ہوا و ہوس
 و زینت دنیا است صرف باید باید کہ اوقات بذر و فکر معیوب باشد و کوشش باخرت امامہ سازند و السلام علیکم و علی
 سائرین اتج الہدی

کتوب نو و کتب قدیمہ ہر اولاً محمد جان و در سکنی در تحقیق ولایات سے کائنات و حقیقت
 اطمینان نفس و شرح صدور کمالات لطایف عالم امر و عالم خلق و
 تعین نصیب ہر کدام و تحقیق کمالات نبوت و تفصیل آن بر ولایت و بیان
 بیجا از کار و تلاوت قرآن و کار و بیان مقامی کہ افاضہ کمالات است

بجاریہ توفیق روح
 سائرین اتج الہدی

Marfat.com

بعض فضل است نہ عمل و بیان مقام کے کہ فوق آن است

الحمد للہ و سلام علی عباده الذین اصطفیٰ فضائل باب اخوی مولانا محمد جان درکنی بدانند کہ قناتے نفس
 و اطمینان او کہ اسلام حقیقی بآن منوط است ہر چند شروع آن از ولایت صغریٰ است لیکن کمال آن و التبر
 بحصول کمالات ولایت کبریٰ است بلکہ باصول سے گانہ کہ فوق و ایرہ اسما و صفات و شیوں و اعتبار آنست کہ
 ولایت کبریٰ عبارت از مجموعہ این اصول سے گانہ دایں دائرہ است و این دائرہ متہما سے عروج بچگانہ
 عالم امر است فوق آن عالم امر بالا صلاہ گذر نیست نفس از کمالات آن سے گانہ امیر و راست حقیقت
 اطمینان و شرح صدر دین موطن حاصل میشود حضرت ایشان ماقدرنا اللہ سبحانہ سبہ الا قدس بزرگداشت
 اند کہ مطہینہ بعد از حصول شرح صدر کہ از لوازم ولایت کبریٰ است از مقام خود عروج فرمودہ بر تخت صدر ارتقا
 سے نماید و آنجا تک سلطنت پیدا میکند و استیلا بر ممالک قریب میفرماید و این تحت فی الحقیقتہ فوق جمیع مقامات
 عروج تہذیب و ولایت کبریٰ است اگر گوئید مقام نفس در دماغ است و آن را بر صدر نفوق است فرود آمدن او بعد از
 تنزل است بآن را ارتقا چگونہ توان گفت جواب گویم کہ دماغ ہر چند صدر بر سورت و ظاہر نفوق است اما
 فی الحقیقتہ معالہ بعکس است بمعنی صدر را بر دماغ نفوق است چہ سر محل غم و خودی و انانیت
 است و موضع ترفع و تکبر و خیالات قاسدہ و صدر محل ایمان و الہام و وزارت و موطن النور و اسرار است کہ
 انمن شرح الصد صدرہ للاسلام فهو عالی نور من ربہ و حدیث النور لو دخل الصدر النور الحیث دلیل
 برانست و نفس چون از ذائل اوصاف پاک گردد و از دعوی ہم سر می انانیت بری و تائب شود
 مطہینہ و مرضی گردد و بمقتضات کریمہ ربنا اخرجنا من ہذہ القمیرہ الظالم اہلہا الایہ جاتے خود نگار
 و از زمین معصیت ہجرت نماید و جواری صلیحہ لطایف عالم میراست اختیار نماید بصدیق خیار کم فی الخائتہ
 خیار کم فی الاسلام اذا فقہور کس لطایف عالم امر بگیرد و بر تخت صدر استقرار گرفته تمکین سلطنت
 پیدا میکند چون از ہستی و انانیت خود بغیرت نیستی آمد و از بار نوسان و منتشات تہی و نکسو
 شد و آن را باہل آن سپرد و بوقت عدمیت ساخت حق تعالی اورا باین کرامت بخش

و جماعت سلطنت مشرف ساخت فالنظر الی آثار رحمت الد کفیحی الارض بعد موتہا این منہگام
بجائے اوصاف ذمیرہ و اخلاق سینہ اوصاف حمیدہ و اخلاق حسنہ اور اعطا میشود کہ غیر از نیکوئی
ازوے چیزے دیگر نیابد و دعوت بحق فرماید اولک میدل الد سنیا تم حسات و کان الد غفوراً
رحمہا مخدوما آنچه مذکور شد از کمالات ولایت انبیا است علیہم الصلوٰت والبرکات و معاملہ کہ بہ نبوت این
بزرگواران وارد و رائے آنست و نسبت میان این دو کمال نسبت قطره است بدریا کے محیطہ
کمالات ولایت را ہر چند ولایت انبیا بود علیہم الصلوٰت نسبت بہ کمالات نبوت میچ اعتقاد دے نیست
مدعو اولی انبیا اند و مقصود و مخلص افزیش ہم اینسان ہر دورتے کہ آمدہ است از برائے ایشان
آمدہ است علیہم التسلیمات اولیا طفیلی و اولش خوارشانند کمال در حق اولیا آن است کہ
ایمان خود با نبیا درست کنند تا فرادناجات یابند و در سایہ رایت شان جاگیرند۔ قال اللہ
تعالیٰ و لقد سبقتم کلتمنا لعبادنا المرسلین انہم لہم المنصورون وان چند تالہم العالمون
پس باید کہ انضات شان از راہ نبوت بود و نبوت افضل از ولایت باشد
ہر چند ولایت این بزرگواران بود و نبوت را عروجیت کہ رو بحق تعالیٰ وارد و
نزدلی آنست کہ رویش بخلق است چنانچہ ولایت را عروجیت د نزدلے نہ
آنکہ ولایت رو بحق است و نبوت رو بخلق چنانچہ اکثرے گمان بردہ اند اسے
برادر حظ و افزاز کمالات نبوت عالم خلق راست عالم امر تصیب خود را از کمالات
ولایت مسبوقی گرفته است و بقنا و بقار سیدہ کنوں لویت بحالم خلق رسیدہ
دستے آن سبب زعش گشتہ سہ خاک شو خاک تا بروید گل + کہ بخر خاک
نہیت مظهر گل + باید دانست کہ طہارت عالم خلق بتامہ و اعتدال آن مشروط
باین کمال است ہر چند بعضے ازین لطایف را ولایت کبری و ولایت علیا شیر
طہارت بحصول پیوستہ است لیکن ہمہ لطایف را با جمعہم درین مقام شکر و اعتدال
حاصل میشود و جزو نارسے کہ ندائے اناخیر منہ از نہاد آن سدر منیرند و جزو رضی کہ بدائت

و حشت موصوف است ازین زوایل پاک میشوند و با عنزال می آیند مخدومانکادت قرآن
 مجید و ادائے صلوات درین مقام ترقی بخش و سودمند است چنانچه اذکار دیگر از تکرار
 کلمه طیبہ و ذکر قلبی و مراقبہ در مقام ہا سابقہ کہ بولایات نکتہ تعلق دارد نافع و نتیجہ بخش
 است چون ازین مقام عالی ترقی واقع شود افاضہ کمالات دران موطن بخص فضل
 و احسان بود در انجامہ عمل را اثر است و نہ اعتقاد و اعتراف درین مقام خود را از دایرہ شریعت
 غرابیرون می بیند لیکن چون شریعت اصل و بنیاد است استغنا از ان متصور نیست کہ اگر
 در بنیاد خلل رود رخت در عمارات آن خلل تاثیر کند و چون معاملہ ازین مقام ہم بالا رود
 معاملہ از تفضل بحت گراید و افاضہ کمالات بحت بود تفضل و احسان دیگر است عشق و
 محبت دیگر ع قلم اینجا رسیدہ شکست + سعی نمایند کہ ایاتے باین معانی حاصل نمایند
 و بہت بر آن کارند کہ از اولش مخدومان بقدر استعداد پیرہ برگیزند و السلام علیکم و علی
 سائر من اتبع الہدیٰ

مکتوب نو و ہاشم جافظ محمد شریف لاہوری در غلط و نصیحت

اللہ تعالیٰ در دایح قرب ترقیات بے اندازہ نصیب کناد صحیفہ گرامی رسید خوشوقت ساخت حمد اللہ
 سبحانہ کہ بجانیت اندواضع فرصت است امید کہ فرصت کلی شود خاطر اکثر اوقات نگران
 است مخدوم بہ گئی استسلام و گردن نہادن است و از ارادت خود تمام بر آمدن و بمبر او تعالیٰ قائم
 شدن است ہرچہ از محبوب میرسد محبوب و مرغوب محبت است انعام باشد ما ایلام محب فدائے محبوب
 است ہمہ افعال دگر دارد در نظر محب رعنا و زیباست و فاد بخار اولت بخش ہر تلخی کہ از انطرف می رسد
 در رنگ شکر آنرا میخاند و شیرین کام میگردد و فی تلخت جوہر گلزاران + کہ ہر چندش خوری باشد گلزاران +
 در حدیث است عجب من قضا اللہ للمؤمن ان اصابہ خیر حمد رہہ و شکر دان اصابہ مصیبت حمد رہہ
 و جبر یو جز المؤمن فی کل شئ منی فی اللقمہ ترینہما الی فی احزانہ و سلام اولاد آخر اہ

مکتوب نو و نهم بسید نور مجرب و نصح و تحقیق معنی یا و داشت

احمد لہد و اسلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ مکتوب مرغوب سیادت پناہ رسید ہیبت افزا اگر لویید حمد اللہ سبحانہ کہ اوقات بذر معمور است و ذکر نفسی و اثباب بہ پنجاہ پنج میرسد شکر خداوند جل شانہ بجا آرند و طالب مزید بوند چند اہل ماومت بذر و مراقبہ نمایند کہ ذکر تکملہ دل شود و حضور صفت لازم او کرد و سجدیکہ نفسی منفی شود و از تکلف یا ذکر و رہائی یافتہ صورت یا و داشت در میان آید و آنچه گفتہ صورت یا و داشت در میان آید زیرا کہ حقیقت یا و داشت منوط بہ تمامی مقامات سلوک است بہ نہایتی کار مرئوس و برین صورت کہ ہم موطن اندراج النہایتی فی البیدایت است اطلاق یا و داشت آید است کہ مقابل یا و کرد است بیت دارم ہمہ جا با ہمہ کس در ہمہ حال بہ در دل ز تو آرزو و دیدہ خیال در اتباع سنت کوشند و از بدعت و اہل بدعت دور باشند و بصحبت صلحاء و فقرا و تشریح غیب بوند و ہر جا خلاف بشرع بنند از ان گریزان و یکسو شوند + پلیت با عاشقان نشین و ہمہ عاشقی گزین بہ باہر کہ نیست عاشق ہرگز مشوقین بہ و عاشق صادق کسی است کہ بر متابعت پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم راسخ است کریمہ قل انکم تتجوبون اللہ فاتبعونی بحکم اللہ موید این معنی است و سلام علیکم و علی سائرین اتبع الہدیۃ +

مکتوب نهم بہ سیادت پناہ امیر خاں در تحریریں تحصیل معرفت

احمد لہد و اسلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ رفع اللہ قدر کم و شرح صدر کم و سیر امر کم بحمت سید البشر الطہر عن ریح البصر علیہ و علی آلہ من الصلوٰت افضلہا و من تسلیمات الکلمہا + از ہر چہ می رود سخن دوست خوشتر است بد مخدوم و مالکرا آنچه از ما و شما دین نشاء فانیہ طلب داشتہ اند و اسے وظایف بندگیست و تحصیل عبادت و طاعات و سرافکندگی و مقرر اہل اللہ است کہ ہر طاعت و عبادت کہ وجود عابد و مان در میان است معلول است و ثنایان قبول خاص و ثنایان قبول آن

عبارت است که وجود عابد در آن میان نباشد و این معنی موافق معرفت است چه معرفت عبارت
 است از فنا فی المعروف پس حقیقت عبادت بی تحقیق معرفت صورت نه بند و کمال طاعت بی
 حصول فنا تحقق نشود پس بر عقلا و متفکران ناگزیر است که بر حصول آن معرفت بجان کوشند و
 از هر جایوے ازین دولت بشتام خان شان برسد از پی آن شوند۔ بیعت۔ از دست حجاب تو
 یقین است کہ شرط بجز ره روان همین است بد افسوس است کہ آنچه ازین کس درین مہلت قلیل
 خواستہ اند بجا نیار و یا مور و دیگر پرواز و تعمیر چیزے کہ تخریب آن مطلوب است نماید فردا یکدم
 رو در رخست ضمیریں در آید و بکدام حیلہ زبان عذر بکشاید و دوبارہ در دنیا آمدنی نیست شصت
 ترمیم کہ یار با مانا آشنا نماید بد تا و امن قیامت این غم بہا ماند۔ دولت صوری و معنوی در ترقی
 یاد سیرت النبوی وآلہ الامجا و علیہ و علی آلہ الصلوٰات و التسلیمات و التحیات و البرکات

مکتوب صدر و حکم سیاوت و نقایت پناہ مرزا خان در تخریب بر مطالبہ

رسالہ ہر سو کہ کہ متضمن فضایل او کار و او عہدست و فرق و طریق نابت و طریق تخریب

بعد اسجد و الصلوٰات و ارسال التحیات بجناب سیاوت و نقایت پناہ نجات و معالی و شنگاہ
 میرساند احوال و اوضاع فقراے این حد و مستوجب حمد است الرسول من اللہ تعالیٰ سلام
 و استقامتکم علی جاوہ اشرفیۃ العلیۃ و السنۃ السنیۃ المصطفویۃ علی صاحبہا الصلوٰۃ و سلام التحیۃ
 و ترقی در جائزہ الصوریہ و المعنویۃ پور و نانہ نامی و صحیفہ گرامی شرف گردید سلامت باشد مکرما
 ادعیہ و اذکار کہ فقیر بان ولالت نمودہ بودہ ہاں عنوان بود کہ از شر ایط این طریقہ است و
 سلوک طریق سوطیان است بلکہ باین اندازہ بود کہ حالی نباشد و تا حصول صحبت اوقات ہر
 بود بیغفلت تر و دین فقیر سالہ اذکار و ادعیہ ماثورہ موقومہ و غیر موقومہ با ذکر فضایل بعضی ازان از
 کتب احادیث معتبرہ نوشتہ است نقل آرا فرستاد مطالعہ خواهند فرسود و ہر قدر کہ ازان توانند
 بعمل خواهند در او رسالہ کلانے است نبربان فارسی متضمن فوائد کثیر است اگر تمام رسالہ را

مطالعہ فرمایند بہتر باشد گنجی است از اسرار سراوقات قریب بحیرت موصل بمنازل قدس
خواجہ پاید کہ از قرآن نقایس جواہر بر آرو و سیاہی را شاید کہ شادومی آن نمودہ بشہر مطلوب
واصل کرد و مرقوم فرمودہ بودند کہ ہر چند صحبت مدار علیہ این کار است لیکن درین سلسلہ عالیہ
غایبانہ ہم نرم افادہ و استفادہ گرم مے بودہ است چنانچہ میان حضرت ایشان میشد اشفاق پناہا
حضرت ایشان مارا نچہ در سلوک مقامات ولایت و وصول بمنازل قریب در کار بودہمہ در حضور
خواجہ خود رومی نمود و حصول مراتب کمال و تکمیل در صحبت پر نور او گزشتہ چنانچہ انجمنی از
مکتوب بیان طریق قدیم آنحضرت واضح و لایح است غایتہ الامر بعد از تمامی سلوک چون
رخصت خانہ میفرمودند مراسلات و مکاتبات در میان مے آید و اجوبہ و اسولہ مے شد اگر درین
ضمن افادہ و استفادہ ہم روئے میدادہ باشد خارج از بحث است کہ بعد حصول کمال و مراتب
سلوک است لیکن نفس حصول کمال و کسب منازل سلوک را صحبت ناگزیر است این افادہ و استفادہ
میان این دو بزرگوار بعد حصول مراتب کمال از طرفین بودہ است چنانچہ از مکتوبات این
حضرات روشن است با آنکہ حضرت ایشان نسبت محبوبیت داشتند اگر غایبانہ بے صحبت نیرسم
اخذ فیوض و برکات نمایند گنجایش دارد و معاملہ محبوبان جداست ایشان را براہ اجنبامی برند
و کشاں کشاں بمنزل مے رسانند عجز گزیدہ آید بخشی موسے کشاں آرنند، اگر توسطہ پر ظاہر
ہم نبود ایشان را مے برند و در راہ نمیکزاردند فرید برآں براہ اثابت مے روند و محتاج بصحبت پر
ظاہرند از درون تارون فرق بسیار است و نسبت محبوبیت حضرت ایشان در حضور حضرت
خواجہ حیو مقرر شدہ بود و حضرت خواجہ در بارہ حضرت ایشان این ابیات مے خواندند
بیت عشق معشوقان نہاں و مستسر عشق عاشق با و و صد طبل نفیر، یک عشق عاشقان
تین زہ کند عشق معشوقان خوش و فرہ کند، و انچہ این فقیر ترغیب نوشتہ است در راہ
ابابت است کہ راہ مرید این است لہذا نوشتہ است کہ ترقی غالباً متوسط بانست ملا و اشفاق
سعادت آثارا خوبی ملا عبدالحق را درین نزویکی رخصت وطن خواهند کرد و انشاء اللہ تعالیٰ

بعد موافقت اشخاصہ طرفین بشیارت الیہ صحبت خواہند داشت و بد آنچہ ولالت نماید عمل خواهند
در آورد و او را و او کارلسانی بصلح او بگذرد طریق ما اوقات بگذرد و شغل باطنی کہ از معلم طریقت
ما خود است مستغرق میدارند و بغیر از فرض و سنت تجویز نمی فرمایند کہ درائی آن شغل چنین دیگر
مشتغل باشد مامول از اشتقاق کریمانه آن کرم آنست کہ این دور از کار را بدعا و سلامتی خاتمہ
یا و آرد و سلام علیکم و علی سایرین اتبع الہدی و الترم متابو المصطفی علیہ و علی الہ الصلوٰت
والتسلیات والبرکات العلی۔

مکتوب صد و دویم بخردم زاوہ عالی منقبت شیخ ابوالقاسم در جواب
بعضی احوال و اذواق کہ تعلق بحقیقت کعبہ ربانی داشت و محل
دو شبہ کہ در کلام حضرت مجید و الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بود و نمودہ
احمد شد و سلام علی عبا و ہ الذین اصطفیٰ فرزند می ابوالقاسم نوشتہ بود کہ دریں روزها
خود را نور صرف می یابم و آن نور شبابہ لعانی و شعثانے دارد کہ چشم باطن از شہود آن خیر
است مے تواند دید چنانچہ دیدہ ظاہر از دیدن اقباب خیر است و ہمیں نور را سجود و
مخلایق مے انگار و معلوم آن فرزند باشد کہ این دیدار آثار بقا است کہ بر فنا تم مرتب است
کریمہ او من کان میتاً فاجنیاہ و جعلناہ نوراً میسی بہ فی الناس ایما ی است بان و آنکہ
نور را سجود الیہ مے انگارند از قبیل شتباہ اسم است۔ چہ بقای اسم است و بعلاقہ رصا
و ظلیت تحقق باصول و سجود اللہ میسی است و مرتبہ الیت کہ اصل در رنگ ظل از آنجا در
راہ است لیکن چون اسم مرآة میسی است و در وقت شہود مرآة محقق است و ظاہر سماں
است کہ در مرآة است تحقق ماسم را تحقق بذات و میسی مے انگار و ہمیں شتباہ و اختفالی
مرآة جم غفیر از صوفیہ صفت را عین ذات گفته آید و زیادتی بعلم راجح دانستہ و حق آنست کہ
صفات در خارج موجودند و زیاد چنانچہ مذہب اہل حق است نکر اللہ تعالیٰ اسم و آنچه

و آنچه بعد ازین بر کاغذ نوشته که در حیرت بودم که نشاء این دید چسپت ندا و رواند که سبب این
 دیدانتست که چون ترا بحقیقت کعبه که نور صرف است و سجود الیه خلائی فنا و بقا حاصل گشته است
 از ازل است که خود را عین آدمی یا بی و بصفت او متصف می انگاری و واضح گردید یا بد نیست
 که این معالده و این دید تعلق بشه و وار و لیکن برین شه و آثار بسیار مرتب است و تحقیق باین حقیقت پس
 عالی است از کرم او تعالی مستعبد نیست که نامرادی را باین مراد برساند باین دید شرف کرده
 بیلتا ۴۰۰ توالی که درسی اشک مرا حسن قبول اے که در ساخته قطره بارانی را ۴۰۰ نوشته
 بودند که حضرت مجدد الف ثانی در مکتوبی از مکتوبات جلد ثالث تحقیق نموده اند که چون معالده عارف
 بذات بختی افسند تخیل رویت چشم سر یا چشم قلب نمی شود انتهی پس برین تقدیر است باید که علم بوصول
 ذات نیز نشود چه طریق علم بیرون ازین دو امر نخواهد بود جواب انحصار طریق علم در رویت چشم یا رویت
 قلب در حین مع است و راست که حق سبحانه و تعالی اشخصه را باین وصول بے کیفی شرف سازد و
 علم ضروری باین وصول در دے پیدا آرد و بیچ روایت در میان نیاید بسیاری از علوم به هدایت و ما
 حاصل میشود مثل علم بجمع و عطش و حرارت و برودت و صحت و سقم و رویت آن قطعاً منتفی است
 نابینا که بسفر که روزه و بیکه برسد او را علم بوصول که حاصل است و رویت نیست آری رویت بے
 از طرق علم است لیکن انحصار نیست اسباب علم و رای رویت بسیار است چنانچه در کتب کلامیه
 بدین است نوشته بودند که آنحضرت قدسنا اللہ سجاانه بسره برنگاشته اند که فوق حقیقت صلوات
 مرتبه ذات بخت است قدم را انجا گنجایش نیست لیکن حمد اللہ سجاانه که نظر را منع از ازل جانفرو و
 و بقدر استعداد و گنجایش داده و چه توفیق میاں این نوشته و تحقیق سابق چسپت بدانند که اطلاق نظر
 درین مقام برین تمثیل و بشبه و تمطیر است نه بطریق حقیقت چنانچه در مکتوب ازین جلد نوشته اند
 که انجا بالا مذکور شد که وصول نظری بالا صال نصیب حضرت خلیل است و وصول قدم بالا صال
 نصیب حضرت حبیب علیہ الصلوات و سلامه باین معنی است که آنجا شه و مشاهده است و با قدم را
 گنجایش است آنجا مورد گنجایش نیست قدم چه باشد بلکه وصول است جهول الکیفته اگر در صورت ثناء

بنظر مرسوم گشت وصول نظری میگویند و اگر بقدم وصول قدمی والا نظر و قدم از آنحضرت هر دو
واله وحیر است و سلام علی من اتبع الهدی +

مکتوب صد و سیوم بسیاوت پناه مقارنت حسین و بیان آنکه نفس در
رنگ آفاق دریافت مطلوب حال است از نفس نیز باید گذشت تا کلی
از گلشنهای وصل بخشند

بعد از حمد و الصلوة و ارسال التحیات میرساند کما بیتی که بسیاوت پناه میرمقاخر حسین تا فرود
مسکین نموده بودند رسید سرست بخش گردید قصه فراق و حدیث اشتیاق که اماره نموده بودند و توضیح
پیوسته الله تعالی نایره این شوق را مشتعل سازد تا از قید آفاق و نفس با کل برهاند و مطلب
انقبسی برساند مطلب چونکه برای آفاق و نفس است طالب او نیز باید که از آفاق و نفس بگذرد و از علم حصولی حضور خود
ند پاس معنی که خود را حق یا بد تعالی که این معامله با نفس وابسته است و علم حضوری هنوز بر جا است
لیکن انرا بعنوان حقانیت وابسته است نفس را در راه گذاشتن و از علم حضوری بر آمدن با ذی
عقل و خیال و فکر است نیاید و عدم حضور مدبر که بر مدبر که مستحیل نماید لهذا صوفیه کرام یافت مطلق
را منحصر در نفس دانسته اند و سرانرا قرب در قرب فرموده و از درایه نفس سخن نرانده گفته اند
چون جلوه آن جمال بیرون ز تونیت بد پا در دامن و سنجیب اندر کش نه و شهو و آفاتی را
اغبار نموده اند و سیر انرا بعد در بعد گفته و بیرون نفس را منحصر در آفاق ساخته بل بیرون
انفس در جانب بعد منحصر در آفاق است لیکن معامله دیگر است بیرون نفس در جانب قرب
و در کرمیه سخن اترب الیه ایما به است با آنکه نفس نسبت با آن معامله حکم آفاق و بار و در بعد
حقیقت یافت در انجا است در نفس صورت یافته است و نمودن آن لیکن در تصویر آن
عقل حیران است و هم و خیال در تصویر آن سر اسیمه از خود نزدیکترین و نتوانند دریافت
و نزدیک است که حکم استحال آن نماید آفاق و نفس جولان گاه و هم است مشهو و انجائی

از سخت و ہم شکل کہ خلاصی باید و درین مسامله پر وبال و هم شکسته است و خیال در راه مانده ملی
تا از مرکب عقل نفراید و رفاقت و هم و خیال را نگذار و جنگ در دامن استخالت نترسد آنچه از
مطلوب نیاید و گلی از گلشن باسے وصل به جنبد و در بوزہ توجه نمودہ بودند چون رابطہ معنوی
در شتہ محبت قوی است راہ افاضہ مفتوح است بمشیت تعالیٰ علی الخصوص کہ توجہ بان
علاوہ شود نور افزاید و سلام اولاً و اخرا مارمول از دوستان دعاست +

مکتوب صدر و چهارم بسیادت پناہ مرزا خان در تخریص بر اذکار و

اوراد و اخذ طریق و شرائط صحت

احمد رضا و السلام علی اعبادہ الذین اصطفی ملاذاً اتفاق پناہ تا رسیدن اخوی مولانا علی الخانی
و توافق صحبت پیشتر اشتغال بکلمہ طیبہ لا الہ الا اللہ نمایند و سعی فرمایند کہ بحضور گفته شود لا اقل
این قدر باشد کہ گویندہ بداند کہ از زبان من چه بر آید از یک ہزار تا پنج ہزار ہر قدر توانند
بگویند و رسالہ کہ فرستادہ است از اول تا آخر اگر توانند مطالعہ فرمایند و مواظب و نصیاح آرا
نیک تامل نمایند و ہر مقدار کہ شود و توفیق رفیق گردد و ہمیل آرد مالاید رک کلمہ لا یتکلم کلہ
بر بعضی اذکار موقبہ لفظ سرخی گذاشتہ شدہ است آرا ہمیل آرد اگر توانند و اگر زیادہ بران
اختیار کنند مجازند فضائل این اذکار موقبہ بہت اختصار رسالہ ذکر نیافتہ است رسالہ دیگر
کہ مفصل فضائل اذکار موقبہ و غیر موقبہ در آنجا مذکور است اگر ہمیسر نقل آرا نیز خواہند فرستادہ
فضائل اذکار غیر موقبہ درین رسالہ مذکور است بعد از مطالعہ ہر قدر کہ ازان توانند ہمیل آرد
مختارند چون اخوی مشائرا الیہ برسد صحبت بجا کند آنچه در شغل باطن بگویند از زبان ما فقیر تصور
فرمایند و صحبت و توجہ اورا موثر و معتمد دانند و شرائط صحبت را نیک مرعی دارند و بعد از
اخذ طریق چند ماہ اورا در سانی را موقوف کنند بعد ازان بصلاح اخوی اندک باز ہمیل آرد
حیات چند روزہ بسیار عزیز است باید کہ ذرا ہم امور صرف کرد و لوازم طلب کاری بجا آید تا

راے بطلب کشاید۔ مصلحت دیدن آنست که یاران همه کار بی بگذارند و سز طره یارای کثیر

وسلام مکتوب صد و پنجم بصوفی محمد زاہد مرید در حل شبہ کہ بر غیبت

و غیرت صفات واجبہ تعالیٰ نموده و آنچه مختار حضرت مجدد الف ثانی است

بند احمد والصلوٰۃ و تبلیغ الدعوات مے رساند مکتوب مرغوب کہ درینو لاف ستاده بودید رسیدہ
خوش وقت ساخت از خلوات و جمعیت باطن و صفائی وقت نوشتہ بودند و قانع روشن
بوضوح انجانب شکر حق جل و علیٰ سجا آرد لان شکر تم لازیدکم بہت سووند و ارنند و بہر چه
درست اقتد قانع بودند نوشتہ بودند بہر چه ماسوائے ذات است و تحت نفی منفی میگردد
و تصور در ذات ممنوع است بس صفات اورا تعالیٰ از علم و قدرت و غیرہ ہما عین ذات
واجبہ و اندیا خارج ذات اگر عین باشد ترکیب لازم آید و اگر خارج بود احتیاج ذات لازم
آید و او عزیز ہانہ از ہر دو بہتر است مخدور صوفیہ اگر ام از شیخ محی الدین عربی تابعان او
اوصاف را عین ذات مے گویند۔ ہاں معنی کہ دو چیز است کہ ہا ہم ترکیب یا قہ اندا و در ترکیب لازم
آید بلکہ ہاں معنی کہ بوجود در خارج و آنست تعالیٰ و صفات را وجود زاید بر وجود ذات نیست سجا
و بہر چه بر صفات مترتب است بروات مترتب است و ذات غرشاء وروانائی و بینائی و شنواری
و غیرہ کافیت یعنی بذات خود و اناست و بذات خود بینا و شنوا و مرید و قادر و حی و تکلم است نہ
بصفات و برین تحقیق ترکیب اصلا لازم مے آید و مذہب علما اہل سنت و جماعت آنست کہ صفات
عین ذات نیستند بلکہ بوجود و اند بوجود زاید بر وجود ذات تعالیٰ و برین مذہب شری احتیاج مے
آید۔ جوابش آنست کہ ممنوع احتیاج بعین است و صفات غیر ذات نیستند چنانچہ عین ذات نیستند
تعالیٰ چہ انہکاک شان از ذات محال است و مختار حضرت ایشان ماست کہ صفات حق جل
علیٰ زائد بر ذات او سجا مے ذکا آنچہ بر صفات مترتب است از ذات نیز مے اس است و برین

مرتبہ صفات مجرور اختیار اند و ذات تعالیٰ و این اختیارات ذاتیہ را شیوں ذاتیہ میں فرماید
 و این شیوں اصول صفات اند بریں تقدیر ہم اثبات صفات پیشو و ہم اضمحلال فقہرہ احتیاج
 بالکل و بر مذہب صوفیہ نفی صفات لازم لازم ہے آید و بر ہر مذہب علماء و شہرہ احتیاج تمام زایل
 نے شو و چہ نفی غیریت از صفات بمعنی مصطلحے شو کہ جو از انفکاک باشند مطلق غیریت اگر گویند
 ہر گاہ آنچه بر صفات مرتب است پر ذات نیز مرتب است و ذات کافیت در ترتیب آثار صفات
 پس صفات مادہ حسہ اثبات نمایم ولی ضرورت بتعدد مدۃ قائل شویم و گویم کہ عمدہ دریں معاملہ
 کشف و الہام است و حی حقی است و اہل اللہ باں ممتازند و رانی و حی و اجہا و است و
 در حدیث القوافر استہ المؤمنین فانہ بنظر نبور اللہ اشارت بانست با آنکہ گویم کہ از اثبات صفات
 چارہ نیست تا مخالفت باہل سنت و جماعت نباشد گفتہ اند حق تعالیٰ خود را قادر و علیم فرمود
 است و حمل مشتق بر شی مقضی نبوت ماخذ اشفاق است مراں شی را پس از ثبوت علم و قدرت
 چارہ نبود ہر چند این دلیل مدخول فیہ است لیکن مدہب ایشان مثنی بریں دلیل نیست مقبس
 از انوار شکات نبوتہ است علی الہ باہما الصلوات و التسلیمات و البرکات و اثبات کمالات
 ذاتیہ کہ شیوں ذاتیہ اند نیز ماگز یہیست تا حلو مرتبہ ذات اقدس ازین کمالات لازم نیاید و اگرچہ
 احتیاج متبرہ بود حضرت اشیاں باہر نکاشتہ اند علم کہ صفت زاید است متعلق آن با سوائے
 داشت تعالیٰ و بس مرتبہ ذات سبحانہ نے تو اند رسید چہ ہر اسم زیادتی پیدا کردہ است شایاں
 آن مرتبہ مقدسہ نیست و باں زردہ علیا متعلق ہے تو اند شد و علم کہ کمال و انست اقدس و
 تبارک بس برتر است از انکہ با سوائے متعلق شو و بیح مناسبتی با عالم ندارد و ہبہات ہبہات ہر گاہ
 علم واجہی کہ تقدم موصوف است شایاں مرتبہ ذات نبود و ماں جناب اقدس تو اند متعلق شد
 علم ممکن کہ بداع حدوث منتسم است چگونہ باں مرتبہ مقدسہ متعلق شو و کد ام مناسبت داشتہ
 باشد و غیر از چہل دیاس چہ نصب بود خوش گفتہ بیت کہ غبار ناکہ لیلے کہ محبوں ساہا
 چشم بر رہ داشت گروی زین بیاباں برنحو است بد مکر آنکہ از راہ بندہ پرور می بعد فائے

تم بقایا کثافت دانے از راه تحقیق بعلوم زاید قطع مراتب جلال و اصل بخشند و درین وقت در رنگ
آن انگشاف معلق بچون بان مرتبه غلبه پیدا کند و جائے برسد که اصل از اینجا گوتی کند:

مکتوب صد و ششم بمولانا بر خور و ارکابلی در حسین واقع و نصلح ضروریه و
در حل آنکه لباس فاخره پوشیدن مانع شغل ساکات هست یا نه و با آنکه از حدیث
استبدال خمیصه با شیبانی و حدیث استبدال شرک منع آن مضموم میگردد و در بیان
آنکه طعام از خانه ظلمه و مستخرج خوردن رواست یا نه و در بیان آنکه پیری

و مریدی باین طریق بدعت است یا نه

احمد رضا علی الاعلی و سلام علی عباده الذین اصطفیٰ خصوصاً علی سید الثوری صاحب قاب توپین
او ادنی و علی ال و صحبه البررة الثقی نجوم الهدی ابابعد مکتوب مرغوب که نام زد این مسکن نموده
بودند پور و داں شرف و بیج گردید اظهار طلب مطلب اعلی و شوق مقصد اقصی نموده بودند
نیک و مبارک است اللہ تعالیٰ آتش طلب راه مشتعل گرداند و شعله شوق را سر بلند کند تا از اسرار
تجلیات برهانند و بسرا پرده قرب و معرفت رساند آنه قرب محبت واقع که دیده و نوشته بودند واضح
گردید روشن است و از مناسبت معنوی شعور و از وصول فیض محبت است طلب ذکر نموده بودند
که تا دریافت ملاقات بآن مشتعل باشند مخدوم مدار طریق ما بر صحبت است بهر حال تا حصول
ملاقات تکرار کلمه طیبه لا اله الا اللہ مشتعل باشند و این ذکر را با مواظبات قلب بگویند هر قدر که
توانند گفت اگر در خلوت گفته شود سر بود این کلمه مبارک در تطهیر باطن تاثیر عظیم دارد و یک جزو
آن نفسی ما سوائے حق حل و علی می نماید و جزو دیگر اثبات معبود بحق می فرماید که حاصل سیر و
سلوک است در حدیث آمده است افضل الذکر لا اله الا اللہ بغزبت راغب باشند و بر طاعات
مخلص بودند و سنت نبی را علیه و علی ال الصلوة و سلام بدانها بگیرند و از بدعت محذور و اولاً

منکرات چھو باشند عزیز ہی گفتم است اعمال الخیر فیعلها البر والفاجر ولا تجتنب عن المعاصی الا
 صدیق و این مسکنین را بدعاے سلامی حاتمہ یاد آرند نوشتہ بودند کہ تکلف در لباس ہر خرید و
 حلال باشد مانع شغل سالک سے شدہ باشد یا نہ و حدیث استبدال خمیصہ با سجاوہ و استبدال
 شرابک دلالت صریح دارد بر مانع بودن چہ ہر گاہ مانع توجہ حضرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم باشد
 بان ہمہ عدم تعلق کیفانی حق غیر علیہ الصلوٰۃ والسلام بدانند ساکنی بقبار ائم مشرف گشتہ
 است و نسیان ماسوا با کمال نمودہ شغل ظاہر و لباس فاخرہ در حق او مانع شغل باطن نیست چہ
 باطن درین ہنگام از ظاہر منقطع گشتہ است و غفلت و شغل این سرورومی تاثیر نمیکند و نوم و
 نیت در حضور و آگاہی باطن یکساں شدہ درین ہنگام دل بر نوعی نسیان از ماسوا پیشود کہ اگر
 ساہبا با ماسوا نماید بیادش نیاید و منظور نگردد بواسطہ استغراق و استہلاک کہ در مطلوب
 پیدا کردہ است آرمی ساکنی کہ بملکہ حضور و دوام آن نرسیدہ است اگر در حق او مانع شغل
 بود گنجایش دارد چہ ظاہر او باطن محیط است و غفلت یکے در دیگرے سرایت مے کند لباس
 فاخرہ مطلقاً مانع شغل چگونه توان گفت و حال آنکہ اکابر دین و سلف صاحبین مثل امیر ابن بیت
 و امام ابو حنیفہ و شیخ عبدالقادر جیلانی و غیرہما لباس فاخرہ پوشیدہ اند و از سرور کائنات و
 مفرج موجودات علیہ و علیہ الصلوٰۃ و التسلیمات نیز منقول است فی خزائن الروایات و
 مطالب المؤمنین من الذخیرۃ مثل بعض المشایخ عن عن الزینبیہ و التیمیہ فی الدنیا قال خرج
 رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم ذات یوم و علیہ رواقیۃ الف و بیما قام الی
 الصلوٰۃ علیہ راوائہ فاترق قال علیہ الصلوٰۃ و سلام اذا انعم اللہ تعالیٰ علی عبده احسب ان
 یرمی آثارہ علیہ و ابو حنیفہ کان یرزندی بر و ارقیۃ اربع مائتہ دینار و کان ابو حنیفہ یقول التلاذہ
 مہ اذا رجتم الی او طانکم فلیکم بالشیاب النفسیہ و ایامکم و انخستہ فان الناس ینظرون الیکم بعین
 الرحمۃ فہومع زہادتہ و ورعہ کان یوصیہم بملک ابن حجر مکی در سالہ مناقب ابو حنیفہ در فصل تلبس
 آورده قال النضر قال لی ابو حنیفہ و قد ارا حوالرکوب اعطی کسایک و خذ کسائی ففعلت فلما

ربع قال لی اجملتنی بغلظ کساک وکان نجسته ونازیر ثم راس علیہ کسایہ قیمتہ ثلثین وینار لاد
 قوم روائہ و قیمتہ باربع مائہ و رسم فی مطالب المؤمنین من الشرعة لایباس بلبس الثیاب الفاخرة اذا
 کان لای تکبر بها ولا یتجبر لان الکبر حرام و تفسیر ذلک ان یکون معها کما کان قبلها فی خراته الروایة
 قال علی و علی الہ الصلوٰة والسلام مالکم تا تونی و علیکم اثیاب الریحان و قلوبکم قلوب الذیاب
 البسوا ثیاب الملوک و لیتوا قلوبکم باخشیتہ و قد قال ابن سلمہ لابن سعید الحذری ما تری من اخذت
 الناس من الملبس و المشرب و المرکب و المطعم قال لی با اخی کل اللذ و شرب و البس بعد
 و کل شئ من ذلک دخله مباحات اور یار او سمعتہ فهو معصیة و محمد بن احسن کان یلبس لثیاب
 التفسیة فقیل له فی ذلک فقال لی نسا و جوارسی فازین نفسی لکیلا یظن الی غیری و
 حدیث ان التذلیل و یحب الجمال و یحب ان یری اثر نعمته علی عبده و لالت بر استحباب ارد
 بر تقدیر قدرت استبدال حمیصہ بالتحیابیه فرموده میا و مانع این خشوع باید و انستار و یاب
 این حدیث بر دو وجه روایت کرده اند در طریق اول فامنا التبتنی اتفاعن صلواتی آمدہ
 و طریق و در طریق دیگر اخاف انفتنی و ارد شده شرح این حدیث گفته اند کہ این روایت
 دلالت بر این دارد کہ چیزی واقع نشدہ بلکه خوف وقوع بود پس روایت اولی با این روایت
 راجح باید ساخت و ہورایر خوف ہو حمل باید کرد تا جمع بین الروایتیں حاصل آید ابن حجر
 شارح بخاری گوید و اما بعثہ باخپصہ الی انی فہم فلا یلزم منه ان یتعلمہا فی الصلوٰة و یحمل
 ان یکون ذلک من جنس قولہ کل قالی انا حی من لانا حی این توجہ می بر آنست کہ این
 خصایص انسر و علیہ و علی الہ الصلوٰة والسلام باشد چنانچہ توجیہ اول دلالت بر این دارد
 کہ پوشیدن آن اگر بکر وہ در نماز بودہ در غیر نماز لہذا بعضی گفته اند کہ ازین حدیث استنباط کردہ
 می شود کہ است ہر چیزی کہ از نماز مشغول کند از رنگ و نقش و نگار و مانند آن قال بعض
 الشارحین قال ابن حجر عن بعض ائمتنا من صلی فی ذلک او الیہ او علیہ ان یغیص
 بصرہ حتی لا یحتمل خشوع و حضورہ قلت سبتی نہ ان بکرہ ان لصلی فیہ الیہ او علیہ بعض لعین

فی الصلوة من المکروهات فلیس بکروه لدفع المکروه مع ان المکروه لا یندفع به سوال از لفظ
 حدیث که در روایت دیگر آمده است کنت النظر الی علمها وانا فی الصلوة فاخاف ان
 یفتنی معلوم می شود که افتنان در ای نظر است و این افتنان میلان باطن و محبت قلبی
 است که از خوف وقوع آن خبر داده و چون باطن اختیار رسیده و قلب از دید و دانش
 ماسواسته باشد خوف افتنان در حق او چگونه تصور نموده آید جواب میلان و محبت و اگونه است
 محبتی است که شامل ظاہر و باطن است و آن نصیب عوام است سلوک طریقہ صوفیہ برائے
 تخلص ازین بلیه تا از شرک خفی و اریبند و باسلام حقیقی که در کریمه یا ایها الذین آمنوا امنوا
 ایمان است با آن متحقق گردند و کریمه و ذروا ظاہر الاثم و باطن اشعار است بتخلیه باطن از
 التقات بما دون او تاملی که گرفتار غیر است از وجه توقع خیر است روئے که مائل بما سوا است
 در حضرت صمدیت خوار و بی نور است و محبتی که مقصود بر ظاہر است و به باطن که متصف
 باستحلاک و استغراق است سرایت نه نموده و این میلان را میلان طبعی گویند و این محبت
 محبت بیرونی است نه درونی منتشاء آن طباع عناصر است این نوع محبت و میلان جایز است که
 که ابل فناء و کل افراد انسانی را بما سوا پیدا شود بلکه واقع است چنانچه وارد شده که پیغمبر خدا
 صل اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم سردوشیرین را دوست داشته و حدیث حبیب الی من دینا کم
 ثلث معروف است و در شمال آورده کان احب الثیاب الی رسول اللہ صل اللہ تعالیٰ
 علیہ و آلہ وسلم لیسبہ الحجره شامخ از هر دو نقل کرده که حیره موشه مخطط است و از ابن بطال
 آورده که حیره بر زمین است که ساخته میشود از قطن و باکتان و نزدیک عرب بهترین ثیاب
 بود و نیز از بعضی علما آورده که حیره جاریه یعنی است که در حیره باشد یعنی تزیین ثیاب حیره
 اے فریضه محسنه و نیز گفته که در حدیث دلیل است بر استحباب لبس حیره و جواز مخطط و هم مجمع
 علیہ بنا و مراد از باطن در اینجا بیچ گانه عالم امر است که اجزاء انسانیت و نفس چون بقنا مشر
 میشود و در مقام اطمینان بے آید نیز حاکم عالم امر می گردد و سبب استهلاک در مطلوب از دید و

وانش باسوامی رہد این زبان معاملہ جہا و باعنا صرے اقد و صفات بشریت و صورت مخالفت
 در انہا مے گزارند بواسطہ حکم و مصاح و من لم یطلع علی ہذا الفرق الذی اہتدیت بہ و اوضحہ
 فقال فی الحدیث ایدان بان للصور والاشیاء الظاہرۃ تاثر فی القلوب الطاہرۃ
 والنفوس الزکیۃ فضلا عن دوتہا وقال آخر انہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم لم یتاثر بہا و بہا
 فعل ذکاب تشریفاً لامتہ و خوفاً علیہم من الالہیاء بالنظر الی المخططات یکن من زعم من الالامتہ
 ان قلبہ لا یتاثر بذکاب فقد جہل طریق السلوک لانه لا یقانی الحد آدون بالملوک و انما جزم
 ابن حجر قلبہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم تاثر بذکاب فغیر صحیح الی ہنہا قولہ وقد تبین من تحقیق
 السابق ان ہذا تقابل غیر عالم بطریق السلوک وغیر واصل الی ذرۃ التحقیق و العجب انہ کیف
 نسب الجہل الی العارفين بالسیر و السلوک انما جزم عن صفہ الحد ادیۃ بالوصول الی المجلس
 الملوک فان کل التابعین نصیباً من کمالات المتبع شعراً و لارض من کاس الکرام نصیباً
 بعضہ از شارحان حدیث گویند کہ این نظر بجمیصہ در نماز نظر عبرت بود و معلوم است کہ عبرت تفکر
 است و تفکر ساعتہ خیر من عبادہ سنتہ و از التہار خوف التہار خواستہ جماعہ بین الروایتین و
 کیون و بلائما للعبۃ و این بیان برائے ارشاد است بود و تاثر نبود از اینجا معلوم شد کہ این لباس
 مانع توجہ آنحضرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم نبود بلکہ سبب عبرت بود و از عبادت بتفکر
 دلالت نمود و حدیث تبدیل شرک بر تقدیر صحت حدیث مے تواند کہ این تبدیل جہت تو اضع
 باشد یا بر اے غرض دیگر چہ در اینجا لفظ التہار نیامدہ است و بہ مانحن فیہ تعلق کتر و وارو و امام
 حجت الاسلام ابن حدیث را در کتاب کیمیائے سعادت در علاج تنخیل ذکر کردہ است و بر تقدیر
 تسلیم تحقیق مقام ہمان است کہ در حدیث سابق مذکور شد باجملہ این نوع امور اگر ثابت شود
 مخصوص بنماز است کہ موطن کمال قرب است و اگر مخصوص نبود پس این حدیث معارض است
 باسچہ ابن عساکر از ابن عمر روایت کند ابو رجاء گفت یا رسول اللہ انی احب الجمال حتی فی نعلی
 و علاقہ ثوبی اذ من الکیز ذکاب فقال علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام ان اللہ جمیل و یحب الجمال و

یجب ان پیری اثر نعمتہ علی عبدہ الکبر من سفہ الحق و غمض الناس اعمالہم در روایتی اما الکبر من
 جہل الحق و غمض الناس بعینہ باید دانست کہ بعضی احادیث و روایات بر کراہت تزیین و دالت
 مے کند و احادیث سابقہ و کرمیہ قل من حرم زینتہ اللہ اللہی اخرج لعبادہ و الطیبیات من الرزق
 و عمل اکابر دلیل است بر عدم کراہت بلکہ استحباب ان و بحديث مرفوع و قول ابن عباس کہ
 دریں باب وارد شدہ است مے توان تطبیق و ادنی المشکوۃ عن ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ
 عنہما قال کل ما شئت و البس ما شئت ما لم تخطاک انتان اسراف و مخیلتہ رواہ البخاری
 فی ترجمہ باب و عن عمر ابن شعیب عن ابیہ عن جدہ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم
 کلو و اشربوا و تصدقوا و البسوا ما لم یخاط اسراف و لا مخیلتہ رواہ احمد و السنائی و ابن ماجہ
 نوشتہ بودند یا در خانہ کسی کہ مبتدع باشد و مرثی و مرکب التولع فسوق و معاصی علی وجہ
 الاعلان بود رفتن و از نغمہ او خوردن و طعام عشاء مباح باشد یا نہ مخدوم اساک نیست کہ نغمہ
 ازین قسم نغمہ و از رفتن سجانہ او اوے و انسب است بلکہ طالبان طریق را توان گفت کہ لازم الا
 ان تتقوا منہم تقاہ مواضع ضرورت مستثنا اند یا بر اے کار حاجت مندی اباحت شرعی در باب
 نغمہ اگر معلوم شود کہ این نغمہ از وجہ حرام است تناول آن حرام است و اگر معلوم شود کہ از وجہ
 حلال است حلال و اگر مباح معلوم نیست بس نغمہ مشتبہ است و خوردن آن ترک اوے نوشتہ
 بودند کہ بعضی از منکران مے گویند کہ فرید گرفتن یاں طریق مخصوص بدعت است الخ مخدوم و ما طلب
 حق کردن حل و علی و پر راہ بین راہ نما گزیدیں و ارادت با و آوردن از ما نورات شرعیہ
 است قال اللہ تعالیٰ و اتبوا الیہ الوسیلہ و طریقہ افادہ و استفادہ معنوی کہ مو دای پیری جو
 مریدی است از زمان پیغمبر علیہ و علی الہ الصلوٰۃ والسلام تا این ہنگام مسلوک است امری نیست
 کہ مشایخ آن را اختراع کردہ باشند سلسلہ انہاں باں سرور علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ والسلام
 میرسد سلسلہ علیہ نقشبندیہ از راہ صدیق اکبر میرسد و سایر سلاسل از راہ حضرت علی رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ میرسد بدعت چگونہ باشد از می لفظ پیری و مریدی محدث است و بر الفاظ

ایشان

اعتباری نیست اگر این لفظ در میان نباشد رابطہ معنوی و افاضہ باطنی بحال خود است
 و آنچه گفته که مرید باین طریق گرفتن بدعت است معلوم نیست که کدام طریق خواسته است
 در طریقہ ما تعلیم و تعلم و ذکر است و ذکر از مامورات شرعیہ است و ذکر خفیہ از ذکر جہر افضل است
 و در حدیث است الذکر الذمی لا یسموہ الحفظہ افضل من الذکر الذمی لیسوہ الحفظ سبعین ضعفاً
 معلوم است کہ آن ذکر ذکر باطن است من القلب و سایر اللطایف مرویست کہ پیغمبر خدا صلی
 اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم پیش از بغتہ بندگی قلبی اشتغال داشتند این در رنگ آن است
 کہ کہتہ گوید صحیح بخاری خواندن و ہدایہ درس گفتن بدعت است والسلام علیکم وعلیٰ سائر من
 اتبع الہدیٰ والتمزم متابعۃ المصطفیٰ وعلیٰ الہ الصلوٰات والتسلیٰات والتحیٰات والبرکات علیٰ

مکتوب صد و ہفتم بمیر محمد زمان در جواب احوال و ذواق او

الحمد للہ و سلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ خصوصاً علی سید انوری صاحب قاب قوسین او اونی
 و علی الہ و صحبہ نجوم الہدیٰ کتابتی کہ از راہ کمال شوق و محبت ارسال داشتہ بودند رسیدہ
 مسرت بخش گردید چون متضمن احوال و ذواق سنیہ بود مسرت بر مسرت افزود و اظہار الام فرقت
 نمودہ بودند و نیا محل فراق است حق سجانہ دوستان را در دار السلام جمع سازد و لقائے کہ فراق
 در قفائے آن نباشد روزی گردانندہ قریب مجیب نوشتہ بودند روزی در مراقبہ متوجہ لطیفہ
 قلبیہ بودم چنان ظاہر گشت کہ اندرون دل صنوبری دلیت دیگر و اندرون آن دل دیگر خجائے
 پنج شش دل در رنگ عکس آئینہ کہ در آئینہ دیگر مری مے گرد و نمودار شد و در قلب ششم و ستم
 یافت کہ اگر زمین و آسمان و ما فیہا را در وی اندازند اصلاً بآن تنگی نباشد و تجلی خاص
 الخاص مشہود گشت و ہمچنین فنا مے ہم کہ فوق آن تصور نبود نیز لاحق شد بداند کہ این دیدن
 عالیت اگر در حضور مے بود ظاہر بعضی خصوصیات آن بیان کردیدہ میشد از مطالعہ آن
 بسیار ذوقین گشت اللہم زد و در تجلی خاص الخاص مشہود گشت و ہمچنین فنا مے ہم کہ فوق آن

Marfat.com
 Marfat.com
 Marfat.com

متصور نہ ہو نیز لاحق شد بداند کہ این دید بس عالیت اگر در حضور می بودی ظاهر بعضی خصوصیات
 آن بیان کرده پیش از مطالبه آن بسیار ذوقین گشت اللهم زدو در سجدے خاص الخاص چه سخن است کہ
 این قلب بشرف و کون یعنی قلب محمدی المؤمن مشرف است و فنا موافق شجلی است ہر چند شجلی
 خاص بود در قاتیر خصوصیت باشد و آنچه احوال والدہ خود نوشتہ بودند از رفع خطرہ دل و ظہور آن
 در و مانع واضح گردید و رطایفہ نساء این قسم احوال معتتم است بکار خود مشغول باشند و طالب زیادتی
 یوند والسلام اولاً و آخراً

مکتوب ہفتم سیادت و نقابت پناہ میر عماد در جواب سوالی کہ از موجودیت واجب تعالی و
 نسبت او بممکنات نموده بودند

الحمد لله على السلام والصلوة والسلام على رسوله وحببيه سيد الانام وعلى آله الكرام و صحبه العظام -
 اما بعد سيادت و نقابت پناہ میر عماد ازین درویش دلریش از حقیقت موجودیت واجب الوجود جل
 شانہ و نسبت او بممکنات استفہار نموده بودند و درین باب آنچه معلوم بود در فید کتابت آورده شد نیک
 قابل فرمائید موجود حقیقی از یکے بیش نیست تعالی و تقدس و ماسوا کہ مسمی بعالم است معدوم است -
 موجود نمائے حقایق افراد عالم اعدام اند کہ بواسطہ انعکاس کمالات و جوبی در مرایائی آن چنان مے
 نماید کہ موجود اند و جسم اتقاظا وہم زقود و مقرر است کہ وجود سید ہر خیر و کمال است و عدم متشاء
 ہر شر و نقص بس خیر و کمال ہمہ سحاب قدس او تعالی عامد باشد و شر و نقص تمام مایع ہمکن کریمہ - ما
 اصحابک من جنۃ فمن اللہ و ما اصحابک من سجنۃ فمن نفسک سوید این معنی است بشنوئید ہر گاہ حقیقت
 حقایق ممکنات عدبات باشد کہ بالنعکاس کمالات وجود موجود نمائندہ اندیش وجود عالم در مرتبہ باشد
 کہ شبیہ برتبہ وہم است و در جوداں در جنب وجود واجب تعالی داخل موبومات و متخیلات کریمہ
 کل شے ہالک الا وجہ دلیل برانست و آنچه گفتم شبیہ برتبہ وہم زیرا کہ بار تفاعل وہم مرتفع نے شود و عالم
 ابدی و عذاب و ثواب سرمدی ہاں مربوط بس نسبت عالم با واجب جل و علا نسبت موبوم با موبوم
 باشد و معلوم است کہ موبوم را ہیج تدافعی نیست بموجود و ایچ حدی و نہایتی موجود را از موبوم ثابت

نہ چہ موجود در مرتبہ الیست کہ از مہوم نامی و نشانی در آن مرتبہ ثابت نیست سے خوشتر آن باش
 کہ سر و لبران - گفتہ آید در حدیث دیگران + دایرہ مہومہ کہ از نقطہ جو الہ ناشی گشتہ است ہر چہ
 و نہایتی آن نقطہ را از حدوث این دایرہ پیدا شدہ است نئے تو ان گفت کہ این نقطہ در ہمیں دایرہ
 است با در بسیار آن با فوق اوست یا تحت با قدام است یا خلف و نئے تو ان گفت کہ نقطہ
 عین دایرہ است یا داخل در آن تا خارج از ان متصل یا منفصل چہ این نسبت سیطرہ نقطہ را با
 استا ہے است کہ در مرتبہ نقطہ کائن اند و دایرہ اصلا در آن مرتبہ کینوت نیست اگر کینوت است
 در وہم است و بس و نقطہ موجود است بس حدوث دایرہ موجب تحدید نقطہ نبود و نہ دفع فیما بین
 مدفع باشد و چون نیک بنگری دایرہ ہر چہ دارد از اضداد و اشراق و سایر صفات ہر چند
 در وہم بود از نقطہ دارد سے نیا و روم از خانہ چیزے نخست بہ تو داوی ہمہ چیزین چیزت -
 بعد و مسافت میان اینہا مفقود است و از ہر چہ گوئی نقطہ از دایرہ نزدیکترت - بیت
 اے کمان و تیر ہا بر سائتہ - صید نزدیک تو تو دور انداختہ بہ بس قرب و معیت و احاطہ ثابت
 باشد - لیکن از قبیل از معیت و احاطہ موجود یا مہوم و لا محذورنی ہذہ الاحاطہ و المعیت انما الخ
 فی اثبات ہذہ النسبت للموجود و بالموجود و آنچه نوشتہ اند کہ بعضے برانند کہ ہمہ جا اوست باعتبار
 ان اللہ کل شے محیط - محذومہ اگر ازیں احاطہ چشم چشم فہیدہ اند چنانچہ نقطہ ہمہ جا اوست
 مشعر بانست بس غلط است کہ مثبت مکانست و اگر احاطہ بمعنی کہ بالامذکور شد مراد میدانند و از
 ہمہ جا اوست ہمہ جا ظہورات اوست میجو ایند مسلم است و آنچه از بعضے نقل کردہ اند کہ او تعالیٰ
 و تقدس از عالم سوا است و عالم از دے خالی است نیز محل خدشہ است زیرا کہ برین تقدیر
 لازم سے آید کہ حق تعالیٰ خارج از عالم باشد و حال آنکہ مقرر است کہ او عزیز ہائہ داخل عالم
 است و نہ خارج از و نہ متصل است و نہ منفصل و آنچه برا احاطہ علی اراوہ کردہ اند کہ در کریمہ
 فلولا اذ بلغت الحلقوم الآیہ نام علم نیست محل سخن است چہ در کریمہ ہر چند تصریح تعلم نیست لیکن
 بر علم میتوان فرود آورد و سخن اقرب الہ من جبل الورید علیا میتوان مراد داشت و آنچه نوشتہ اند

کہ علم الہی را بہ بصارت مخلوق کارے نیست وکن لاتبصرون چه طور است گویم بر تقدیر احاطہ علمی
 وکن لاتبصرون درست است چه علم الہی مبصر مخلوق نیست چه سلب شی از شی تقاضا سے امکان
 ثبوت نمی کند نوشته بودند جمعی بریں اعتقادند کہ ذات او تعالیٰ و تقدس در بیالی است و عالم
 حجاب آن دریا الخ عیا در این عبارت اتحاد حقیقت واجب است تعالیٰ با حقیقت ممکن چه
 حقیقت حجاب نیست و حقیقت دریا نیز آب و ہر دو در یک مرتبہ کاین اندوچہ وجود حجاب در مرتبہ دریا
 و پچہ بالا مذکور شد کہ بعضی بر آنند کہ ہمہ جا اوست ناظر بوجدت و شعر باتحاد محذوم و ما جمعی کہ
 بوجدت وجود قابلند حق را جل و علامتوں مے گویند و خلق را تقیدات ان مطلق و شک نیست
 کہ میان مقید و مطلق نسبت اتحاد کامن است بصورتی ہنہا سخن در این باب اشکال وارد است چه
 اگر مطلق را منحصر در مراتب مقیدات مے دانند و وجود جبرائلی اثبات مے کند چنانچہ اکثر
 بلاحدہ بر آنند بس لازم مے آید کہ حق سبحانہ و تعالیٰ در وجود و سایر صفات کمال محتاج بہ ممکن باشد
 کا کمالی الطبعی المنحصر فی افرادہ محتاج فی وجودہ الی الافراد بل ہدانی الحقیقہ نفسی للواجب تعالیٰ
 ذیل ہذا الا کفر صریح و اگر در مرتبہ اطلاق و رای مراتب مقیدات اثبات مے کند و مطلق را
 وجود متناصل مے گویند بس نسبت اثبتیت میان اینہا ثابت میشود و وحدت وجود باطل میگردد
 لان الانسان متغایر ان نفسی ازین اشکال نیست لکہ باختیار شق ثانی از اشکال و حکم بوجدت
 وجود بریں تقدیر باعتبار تنوع ظہورات وجودات چنانچہ شخصے صورت منعکسہ زید را در آئینہ بیند
 و گویند کہ من زید را در مرات و دیدم با جملہ مظہر تھے را با وجود تغایر بعد از آئینہ داری عین شئی متیوں
 گفت پس معنی ہمہ اوست ہمہ ظہورات اوست باشد و چون مظاہر تھے من وجہ عین تھے است و من
 وجہ غیر تھے در نظر محبت در غلبات محبت و چہ عنیت مے نماید و چہ غیرت مستور مے گردد لاجرم حکم
 بعینت مے نماید و نیز بر سکہ وحدت وجود لازم مے آید کہ چون حقیقت ممکن حق بود تعالیٰ و وجود
 ظرف باشد بس نشاء شر و نقص کہ دامن گیر امکان است چه بود کہ ظغیاں و کشری کہ در مہا و
 امارہ کامن است از کجا آمد چه وجود محض خیرہ است و کمال صرف مبداء شر و نقص چگونہ بود اگر گویند

درین چیز شرارت و نقص ذاتی نیست اگر نسبت نسبتی اعتبار است کفر و معاصی نسبت بایمان و طاعات بدند چنانچه گفته اند سه بکفر و باسلام یکسان نگر که هر یک ز دیوان او و قرست : و فی انفسها از صفات کمال اند چنانچه گفته سه بس بدی مطلق نباشد در جهان - بد نسبت باشد از آن هم بدان : گویم که این قول بظاہر مخالف نصوص است حق تعالی کفر و عصیت را سبب فرموده و لفظ سبب و تبس بران اطلاق کرده و قیاس در از سوره ذاریت نه نسبتی و اعتباری و ایضا اگر در کفر حسن ذاتی بود و مرتب آن مستحق باشد عذاب چرا باشد و عدم مغفرت و یاس از رحمت که در نصوص آمده است چگونه در حق او بود و عداوت ذاتی حق تعالی را بکفر و اهل کفر سبب وجه باشد حسن ذاتی او در آخر چرا کار نکند و بر رحمت و مغفرت نه آرد و عداوت ذاتی را مانع نماید کسی که اندک مذاق قرآن چشیده است و مناسبی با سبب او بهر سانیده هرگز حکم بحسن کفر و او بوجه نماید و تقبیح و شرارت ذاتی حکم کند چه طرد و لعن و سخط و غضب و یاس از رحمت دلیل قبیح است و بحسن جمع نشود و ارباب سکر اگر با سبب شطح حکم نمایند ظاہر امدور بودند لیکن مقلد را محل مواخذہ است و السلام اولاً و آخراً

مکتوب و مهم بشیخ حسین منصور در تحقیق قضای نفس و تجلی صفات و ذات و تحقیق رجوع و عدم رجوع قالی و آنچه قضای قلب متضمن اصلاح اماره است به خدایا طمینان سید و بر از کمال آثار بعد الحمد و الصلوٰۃ تبلیغ الدعوات برساند مکتوب مرغوب رسیده سبب سر تا گردید چون مشتمل بر سلامتی اجبه و محتوی بر احوال و اذواق صحیح و سنجیده بود سر تا بر سر تا بنحیدر ای وقت تو خوش که وقت یا خوش کردی : نوشته بودند که معامله قضای سبب است که وجود و توابع وجود اصل داوه احکام عدم بجم فرستاده و عین و اثر زایل گشته احوال نسبتی که در انت برکان اللہ و علم کن مہشے و الآن کما کان است با وجود این حالت و مغلوبی باطن و ظاہر همه بر طبق شریعت از دایره احکام بیرون گندارند محذوم آنچه نوشته اند احوال صحیح است و در غلبات این حال استقامت بر اوقایع شرعیہ از اجل نسیم خداوند بست جل شانه شکر این عطیہ بجا آرد و آنچه گفته اند معیے باش و مباش مشکل این است : بهرین معنی است یعنی هنگام ظهور انتقاد و عدیمت احکام بندگی از دست مدهے باش از برای لوازم عبودیت و انبیا

احکام شرعیہ باشد از برای خود بر عدلیت ذاتی مطلع شو و بانقضاء غریزی گفته است در پیر حیرت است الا و عشق رحمت
 نیست یکشده و از کشته دیت میخوهند یعنی عاشق بیچاره را میکشد و او را از دے می ستانند و احکام بندگی از وی فرو نه
 گذارند که این جلتے کہ ازال خبر و اوہ اید معبر بقیام و نفس است و نتیجہ تجلی صفاتست ہر چند تمامی آن بے پر تو تجلی ذات نیست
 چہ طوق عدم مقیدینم مطلق اثر تجلی ذات چنانچہ طوق کمالات و صفات منعکسہ در مرات عدم با حصول خود از کمال تجلی
 صفاتست چہ اصل تجلی صفات است کہ صفات و کمالات خود را ظلال صفات و کمالات واجبہ و اندہ باید دانست تمامی ہر
 مقام بطور مقام فوق است بس تمامی تجلی صفات بی پر تو تجلی ذات صورت نہ بند و وفائے نفس کہ نتیجہ تجلی صفاتست کمال
 ان بی تجلی ذات با حصول نہ پیوند و گفته اند این تجلی کالبرق الحافظ است یعنی منتہیان ارباب تجلی صفات یرالمح سیر
 تجلی ذات بے پردہ صفات روی میدہد و ساکب را از قید افاق و نفس مے رہاند باز در پردہ صفات مے آید شیخ علاء
 قدس سرہ اشارت باین مقام میفرماید اینجا میگوید مے آن ہم بود کہ تو دوئی بر خیزد۔ اسکان و وحدت برہ روی بر خیزد و
 و نز حضرت ایشان ماقدنا اللہ سبحانہ بسره الا قدس این تجلی برقی دائمی میشود و آنچه دیگران را کالبرق است ایشان
 را و ایسی است بلکہ تجلی برقی فی الحقیقت تجلی ذات نیست تعائے تجلی شائیت از شہوات ذات کہ سریر الاستتار است
 و اندات اذ تجلی الاستتار مانا کہ حقیقت معاملہ است کہ جماعت کہ در مقام صفات توطن دارند و منتہی مے آن زبید
 اند این تجلی در حق شان بر نیست گاہے پردہ صفات از میان بر میخیزد و گاہے در پردہ مے آید اما کسی کہ در مقام صفات
 تمام برآمدہ بما فوق آن سکونت و زبیدہ است در حق او این تجلی دائمی است و آنچه گفته شد کہ اثر تجلی ذاتست زیرا
 کہ اصل تجلی ذات و رای آنست حق سبحانہ از ان دولت نیز مہرہ مند سازد بلکہ از تجلیات گزرا نیدہ گرفتار ذات تجلی
 گرداند نوشتہ بودند التذاد می کہ در صلوات روی میدہد چہ تو سید بعد از ان نوشتہ اند معالی کہ دریں ولادرتو افضل نشانی
 انان مے نماید محذوم و ما حاکتے کہ در نماز روے دہد بر غیر حالت صلوتیہ تفوق دارد و التذاد می کہ در نماز دست دہد علی
 نماز فرض بشر کمال است در کمال صلوتہ جہ نام مرعی دارند و در تحصیل سنن و آداب آن کوشش بلع نمایند در حدیث
 آمدہ است کہ ہنگام ادای آن حجاب کہ میان بندہ و خداست رفع کردہ میشود و در تطویل قیام در رکوع و سجود آن
 را غیب باشد اگر امام نباشد فی الحدیث افضل الصلوات طول القنوت ان القیام و طول القنوت یخفف سکرات الموت
 و اگر امام بودند تقدیر سنون کہ امام را آمدہ است گفتا نمایند در رعایت قوم کنند مکرار سورہ را در یک رکعت در نوافل تجویز

کرده اند و عدد تسبیحات رکوع و سجود نهایتاً ناسفت است و در بعضی روایات تازی و پارسی آمده است و اگر ازین هم تطویل بخواند
 او عیبه رکوع و سجود که ماثوره است بخواند و هر قدر که تکرار نماید گنجایش دارد و عن عوف بن مالک قال قلت لرسول الله
 صلی الله تعالی علیه و آله وسلم فلما رکعت مکث قدس سورة البقرة ویقول فی رکوعه سبحان ذی الجبروت و المملکت و الکبریا
 و العظمة و فی روايته ثم قال فی سجوده مثل فلما ذکر الامام النووی قد ثبت فی صحیح مسلم من حدیث خدیجه ان رسول
 الله صلی الله تعالی علیه و آله وسلم قال فی رکوع الطویل الذی کان قریباً من قرآنة البقرة قال عمران و النبی سبحان
 ربی العظیم و معناه کر سبحان ربی العظیم فیه کما جاء فی سنن ابی داود و غیره ایضاً ثبت فی صحیح مسلم اقول بالیت شومی ما
 وجه التوفیق بین هذا الحدیث بهذا التفسیر و بین قول علمائنا الذین حکموا بان اکثر عدد التسبیحات سبع الی احد عشر و قالوا
 و هو الاکل و الظاهر ان لهم فی هذا حکم وجهاً و جیباً و سند معتدلاً برسیده بودند که از بزرگی منقول است که مار جمع من
 رجح الا من الطریق و من وصل لا یرجع اما اگر ساسکی بقنا قلبی شرف گشته باشد مر او را رجوع جایز نیست یا
 هست و همچنین فنائی روحی و مافوق آن تا اخفی محدوداً صاحب فنائی قلب سیر الی الله را تمام کرده باصل خود وصل
 گشته است و از تلوین تمکین پیوسته است که بمقتضای قول بزرگ از رجوع امین بود مگر حال فنائی سایر اللفظ
 اری صاحب عدم که ان فنا است در جهت جذب جایز است که رجوع نماید چه او هنوز در راه است و جذب او
 بسلوک ضم گشته است ازینجا است که حضرت خواجہ بزرگ فرموده است که وجود عدم بوجود شریعت خود میکند اما وجود فنا
 قلب فنائی است که بر جذب و سلوک ترتیب است لهذا حضرت ایشان باقدنا الله سبحانه لبره الاقدس در جلد ثالث
 از مکتوبات خود بر نگاشته اند که این فناء صیب اولیا است و معلوم است که ولایت بی جذب و سلوک صورت پذیرفت
 که هر دو اجزای او بند و نیز آنحضرت در جاهاست متعدده نوشته اند که اگر صاحب این قلب را عمر حضرت نوح علی نبیا و
 علیه الصلواة و السلام بدیند و بعضی جاها نوشته اند که هر سال عمر او و فاکندیر گزما سواد رول او بطور سخن بود اسطر
 نیائی که دل را از ماسوا حاصل گشته است ازین عبارت مفهوم میشود که صاحب این فناء رجوع نیست و نیز
 فرمودند که صاحب این فنا از تلوینات گذشته تمکین پیوسته است اری آنحضرت به بعضی از اهل ارادت در مکتوبات
 جلد اول نوشته اند که زینهار بآن سلابتی قلب غره نشومی که احتمال رجوع دارد ازین عبارت ترسان باید بود و نیز
 آنحضرت دریافتند که او بحقیقت این سلابتی زریده است و بر نقص و عدم وصول او ولالت نموده باشند و نیز

مے تو اندکہ در آن وقت عدم رجوع این فانی متیقن نشده باشد و احتمال رجوع بود بعد ازین برخلاف آن ثابت گشته
 باشد و میتواند که آنحضرت از کثرت اشتغال بکتوب ایہ باسور و نیوبہ اطلاع یافتند از راه زجر زیاد نوشتند کہ احتمال رجوع
 وارد و استعمال متلزم وقوع نیست و دایره احتمال وسیع است از جهت انزجار او احتمال را ہم راه دادند اگر گویند
 کہ فناء قلب کہ بی فناء نفس باشد نقش در آن موطن هنوز بر عونت و انانیت و امارگی و سایر زواہل خود است
 پس سلاستی چگونه بود و امن از رجوع کجا آید گویم امید داریم کہ بر تقدیر فناء سلاستی قلب امارگی نفس و سایر زواہل
 او در وی تاثیر نکند و در نسیان او غفلت نبد از وی آنکہ گویم بدون نفس بر امارگی و سایر زواہل بعد فناء قلب ممنوع
 است زیرا کہ محسوس میگردد کہ بعد این فناء نفس از سولت خود مے ماند و از مشاہدہ حال قلب و استغراق او در
 مطلوب و از دولت مصاحبت جلیس صالح از بسیاری از اوصاف زوہل خود نادم میشود و با صلاح می آید
 ہر چیز بچہ فناء و اطمینان ز ساند چہ با صلاح نیاید کہ در ضمن فناء قلب بجمال قلب متحقق گشته است و با صلاح آمدہ
 و آنچه گفتم کہ در ضمن فناء قلب زیرا کہ قلب جامع لطائف انسانی است گفتہ اند آنچه در عالم کبیر است در عالم صغیر
 کہ انسان باشد ثابت است و آنچه در عالم صغیر است در قلب تہا کہ آنرا عالم اصغر گویند کاین در حدیث است آن
 فی جہد ابن آدم لمضنتہ اذا صلحت صلح بید کلہ و اذا فسدت فسدت کلہ الا وہی القلب والغیب عند اللہ سبحانہ و
 فوق کل وی علم علیم رسیدہ بودند کہ فناء قلبی و روحی و غیر ہما و دوام حضور مع اللہ تعالیٰ و خواب و بیداری
 لازمست بانی جواب لام است چہ فناء و بقا نزو و ما و ای می است و آنکہ دوام ندارد از خیر اعتبار ساقط است۔
 معاملہ فناء و سہتہا کہ از حضور برتر و نازک تر است انجا کہ استہلاک و اضمحلال است اطلاق حضور انجا عارت
 در فناء نسیان و عدم خطور با سوا ناگزیر است در دوام حضور نسیان و عدم خطور با سوا هیچ در کار نیست حضور و ای
 با حضور با سوا جمع میشود در رنگ انکہ اب جاری باشد و خس خاشاک نیز چہ زو و آن برود و در جریان آن تخل نبود
 نوشته بودند عورتی کذا و کذا در ماہ شہاد خواب دیدہ است در وقت توجہ شما بجانب سر نہد کہ شما جامہ خوب پوشیدہ
 آید و زنجیر طلا مرصع بجاہر در بہر دوپائے شما افتادہ است و مقید نمودہ آن زن شما گفت کہ در تو حالت بودی و
 بمن گفتی کہ این جامہ پتیا بر انست کہ پوشیدہ و این زنجیر کہ ترا مقید ساختہ از پیغمبر انست علیہم الصلوٰات و التسلیمات
 بدانند کہ جامہ پیغمبر ان گویا نسبت این بزرگواران است کہ بشارت حصول آن رسیدہ است و زنجیر شریعت انسا

است تا شمار او رقیب دارد و از حد و آن بیرون نگذارد و میتواند که این زنجیر عبارت ازین سلسله علیہ نقشبندی باشد
 که داخل آن شده اید و رقیب آن آمده اید و این سلسله را سلسله الذییب گویند و چون این سلسله حضرت صدیق اکبر
 رسد و ایشان نسبت را از رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم اخذ نموده اند راست آمد که این زنجیر از پیغمبر است علیہم الصلوٰۃ
 و التحیات و برین تقدیر تعبیر جاری بشریعت از بنیائین ملتویان نمود علیہم الصلوٰۃ و البرکات و کجی هذا آخر المکتوب مامول از دوستان
 و عارض سلاسی خاتمه است والسلام علیکم و علی سائرین اجمعین و التزم متابعی المصطفیٰ علیہ و علی آله الصلوٰۃ و التحیات و البرکات

مکتوب صد و دوم بصیاح آثار عبدالحکیم در مواعظ و نصایح و سایر صحاحین

اے برادر از صحبت تاجنس و مخالف طریق اختر از نمائی و از مجالس مبتدع بگریزی کجی معاذ را زنی قدس سره گوید اجتناب من صحبت
 ثلثه اصناف العلماء العاقلین و القراء المدانین و المتصوفه الجاهلین و کسی که خود را بمسند شیخی گرفته است و عمل او نیز بر وفق سنت
 رسول است صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علی آله وسلم و سجلیه شریعت متحلی نیست زینهار الف زینهار از دور باش بلکه در آن شهر که اوست
 مباش با او بر و ایام دل را با او میلانے پیدا آید و خلل در کارخانه اعظم اندازد که او اقتدار انشا بدوز دست پنهان مصیبت
 ازیراے شیطان هر چند از دے انواع خوارق عادات بینی و از دنیا بظاہری تعلقش یا بی فرین صحبت اکثر ناقصین الاسد
 سید الطایف جنید بغدادی قدس سره فرماید الطرق کلهما سدا وۃ الاعلیٰ من اقصیٰ اثر رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علی آله
 وسلم و نیز فرموده من لم یحفظ القرآن و لم ینکب الحدیث لا یقیدی به فی هذا الشان لان علما مقید بالکتاب و السنۃ و هم اوقفه
 ان طرق السادات المقربین الصادقین السابقین مقید بالکتاب و السنۃ علی الحقیقه و العلماء العالمون بالشریعه و الطریقه
 و هم وارث النبی علیہ و علی آله الصلوٰۃ و السلام المتبعون له فی اقواله و افعاله و افاض اللہ سبحانه علینا من برکاتهم نکر
 مے نوید که نهادن ادب نبوی و تارک شدن مصطفوی را علی مصدره الصلوٰۃ و السلام زینهار عارف خیال نخذ و فرقیه مبتل و
 انقطاع و خوارق عادات او نشود و شیفته زهد و توکل معارف توحیدی او نگردد که فرق مبطله مثل بهود و نصاری و جوگیه همراہ
 و برین امور با فرق محقه شرکت دارند ابو عمر ابن نجید رضی اللہ عنہ گفته است کل حال لا تكون عن نتیجه علم و ان حل فان ضرره علی
 صاحب اکثر من نفعه مثل عنہ بالتصوف قال الصبر تحت الامر و الهی مدار کار بر اتباع شریعت است و مسائله نجات مربوط بافقار
 رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علی آله وسلم فارق عدل در میان حق و مظلیمین اتباع پیغمبر است صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علی
 آله و سلم زهد و توکل و قبل بی تبعیت او علی الصلوٰۃ و السلام نامعتبر است و اذکار و افکار و اذواق و اذواق و اذواق

وعلیہ الصلوٰۃ والسلام غیر مایوس ہمارے عمارت بر جمع و ریاضت است بوقت کاری نماز و عبادت اللہ این مبارک رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ فرمودہ است من بہاون بالاداب عوقب بجرمان السنن دمن تہماون بالسنن عوقب بجرمان الفرائض دمن تہماون
 بالفرائض عوقب بجرمان العزمت و لہذا قال النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم المعاصی نیریدہا کفر سلطان وقت شیخ ابوسعید ابو الخیر را
 گفتند فلاں کس بر آب میرود گفت ہل است حسنی نیر بر آب میرود و گفت فلاں کس در ہوا می پرد گفت زغنی و کس
 نیر و ہوا می پرد و گفت فلاں کس در یک خط از تہرے بہرے میرود و گفت شیطان نیر در یک نفس از شرق مغرب میرود
 این چیز چہ بار قیمت نیست مروان بود کہ در میان خلق نشیند و داد و ستد کند و زن خواهد و با خلق در آید و در یک خط از
 خدا سے غرور جل غافل نباشد از قدر و اہل اللہ ابو علی رود و باری پر سیدہ از ما کسی کہ ملاہی سے نرود و حج گوید کہ مرا حلال است
 چرا کہ من بر جہ رسیدہ ام کہ اختلاف احوال درین تاثیر نہ کند و جواب گفت آرسے تحقیق رسیدہ است و لیکن بہنم رسیدہ است
 ابوسلمیان دانی قدس سرہ گوید بجا وقت فی قلبی من تحتہ القوم ایما فلا اقبل منہ الا بشاہدین عدلین کتاب و السننہ در
 حدیث آمدہ است اصحاب البدعہ کتاب اہل النار و نیز آمدہ است من عمل ببدعہ جلاہ الشیطان فی العبادۃ و الفی
 علیہ الخشوع و البکار و نیز در حدیث آمدہ ان اللہ تعالیٰ لا یقبل بصاحت برتہ صوبا و لا صلوة و لا صدقہ و لا حجا
 لا عمرہ و لا جہاد اولاد لاقی کرح من الاسلام کما یخرج الشعرۃ من العجین قال الشیخ علی ابن ابی بکر قدس سرہ فی علاج
 البزایہ اعلم تھا و تحقق صدق ان حسن کل انسان و کمال ذریتہ و جمالہ فی کمال الاتباع المصطفویہ فی جمیع الامور ظاہر او
 باطن اصول و فروع عقل و فعلا عبادہ و عبادۃ خلفا و خلفا و اسادت کلہا منوطہ باساع السننہ باسسال الہ و امر علی
 مشاہدہ الافلاک و تعظیم المنتہی علی مشاہدہ الخوف بل بافتقار انا رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم فی جمیع مواز
 و مصادرہ و حرکات و سکات حتی یلم النفس بلجام الشرعیہ و یجلی فی القلوب حقائق الحقیقہ و لا یحصل ہذا الا بتفصیل تطلب
 علی قانون السننہ من الخصال الذمومہ و تنویرہ بالذکر و العللہ و المعرفۃ و الاخلاق التمجیدہ و تعدیلہ بان بحر جمع
 حرکات الجوارح علی نوح العبد حتی یجد فیہ نتیجہ مستویہ بہا لیتی یقول احفاتی و یصلح تنفیج روح اللہ انحصوصہ
 لسلوک احسن الطرق ہذا ما قال واگر گناہی بوقوع آید زود تدارک آن بنویس و استغفار نماے گناہ پوشیدہ مانور
 پوشیدہ و گناہ اشکارا را توبہ اشکارا و توبہ بر وقت دیگر بنویس و منقول است کہ کرا ما کاتبین تاسرہ ساعت در نوشتن
 گناہ توقف میکند اگر صاحب گناہ در میان توبہ کرد آن گناہ رائے نویسد و الا در دیوان شب بے نماید جعفر بن

نشان قدس سره گوید غفلتکس عن توبته ونبه راجحه شرم از کتابه و اگر باین زودی توبه میسر نشود هر گاه توبه نماید پیش از آنکه
 معاصی بفرغ رسد مقبول است و در حدیث آمده است ان الله یسطر به باللیل لیتوب مسی النهار ویسطر به بالنهار
 لیتوب مسی اللیل باید که ورغ و تقوی اشعار فرود کند در حقیقت قدم نه نهید که درین راه استیاز از نواسی پیش از آنکه
 و امتثال او ابرتر قی بخش و سه و مند است عزیز می گوید اعمال اخیر بعمایا البسیر الفاجر و لا یحسب عن المعاصی الا صدق
 معروف کرخی قدس سره گفته عضو الصار کم ولو عن ثناء انشی در حدیث آمده است جلساء الدنیا فی غدا اهل ابره
 و الزیدی الدنیا و هم در حدیث آمده است الصلوة خلف رجل و مع قبوله و الهدیة الی رجل و مع مقبوله و الخبوس منه
 رجل و مع من العباد و لمذاکره مع صدقه و هم در حدیث آمده است که غمان من رجل و مع افضل من القدر کف من
 مخلطه و در هر امر که دل تو باستد آنرا بگذارد و مرتجب آن شود بر تقوی نفس مردوار امور تروده دل بر امشی رساند
 در حدیث آمده است الیراسکت الیه النفس و اطمینان اللہ القلب ان اطمینان الیه النفس و لم یطمین الیه قلبه و
 ان افتاک المفتون و در حدیث آمده است الحلال بین و الحرام بین قدس مایریک الی مایریک ازین حدیث نیز منقول
 میشود که حاسه که شکا آمده و دل استاده از او باید گذاشت و اگر شکا نیاید کتاب معفو است در حدیث آمده است
 اطلال باصل الشرفی کتابه و احرام ما حرم اللہ فی کتابه و ما سکت فهو ما عفی عنه فارق دیگر بر کسی که مامور شنبه
 قبل کرد آنست که دست خود را بر سینه یا بر دل خود بگذارد اگر ساکن باید در آن اقدام نماید و اگر مضطرب باید خور و اذ
 کیو کشد در حدیث نبوی آمده است علی مصدره الصلوة و السلام یقبک فکما وقع بک علی صدرک فانه یسکن الحرام
 و یضطرب الحرام و مایریک الی مایریک و وان افتاک المفتون ان المؤمن یذرا الصغیر محاذات ان یقع فی الکبیر
 در روایت دیگر آمده است وضع یک علی فوادک فان القلب یسکن للحلال الی اخره جمیع طاعات و عبادات خود را هم
 دارد و خور و اذ او حق ان مقصد اند او محمد بن مسائل قدس سره گوید ذکر اللہ تعالی التوسع العبادات مقال القیام
 و الصلواتین و الفرائض و المنفقین و المستغفرین بالاسحار ختم المقامات کلها بمقام الاستغفار لیری العبد تقصیر فی
 جمیع افعاله و احواله فیتغفر منها جعفر بن نشان قدس سره گوید بک المطمین علی الوصاة بطاعتهم اشر من معاصیهم و اخر
 علیهم بنفش را قدس سره در عشره او اخر بیرون مسجد جامع ویدند وصل له مالذی اخر جاک من المسجد فقال مشاهده
 القرار و تعظیم طاعتهم عندهم و اگر از برای قوت خود و عیال خود کسب اختیار کند مثل تجارت و یا تداو مانع نیست

Marfat.com
 Marfat.com

بلکہ مستحسن است کہ سلف اختیار آن نموده اند و در احادیث فضل کسب بسیار است و اگر بر قدم توکل نشینیم
زیاد است لیکن بشرطی که طمع نداشته باشد از محمد بن سالم شخصی رسید سخن مستعین و با کسب ام بالتوکل فقال
التوکل حال رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ وسلم و اکسب سنتہ رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و
سلم و اما اسدین اکسب لمن ضعف عن حال التوکل و سقط عن درجہ اعمال النبی ہی حالہ علیہ الصلوٰۃ و السلام
فمن اطاع التوکل فاکسب غیر سباح لہ الا کسب ما دیرہ لا کسب اعثا و من ضعف حال التوکل الی الی
ہی حال رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ وسلم ارج لہ انما کسب لہ لا کسب لہ منقطع عن درجہ السنۃ صحیح
سقط عن درجہ حالہ علیہ و علیٰ آلہ الصلوٰۃ و السلام ابو محمد بن منازل قدس سرہ گوید التفویض مرہ اکتب جرم خلوة
عنه و در خوردن طعام رعایت اعتدال نماید آن قدر خورد کہ کس در طاعت پیدا آرد و بجز ساز و نہ آنقدر نفلت
نماید کہ از کار و طاعات بازماند حضرت خواہ نقش بند قدس سرہ فرمودہ لغتہ را چرب نخورد و کار را خوب کن
یا بچلہ مدار بر طاعت است ہر قدر کہ عمد است بارگشت و آنچه نخل این کارخانہ است ممنوع است و در حج
و ذوال و حرکات قصد کند کہ نیت را مرعی دارد و هیچ عمل تانیت صاحبہ است ندید ہما الکن اقدام نماید و بفرقت
و خاموشی را غیب بود و در حدیث آمده است الحکمہ عشرۃ اجزا رتسہ مہانی العزلة و واحد مہانی الصحبہ و اختلاط
با مردم بقدر ضرورت بچند و سایر اوقات را بمراقبہ و اذکار بسر برد وقت کار است ہنگام صحبت داشتن در پیش
است از صحبت کہ برائے افادہ و استفادہ بود کہ محمود بلکہ لا بد است و ہمچنین صحبت داشتن با اہل طریق بشرط فانی
بودن در یکدیگر و سخن لایقہ در میان بیاوردن نیز مستحسن بلکہ در بعضی اوقات از عزلت راجح است و بمخالف طریق
صحبت نباید داشت و بہر نیکی و بدگستاخہ پیشانی باید پیش آمد باطن خواہ منبسط بود خواہ منقبض و ہر کہ بند پیش آید
غذرا و را قبول نماید و خلق نیکو داشته باشد و اعراض بر کسی مکر کند و سخن نرم و ملائم گوید و بچکس مالغف پیش
نیاید مگر از برائے خدا عزوجل شیخ عبداللہ بایان قدس سرہ گفته است کہ درویشی نہ نماز روزہ است و نہ احیاء
شب است این جلد اسباب بندگی است درویشی نہ رنجیدن است اگر این حاصل کنی و اصل مگر وہی از محمد بن
سالم رسیدند بایرف الاولیائی الخلق قال بلطف بلطف لسانہم و حسن اخلاقہم و بشاقتہ و جوہم و سخاوتہ انفسہم
و قلنا اعراضہم و قبولہم من اعراضہم و تمام الشفق علی جمیع الخلق برہم و فاجرم ابو عبد اللہ احمد مقری قدس سرہ

Marfat.com

گوید الفتوة حسن الخلق مدین تبصیه وینیل المال لمن خیرته و حسن الصفیة مدین خیر قلبک عنه و در سخن گفتن رعایت
 قلت باید کرد و خواب بسیار و خنده بسیار نباید نمود که دل را همه راند و جمیع امور خود را بحق تعالی بسیار و خود در
 خدمت چیست باشد تا از تدبیر امور فارغ باشی انعم باقال سید الطائفة شیخ کل حاجه من الدنیا ترکها در چون دل
 یکجانب شد جمیع امور ترا او کفایت خواهد کرد و در خیر است من اجل هموم هما و احد الكفاه الله هموم من الدنیا
 والاخرة و نیز ندیده باشی خود را بر تو مهربان سازد که با نور تو قیام نمایند بحی معاذ رازی قدس سره گوید علی قدر
 حکم الله سبحانه الخلق و علی قدر خیرک من الله سبحانه الخلق و علی قدر شکرک بالله عزوجل شکر با
 مرک الخلق و هم می گفته رضی الله عنه من سر خدیته الله سر الاشیاء سجدة و من قوت علیه بالله فرة عیون
 کل شیء بالنظر الیه یا بحمله او را باش و الا باش و مدبر نفس خود مشغول مشغول بشکس اعتماد و جزیر فضل پروردگار
 منماهی ابو محمد رایش رحمت الله گفته است اعظم حجاب بنیگ و بین الحق اثنا مالک تدبیر نفسک و اعتمادک علی عا
 شکرک فی ایامک لا یكون الصوفی صدقیا حتی لا تقبل ارض ولا تطله سماء ولا یكون له قبول عند الخلق و یكون حربه
 فی کل الاحوال الی الخالق تبارک باعمال و فرزندان سلوک نیک باید کرد و اختلاط بقدر ضرورت باید نمود که
 حق آنها ادا یابد و موانع تمام با آنها نباید پیدا کرد تا سبب اعراض از جناب مقدس نشود و احوال باطن
 را بنیاهل نباید و نمود یا اهل غنا صحبت همها کن نباید داشت و در جمیع احوال سنت را باید گرد و از بدعت
 همها کن مجتنب باید بود و از جان نباید رفت و هنگام قبض اسپد و باید بود دل تنگ و مایوس نباید شدن
 مع العسر سیر او در شدة در خاقصد کند که یکسان باشد و در وجود و عدم بر یک نقطه بود بلکه در عدم مستحک باشد
 و در وجود مضطرب از الوسید اعرابی قدس سره از اخلاق فقرا پرسیدند گفت اخلاق فقرا سکونت نزد فقر و
 اضطراب نزد وجود و دانش است بهموم و وحشت نزد فرحها و در حوادث متذبذب نشود و بر عیوب مردم
 نخند و عیوب خود را همواره در نظر دارد و خود را برین مسلمانان فضل ندید و همه را از خود افضل انکار و دیگری
 شغلی قدس سره گفته مال علی احد فضل قبل و لا علی الخسین فقال و لا علی الثمین و بهر کدام از مسلمانان چنان
 اعتقاد داشته باشد که گشایش کارین از برکت نفس و دعا او تواند که شود و اسیر اهل حقوق بود و در حدیث
 آمده ان المؤمن لندی الحق اسیر احدیث و هم در حدیث آمده است من لم یالف من ثلاث فهو من خاضع

اعیالی و اجلاس منہ الفقراء والا کل مع اسخاوم ہذا الافعال من علامات المؤمنین الذین و صلعم اللہ فی کتابہ
 اولک ہم المؤمنون حقاً و سیر سلف را در ہمہ وقت ملحوظ داشتہ باشد و بصحبت اہل غربت و فقر و مسکنت
 راغب بود و غیبت بچسب نکند بلکہ غیبت کندہ را ہما لکن مانع آید و امر معروف و نہی منکر را شیوہ خود گیرد
 و بر اتفاق مال حریص بود و از اثبات حسنات خوش وقت بود و از ارتکاب سیئات دور باشد از
 محمد بن علیان قدس سرہ پرسیدند کہ علامت رضاے خداے تعالیٰ از بندہ چیست گفت نشاط فی
 الطاعات و شافلہ عن المعاصی و در حدیث آید است من سارۃ سنیۃ و سرۃ حسنۃ فهو مؤمن و از فقر
 فریادہ نگدستی نماید الشیطان بیدم الفقر و یاد کم بالفخار و از قلت معیشت در بار نبود کہ ہنگام عیش
 در پیش است اللهم ان العیش عیش الاخرۃ تنگی اینجامتج تعد اسجا است پیبر خدا صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علی
 الہ وسلم فرمودہ من قل رزقہ و کثر عیالہ و حسنت صلواتہ و لم یغیب المسلمین جاہ و یوم القیمہ و ہو می کہ امین و
 نیز فرمودہ علیہ و علی الہ الصلوٰۃ و السلام طوبی لمن بات حاجا و اصاب حاجا یا رجل مستور ذو عیال متعفف
 قانع بالیسر من الدنیایہ حل علیہم ضاحکا و یخرج منہ ضاحکا فوالذی نفسی بیدہ انہم ہم الحاجون العازون فی سبیل اللہ
 عزوجل و در حضرت فقرا و اخوان دینی خود را بنیایہ معاف داشت جعفر خلدی رحمت اللہ گفتہ است سنی الاصرار لا
 فوائم لا لانفسہم ابو عبد اللہ خفیف رضی اللہ تعالیٰ عنہ گوید بارسی از باران مہماں من شد اتفاقاً او را علت
 شکم در گرفت و من خدمت او را بخود گرفتہم و خدمت او بیکردم و تمام شب طشت از پیش او بر میباشتم یک بار
 مرا سگی بر بود او مرا تحت لنگ اللہ یعنی سحاب رفتی لعنت کند ترا خدائے تعالیٰ از من پرسیدند کہ نفس
 خود را چگونه یافتی کہ او ترا ننگ اللہ گفت گفتم چنان یا تم کہ مرا رحمت اللہ گفتہ و بجائے کہ ترسیدہ بی تقریب اہل
 کلام کن ابو عمر حاجی رضی اللہ عنہ گوید من تخلم فی حال لم یفضل اللہ کان کلارہ فتنہ لیسعہ و دعوی تبولد فی
 قلبہ و حرم من البصر الخی ذلک الحال و الوصول الیہ و خدمت صرفیہ را با داب کن تا از برکات شان بہرور
 کردی الطریقہ کلہا ادب بیح بی ادبی سجد از رسیدہ است شنیدہ باشند سجا طرست کہ بعضی از اب ابن طاہر
 علیہ و رکاز علیہ ثبت نماید حضرت ایشان باقیہنا اللہ سجاہ لیسرہ الا قدس درین باب رسالہ نوشتہ اند
 و بعضی از ادب ضروریہ پیرا در اسجا اندراج فرمودہ اگر ہم برسند از مطالبہ نمایند با بجدہ خاک ولی وجود

شده بخدمت اینها با کلیه اقدام نماید والا بوس مصاحبت این بزرگواران نکند که درین صورت احتمال ضرر
 غالب است نفع موقوف ابو بکر بن سعدان رضی اللہ تعالیٰ عنہ گفته است من صاحب الصوفیہ قلیعجم
 بلا نفس ولا قلب ولا مالک نفسی نظری الشی من اشیاءه قطعه ذلک عن بلوغ مقصد یعنی هر که مصاحبت
 صوفیہ راگزین پس صحبت ما مینماید ارو بی نفس و دل و بی ملک و هر گاه بجزی از اشیاء
 خود نظر کند ادریا از رسیدن بطلب باز دارد و در طلب حق حل و علی خود را ارام بدو و مضطرب
 باش ابو بکر طمستان رضی اللہ عنہ گوید تصوف اضطراب است چون سکون آمد تصوف نام است و
 را بی محبوب آرام نیست و بما سوا انس و الفت نه و همواره از سر او این ندامت زنده است

بچه شمول کتم دیده دل را که تمام : دل ترا بی طلبه وید و ترا می جوید مرید را بدین
 صفت باید شد که در این ایته کریمه است - حتی اذا صافت علیهم الارض مبارحت و صافت
 علیهم انفسهم و ظنوا ان لا ملجاء من اللہ الا الیه چون نطش او بدین مرتبه برسد و تمام روئے
 زمین با فراخی بروئے تک و تاریک شود سچمن که سحر رحمت در جوش آید و آن شفته جان و مان
 بر باد داده را ازوئے استیاند ویر در خلوت خانه و حدش جاوید

داویم ترا ز گنج مقصود نشان : گر باز رسیدیم تو شاید برسی : التماس این مسکین از اقبال
 شما دوستان است که این مجور عاصی را از دعاها مرحوه خویش فراموش نکند و از کرم عظیم او
 در خواند که این گزگارتباه کار فردا قیامت در قطار عاصیان مرحوم داخل باشد
 کجا ما و کجا زنجیر نقش : عجب دیوانگی اندر سراقناد : سبحان رب العزت عما یصفون
 و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین

مکتوب صدویاز و هم کج حسین کابلی در غیب برورو

نحمده و نصلی علی رسولہ الکریم اللہ تعالیٰ بر جاوه شریعت علیہ و سنت سنیہ مستقیم داشته ترقیات
 مغنوبه مکرم دار و محذوبانعت خوشگوار درین نشاءه بیدار تعطش و انتظار است و الثهاب از شوق
 ا حدیث درد و حزن و اضطراب است در هوای هویت عزیز می گفته است که تصوف اضطراب

است چون نکول آمد تصوف مانند این شوق و اندوه سراپا سعادت است و این اضطراب و التهاب
در چشمه بانگ مصرع باور و بساز چون درانی توتم : انسان را از موج و ات فریت از راه عشق
و در دستش در در آخر آدمی در خور نیست - آدمی هر چند مورد درد و محنت بیشتر باشد در صیت
و قرب کامل بود المرع من احب محبت هیچ دقیقه را فرو نسیگذار و که نصیب محب صادق نگردد و نماند

بالحق النوری والسلام علی تابع الهدی

مکتوب صد و دوازدهم بجهت تبرک کسر بردار و در تحریک بر تعمیر اوقات و ترغیب در زنی
بعد از نماز و الصلوة و ارسال التجابت برساند که احوال و اوقات فقریست این جد و مستوجب است
المسئول من الله انی اعافکم و انتم تظلمون و انما علم ظاهرا و باطنا محمدا و این بیات چند روزه بسجده منتهی است باید که در اتم امور
صرفی باید و اهمیت نسبت با شوائب متفاوت است مبتدی را امری مناسب است و متوسطه امری و منتهی را امری دیگر
اگر چه ازین امور نشد و در غیر موسم آن سجا آورد و شود داخل تعطیل و بیکاری است و داخل اعمال ابرار نه بال
مقرین مقتضای وقت و حال مشغول باشد و ابواب ترقیات را مفتوح دارند و نوشته آخرت را بار ضایع
مولا علی حقیقی جل شانزاده سازد و نظر نفس با قدمت اند و بهترین تو شهاب صاع و تقویت ایمان اعمال
خیر آسان تر است بر نفس از اجتناب معاصی و هر عمل که اشق است بر نفس اجر آن یا ضرات زیاد است
لا تعدل بالرقه شیئا ما کان غزیری گفته است اعمال را بخیر بفعالها البر و العاجز و کلامه بحسب عن المعاصی
الا صدیق در حدیث آمده است جلینا و الله خدا اهل الورع و الزهد فی الدنیا ابن قلابی عن سلمان بهم
در حدیث است که عثمان بن رحل در سجده من الفار کتفه من مخلط فرعن انس و نیز فرموده علیه و علی اله
الصلوة والسلام العبادة خلف رجل و رفع مقبوله و الهدیة الی رجل و رفع مقبوله و الحلبوس مع رجل و رفع
من العبادة المذکرة مع صدق فرعن البر ادرهم در حدیث است ان المؤمن لیدر الصغیر مخالفة ان یقع
فی الکبیر عن عثمان بن عطاء عن ابی بکر سلیمان انزل از دوستان دعا و سلامتی خاتمه است والسلام

مکتوب صد و بیستم بجا حو و در بیان طریق

بمحمد و سلام علی عبادہ الذین اصطفی اما بعد همیشه و حقیقه ازین دور از کار التماس نموده که ما را یاد دگر

و شغل باطنی این طایفه علیہ را در خیر تحریر کرد و اجابتہ المسئول نوشته می آید استماع فرمائید که شغل باطنی در طریقہ با اقسام
است قسم اول ذکر اسم ذات است و طریق این ذکر آنست که طالب را باید که زبان خود را بکلام حساوند و بحسب سمت قلب
صنوبری که در پہلو چپ واقع است کرد و در پس قلب صنوبری اشتباه قلب حقیقی است که از عالم او است و آنرا
حقیقت جامعہ نیز گویند و لفظ مبارک اللہ مراد در دل بطریق خطره نگذارند و زبان دل این لفظ خطره گویند این صورت
دل را تصور کنند و نفس را بند کنند و در ذکر گفتن بچگونه از داخل نه نفس بطور خودی آید و باشد و از لفظ مبارک اللہ ذات
بچون خواهد و بحسب صفت بآن ملاحظہ نماید تا از ذرہ ذات بعضی صناعت فرود نیاید و از تشریح پیشدینہ نگریاید باید دانست که
همچنانکہ قلب تعلق بجانب راست چپ و در چپا نیچہ بالا گذشت روح بدست راست تعلق دارد و آن نیز محل ذکر است در میان سینه که بقا
سروخی و اخفی است نیز محل ذکر است و چو ذکر غالب می آید تمام بدن را در میگرد و هر خریدن رنگ دل فراموشی و آنرا
سلطان اللہ میگویند طالب را باید که چندان است بزرگ نماید که ذکر و حضور بلکه دل شود و صفت لازمه آن گرد و چپا نیچہ صفت
سامه و بصرف صفت با هر چپا نیچہ اگر تکلف ذکر و حضور را از دل دور کنند و در نشود قسم دوم ذکر نفسی و اثبات است یعنی ذکر
لا اله الا اللہ و طریقت آنست که زبان بکلام حساوند و نفس زیر ناف حسن کند و کلمه لا اله الا اللہ بکشد و در سر رساند و
را از فرق برکت راست آرد و الا اللہ را از کف راست بر دل صنوبری که در پہلو چپ واقع است بسیار نقش این مجموعہ
بصورت لائوسکوس میشود و این کلمات را از محل محل دیگر بران باید که محال باشد و اعصاب و نفس را حرکت نهد و نفس در زیر ناف بر
باشد و حسن نفس تا یاری کنایں کلمه را بگوید لیکن در هر نفس طاق گوید حجت بگوید ایند این ذکر را وقت عدوی گویند و چو
نفس تنگی کند بگذار بعد از آن باز حسن کند و بر سن سابق ذکر مذکور را گوید تم کذا تم کذا و معنی این کلمه را چنان تصور
کند که نیست هیچ مقصودی جز ذات پاک این ذکر را اول حضرت خضر علیہ السلام حضرت خواجہ عبدالخالق عمردانی که در سلسلہ
حضرت خواجگان است قدس سر را ہم تعلیم کردند حضرت خضر علی نبیا و علیہ الصلوٰۃ و السلام حضرت خواجہ فرمودند که در آب غوطہ
در آب این ذکر تعلیم کردند تا آنکه غوطہ در آب آن بر آن باشد که نفس بر قرار ماند و جنبش نکند قسم سوم و قون قلبی است آن عبارت
است از آنست که مالک متوجه واقف دل باشد و نظری بآن داشته باشد لی آنکہ ذکر کند تا راه خطره ماسوی بر دل بسته
گردد و تفرقه بآن راه نیاید بعد از آن توجہی در طلب حقیقی پیدا آمد چه بیماری در حق دل مفقود است چو راه
ماسوی از دست بند شود چاره ندارد غیر از توجہ با جناب مقدس بزرگان گفته اند دل از دشمن باز دارد -

دوست را طلبیدن حاجت نیست قسم چهارم مراقبه است و مراقبه مشتق است از رقب آن نظر
 است پس مراقبه جمع حواس ظاهره و باطنه است و در انتظار مطلوب و مراقبه را معنی دیگر است و
 آن آگاهی و علم بنده است و پروا مع اطلاع حق سبحانه و باطن او یعنی سالک تصور کند که
 حق تعالی همواره بر ظاهر و باطن او مطلع است حضرت خواجہ نقشبند فرموده اند که از مراقبه بر تیرہ
 وزارت و تصرف در ملک ملکوت می تواند رسید و اشرف بر خواطر و تنویر باطن و جمعیت از
 خواطر و دوام قبول و لها از مراقبه حاصل است قسم پنجم رابطہ است تصور صورت پیر است در دل
 گفته اند مصرعہ سایہ رہبر بہ است از ذکر حق یعنی حفظ صورت پیر سودمندتر است مرید را از ذکر
 گفتن زیرا کہ پیر واسطہ وصول است بجناب حق سبحانه و مرید را بس هر چند مرید وجوہ مناسبت بہ پیر
 بیشتر باشد تا باشد اخذ فیوض از باطن او زیادہ تر نماید و زودتر مطلب واصل گردد و مرید باید کہ اول
 در پیر فانی گردد بعد از آن بفنائی اللہ برسد **۱** زان روی کہ چشم تست احوال بہ معبود تو پیر تست
 اول بہ و طریقہ رابطہ محصل فنا است در پیر و نیز محبت بہ پیر و غایت ادب او و متابعت او در عبادت
 و عبادات مقوی این معنی و محصل مناسبت و فنا در پیر۔

مکتوب صد و چہار و ہم فیضائل باب مولانا بدرالدین در بیان طریقیہ

الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفى اعلم ان اشغل الباطنی فی طریقنا ہذا اقسام الاول ذکر اسم
 الذات و طریقہ ان یفتن الطالب لسانہ بالجنک الاعلی و یتوجه بجمع اہمیت الی القلب الصنوبری الذی
 فی الجنب الایسر و ہو مکان القلب الحقیقی الذی من عالم الامر یقال لہ الحقیقۃ الجامعہ و یحیط فی البال النقط
 المبارک اللہ و تکلم بلسان القلب بہذا النقط الخطر من غیر ان یتصور صورت القلب و من غیر ان
 یتصور صورت القلب و من غیر ان یحس النفس اولیس لہ فی الذکر دخل بل تنحلی النفس حتی
 حتی یجری بحالہا یرید باللفظ المبارک اللہ الذات البحت یعنی لا یلاحظہ بذک النقط المبارک
 مع الذات صفت من الصفات حتی لا ینزل من ارادۃ الذات الی حقیقۃ الصفات و الیسئل

من التشبيه الى التشبيه اعلم ان القلب كما له تعلق بالجانب اليسر على ما مر فالروح له تعلق
بالجانب اليمين وهو ايضا محل الذكر ووسط الصدر الذي مقام السر والحق والاضغى وهو ايضا
محل الذكر والذكر منتقل من محل الى محل من هذا الاكنة الاربعه واذا غلب ان ذكر على الذكر محيط
تمام بدنه حتى يصير كل جزء من اجزاء البدن وكل شعرة من شعراته ذكرا مثل القلب ويسمى هذا الحال
سلطان الذكر ثم الواجب على الطالب ان يدوم على الذكر حتى يصير الذكر والمحضور ملكته بقلبه وصفت
لازمة له كالسمع صفت السامع والبصر صفت الباصر حتى لا يزول الذكر والمحضور من قلبه ولو
يتكلم في زواله والثاني ذكر النفس والآيات يعنى ذكر كلمه لا اله الا الله وطريقه ان يلصق لسانه
بالحنك اللسان على كما مر في حبس النفس تحت السرة الى الدماغ وكلمه اله منه الى الكف اليمين و
يضرب كلمه الا الله من على القلب الضويرة فيصير نفس المجموع على صورت لا المعكوس ويحري
الكلمات المذكورة من محل الى محل بحرو الخيال حتى لا يكون تحرك الاعضاء والنفس فيها محال
ويكون النفس محبوسا ولا بد من ان يكون عدد الذكر وتراني كل نفس ولهذا سمي هذا الذكر وقوف
عدو يا ثم اذا اصابت النفس بترك الحبس ثم حبس ويذكر كما مر ثم كذا ثم كذا ويتصور معنى هذه الكلم
بهذا الطريق لا مقصود الا الذات المقدس ثم اعلم ان ابتداء تعليم هذا الذكر من الحضرة على نبينا وعليه
الصلوة والسلام نبواجه عبد الخالق العجود والى رئيس سلسلة انخواجهما قدس سرارهم قال
على نبينا عليه الصلوة والسلام حين علمه الذكر المذكور اغمس في الماء واشتغل بهذا الذكر كما
امر به بالانغماس بسكون النفس على قرار بدون حركت واضطراب الثالث الوقوف القلبي وهو
عبارة عن وقوف السالك على قلبه بدون الذكر وتوجه على باله وكونه ناظرا اليه حتى يسد عليه طريق
خطور ما سوا المطلوب ولا يكون للتفرقة سبيلا الى القلب فيحدث في القلب توجه الى المطلوب
الحقيقي لان التعطيل في حق القلب مفقود فاذا سد عليه طريق خطور ما سوا فلا جرم توجه الى المطلوب
واليه اشار بعض الكبراء حيث قال خل القلب عن الاعداء فلا حاجته الى الطلب الا حبا الراوح
المراتبه وهي مستيقنة من الرقب وهو الانتظار فالمراتبه جميع حواس الظاهره والباطنه في النظر

المطلوب ولها معنى آخر وهو علم العبد وشعوره بدوام اطلاع الحق سبحانه تعالى ظاهرة وباطنة
يعنى يتصور السالك ان الله تعالى مطلع على احواله ظاهرا وباطنا فى كل زمان ومكان قال الشيخ
الاجل حواجه نقشبند قدس سره يكتفى بوصول السالك الى مرتبة الوزارة والتصرف فى الملك والملكوته
بالمراقبة ويحصل بها الاصراف على الخواطر وتنوير الباطن والجمعية من الخواطر ودوام قبول القلوب
الخامس الرابطة وهى عبارة عن تهور صورة الشيخ فى القلب قيل بالفارسية مع سايه ربه
به است از ذکر حق يعنى حفظ صورة الشيخ للمريد انفع من الذكر لان الشيخ واسطه الوصول الى
جناب الحق سبحانه فكما يزاد وجه المناسبة مع الشيخ يزاد سببه اخذ الفيوض من باطنه ويصل
الى مطلبه ومراده ثم اعلم ان اللازم للمريد ان يقينى فى الشيخ حتى يصل الى نيانى الله شاعر زمان
روى كچشم تست احوال معبود تو پيرتست اول و طريقه الرابطة محصل للفتاوى بالشيخ ومخبرته
الشيخ ورعايته اوايه ومتابعت فى العادات والعبادات يقوى هذا المعنى -

مكتوب صحت وپانزدهم

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى مكتوب مرغوب كه نام زواجر مسكين نموده بودند
رسیده مسرت بخش گردید از دوام نسبت رابطة نوشته بودند و چیز یاد و قایل ازین طریقت
بان عزیز میرسد و نیز واقعه دیده اند که بقیمه درون ان طعام افتاد و نیست شد آنخ از کمال
مناسبت باین جانب خبر میداد از فصول فیوض و الفلاح طریق آن مجتهد اللهم زواجات را بوی خایف
از کار و طاعات معمور و از غم و دوام اقبال سا بجناب قدس بوصف نقیبتی از دست ندهند و بیداری
شب را مقیم دانند و گریه و استغفار بسحر از غم امور نمیشد و مکر کلمه طیبه نقی مقاصد مرادات
خو کنند تا در ساعت سینه هیچ تراوس و تقصود و غیر از حق سبحانه مانند مرادات و مقاصد
شنا بید زود و حجب سطلوب است مقاصد بندگی و صف ارادت را برتابد از اراده جوهر آورده
بار اوت او تعالی قائم باشد و السلام علی من اتبع الهدی آنچه در واقعه دیده آید که آفتاب

برآید میگوی که آفتاب برآمده می توان نماز خواند باز خود میگوی که می توان خواند امامت کرده و نماز خواندیم بخدا این طلوع آفتاب گویا تجلی ایست از تجلیات رحمانی و نماز که عبارت از خضوع و تسلیم است درین وقت مناسب و ملایم ان الله اذا تجلی لشیء خضع له و آنچه در واقع و دیگر دیده اند که شخصی از برای روشنائی چشمان شفا و خیرگی داشتند آب سیاه از هر دو چشم شفا بر آوردالح نیز نیک است امید است که چشم دل روشن گردد و بصیرت شما بکشاید ملکوت و جبروت نماید بدانند و قایم میباشند از استعداد و بیننده و از قوت قریب بفصل خبر میباید جانی باید گشت که معامله از قوه بفعل آید از گوش باغوش رسد و جو غلام آفتابم همه ز آفتاب گویم و شبیم شب چشمم که حدیث خواب گویم

مکتوب صد و شانزدهم بمولانا محمد امین الیهوری در جواب اسئله و تحقیق زوال عین و اثر

الحمد رب العلمین و الصلوة والسلام علی حبیب سید المرسلین و آله الطیبین و صحبه الطاهرین

اجمعین صلاح آثار اخوی مولانا محمد امین اسئله چند پرسیده بود در جواب آن باندازه دانش خودی نویسد سجا تک لا علم الا ما علمنا تک انت العلیم الحکیم جواب از سوال اول ثانی آنست که چون بعد از طی منازل سلوک با سہمی که مبدیقین اوست برسد وفاتی و مستهک در ان اسم گردد زوال عین در حق او مستحق گردد و بعد از ان باید دید اگر سالک غیر محمدی الشرب است مبدیقین او از مقام صفات است پس اثر او باقیست که اصل اوست و اگر محمدی است بے مبدیقین از مقام شیون است و زوال عین و اثر در حق او ثابت چه علم ظلال صفاتست نه ظلال شیون آری اگر سالک غیر محمدی بجایز به صحبت و توجیه شیخ محمدی الشرب از مقام خود ترقی نماید و اصل خود را گذارده بشیون و تپه و اصل گردد زوال عین و اثر در حق او صورت بند و اگر گویند اثر هر گاه عین ثابت بود که از مقام صفاتست پس زوال آن محال باشد و الا انقلاب العلم جهلا گوئیم که اینجا طوق ظل که صفت باشد که سالک بان بقایافته است باصل که نشان است و این طوقی نه زوال است که سبب نقص و انقلاب است بلکه موجب کمال است چه کمال و در حق ظل طوق اوست باصل با آنچه گوئیم که می تواند که فنا و زوال عین و اثر شهودی باشد

نہ وجودی فلا یلزم القلب العلم جملاً و زوال عین و اثر را معنی دیگر ہم ہست عین عبارت از حقیقت و
 ماہیت بشری است و اثر عبارت از آثار است کہ بر ان ماہیت مترتب است کالاضاۃ و الاشراف
 و الاحراق المرتبہ علی ماہیت النار صوفیہ موجودہ این آثار خارجہ را عین ذات میگویند چہ در خارج
 غیر از ذات احدیت موجودی نمی انگارند و آنچه شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سرہ فرمودہ است چوں عین
 نمی مانند اثر از کجا ماند تا نظر باین معنی است چہ ازین عبارت تلازم میان ہر دو زوال مفہوم میشود کہ بلاہیت
 بمعنی ثانی دارو نہ بمعنی اول و آنچه حضرت ایشان با قدس اللہ سبحانہ سرہ در جلد ثانی در مکتوب
 پنجاہ و چہارم بزرگداشتہ اند مثل انسان اتقی فی معدن الملح حتی صار شیا فیثنا متصفا با حکام
 الملح اے ان صا رکلمہ بما بقی منہ عین و لا اثر فلا جرم ایح تنہ و قطعہ و حمل اکلہ و بیعہ و شراہ و لوبقی منہ
 عین او اثر نما جا ذولک و بچنین آنچه بعد ازین مرقوم فرمودہ اند الا انہ قدیس ذلک الملح الحکمی بقیاس
 ذولک الانسان و صور صورتہ لانه بقا شیع الانسان فبقی اثرہ این ہر دو عبارت با ندادہ معنی ثانی است
 کمالا یعنی مخفی ماند کہ اگر آثار را تخصیص بہا مرتبہ حکیم عام تر بگیریم کہ شامل علاقہ اصلیت و طلیت نیز باشد
 بمعنی ثانی شامل معنی اول سے گردو چہ عین ثابت کہ از مرتبہ صفاتست نیز از آثار ماہیت است لیکن عبارت
 شیخ ابوسعید ابوالخیر کہ شعر بلازم است میان ہر دو زوال آبی است ازین تمہیم ظاہر است و تخصیص بہا
 مرتبہ سوال سوم آنکہ در رسالہ مبدعہ حضرت ایشان کوشتہ اند درین عروج اخبر کہ عروج و مقامات
 اصل است مدواز و حایت حضرت غوث اعظم اے ایامرا و ازین اصل ہانست کہ تعبیر ولایت کبری نمودہ
 اند یا غیر آن محدود و ادران ہنگام کہ رسالہ مبدعہ معاویہ جمع شدہ است اصلا ولایت تعریف و کبریہ بنو بعد
 ادران بدت کمالات ولایت کبریہ منضمہ ظہور آمدہ و این اصطلاح واقع شدہ است درین باب بعد ازاں
 اگر توفیق یافت چیزی خواہد نوشت۔ سوال چہارم آنکہ جن معاندہ عارف تفصیل با محبت تصرف امنت
 و ادران مقام عارف بر اعمال صوریہ از ذکر لسانی و تلاوات و غیر آن سوومند در ترقی بخش ہست یا نہ
 جواب سوومند است و رفع درجات اخروی سے غاید کفارت خطیات میکند و از الہ کدورت بشری و
 و ظلمات جسمانی میفرماید و در حدیث است انہ لیعانہ علی قلبی وانی استغفر اللہ فی الیوم والللیۃ

سبعین مرتبه لیکن ترقی در آن مقام که حاصل آن گشته و البته باین اعمال نیست بمحض فضل یا بعبادت
 صرف است علی تفاوت درجات بسؤال پنجم آنکه مقرر قوم است که اسلام حقیقی که مشروط با طیبیتان
 نفس است از زوال و خلل محفوظ است و حال آنکه از جمله عقاید است الایمان بین انخوف و الرجاء رسول
 خدا صلی الله تعالی و آله وسلم فرموده اند و الله لا یرسی و انما رسول الله یفعل بی و لا یکرم جواب الیهام ظنی است
 موجب قطع نیست پس الیهام خاتمه باقی است و خوف در جابریا باید دانست که نفس مظننه بنص قطعی رهنی
 و مرضی است و مبشر بخت لیکن علم بحصول طیبیتان در ماده شخص معین با آمارات و علائق است یا الیهام که
 امور ظنیة اند قطعی قطع مشروط بوحی است و باخبار انبیا علیهم السلام و همچنین آنچه مقرر این طائفه است
 ایقانی الیه و رفع الیهام خاتمه نمیکند که این مقدمه ظنی است موجب حصول یقین و آنچه سنجیده علی و علی
 آله الصلوٰة فرموده که اوری و انما رسول الله و ما یفعل بی و لا یکرم نه از راه الیهام خاتمه است که طیبیتان نفس
 و حسن خاتمه شان قطعی است و شک در آن کفر بلکه بان معنی است که تفصیل آنچه بمن و بدیگر و دنیا و آخرت
 بکشد نمیدانم که علم غیب مخصوص الحق سبحانه است چنانچه مفسران گفته اند فلا تعلم نفس ما اخصی لهم من قره
 اغین جزا ربنا کالوا لیاغنون۔

مکتوب صد و هفتادم بحافظ محمد صادق کابلی در جواب کتابت و ترغیب بر اقاربه طائبان

مکتوب مرغوب رسیده سبب مسرت گردید حدیث شوق بر نگاشته بودند از پنجانب دوستان
 را نیز مشتاق دانند بلکه بمقتضای حدیث لاشد شوقا باید که این شوق مضاعف باشد چه هر چه باصل منسوب
 است زیاده است فرع هر چه دارد از صفات خیر همه مستفاد از اصل است الله تعالی شعله را مشتعل
 سازد و آتش محبت سر بلند گردد تا بحکم المرع مع من احب بمعیت ذلتیه برساند و از شان و اعتبار بگمارد
 و بجز هر که تصدق بیاید با در طریقه و توجهات نمایند و انبیا را ان فقیر کسی که طریقه نفی اثبات طلب نماید تعلیم کنند
 احوال عزیز که از وزندان گنج شکر است نوشته بودند واضح گردید نیک است بعد از استخاره با اجازت
 جمعی معین باد بکنند بشرط استقامت به شریعت و در سوخ بر محبت شیوع و در آمدن استیصال نه نمایند

وچوں جمعی در صحبت شما براہے آئند و طالبان مستفید میشوند چند گاہ استقامت نامتد حضرت پیغمبر
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بحضرت امیر کرم اللہ وجہہ فرمودہ لایہدی اللہ یک رجلاً واحداً خیر لک من
ان یکن لک حمر النعم متفق علیہ و ہر گاہ بیامید بصلح اخوی محمد برکت بیاید و ایشان را از روہ نسا زند
رفتن پادناوت آمدن یا اجازت مامل از دوستان و عار سلاستی خاتمہ است و السلام اولاً و آخراً۔

مکتوب صد و ہشتم بحقیقتی و معارف آگاہ حضرت شاہ چوہر اظہار شوق و الام مہاجرت و اشعاری
از ذائق محبت

احمد اللہ علی الاعلیٰ و سلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ اخوت پناہ کمالات و سنگاہ ازین مہجور
مشائق تحیت و سلام خیر انجام مطالعہ فرمائید احوال بہمہ حال مستوجب حمد است السنول من اللہ تعالیٰ
سلامتکم و عافیتکم و استقامتکم ظاہراً و باطناً صحیفہ گرامی کہ اخیر از حضرت وہلی فرستادہ بودند و بگیرد دست
خواجہ محمد افضل ارسال داشتہ رسیدہ مسرت بخش گردید حمد اللہ سبحانہ کہ بعافیت اندواز خلیفہ عہد مہربانی
دیدند باعث خوشحالی ہمہ دوستان شد حدیث شوق برنگاشتمہ بودند و اظہار الام فرحت نمودہ ازین
دور افتادہ زیادہ ازان تصور فرمائید و حدیث نفیس لاشد شوقاً بر خوانند چہرا زیادہ نبود کہ شوق شما منقسم
است شوقیت کہ شمارا کشان کشان می برد و غالب آمدہ است و شوقیت باین واپس ماندگان و شوق
اینجانب غیر منقسم است امید کہ شعلہ شوق مشتعل شود و آتش محبت سر بلند گردد و با حکم المرئع من احب
از افاق و انفس بر باند و از نشان و اعتبار بگذرانند و معیت ذاتیہ برساند ہر چند صفت و نشان را از
ذات تعالیٰ پنج گاہ جدائی و الفساک نیست لیکن محبت ذات را سبحانہ بہت محبت ذاتیہ با ذات بحت
معیت پیدا مے شود کہ آنجا از نشان و اعتبار هیچ مسموٹ نیست این از خصالیص و اعجوبگی مائے محبت
است کہ محبوب را از صفات و شیون ذاتیہ او معر می سازد و محبوب را از انجا داخل میگرداند مشہور است
ہسن نام جانور لیست کہ اگر شیر و آب را آمیختہ پیش او بپند شیر صرف را ازان میخورد و آب جدا مے نماید
و ما نحن فیہ ازین ہم نازک تر است چہ شیر و آب و وہا بہتہ مختلفہ است کہ با ہم آمیختہ اند و صفات را کہ از ذات

تعالیٰ از لا وابدائاً انفکاک واقع بل ممکن نیست این انسان کامل از راه بیعت و محبت جدا میسازد و در حدیث
است لا تسبوا علیاً فإنه ممسوس فی ذات الله تعالیٰ عن کعب ابن عجره اعطاه الله این نوع محبت صرف عنایت
است و اثر محبت او تعالیٰ چه سبقت از انجانب است بچشم و بچوئنه خوش گفت که ادای حق محبت عنایتی
ست ز دوست یوگر نه عاشق مسکین هیچ خورسند است یا حضرت امیر که بجهت ذاتیه رسید و مورد و
ممسوس فی ذات الله گردید اثر محبت حق بود جل و علی که اورا باین درجه محبت رسانید در حدیث آمده است
یا علی ان جبریل زعم انه یحبک قال وقد بلغت ان یحبی جبریل قال نعم ومن ضرامن جبریل الله عزوجل
بجاک حسن ابن صفیان عن ابی الضحاک الانصاری دیگر بجرم الله سبحانه فقیر اوریں ایام فرصت است این
چند کلمه نامربوط بدست لرزان و چشم گریان و دل بریان نوشته است حق سبحانه شمار در امان خود و
ع غائب از نظر بخدای سپار است یقین است که این دوران کار اورا مکنه متبرکه از و عالمی خیر نیستی
شخا بد کرد و السلام نعم الله ابن مسکین را بدرگار پر جاہ رسالت پناه علیه و علی آله الصلوٰه والسلام خوانند
رسانید و بگو خادم الفقرا شیخ عزیز الله در خدمت چیست و سرگرم است تا واضح باشد و السلام اولاد آخرت
مکتوب حمد و نوزدهم بحقائق و معارف آگاه مخدوم زاده عالم مرتبه شیخ عبدالاحد در جواب
آنکه سالک در حین نماز بچیز متوجه نشود و در بیان ابهام صلوٰه وسطی و ساعت جمعه و اسم
اعظم و مرتبت و بزرگی مسجد سرزند و در آنکه حقیقت فراقی و نزول بلا کف عبارت از چه چیز است

الحمد لله العلی الاعلیٰ و السلام علی عباده الذین اصطفیٰ فرزندار جنت بکلمات آراسته شیخ عبدالاحد
ازین مسکین پرسیده بودند که سالک در حین ادائے نماز بچیز متوجه بود بذات بحث که سجود و معبود حقیقی است
یا بقران مجید که مدار نماز است یا بکعبه که مسجود الیه است یا بنشوع و خضوع و تعدیل ارکان که مأمور به اندیک
این امور معاً و بر هر کدام ازین شقوق شبهات نموده اند و تدافع ثابت کرده سعادت آثار مصلی را آنچه لابد است
و مأمور است بآن توجیه با ارکان نماز است و بقوم و جلس و طمانیت و بنشوع و خضوع قد افلح المؤمنون الذین

فی صلواتہم فاشعور و خشوع و در نماز عبادت از در ختن نظر است بسجده گاہ مثلاً در قیام و مانند آن و نیز توجہ اوست
 بقرۃ قرآن و تفکر است در معانی و اسرار آن اگر از اہل معنی است والا آن قدر بعقل کند کہ این کلام صحیح است
 جل و علا و توجہ بذات بحت از مورات صلوة نیست مع ذلک گویم کہ توجہ باین امور عین توجہ است
 بذات مسجود بذات بحت بی ملاحظہ اسماء و صفات چنانچہ نوشتہ بر تراز توجہ و مراقبہ و تصور
 و تعقل است ماہر عارفی کہ واصل ذات بحت است و بوصول عریانی ممتاز گذشتہ است معاملہ او جداست
 و وقت ادائے نماز علی الخصوص باطن او را اتصال بلا کیف بان زورہ علیا و انقطاع از ظاہر پیدا
 میشود و ظاہر امتوجہ بارگان است و باطن او در وصل مشرف نیست توجہ او بذات بحت ہمیں توجہ
 بارگان است و نیز مسجود مسجود ذات بحت بی ملاحظہ صفات قرار دادن محل تامل است جز ذات مستجمع
 صفات مسجود نبود چہ ذات را در هیچ وقت از صفات انفکاک او جدائی نیست و معاملہ عارف کامل کہ قبلہ
 توجہ جز احدیت مجرورہ نیست متناسب چنانچہ گذشت ہر چند صفات را از ذات تعالی انفکاک نیست لیکن
 این عارف را حکم محبت ذاتی با ذات بحت معنی ہست کہ از صفات در انجا بیچ ملحوظ نیست پس این انفکاک
 در محبت و گرفتاری است و بس و این معیت ناشی از این محبت است بکلم المرء مع من احب نوشتہ بودند کہ اگر توجہ
 کعبہ یا قرآن مجید شود بحقیقت انبیا متوجہ شود یا بصورت شان اگر بحقیقت شان متوجہ شود بسنگ
 و کلوخ محض رائے توان قبلہ کرد و سیما در غبت آل سعادت آثار اعلیٰ را باند کہ متوجہ بصورت آل شوند
 اگر از ارباب حقیقت است از صورت بحقیقت مے رود و حقیقت را در صورت مے بیند و اگر از ارباب
 حقیقت نیست بس توجہ بصورت ہم اورا غنیمت است و آنچه صورت کعبہ را سنگ و کلوخ قرار دادہ اند
 نہ چنین است چہ اگر سنگ و کلوخ در میان نباشد و وقف و جدار آن نبود کعبہ کعبہ است و مسجود الیہ
 خلایق است بلکہ صورت کعبہ معنی است کہ اہتمام از درک آن عاجز اند این صورت حقیقت بنش است و حقیقت
 کعبہ و رائے نیست ہر گاہ عقول از درک صورت آن عاجزند بحقیقت چہ رسد و نیز گویم توجہ بہ کعبہ
 بہ کعبہ ہمین است کہ بجانب کعبہ نائے خواند تعقل این توجہ و تخیل کعبہ چہ در کار ہمیں توجہ بہ آن از برکات
 کعبہ فیض مند مے شود و از حقیقت آل بہرہ مند میگردد نوشتہ بودند کہ در تعین صلوة و سطی

بساحت جمعہ واسم اعظم اخبار و آثار تعارض عظیم و اندوا نچہ بکشف تو آئندہ باشند و از ان مفهوم شود تعیین
 فرمائید که خداوند از خاطر بر خرد و بگردم منافع کثیره عاید گردو ای عزیز چیزے را که حق سبحانہ بہم گذارنہ
 باشند و رسول او صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم با وجود اینہمہ شفقت بر آست و حرص ایصال خیر باینہا
 بیان فرمودہ ما دشمارا نمیرسد کہ دریں باب لب کشایم و بنجواب و خیال خود این معما بکشایم اتہونا ایہمہ فرمودہ
 باشند ظاہر اوریں ایہمہ مصالح عباد و منافع شران متظرب است مثل آنکہ اسرار العظیم کنند این ایہمہ درنگ
 ایہمہ شب قدر روز مولود و وفات رسول خدا صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم و از بر کدام برکات گیرند
 و تمام روز جمعہ را بجمعیّت و حضور و تضرع و دعا معمور دارند و ہمہ نماز ہارا محافظت تمام کنند ممکن این خدشہ
 در خاطر ظاہر یہ از فرج آن بود رسول خدا صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم فرمودہ است ان اللہ تعالیٰ فرض
 فرالض فلا تضعموا و جد جدوا فلا تعبدوا و صا و حرم اشیا و فلا تریکبوا و سکت عن اشیا و رحمۃ لکم غیر
 بیان فلا تجتوا عنہا نوشتہ بود کہ حضرت میفرمودند کہ روزے ملائک عظام را دیدم کہ مساجد متبرکہ کہ
 را اولاد و لاسے لیسند اولاد مسجد حرام نوشتند عظمہ اللہ تعالیٰ بعد از ان مسجد انبی را نوشتند
 بعد از ان در مرتبہ چہارم مسجد سہنند نوشتند این مسجد ازیں بشارت معلوم شد اما چوں در ویل مساجد
 متبرکہ کہ تضاعف حسنات و آسما منصوص است واقع شدہ است امید است کہ اینچہم تضاعف باشد
 علی قدر درجہ و ریں باب اگر متوجہ شوی ظاہر بشارت یابی کہ سبب شوق عظیم طالبان و غافلان باشد
 محذورات تضاعف حسنات امری نیست کہ لظن و تخمین در ان باب حکم نمودہ و یا بنجواب و واقعہ یقین توان کرد
 النص وارو نشود چنانچہ در مساجد ثلاثہ و اگر نہ در باب فضل و شرافت و باہت و عظمت این مسجد تضاعف
 حسنات در ان چیز با دیدہ اند و مشاہدہ نمودہ کہ تفصیل آن گنجائش وقت و ورق نیست نوشتہ بود کہ در
 مکاتیب شریفہ دل واقع شدہ است کہ حقیقت شئی عبارت از سبب فیوض و جود و توانج و جود و اوست
 و آن شئی کا نطل است مرور البس حقیقت قرآنی عبارت از چہ چیز باشد و بالا رفتن ازوے چہ طور متصور
 شود محدود ہایج محل استعادت در رنگ آنست کہ شیونات ذاتیہ مباومی فیوض و جود صفت
 حقیقت اند و صفات و رنگ لالہ در ان شیونات را و ترقی از شیون ذاتیہ جائز است بلکہ واقع

کما لا یخفی علی اربابہ پر سندنہ ہونے کے درمکاتب علیہ واقع شدہ است کہ چون معاملہ از اصل حاصل فرماید
 بذات بحت اوست تعالیٰ اینجا ذکر را در ترقی ہیج مدخلتی نیست غیر از قرآن مجید ہیج وسیلہ و موجب ترقی نیست
 حتی کہ اگر کلمہ طیبہ را بعنوان قرآن خواندہ شود فائدہ بخش و سبب ترقی بود و در مکتوب دیگر تم فرمودہ اند کہ
 چون نظر قدم واپس ماند و پروبال ہست فروریزد و معاملہ بعیب صرف اوست جز بہ پاسے لا الہ الا اللہ محمد رسول
 اللہ قولان رفعت و جزو کنار این کلمہ مقدمہ قطع الی مسافت توال نمود الخ وجہ تطبیق میان این دو کلام
 چگونہ یاست جواب این سوال ہم از کلام آنحضرت می بر آید بجائی کہ نوشتہ اگر کلمہ طیبہ را ہم بعنوان قرآن
 خواند فائدہ می بخشد چہ این ہر دو کلمہ مبارک کہ از قرآن مجید است پس اگر بعنوان قرآن خواندہ معنی و ترقی
 بخش شود۔ جواب دیگر آنست کہ میان کلاہین تدافع نیست تا بہ تطبیق وادہ شود زیرا کہ در کلام اول نہ کہ
 است کہ معاملہ بذات بحت اوست و آنچه در کلام ثانی مذکور است از کجا کہ معاملہ ذات بحت است میداند
 کہ بشیون و اعتبارات متعلق بود یا ذات یا خود یا ثانی و اعتبار سے بود غیب صرف را خاص بذات معرا
 از شیون نمودن ممنوع است بر لفظ توال رفت و قطع مسافت توال نمود مویذ این معنی است چہ در
 ذات بحت رفتن و قطع مسافت نمودن ملاکت ندارد و آنچه در کلام اول مذکور است کہ غیر از قرآن مجید
 ہیج وسیلہ و موجب ترقی نیست این ترقی نہ بقطع مسافت است بلکہ اینجا ترقی بمعنی از ویاد نسبت و رابطہ
 است و نیز آنچه نزد حضرت ایشان تا تحقیق است آنست کہ نظر را از ہیج جا کوتاہی نیست و ہمہ جانغوف
 وارد و وصول نظری در مرتبہ ذات بحت ثابت است پس واپس ماندن نظر کہ کلام ثانی مذکور است
 محمول بر حقیقت نیست و چون قدم در نیجاقرین نظر است پس سے تواند کہ کوتاہی آن نیز بر حقیقت بنود
 و کوتاہی نظر و قدم ہر دو محمول بر وجود یعنی در مشہود عارف قدم واپس ماند پس سے تواند کہ
 و نفس امر نہ چنین باشد و بریں تقدیر این مرتبہ از ذات بحت منزل بود و اگر گویند کہ اذیت بصری و
 مشاہدہ قلبی ہر دو در دنیا است پس وصول نظری در آنحضرت ہیج معنی بود گویم کہ این نظر اریست
 بی کیف و رای رویت و مشاہدہ تابان زسی معنی آنرا اندانی گویا از قبیل متشاہات است حضرت ایشان
 تا بزرگداشتند کہ وصول نظری بوصول قہمی بنیان معنی است کہ آنجا مشہود و مشاہدہ است و یا قدم

زانجا کش است انجامور و گنجایش نیست قدم چه بود بلکه وصولیت مجهول کیفیت اگر در صورت مثال نیز نظر
 مرتسم گشت وصول نظری میگویند و اگر بقدم وصول قدمی والا نظر و قدم آنرا حضرت هر دو عالم و حیران
 است تحقیق مرام آن است که یک مقام را چند با ظهوری باشد تاخرین ظهور اصل آن مقام است و ظهورات
 دیگر انموذجات است و هر کدام را اصل و انموذج احکام مختلفه است هر چند سالک به کام وصول انموذج
 آن اصل می آنگار و لیکن بعد از وصول باصل ظهورات سابقه را ظلال و انموذجات خواهد داشت پس
 می تواند که خصوصیت ترقی بقران مجید خاصه مقام اصل باشد که فی الحقیقت مراتب احدیت ذات است
 تعالی و در انموذجات آن ترقی وابسته بکلمه طیبه بود قرآن الاشتهار به پسندیده بود و نه که تزلزل بلا کیف
 عبارت از چه چیز است از تجلی است که بعالم خلق تعلق دارد یا تجلی که بعالم امر متعلق است اگر بعالم خلق
 تعلق دارد باید که بجاسم بصیر باشد و آن خلاف مقرر است چه رویت در دنیا واقع نیست و اگر بعالم امر تعلق
 دارد باید که هر کسی که سیر در عالم امر داشته باشد او را این امر عظیم روی دهد و نه بالعید جدا جواب لا نسلم
 که هر چه بعالم خلق تعلق دارد بجاسم بصیر مدک است بر اصل ریاضت و صفا چیزها از عالم خلق منکشف
 میشود و انقلاب و یار و اهل زمانه را در بلاد شتی مشاهده میکنند و کعبه و طائفان آنرا می بینند و حاسم بصیر
 را آنجا داخلت نیست و الا باید که اعمی ازین دید مشاهده امور غیبیه محروم بود که حاسم بصیر ندارد و حال آنکه
 اعمی و غیر اعمی از اهل صفا و کشف امور غیبیه برابرند و نیز باید اعمی که بکمال درجه ولایت رسیده است
 از تجلی که بعالم خلق تعلق دارد بلی بهره بود و آنچه در شوق ثانی نوشته که هر کس سیر در عالم امر داشته باشد
 او را این امر عظیم روی دهد یعنی مشاهده این تجلی نیز خیر منع است چه عالم پرینج لطیفه است و هر لطیفه
 عالم است که باضعاف از عالم خلق زیاده است تجلی که بیک لطیفه تعلق داشته باشد مثلاً صاحب
 لطیفه دیگر که سیراد و در آن لطیفه است چه در کار که از آن تجلی باخبر بود بلکه صاحب همان لطیفه را علم آن
 تجلی و مشاهده چه در کار ما و شما که عالم خلق که از هر کدام لطیفه عالم از رنگ و کوتاه شب اقامت و این
 و چیزها در آن عالم میکنند و عجایب و غرائب در عرش و کرسی و سموات روی میدهند بلکه تعلیات که بر سر
 زمین دارد میشود بلکه درین گذر روی میسر و مدار از ان اطلاق نیست و نیز تجلی که بعالم خلق تعلق

وارو رویہ آن بہ رویہ ذات حق است جل و علا تاورد و نیاد واقع شود بلکه رویہ ظلی است از ظلال کہ در
 رویت آن مخدومی نیست بعضی از دوستان گفتند کہ معنی عبارت شما کہ این است نزول بلا کیف
 عبارت از چہ چیز است آنجلی است کہ بعالم خلق تعلق وارواح آنست کہ از تجلی است ادراک ان بعالم خلق
 کہ خاصہ بصر باشد تعلق وارو یا ادراک آن بعالم امر است ہر چند این معنی ازین عبارت مستبعد است
 گویم کہ این نزول امریت در قبیل ہمشاہات کہ ایمان باید آورد و کیفیت آن بعلم اللہ تعالیٰ حوالہ باید نمود
 از باب تمثیل و تشکل است و چون این امر بر بعضی از اخص خواص منکشف گردد بے حاسہ بصر خواہد بود
 اگر این ادراک بعالم امر تعلق داشته باشد لازم نیست کہ ہر کہ سیر او بعالم امر رسیدہ باشد این معمارا دریا بد
 نما ہر مانع بود یا این انکشاف را در وی خلق بکنند و رنگ آن کہ جن و ملک و سایر اجسام لطیفہ محافی
 البصار مای شوند محسوس نیگردند تا گویم کہ این ادراک با ورامی حاسہ بصر و حاسہ قلب و غیر آن از عالم امر ثابت
 است و آن بہیت وجدانی انسان کامل است کہ از مجموع عالم خلق و عالم امر بہم رسیدہ و بہیتہ وجدانی
 اکثر اغراض شدہ یا علم ضروری بآن در عارف پیدا میکند این شبیہ در انکشاف مقامات و عروجات کہ اہل
 ارتقا حاصل است و از ظل باصل میروند و از صفات بشیونات صفات سلپیہ و ازاں بذات تعالیٰ
 و تقدس ترقی نمایند وارومی شود ادراک این امور اگر بحاسہ بصر است بس لازم می آید ذات تعالیٰ
 در دنیا مرغی شود و صفات کہ معانی اند چگونہ مری گردند و شیون و اعتبارات ذاتیہ و امور سلپیہ آن رویتہ
 چہ امکان وارو اگر بعالم امر ست می باید کہ ہر کہ سیر او بعالم امر برسد ہر چند دائرہ امکان را تمام نہ کردہ باشد
 و بقنا رسیدہ این ہمہ درجات بروی منکشف شوند و بیچ و تیتہ پیروی مختفی نماند و منکشف جمیع اولیا
 و انبیاء علیہم الصلوٰۃ و التسلیمات منکشف شود و فساوان اظہر من الشمس است فواجبکم فہو جوبنا نوشتہ
 بودند سالکی کہ بچندین نقص متصف بایں تجلی مشرف شود تصدیق او میتوان نمود سعادت آنرا این
 یافت اگر این سالک بایں کمال پیوستہ است و حدیث نقص ترا ازین راہ شکست نفس گفتہ میتوان
 تصدیق نمود الحمد للہ و لا اذخر و الصلوٰۃ و السلام علی رسولہ دایما و سرمداً او علم و علی الہ الکرام و

صحیحہ العظام -

مکتوب صدیوم لستم شیخ حسین منصور در جواب اسولہ او

الحمد لله على نواله والصلوة والسلام على نبينا محمد وآله مکتوب مغرب رسیده مسرت بخش گردیده
 وه کتابت که پیش ازین فرستاد و بوند جواب آنرا طلب داشته بودند و ما یک کتابت یافته نشد و یک
 بوم رسیده که متضمن اسولہ بوجواب آنرا تسوید می نماید از حزن و بے مزگی و بی حلاوتی که روی مبدی نوشت
 بودند و لم آنرا بر سید سعادت آثار انصیب ممکن از واجب تعالی عجز و انکسار است و خرابی و نایافت
 عاشقان انصیب در معشوق با جز خرابی و جان گدازی نیست با مقصد مطلق راجحه دریا بد متیاهی
 غیر متناهی را چگونه احاطه نماید تا هر جا میرود قید بان خود دارد و اطلاق صرف را شایان نیست لاجرم بی حلاوت
 و بی مزگی بینه وقت و امن گیر بود و حزن و اندوه را نشانه باشد کان رسول الله صلی الله تعالی علیه
 وآله وسلم و ایم احزن متواصل الفکره موصل نیست و حشی بخار هر خون با که شراب نامیدی غم و درد
 سوزندار و دیگر هر که از طالبان حضور نام روی نماید اورا از ذکر باز داشته همان حضور و آنگه از نند و اگر
 در این حضور ترقی پیدا کرد و فیها و الا با زبکر راند تا راه ترقی مفتوح باشد سالکی که در حین اوائلی نماز
 استغراق اورا آنجهان غالب آید که نه شعور استماع قرآنه ماند و نه شعور اوائلی ارکان مع ذلک جمیع
 ارکان از روی اوائلی باید اگر در تمام رکن شعور نیابد می باید که نماز او فاسد شود یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا
 الصلوة وانتم سكارى حتى تعلموا ما تقولون سکر این سالک هر چند از راه محبت است لیکن بخت شرع شریف
 ترقی نیست هر گاه این استغراق در جواز نماز خلل اندازد و بس در استمرار این حالت نکوشند بلکه سعی
 در ارتقاء این حالت لازم است و دیگر سالکی را اگر حالت بشمره رود که خود را و اسوائی را معلوم یا بد
 و جز او تعالی موجود نیابد لیکن ظلمت کالات لحوق آں باصول در نیابد استفسار ز فتنه بود که صاحب این
 حالت بفتنای مصطلح صدیقیه اگرام رسیده باشد یا نه جواب بفتنای جذبه رسیده است بفتنای مطلق
 و وقتی برسد که این یافت عدمیت از راه علم ظلمت و لحوق باصل ناشی شده باشد این معنی را صاحب
 عدم خود دریا بد یا عارف دیگر بکسطل یا بفر است لحوق صفات اورا دریا بد و معانته کند و حکم بفتنای

او کند قائلے مطلق منوط است موصول باسم کہ مبدع تعیین سالک است و استہلاک در ان رسم و در عین
 وصول و استہلاک نیست غایتہ مافی الیاب ہستی اسم مذکور پر مد کہ سالک استیلا یافتہ است سالک
 ہستی خود را و جنب آن مستور یافتہ و خود را معدوم و پیدہ است و چون در ان اسم قائلے شود وجود کمالات
 تابعہ و خود را از زمیند و با ملحق یا بدفعائے مطلق برسد و دیگر رواست کہ سالک غیر محمدی المشرب بجا و بہر
 صحبت و توجیہ شیخ خود کہ محمدی المشرب است بکمالات ولایت محمدی برسد و بخصایص آن ولایت شرف
 شود لیکن اورا محمدی المشرب یا صاحب ولایت محمدی نمیتوان گفت چہ این کمال دروے قسری و تبعی
 است نہ ذاتی و طبیعی ولایت او ولایت همان بنتہی است کہ این بالذات بر قدم اوست و آنچه در کلام حضرت
 ایشان ما قدسنا اللہ سبحانہ بسره الاقدس دلچ میشود کہ انبیاء علیہم الصلوٰات و التسلیات بکلیہ بخلق
 دارند بان معنی است کہ بطاہر و باطن متوجہ بخلق اند و بصورت و معنی خلق را دعوت می فرمائند آنچه ظاہر
 شان بخلق است و باطن بحق جل و علا چنانچہ دیگران میگویند و از کمال اولیا کہ تبعیت و وراشت
 بکمالات نبوت رسیدہ اند در وقت نزول نیز ظاہر و باطن متوجہ بخلق اند برای دعوت و عروج در غیر نامہم
 می تواند کہ روی نماید و استداد در نماز منتهی مرجع را اور کار نیست کہ علی الدوام باشد یعنی ظاہر اورا چہ
 و باطن اورا چہین او اسے آن از ظاہر منقطع گشتہ اتصال خاص بہرتبہ بیچونی پیدا میکند و قرب خاص
 و اللہ از بیچونی حاصل می نماید و ظاہر ہم بزرگ باطن منضیع میگردد و متکلف میشود و آگاہی بواسطہ
 عرض بعضی عوارض این انصباغ را نمی فهمید و اللہ اذرا نمی یابد مراد از عین و اثر وجود و لوابع
 وجود است یا غیر آن تحقیق آنرا فقیر در بعضی مکاتیب نموده است از آنجا طلب نماید و لے جائز است
 کہ صغیرہ از و بوقوع آید باز کتاب آن از ولایت معزول نمی شود و آنچه در باب اجازت و تعلیم طریقہ فارسیہ
 نوشتہ بودند این تعلق بحضور وارو ہر گاہ ہشتینہ اند می آید مذکور میکنند دو واقعہ کہ نوشتہ بودید
 شیک و روشن است والسلام اولاً و آخراً۔

مکتوب حسب دست و حکم پیشخ ابوالقاسم در فراق میان خلعت و لوازم و جواب
بعضی از ادواق کہ نوشته بودند

الحمد لله على ما انعم و جعلنا من امت حبيب المبعوث الى العرب والعجم و جعل امته خير الامم صلى الله
تعالى عليه وآله وسلم اما بعد کتابتی که فرزندى ارشدى فرستاده بودند رسیده مسترت بخش گروید حدیث
فرت میان خلعت و لوازم آن رسیده بودند بدانند که خلعت بس مقام عالی است که بالاصالت نصیب حضرت
خلیل است علیه نبی و علیه الصلوٰة والسلام و تبعیت و وراثت از امتان هر کس را باین مذهب تواند و لوازم خلعت
در اینجا تین از مبادی او مقدمات اوست و بصارت حصول نفس خلعت که دیده اند مبارک باشد حق سبحان
آنما آن بظهور آید و نوشته بودند که در نماز نسبتهاى عجیبه و غریبه رو میسرند نسبتی و قربی که در نماز او میسرند
از اصالت منجز است درین نشانه خلاصی از شعبه های ظلال مگر در نماز میسر آمد که سورج مومن
ست قربی که در حین اداى آنست بیرون آن نادر است که زو نماند نوشته بودند پیش ازین که خود
را نور صرف می یافت که عبارت از تحقیق حقیقت کعبه است احوال منی یا بدو جز نسبت و سعت بیچوبی و
امتیاز بے کیفی مرتبه و جواب منی فهمد و در تخییر است که سر این عدم یافت چیست هیچ بجای تخییر نیست
چپ در هنگام طلوع نسبت و سعت بے کیفی که حقیقت قرآن مجید است اگر نسبت سابق مستور گردد و
بدرک نشود گنجایش دارد و هر چند میان دو نسبت تدافع نیست بنور حق متحقق گشته باین وسعت بیچوبی بود
و نور ادراک امتیاز بیچوبی نماید درین وقت عدم یافت آن تحقیق است نه عدم آن تحقیق بشارتے که
طلب آن نموده بودند موقوف بر حضور است دیگر از نا پروالی یاران در بار بنو ندو همه را از حق دانند
تعلے و لها عباد در تصرف اوست سبحان هر گونه میخواند میگردد اند از خدا وان خلاف دشمن و دوست
که دل هر دو در تصرف اوست با هر که بشناسای میکند شمار از حق جل و علا باز داشته بنحو مشغول
می سازد هر که آشنای نمیکند بحق میگردد و جل شانہ بحق سبحان بودن بهتر است یا بخلق چه خوش گفت
رباعی یارب همه خلق زمن بدو کن با وز جمله جهانیاں مرا یکسو کن با روی دل من صرف کنی از هر چیزی با

در عشق خود یک جهت یک روکن، باین باران و کلید از راه گل میجوی و از رنگی نوشته شده است اما واضح باشد
والسلام اولاً و آخراً۔

مکتوب دست دوم بلاموسه و جواب ذوق و قانع و کے کو نوشته و در دید مطلوب

بر او درین بلاموسه ازین مسکنین سلام غایت انجام خواند کتابتی که متضمن شوق و ذوق بود رسید
تو شوق و ذوق ساخت حلاوت و ذوق که در ذکر و مراقبه رسید به از آثار جذب است و دید نما و محبت نیک
و مبارک است و ظهور انوار که تمام خانه ازان منور میشود و بجای جسم چیز دیگری نماید این گویا بقا است
که بران نما شربت شده است لیکن این نما و این بقا سفید بجز به است بهت بران گاراند که قنای
مطلق بوصول بپدید و آنچه مقصود از آفرینش انسان است بدست آمد جمله الله سبحانه درین حالت
نیست و ترقی ازان سے خواہند آسجا که نوشته آید که مطلب باین قنای شدن جسم نیست مقصد آفت
ازین غیبی پیوسته مثل معشوق ظاهر سے در نظر باشد و متوجه بپیش شدن ندید باید دانست که شاہ غیبی برتر از
است که در دید و دانش آید و مشهور و متخیل گردد حضرت خواجہ نقشبند قدسنا اللہ تعالیٰ بسره فرموده
اند هر چه دیدہ شد و شنیدہ شد و دانستہ شد آن ہم غیر است بحقیقت کلمہ لافعی باید کرد و ظاهر
این کلمہ کہ در نظر باشد محمول بر حقیقت نیست بر سبیل نظر است یعنی گویا در نظر است کہ علی الامام
متوجه اند است بالجمله حالے کہ آرزوی آن میکنند تفوق آن بر حالے کہ نقد وقت شما است محل
تامل است مع آن رقمہ کہ در وہان بگنج بطلبند و آنچه بعد ازین نوشته اند کہ ہر گاہ چند مسکات نہ
سوائے آن انوار آنجا نب و در نظر سے در آمد متوجہ نمیشود و رفع میکنم نیک و بد است و ملا فی آزادی
سابق می نماید از ادنی عزالت و تنہائے نمودہ بود نیک و مبارک است الغزلت امنیۃ الضدی یقین لیکن
مانند جہتی کہ برائے انوارہ و استفادہ بود بہر از عزالت است والسلام اولاً و آخراً۔

مکتوب صد و بیست و یکم محمد دوم ترا در عالی مقصد دارم معدن الحقایق شیخ ابوالقاسم در غمخوار از

زلالت یاران و منع از شنیدن قوم نام

الحمد لله والصلوة والسلام على عباده الذين اصطفى مكاتيب شريفة رسيده مستبشرة بخش كرويه از آشتي و حصول
صفا نوشته بودند خوب شد نايزه فتنة هر چند مستغنى تر بهتر از دوستان بمقتضاي بشرية زلتی واقع شود
دارم که مخالف دوستی بود ظاهر گردد بايد گذرانيد و خوبها آن بار اور نظر بايد داشت مع اگر ترا حسن
الی من اساءة يقبل و کرهتھم عن بعض مکره بأعند بعض فعال انظر انانی محاسنة اليها فاذا هي اكثر من مسا
فاخذة نامحاسنة و تجاوزنا فيها من مساة كذلك يفعل السيد بالعبد فكيف العبد بالعبد نوشته بودند که بعضی
صلوات خیر را رسالتی بودند بمقتضای حسن ظن اغما و بر قول آنها نموده آرزو خاطر گشته نوشته بودیم از
اہل علم این حرف محل تعجب است بچین ظن قول انبیا را قبول کروید و جانب دیگر سزاوار حسن بود و حسن ظن
نه کروید شخصی که نہامت کست سخن او قابل قبول نیست و النبیمة شر من النبیمة لان النبیمة ظلاله و النبیمة
اجازت وليس من ذل علی شئی کمن قبل و اجازة فالقت النمام علی نبيمة وان كان عداوة اللومته فی متک
العورة و اضاعة الحرمته و عاقبة ان كان كاذبا بالسب و رته الرحمن و مطاوعة الشيطان في قبول الضرور
هبتان فافا انك انسان فاحبرك ان فلانا قال فيك كذا وكذا فعل يك كذا وكذا فانما يجب عليك
سنة اشياء اولها ان لا تصدق لان النمام مرود و قاسم شهادة عند اهل الاسلام قال الله تعالى يا ايها
الذين امنوا امنوا ان جاءكم فاسق بنباء فبينوا ان تصيبوا قوما بجهالة الاية و اما في تنها
عن النبیمة لانها بنكره واجب و قال الله عز وجل لانه عاص فاسق و بعض الناصي واجب الربيع
لا يظن ان يتكلم الغائب عن السور لان اساعة الظن بالمسلم حرام و الاجتناب عن احكام واجب انك
ان ترك التمسس عما ينزك به الراضى فان الله تعالى عن التمسس علی ما قال عز وجل ولا تجسس
و اما من ان لا يفعل انت لم تكن ترضى عن هذا النمام فلا يجوز احدا بما انك به التمام و قال بعض العلماء من اراد ان
يسلم من الازني نية الزمان و يبقى له الاخوان فيعمل نفسه قاضيا و يحكم حكم القضاة لا يقبل قول احد في احد

ولا یصدق احد علی احد الا بشہود و تعدیل فانما قد اجمعتنا بآیة الی انوار البصفا علی نعمنا و امین۔

مکتوب صد و بیست و چهارم بہت خان درو اعظم و نصلح

البتہ تمنا کے از قیامت ماسدا محسوسہ ساختہ بکسب مرضیات خویش محرم و مستفیضید دارا و تمدد و ماتن
سجائے آدمی را اہل نیا فریدہ ست و بطور ادا بگذاشتہ تا ہر چہ داند بکند و ہر گز نہ خواہد بکند گمانی نماید ایجاب
الانسان ان یتیرک سدی مقصود از خلقت ادا و ای وظائف بندگی است و مطلوب از وسع معرفت
خداوندی جل شانہ بچیز ہائے چند امر کردہ ست و از بعضی چیز ہائی فرمودہ آشکس مجاہدہ دار و دلگیری
انرا کہ بتقصفا سے ادا مرو نہ ای ارنہ گمانی نماید و الا بندہ ممنوع و وسوسہ ساز چندی عقوبات و
مہر و غضب گرو و وعیدات اخروی بہتنگ آمدنی است خواب خردگوش تا چند خواهد بود این غلاب
ذرات لواقظ مالہ میں خافع از کمال اہتمام کہ در بارہ انسان دار و چندین موکل بر سر فرود گناشتند
است تا حافظ انحال اقوال و حرکات و سکناات از باشند و بتوسیع و ای بر جان آدمی نامر او یکہ واقفہ
لویس بادشاہی کہ در صوبہ میرو اہل صوبہ را رزہ میگرو و از اعمال شنیعہ اجتناب میکنند و اینجا
موکلان امین نوشتہ ہائی روز را وقت شام می برند و نوشتہ ہائی شب را وقت جمع و وقت عرض
اعمال او نزد حضرت ذوالجلال و الجلال می شود سوا مثال ما غافلان بیچ متنبہ نمیشوم و در کسب
معاصی و لیر میگردیم مخدوم و عمر چند روزہ بیسی غریبست و فرصت معتمد باند کہ در ما ہم امور
صرف یابد انوس است کہ بیچہ و ولایعنی بگند و باندک سہی ملک ابدے بدست می آند و باندک
فراغت از دست می زود و زود کنیز از ہم مہام است و در ع و تقوی از غرایم امور تا کہ نام جوان مرد
باشد با وجود تہی اسباب عیش و بایں ہمہ حذم و چشم کلمہ حق را البسبمع قبول بشنود و پندے
غرض را پویند جان بکند و دایم ترا گنج مقصود نشان مگر ما ز سر سیدیم تو شاہ پرسی

مکتوب صد و بیست و نهم مجمل مضموم در بیان ذکر تفکر

بعد از حمد و الصلوة والسلام علی رسولہ و علی آلہ و صحبہ المخلصین بفضل التذمیر رساند مکتوب
مکتوب مرغوب که از راه محبت ارسال داشته بودند مسرت بخش گردید از غلبه ضعف زبان و شسته بودند
از دل تامل نشناختن اجل بدید وقت بخشید اگر از عمر این ضعیف بگذران و حبس نفس نیتوانند بواقعی
پرواخت بذر قلبی و تفکر بیشتر بر دارند تفکر ساعتی خیر من عبادة سنة اواف سنه شش و ده اشتم
مسید اند تفکر حقیقت مع تفکر فتن از باطل سوی حق و عبادات اهل الله و مراقبات نشان همه تفکر
است که از علم اسفل بعلم اعلی میروند و از دال ببدلول می پیوندند و از ظلال باصول میگراشتند و از
صفت نشان عروج میفرمایند و از نشان بندی نشان می برند بالجه و ذکر عبارت از طر و عقلمت است
پیر چه از عقلمت بچسباید داخل ذکر است و بر کاریکه مقرون بنیت صالح بود از بیخ و شش او مانند
آن ذکر است امور دنیاوی باین نیت عبادت و ذکر میشود و دوام آگاهی حاصل می آید و در روز
ما غم دنیا غم معشوق شود با ده گر خام بودی بخت بد شمشیر ما با در یک ترقی همواره مفتوح باد
بالتون والصابون

مکتوب صد و بیست و ششم بمولانا فیض الدین در تعبیر واقعه تحقیق بعضی از کلمات لطائف

حمد آحاداً و معصداً تبارک و تعالی و در مدارج قرب تزییات کرامت فرماید مکتوب مرغوب که نام
زاد این مسکین نموده بودند بمطالعہ آن سدر و خوش وقت گردید حق سبحانه انش شوق تیزتر گردید
و نایره نار محبت را شتعل سازد تا از ما سوا به تمام برهاند و بجوانے حریم قدس برساند آنه قریب مجیب
و آنچه دیده اند که حضرت خواجه بزرگ بشما طبقی پر از الوان طعام فرستاده اند از تخنیک در روشن
است مانا که از نسبت خواجه خود عطا کرده است و داری از راه تعجب زیارت شما دار و شده است
بچنین آنچه دیده آید که ابلیس بعین بالوان و لواحق و اخوان و انصار خود نزدیک بقلب سائر لطائف

شمار سیدہ است چون دل طائف و بگردہ پر از ذکر یافته در آنجا استغراق نتوانسته است نمود و بالوس
 محذوفی برگشته است و گفته که طائف این مملو از ذکر اند مرا بچگونه باین راه نیست تم ملی جائے کہ او نشی خاصہ
 حضرت فہما جبر بزرگ برسد بعین را چگونہ راہ بود پرسیدہ بودند کہ حق سبحانہ در بارہ روح فرمودہ است
 قل الروح من امر ربی و طائف دیگر ہم بر ہمین سوال است بس تعین امکانہ خمسہ عالم امر کہ درین سلسلہ
 علیہ مشیت است بچہ معنی خواہد بود بدانست کہ عالم امر را لامکانی میگویند و نصیبی از بیچونی دارد و محل تہور
 طائف خمسہ آن فوق العرش است کہ بلا مکانیت موصوف است باید دانست کہ لامکانیت و بیچونے
 عالم امر نسبت بعالم خلق است کہ بکانت و بچندین و بیچونی منقسم است نسبت بہ بیچون جلت عظمہ عین چون
 است و لامکانیت او عین مکانیت بس عالم امر گویا برزخ است میان مکائے و لامکانی و بیچون و بیچون
 از ہر دو طرف رنگی دارد و بہرہ و راست و با وجود این رتبہ کہ عالم ارواح دارد حق تعالی حکمت بالغہ خود او
 را تعلقی بعالم خلق دادہ است و ازین جہت او را تعلقی خاص باین بدن عنصری ہم رسیدہ است و
 با وجود لامکانیت بواسطہ برزخیت در مکانی آرام گرفتہ است قلب را بجانب دست چپ کہ محل مضغہ قلبیہ
 است تعلق است و روح را بجانب دست راست و بکذا و باین تعلق در لامکانیت اقصوی منسب رود و ہر گاہ
 بیچون و لامکانی حقیقی فرماید و لکن یعنی قلب عیدی المؤمن در روح کہ برزخ است چرا مستعد بود ہر جہت
 این وسعت بیچونی است و قبیل متشابہات کہ ایمان بآن باید آورد و کیفیت آل را بعلم اللہ تعالی باید حوالہ
 کرد این تعلق عالم امر بعالم خلق ہم برین قیاس باید نمود کہ نصیبی از بیچونی است و در امی تعلق و وسعت
 اجسام با جسم نام است و السلام اولاً آخراً۔

مکتوب حدیث و نظم میر محمد امین بخاری در تعبیر واقوے

اللہ تعالیٰ از رقیبت ماسوا بحر ساختہ بکلیہ گرفتار جناب قدس دارد و مکتوب مرغوب کہ نام زد
 ابن مسکین نمودہ بودند رسید چون متضمن حدیث شوق و آرزو مندی بود خوش وقت ساخت
 و شوق افزا کرد و نوشتہ بودند در ان اثنار محویت غلبہ کرد و چنانچہ گاہ عالم بود نمی ماند باز همان علم

بحال خود عود میگوید و در آن حال شخصی میگوید که الحال ترا مصالح کمالات می باید نمود و این محویت نیک و مبارک است حق سبحانه آنرا بر منجی غالب آرد که از عود بدست تو امین بود و غزیری گفته است اشتی عدمالا عود ابداد آنکه گفته مصالح کمالات می باید یعنی بعد از فنا و محویت بشریت مقام تخلق باخلاق الله است عزوجل آموگی دستقداد هم داد او دست عطا میکند و هم استعداد آن میدهد پس نیاید از خانه چیزی نخست تو دادی همه چیز من چیزتست اوقات رباطات معمور دارند و در تعمیر آخرت کوشند شهباسه تار را بگریه و استغفار روشن دارند و داویم ترا از گنج مقصود نشان ماگر از سیم تو شاید برسی و السلام اولاد آخراً -

مکتوب صد و بیست و نهم به همیشیرزاده حضرت ایشان حاجی شیخ محمد فضل در بیان نصیحت

بعد الحمد والصلوة و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب مرغوب رسیده سرزنش کردید الله تعالی بطلب اولین رساند و با علی منزه کمال و اصل گرداند خاطر بجانب شما نگران می باشد انه الیسر کل عسر بدست آئنده باخیر عاقبت و کیفیات احوال می نوشته باشند و با موثر نیادی بقدر ضرورت پردازند و باقی اوقات با اشتغال و از کار صرف نمایند و در تعمیر باطن کوشند و بطلب علی در آویزند و بهمت به تعمیر آخرت گمارند و راجحه و در او نماوه راجحه خیر با دارند باقی احوال سنجیر است و السلام علیکم و علی سائرین اجمعین الهدی -

مکتوب صد و بیست و نهم محمد دوم زاوه حقائق و معارف آگاهی شیخ ابوالقاسم در بیان نصیحت

الحمد لله استلام علی عبادہ الذین اصطفی فرزندان گرامی ازین جانب سلام خیر انجام خوانند احوال این حدود مستوجب حمد است امید که آن فرزندان نیز بهمانیت باشند و همواره در ترقی بود و کتابتی که پیش ازین فرستاده بود در ایام آنرا فقیر رسیده بود و بنا بر آن در جواب توقف رفت احوال هر چند مستحکم آن کتابت کرد لیاقت ما بر طبق آن جواب نویسد انخیر فیما صنع الله سبحانه کاره که در پیش دارند و تحصیل آن حد تمام عمری دارند چندان گاه که آنجا هستند منتظر است بر علوم و عینی پیشتر اغلب باشند یک سبق از آن

همه باشد بهتر بود هر وقت که از سبق حاصل ماند بذكر و فكر مشغول باشند شجرهای تار را بگیرد و استغفار
روشن دارند ایام عمری مختتم است و ما هم امور باید که مصروف بود و السلام اولاً و آخراً -

مکتوب صدوسی امیر خواجه احمد بخاری در فضائل قرآن و تفسیر و تفسیر و تفسیر بود

احمد قدس سلام علی عباده الذین اصطفی مکتوب مرغوب رسیده مسرت بخش گردید از جمعیت و حفظ
اوقات نوشته بودند از مطالعه آن خوش وقت گردید اللهم از شوق حفظ قرآن نموده بودند اگر میسر شود چه
بهتر از این نیک و مبارک است در حدیث نبوی علی مصدره الصلوة والسلام آمده است اهل القرآن اهل
وخاصه ابن جنید و نیز در حدیث آمده است جمله القرآن اولیاء الله فمن عادهم فقد عادى الله ذن
والی هم فقد والی الیه فزیهم در حدیث است فضل جملة القرآن علی الذی لم یجد کفضل الخالق علی المخلوق
وهم در حدیث است اگر ما حملنا القرآن فمن اکرههم فقد اکرههم الله الا فلا تنقصوا حملة النبی آن حقوقهم
فانهم من الله بیکان کا جمله القرآن ان ینزلوا نبیا الا انهم لا یوحی الیهم الذلیلی و اقله که سعادت آنها محمد
را دیده نوشته بود بسیار نیک و روشن است و آنچه در میان گنبد عالی سفید که اندرون آن شفا
است دیده بود آن گنبد گویا عبارت از عین شایسته است که مبداء تعیین سالک است و ولایت مربوط
است بواسطه شدن آن و آنچه چهار فرشته گفتند که این بشارت بوصول و اصل است مؤمن این معنی است
بعد از آن آنچه فقیر در همان واقعه گفت که آن گنبد چهار مرتبه دارد اول و دخل است و در آن گنبد مرتبه دوم
آنست که بنصف دنیا برسد مرتبه سیم آنست که برفق او برسد مرتبه چهارم آنست که از فوق بخت
آمده از در بیرون شده بکنید دیگر داخل شود انسخ بدانست چون با سسی که مبداء تعیین است و داخل
شود بکمال خود برسد چهار درجه دارد مکانه قطع نموده با سسم و اصل کرد و حصول فنا و ایستد باین درجه
است درجه دوم آنست که در حال اسم سیر نماید و کمالات آن مستحق شود و آنچه در واقعه گفته که بنصف
دنیا برسد معبر بآن است این درجه محصل بقا است درجه سیم آنست که منتها اسم برسد و با سسم
بقا یافته سسی بی بداین برسد درجه سیم الله و سیر فی الله تعلق دارد که در کمالات عروج مشب

در چه رابع به نزول آفاق دارد که سیر من الله بالله و فی سیر فی الاشیاء است و باین دو سیر است
 است آنچه در واقع گفته است که از فوق به تحت آمده و از گنبد بیرون شده به گنبد دیگر در آمده و گنبد
 دیگر گنبد عام امکان است یا گنبد قالب سالک و شمار او خواجه شریف را بشارت بنزول است و
 محمد زاهد را هنوز وقت نرسیده است و نیز مویذ این تعبیر است آنچه آن چهار فرشته گنبد خانه باطن زمین
 است این است آنچه بخاطر فائز راه یافته است در تعبیر واقعیه که طلب نموده بودند و السلام اولاً و آخرات

مکتوب صدوسی و حکیم خواجه عیسی کولالی در جواب استفسار او از حضور مجلس ذکر هر چه غیر آن

بعد از حمد و الصلوه و ارسال التیمات میرساند صحیفه گرامی رسیدت بخت گردید انظار اشتیاق نموده
 بودند از پنجانب دوستان را نیز مشتاق و اندوا اثر و آثار الهیم داشت شوقاً مطالعه نمایند حق سبحان
 آتش شوق را مشتعل سازد تا از افاق و انفس بنام براند و از شیون و اقتضایات بگذرانند و بمعیت
 دانیه برستاندانه قریب مجیب پر سیده بودند در مجلسی که او را و محضه یا غیب کن میخوانند که در آن
 میان بایشست یا ترک آن مجلس باید کرد و مخدو با بر تقدیری که ذکر هر میکنند پس ذکر فی نفسیه حسن است
 و نتیجه بخش اگر نشیند و بطریق خود مشغول باشند گنهایش دارد و مستحسن است و اگر نظر بانگ جهر و ذکر بدست
 خود را گوش گیرند هم میسر و مختار بدین جمله درین قسم جاها رعایت حکمت کنند و وقت و حال را ملاحظه نمایند و در
 فتوای قلب عمل نمایند و در حدیث آمده است الیه اسکت الیه النفس و اطمن الیه القلب و الاثم یسکن
 الیه النفس و لم یطمئن الیه القلب و ان اذناک المفتون و یگر توجه مرشد بطالب در ذکر اسم ذات نفی و اثبات
 یکسان است باطن او توجه باید کرد و توجه کننده را ذکر کردن چه کار و متوجه الیه بهر طریقی که باور است مشغول
 خواهد شد و آنچه در واقع دیده آید که فقیر بیتی کاغذ کلانی داده است و در آن کاغذ یک جانب صورت مبارک
 حضرت رسالت پناه صلی الله تعالی علیه و آله وسلم و یک جانب صورت این مسکین و بعد از ساعتی دیدند که
 صورت این مسکین در میان صورت آن حضرت است علیه و علی آله الصلوة و السلام و آنچه گوید و مبدع گوید
 گویند اول قباب نوسین دارد و آنچه بعد از آن دیده آید ملائمت با او بی و السلام اولاً و آخرات

مکتوب صدوسی او دوم بسیار پناہی حاجی محمد عاشور بخاری در آنکہ در اجتماع
طالبان تصحیح نیت ناگزیر است و در خالق و مخلوق نسبت غیر از خالقیت نیست
و مخلوقیت و معنی ہدایت بصراط مستقیم

الحمد لله علی ما انعم والصلوة والسلام علی رسولہ سید العرب والعجم الذی صار امنة خیر الامم وعلی آلہ وصحبہ
و ذوی الفضل والاکرام نامہ مودت کہ از زراہ صدق و محبت فرستادہ بود و تدریسیدہ خوش وقت ساخت الیہ الحمد
والانت کہ بوفایت اندو اوقات بجمعیت میگردد و حلقہ ذکر منعقد است۔ آسمان سجده کند بزر مینوی کہ
کہ در و ما یکد کس یکد نفس بہر خدا بنشیند یا لیکن در تصحیح نیت باید کوشید و شتر نفس و شیطان ایمن نباید بود
مبادا این باطن سبب بعد و حرمان بود ازین ممر ترسان و لرزان یا بد بود ہموارہ و اجتناب قدس متنجی و متضرع چوں
در صحبت فقر الودہ اندام پیدا است کہ ازین قسم شتر ایمن باشند اما بہر حال التجار استغفار ناگزیر است کریمہ
و ما ابری نفسی الایتمہ خواندہ باشند نوشته بودند کہ عالم را با حق سبحانہ بجز نسبت خالقیت و مخلوقیت در نظر نمی در آید
و خود را پیش ازین کہ مخلوق از مخلوقات او سبحانہ دیگر اثبات نمیکند بلی ذات صانع را با مصنوعات ہمیں نسبت
خالقیت است و بس اگر نسبت اصالت و ظلیت بصور اسما و صفات است نہ با ذات غیر بر ہند ان اللہ یعنی
عن العلیتین این دید اصل است و یعنی از اصالت نسبت این دید با عوام راست یا اخص خواص را کہ از ظلال
باصل گذشتہ اند و از مشہور و مشاہدہ ملتہ از ہمیں دید ناشی است آنچه نوشته آید بہ تعیین معلوم می شد کہ
بجز حرمان و نیستی حاصل نہ کردہ است و غیر از نیافت از مطلوب معلوم نمیکرد و و تعلق واضطراب و حزن و ایمی و امنیگر
است و بلند ہستی و عدم کتفا با آنچه حاصل است نیز از شعب آن دید است در سوخ قدم بر اتیان احکام شہ عیہ و جمع
سنن نبوی علی مصدرہ الصلوٰۃ والسلام و الحجیۃ و اجتناب از بدعت و آنچه نامرضی اوست تعالیٰ تیز ملائم آنست
و آنچه از لوازم رضا بقفا شرع صدر بہر چه از و تعالیٰ رسد از غم و مصیبت نوشته اند از نعم طلبیاد است
اللہم زد و ہدایت بصراط مستقیم عبارت ازین شرح صد است بافعال او تعالیٰ در رفع تنگی سینہ بمقتضیات

اسجائز من بردار الله ان يهدني لهدى صراطه المستقيم وانا اليتيم الكليل من الدنيا اجرا عظيما
وليه منا هم صراطا مستقيما و السلام عليكم و على سائر من اتبع الهدى -

مکتوب صدوسی و سوم بحال محمد یگ کلالی در جواب علی بن موسی که متضمن
بوده و بیان آنکه وقوع همیشه از ذوات بر حصول ندارند

بعد الحمد و الصلوة و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب بر غوب که نام زد این سکین نموده بودند در سیرة خورشید
ساخت چهل متضمن احوال و وقوع پسندیده بودست بر سرست افزون از کم الله سبحانه شوقا و ذوقا و زرقا
توقفا و توفیقا نوشته بودند که قبل ازین چنین بود که پیش بر مخلوقی از مخلوقات خود را خوار و بے اعتبار می یافت حتی
که کافر بزرگ را از خود بهتر میدانست و بر فعل که ازین حقیر واقع میشد محض میدانست محذو این حال اصل است
و این دید تصور و شربت از نعم جلیلا است و مبنی بر بقا و نیستی چه هستی توابع آن چو باصل خود رجوع کند
غیر از نیستی و شربت در سالک نماید و بوی حریت در خوا حساس نماید ذات ممکن عدم است که منشا هر شرف و
است و جو و سایر کمالات در وی عاریت و امانت است و بعد از آنکه امانت باهل آن غیر از شربت و دیده
تصور که بمقتضای ذات او است نصیب او نخواهد بود و دریا باسای غظیم که در نظر منبیر آند و هر که ام را جدا جدا
قطع میکند بسیار خوب است و در راه سلوک این قسم دریا باسی قطع باید نمود و آنچه حضرت ابراهیم علی نبینا
و علیه الصلوة و السلام بشما فرماید که تو از ان مای بشادت است بزرگ مانا که از ولایت شان بهره
گیرند و دیده آید که شما سوخته و انگشت گشته آند و آن انگشت را سیاهی ساختند و مردم از ان
جدامی نویسند بعد از ان معلوم شد که قران می نویسد تعبیر این ظاهر است حق تعالی همچنان کند که در
بشریت با تشبیه بسوز و فانی گردد و بالفاظ قدسی بقایافته است از شما ظهور یابد که سوزندگان آتش
عشق را منوش کلام است که درین نشا ربان مشابیه منظر می نیست و صفت حقیقی او بظن جلوه گر شده
است و از صفت بموصوف راه کشاده است و در حدیث آمده است الامن اشتیاق الی الله یصلح کلام الله
و همچنین آنچه دیده آند که میگویند که معدوم شوق فیر میگویند که در قدم رسول صلی الله تعالی علیه و آله و سلم

درہاں وقت قدم ہائے مبارک در نظر آور آمدند وزیر قدم ہائے مبارک معدوم شدم بشارتی است و اشارتی
بقائے خاص الخاص وزیر قدم مبارک قنائے یو امتیاز خاص ما و آنچه دیدہ آید کہ دشت عظیم سکران
رانیک ساعت قطع کردہ آمد نیک و مبشر است و واقعہ کہ خود در ان پرچہ نوشت بے حس و حرکت سفار نیم
کف دست ویدہ آید مبینی از نفا و ظهور عدیت ذاتیہ است کہ بعنوان جماد بے حس و حرکت ظاہر شد
است چنانچہ حضرت ایشان باقد سنا اللہ سبحانہ لیسرہ اللقدس نوشتند و آنچه از احوال و وقائع بر اور
دینی دوست بیک نوشتہ بودند از حصول بشارت قنائے قلبی و دخول در جگہ اولیا و مرآتہ خود را غایب
یا قتن و ظهور چاہ معرفت و افتاؤن و دان نصیب ازان دعا کردن حضرت ایشان در بارہ او و مصاحف نمودن
و نصیت کردن بخواندن آیہ کریمہ و ما امر الایعبد و اللہ مخلصین و الذین حنفاء الایہ ہمہ واضح گردید
و وقائع خوب و مبشراند و امر بخواندن کہ ہمہ حث است بر پرپا کردن نماز کہ ستون دین و موطن کمال قرب است
و دادن زکوٰۃ کہ طہارت مال است و نیز حث است بر تحصیل اخلاص کہ قبول اعمال طاعات و انکار کاربان
مزبوط است و نتیجہ سیر و سلوک است باید دانست کہ واقعہ و نشانات مبشرات بیش نیستند کہ بشارت
حصول استعداد میدہند و تجربہ قوتند بہ فعل جانی باید گست کہ معاملہ از قوت بہ فعل آید و از گوش باغوش
رسد و آنچه در بیداری روی میدہد ازان ابن کس نوشتہ نوشتن گفتہ چون غلام آقا ہم ہمہ از آفتاب
گویم ما نہ شمیم شب پرستم کہ حدیث خواب گویم و السلام اولاد آخر آ*

مکتوب صدیقی و چهارم بچقائین آگاہ حاجی حبیب اللہ حساری ثم البخاری در عدیت
ذات ممکن و حقیقت خلقت و حقیقت صلوة و حقیقت شکرانی و حقیقت محمدی

و تعبیرات آن و مناسب و دلک

الحمد لله على لواله و الصلوة والسلام على حبيبنا محمد وآله اما بعد مکتوب بر عتوب از پشاور فرستاده
بودند کہ سید مسرت بخش گردید از دید نقض و تصور و زشت در آمدن و بود بشری و نظر خصوص در

طاعات و در اماکن متبرکه که نوشته بودند بوضوح پیوست محذوفا ظاهر که فی نفس ظلمت و کدورت است
 هنگام اختلاط باطن باوی روشن و باطراوت و رطوبتی در آید باذواق و انور باطن ظاهر هم منور
 و تصف بشوق و ذوق میگرد و چون باطن بسبب ترقیات او ظاهر منقطع شود
 و بعد المشرقین در میان آید انوار و اذواق باطن بنظایر کثر رسد لاجرم ظاهر مکرر و ملوث بنظر در آید و
 غم و اندوه موصوف بود و ایضا بعد از طوق کمالات باصلی غیر از عدم که باوای هر بشر و نقص است و از هر چه
 گوئی زشت تر دروس نخواهد ماند و در طاعات و جاهائی متبرکه که ظلمت و کدورت ذاتی بیشتر جلوه کند از اوقات
 تبیین الاشیاء و آنچه نوشته بودند که در مراقبه معاطه لبس عالی رود اوشی عظیم را بر داشته پیش تغییر گذارند
 بالائے آن پرده بود گفتند این همه نسبتهاست پرده را برداشتن نوری از انجا برخواست مرافق گرفت
 چنان محطورت شد که حقیقت قرآنی خواهد بود پرده دیگر مزین تر از پرده اول پدید آمد آن برده نیز برخواست
 که نور سابق را فرود گرفت متوهم شد که این حقیقت صلوٰة خواهد بود ازان پرده دیگر بپدید اگر دید چون آنرا هم
 برداشتن نوری بزرگ ظهور کرد که مراد تمام عالم را فرا گرفت خور بسیار منور و بی غیرت آراسته دیدم در آن
 وقت توهم شد که دایره خلعت باشد و معالیه دیگر در آن وقت دست داد که این انوار و معالیه سابق گوید
 نور تلاشی اند و خوراهم در آن نوری یافت متوهم شد که حقیقت محمدی است علی صاحبها الصلوٰة والسلام
 و مجربیت همین خواهد بود محذوفا آنچه نوشته آید همه در عادت روشنی و نهایت علو است لیکن بیشتر اند
 حق سبحانه از توفیق بفعال آرد و از گوشش باغوش رساند این قدر است که شمارا در ولایت ابراهیمی علی
 صاحبها الصلوٰة والسلام یافته و ازین راه منہاسبتی بتمام خلعت پیدا است چه عجیب اگر از انوار این مقام
 شگرف نصیبی فرا گرفته باشد و از گلشنهای آن گلهای چیده محبت که منشا رنجبیت است هم از شعب
 خلعت است چو این خلعت غالب آید و منشا رنجبیت را می پدید آید محبت نام یا بد نفس خلعت سر اسرار انس و القت
 است محبت است که بمنشا گرفتاری از سائر افراد خلعت ممتاز است و جدا گشته است و عجوبه روزگار شده
 نتیجه دیگر داده از ان انیون که ساقی درمی انگند با حریفان رانه سرماند و نه دستار محبت
 آثار و صلح بحقیقت قرآنی باید که بعد از عبور بختانق انبیا کرام علیهم الصلوٰة والسلام و بعد حصول کمالات

آن صورت بند و چہ انبیا و خاتم ایشان علیہ و علیہم الصلوٰت و البرکات ہم مخلوقند و قرآن کلام اللہ غیر مخلوق
بس وصول بحقیقت آن بعد از عبور از ان حائق بود و حدیث آمده است فضل حملہ القرآن علی الذی
لم یحکمہ کفضل اللہ علی خلقہ القرآن افضل من کل شیء دون اللہ و فضل القرآن علی سائر الکلام کفضل
اللہ علی خلقہ و آنچه در واقعہ رسول خدا صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم و امہات مومنین را دیده کہ انوار
ایشان سدر بفلک کشیدہ و تمام عالم را فرو گرفته مبارک است حق سبحانہ از برکات و انوارشان بہرورکت او
و السلام علیکم و علی سائر من اتبع الہدی *

مکتوب صدوسی و پنجم بصوفی سواد کابلی

اللہ تعالیٰ بمراتب کمال و اکمال ترقی و ہاد و مکتوب مرغوب کہ نام زد این مسکین نمودہ بود و نہ رسیدہ
مست بخش گردید انہما را شتیاق طاقات نمودہ بودند دوستان را نیز مشتاق و اتند و حدیث تفسیر زانا
الیہم لاشد شوقاً بر خوانند آنچه در واقعہ دیدہ آید کہ حوض عالی بجایت صفا ظاہر شد و بعضی یاران حمیرا
گفتند و شما میگوید کہ حقیقت قرآنی بر من ظاہر شدہ بود و الحال خوب واضح گشت و باز یاران میگویند
کہ مقام دیگر بنظر من در آمد شما آنرا دیدید مانند یاران سپنج نغم بالا ہر آمد و نیز دیدہ آید کہ گویا چہرہ شما
را او شستہ بودند و حقیقت قرآنی بران مہر کردند و نسبتی بر خود یافتند تا سہ روز بہمان کیفیت بودند و ما
ہر دو واقعہ روشن و عالی است و مبنی از استعداد و حصول و مشور از قوہ وصول الیہ و ارباب شند کہ
از قوہ یفعل آید و از گوش باغوش رسد می تواند کہ و ہر اشک مرا حسن قبول بہ آنکہ در ساختہ است
قطرہ بارانی را کہ واقعہ دیگر نوشتہ بودند کہ عزیز می براسب ابلق سوار است مرا ہم عقب سوار کردہ بجا بسی فرا
آیدیم و یواری ظاہر شد و از میان دو ہم گشت مقام عالی ظاہر شد باز بالاتر اذان مقام مقام دیگر ظاہر
گردید باز مقام عالی تر از ان مقام بنظر او آمد میگویند درین مقام حجابی مانند از استماع این بہوش
شدیم تا دو سہ گری افاوہ مانند ہم ہر چند مردم بیدار میکردند بافاقت نمی آمدیم بعد از ان کہ بافاقت آدم
بر خود حال عجب مشاہدہ کردیم تا سہ روزہ بر من این حالت بود و سادت آثارا میتواند کہ سوار براسب ابلق

کہ شمارا عقب خود نشانده راه بر شما باشد که تکفل سیر و سلوک شما است در عالم معنی و اسباب ابلق مرکب روح
 بود که بزخ است میان عالم چوں و عالم چوں و هر دو رنگ دارد و یوار که در شیم گشت وجود بشری شما بود که پر از
 ظلمت و کدورت است و وقت طلوع شمس حقیقت و کونک گشته و از کلمه و کدورت که ذاتی او بود متجمع
 شده این آیه است: **اِذَا دَخَلُوا اَرْضَ عَدُوٍّ لِّهِمْ وَجَعَلُوا اَعْقَابَهُمْ لِيَدْعَبُوْا اَهْلَهَا اذْذُنُوْا كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ**
 و آنکه بعد از او نیم شدن و یوار مقام عالی ظاهر شدی تواند که مبدی تعیین شما بود که ظل اسم الهی است و آنکه
 بالا از ان مقام دیگر ظهور کرد اسم الهی که اصل مبدی تعیین و اسم کلی بود که مبدی تعیین جزئی از جزئیات
 آن کلی است و مقام ثالث که برتر از مقام سابق است که بظهور آمد شان ذاتی بود که اصل آن اسم کلی است
 و مجرد اعتبار است و روات تعالی و تقدس و چون در میان شان و ذات غیر اسم پرور نیست لاجرم شنودید
 که حجاب مانند اینها دقیقه است باید دانست که بیوشی حجاب مطلبید چون حجاب مطلق بر خیزد بیوشی بنود
 مع تعیین ذات می نگری و تبسی یا نوشته بودند که در خلقه نشسته بودم که صاحب زاوه گرامی
 میفرمایند اکثر یاران از مقام نبی اسرائیل عروج نمودند باز فرمودند که فوق العرش مقامی است یاران
 از ان عروج کردند بویسند که فوق العرش کدام مقام است بخند و باید که این سوال از کسی که اخبار این ماجرا
 کرده است بکنند بهر حال گویم که فوق العرش که بلا مکانیت موصوف است مقام عالم ارواح است و عالم ارواح
 برزخ میان مکانی و لامکانی و هر دو رنگ دارد و درین عالم پنج لطیفه است قلب و روح و سرو خفی و اخفی
 و هر کدام ازین پنجگانه عای است که ازین عالم که زیر عرش است باضعاف زیاده است و دایره اسکان این پنجگانه
 منتهی میشود و سالک بقطع این پنجگانه بقا مستحق میگردد و بعد از ان شروع در کمالات الهی است جل شان
 که مشوطن فنا است و نهایت این سیر را اعلام الغیوب و اندتعالی و آنچه گفته که از مقام نبی اسرائیل
 عروج نمودند می تواند که مقام نبی اسرائیل کنایت از مقام سرو خفی باشد چه نبی اسرائیل تابع و
 پیغمبر الواسع از حضرت موسی و حضرت عیسی نبیها الصلوٰة والسلام و این هر دو لطیفه را
 باین هر دو پیغمبر علیهما السلام خصوصیت است خاص ولایت موسوی ولایت سری است ولایت
 عیسوی ولایت خفی و بعد از گذشت این دو ولایت مقام اخفی است خصوصیت پیغمبر باواری

علیہ و علی آلہ الصلوٰۃ والسلام چه ولایت اور علیہ الصلوٰۃ والسلام ولایت اخفی است و آنچه بعد ازین
گفته کہ فوق العرش مقامی است از ان عروج نمودند مال ہر دو یکی شد چہ این ہر دو ولایت کنایت از
مقام ہی اسرائیل است نیز فوق العرش است و عروج از ان ممکن بلکہ واقع است و السلام اولاد آخرت

مکتوب صدیقی و مکتوب خواجہ محمد شریف بخاری

اللہ تعالیٰ با علی مرتبہ کمال و کمال نزقی و ہاد مکتوب بر غوب رسیدہ ہست بخش گردید چون متضمن ازوق
سیتہ بود فرحت بر فرحت افزو نوشتند بودند کہ شب بست و ہفتم در تراویح ختم قرآن مجید ہمیشہ نیدم کہ فیض
و برکات عظیم نازل شد و جویش بر تمام خالی گردند اثری از ان نماند آں قدر فیوض و برکات نازل بود
کہ تمام جسد خالی را مملو نمودند با حاطہ نمسی گنج این قدر رسید اند کہ قویکی ظہور الوار شد شروع از جانب
چپ نمودند ہر چند تحقق نظر سیدیم ہیچ چیز بجز نور صرف بنظر نمی آمد آن نور مانند طلوع آفتاب عالم را احاطہ
کرد و محض و بعضی از درویشان اینجاسی ہم در ہمان شب چیز ہائے عجیب مشاہدہ کردند و از فیوض و برکات آن
شب بہرہ مند شدند و نزقیات نمودند حمد اللہ سبحانہ کہ شام ہم فیض مند شدید و در پرتو الوار تجلی محو مستہلک
گردیدند بل ہر جا بود مہر آشکارا کہ سہارا جز نہاں بود ہیچ پارہا طلوع جمال احدیت معنی صفات
بشریت است اذ تجلی اللہ ریشی خضع لہ و باز آن الوار بقایا فیتد و بعد عدم بوجود مویب مستحق گردیدید و
ہمال نو احاطہ عالم نمود و صبح شکرانہ بدہ کہ خون پہاکی تو منم ہا مودا این معنی است آنچه دریں آئینہ کریمہ است آون
کان بیثاقا حنیبا و جعلنا لہ نور الشمس بدقی الناس گویند کہ این کریمہ در شان حضرت فاروق رضی اللہ
تعالیٰ نازل شدہ است چنانچہ الحق نطق علی لسان عمر شان آنت و کن مثلہ فی الظلمات لیس بخارج
منہا در شان ابو جہل عدین حمد اللہ سبحانہ کہ از ظلمات الی جہل برآمدہ تثبت بالوار فاروقی نمودند و السلام

مکتوب صدیقی و مکتوب شیخ جید مہتی در تعبیر و قانع او بالنصاح ضروریہ و ذکر لطایف عشرہ

بعد از حمد و الصلوٰۃ میرساند کتابتی کہ از راہ محبت فرستادہ بودند رسیدہ خوش وقت خست

واقعه کو دیده و نوشته اند که حضرت گنج شکر شمارا دعا کرده اند که قبل الیه توبتک و غفرلک و شمارا از کتار گرفته اند و بسبب ملاقات پر سیده اند و شما چیزها در خواست کرده اید و ایشان با سلوب حکیم جواب گفته شمارا در خدمت سرور کائنات برده اند و شما هفت طواف کرد ایشان کرده در پائے او علیه و علی آله الصلوات و التسلیبات افتاده و ایشان دست مبارک را بر سر شما افتاده اند شما در نماز مت آن سرور علیه الصلوة و السلام نیز چیزی چند در خواست کرده اند ایشان ایشان نیز جواب در پرده فرموده اند همه نیک و مبارک است بکار خود سرگرم باشند و روز بروز طالب ترقی بوند و آنچه در باب قاضی بخت در بیان واقعه التماس کرده آید و گفته نیک است و سخاوت بیخ و وار و آن سرور فرمودند ان اللہ تبارک و تعالی بخت السخاوت باز در باب قاضی مذکور دعا کردید و جمعیت دین دنیا و دیر یوزه نمودید آن سرور علیه و علی آله الصلوة و السلام فرمود من احسن الاسلام و احکام الشریعة و حجت له الدین و الدنیا این هر دو بشارت بزرگ است مرعاضی را و حجت است بر استقامت و اتیان احکام شرعی و حسن اسلام اگر چنین کند دین دنیا هر دو از ان اوست اللہ تعالی قاضی را جزا رخصیه دهد و بر تزیات کونین بنواز که دل . . .

امثال شما در ایشان برائے خدا میکند جل و علاقاتی در باب مشاء الله که در خواسته بودند خوانده شد امید که نتیجه بخش شود و آنچه در کتات سابق نوشته بودند که بذکر نفی و اثبات سرگرم است تاپست و پنج مرتبه . . . میگوید و گاه گاه هم گفته می شود محذو ما هر قدر که بے تکلف و بے تشویش گفته شود بگویند و ابرکیت بکفایت و حصول اثر که انعام ماسوا است چه نتیجه نفی استفا است بیشتر پر و از نداین قدر هست که در ذکر گفتن بند نشوند زود زود بگویند و بسرعت تخیل کنند خیال در لمح از زمین بهفت آسمان میرسد درین صورت بسهولت بیشتر گفته میشود بعضی یاران در یک نفس . . . میرسانند لیکن مدار بر کیفیت و تخمیل اثر است دیگر از رفح خطر قلب هنگام ذکر نوشته بودند بدانند هر وقت و هر حال که خطر نیاید نعمت است علی الخصوص هنگام ذکر نعمت عظمی است لیکن معبر در قنای قلب آنست که خطر مطلقاً در همه وقت از قلب مرتفع شود و نسیان ماسوا نماید بجدیکه اگر بتکلف خطور ماسوا کند و سالها بیاورد ماعد نماید میسر نیاید بواسطه نیانی که دل را از ماسوا حاصل شده است شادی و غمی و فکر و اندیشه

هیچ بدل رسد مستهک را چه خبر و مستغرق را چه شعور پسید و بوند که نفس چه چیز است که این همه صفات
 دارد یعنی اماره و لواحد و اللهم و راضیه و مرضیه و گفته که نفس را باید زد و بعد از زدن نفس چه چیز باقی می ماند که
 معرفت الیه تعالی نصیب آدمی شود چه معرفت تعلق بنفس و ارواح و نفس متحد اندیانه و بهر هر دو شوق شهبان
 کرده اند و من عرف نفسه فقد عرف ربه مراد از این شناختن نفس است یا مرون نفس بدانند که آدمی مرکب
 از دو لطیفه است پنج لطیفه از عالم خلق و پنج از عالم امر یکی از ان لطیفها نفس است و نفس معدوم از عالم
 خلق است و لطیفه روح از عالم امر است پس هر دو لطیفه مختلف باشند و با هر کدام از آنها در رنگ سائر
 لطائف معامله جداست و ولایت هر یکی وسیع و سلوک جدا و هر که مستی گفته است از حقیقت کار آگاه نیست
 و نفس رئیس لطائف است هم در حالت امارگی و هم در حالت اطمینان و مشار الیه هر کس بلفظ انا هم او است
 و اوبالذات منکر احکام سماویست و انانیت و خودی و ترفع و تجبر در نهاد او مودع و اماره است بسو و فحش
 در حدیث قدسی آمده است عا و نفسک فانها انتصب بعبادتی سلوک طریقه صوفیه الیه و خدمت اهل الله
 برای اصلاح و اسلام است و تطهیر و اطمینان او چون بفضیل خداوندی جل شانہ نفس از صفات
 زویله خود متخلع شدن گیرد و قبول اسلام کند اول نوازه میشود و بعد از ان ملهمه بعد از ان بتدریج بتوسط
 قنای اسم و بقائے اکمل مظمنه میگردد و در این زمان از مولای خود راضی و مولا از وی راضی و از جهل
 مرکب خود که داشت برآمده بمعرفت و قرب الہی جل شانہ میرسد پس اینهمه صفات نفس است که بر وی
 متقلب میشوند و زدن نفس و مرون او بر آمدن او است از صفات زویله پس همان نفس است که بعد بعد
 و در وی بقرب و معرفت مشرف میگردد و آنچه وارد شده است من عرف نفسه فقد عرف ربه مراد
 شناختن نفس است و مراد از نفس عین انسان است که مرکب از لطائف عشره است و میتواند
 که لطیفه نفس باشد که عمده است در انسان یعنی هر که خود را یا لطیفه نفس خود را بعنوان عدمیت ذاتی
 او شناخت یعنی ذات او عدم است و کمالات وجودی در وی مستوار و مستفاد از مرتبه و خوب است
 و ظلال باصل شناخت در اہی بمعرفت یافت چه از ظل باصل شاه راه است این زمان بکمال
 انسانی رسیده و آنچه مقصود از آفرینش او بود دید لہو لموی قدس سرہ چون بدانست که

تخلیستے یا فارغی اگر مروی و رزیستے؛ و می تواند که مراد از من عرف نفسه مردن نفس بود یعنی هر که قانی
 سازد نفس خود را بفنائے حقیقی برسد بمعرفت حق جل جلالان معرفت بود القانی المعروف پرسیده بود
 که در شرع شریف بنده را فاعل مختار گفته اند و حال آنکه در نصوص و احادیث آمده است من یهدی
 الله فلا مضل له و من یضللہ فلا ہادی له فیصل بہ کثیرا و یدعی بہ کثیرا الا یان بین اصبعین من اصابع
 الرحمان و القدر خیرہ و شرہ من الدعا لے فوالذی لا الہ غیرہ ان احدکم عمل بعمل اہل الجنة حتی ینزل
 بہنہ و ینہا الا ذلک عن نسیبک علیہ الكتاب فعمل بعمل اہل الجنة فیہ خلمنا گویم حاصل سوال آنست کہ اہل شرع
 بنده را اثبات اختیار نماید پس بنانات ثابت شد جواب سچ منانات نیست بیانش است کہ شک
 نیست کہ ہدایت و اضلال فعل خاص اوست تعالیٰ از ہر چہ بہت از خیر و شر ایمان و کفر و طاعات و معاصی
 ہمہ بہ تقدیر ارادہ اوست سبحانہ چنانچہ آیات و احادیث بران دلیل است و خالق افعال بنده حتی
 است جل و علانہ بنده چنانچہ مؤثر لگمان برودہ اند و در تہیہ ضلالت ماندہ بدلیل واللہ خلقکم
 و ما لکم لہون و نیز سید است میدانم کہ بنده در فعل خود مجبور نیست چنانچہ جبر یہ گفته اند و گمراہ شدہ
 چرا کہ فوق ضروری است در حرکت بطش و حرکت ارتعاش و نیز قضیہ تکلیف و تہذیب دائمی سرمدی نانی
 جبر است بانکہ حق تعالیٰ عذاب و ثواب را بعمل عبادة مربوط ساخته است و فرمودہ جزا را بالانواع لعلون پس
 معلوم شد کہ بنده را در فعل خود مرعی بہت ہر چہ خلق فعل از حق است تعالیٰ و انرا کسب گویند
 بنده را ارادہ و اختیار ارادہ اند لکن بارادہ بنده و انذا شتہ اند و مناط تکلیف و عذاب و ثواب ہمان
 صرف ارادہ است و بعد از صرف ارادہ بنده خلق فعل از حق میشود تعالیٰ پس آیات و احادیث باعتبار
 خلق است و قول اہل شرع باعتبار کسب است کہ عبارت از صرف ارادہ است اگر گویند کہ حق سبب
 و رازل بعلم قدیم دانستہ است فلانی در فلان وقت فلان کار از طاعت و معصیت خواہد کرد
 پس باید کہ از فلان آن کار البتہ بوقوع آید و مجبور بود چہ اگر بوقوع نیاید علم اللہ عز و جل مبطل کجہاں
 شود و این محال است گویم کہ علم قانع و قمع است بر طبق وقوع علم ازلی بان تعلق گرفته است و این
 منافی اختیار نیست اگر گویند کہ طاعت و معصیت ہمہ بتقدیر و ارادہ ازلی است قاین بالاختیار

گویم در ازل تقدیر و ارادہ چنان رفته است کہ فلانی با اختیار خود این کار خواهد کرد این مشیت اختیار است
 نہافی آن این قدر ہست کہ این اختیار باید کہ البتہ از وقوع آید تا مخالف تقدیر ازلی واقع نشود چنانچہ
 حدیث فیسبق علیہ الکتاب فیعل یا سچہ وال است بریں معنی ای یسبق علیہ الارادۃ القدیمة فیعل یا اختیار
 و این جواب جواب است از سوال اول کہ نقض بعلم قدیم بود نہ غایتہ الکلام فی ہذا المقام و الغیب عند الوتر
 اعلام مخدوم مسئلہ قضا و قدر از مسائل و قیقہ است فہم ہر کس باین مسئلہ نمیرسد بلکہ حقیقت این
 مسئلہ نامکمل ہی حضرت علام الغیوب بہتر میدانند مجلاً این قدر ایمان باید آورد و الف در غیرہ و شہ
 من اللہ تعالیٰ و الناس بمنزلوں باعمالہم ان خیر فیجر او ان شرافشہ زیادہ برین غور کردن مارا در کار
 نیست علم از اجہی سجاہ تفویض باید کرد بمقتضای او امر و نواہی او زندگیانی باید نمود اگر چنین کند
 بندہ متمر و باشد و مستحق انواع عقوبات بودید است و وجدان خود درمی یابیم کہ این قدر ما قدرت
 دادہ است کہ از عہدہ او امر و نواہی میتوانم برآمد و عصیان را نمود و سرکشی می فہم سا بٹا ایتنا من
 لہناک رحمۃ وھی لنا من امرنا وشد *

مکتوب صدوسی و ہشتم ہجرتی سلیم بلخی

الحمد للہ العلی الاعلیٰ و سلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ خصوصاً علی سید المرسلین الامم التقی
 صاحب قاب قوسین او ادنی علی آلہ و صحبہ البرۃ التقی مکتوب مرغوب کہ بمصوب حاجی احمد ترک نام او
 این مسکین نمودہ بودند رسیدہ مسرت بخش گردید از شورش آتش شوق نوشتہ بودند بوضوح پیوست
 اللہ تعالیٰ این آتش را مشتعل سازد و نار محبت را سربلند گرداند تا از افاق و انفس تمام برہاند و با
 قرابت ذات و صفات برساند نوشتہ بودند کہ مدتی است کہ مستغرق بیک رنگی گردیدہ ایم کہ بیزنگ است و
 تمامی موجودات در روی بجز جناب ظاہر نمیشود جناب مرحضرت او محیط بیکران است کہ ہمہ اشیاء در
 فانی دیدن و شنیدن این ہمہ از و است غیر در نظر نمی آید مخدوم این حال شریف است و ناشی
 از مقام جمع شکر این عطیہ بجا آورند و بہت را بلند دارند و از جمع بفرق بعد الجمع آئینہ تا خلق را از حق

جدا بیت و محدث از قدیم متمیز یابند از ظل باصل آیتند بلکه اصل بر انیز در رنگ نخل و اگذارند و اثرش بود
 بنیب روند احوال را نویساں باشند و دوستان را اندھا و سلامتی ایمان با دارند اوقات را بگذرند و ک
 سمور وارند کرمیت را و ادائے وظائف طاعات و عبادات چست بر بندند گوشه گور و قیامت آماده
 سازند شہائے تار را بگریہ و استغفار روشن دارند و درین فرصت قلیل مولائی نبی حقیقی را راضی
 سازند تو جہہ از ظالمیان و ریغ ندارند و ترقیات شان را خواہند لیکن از آمدن ایشان ترسان
 و سوزان بودند بسا اخرابی این کس درین ضمن خواستہ باشند بجناب قدس ملتجی و متضرع بودند و از
 غیب و پندار پناہ جویند و السلام علیکم و علی سائرین اتبع الہدے *

مکتوب صدوی و نہم

بعد الحمد والصلوہ و از سال التحیات میرساند مکتوب مرغوب رسیدہ سبب مسرت گردید حمدانہ
 سبحانہ کہ یوافتند و جمعیت میگذرانند و اوقات مضبوط اند و ارادہ حفظ قرآن مجید کہ نموده اند
 مبارک است حق سبحانہ با تمام رساند و از فیوض و برکات آن بہرہ گرداند ہر قدر کہ آیات را در حفظ تکرار
 میکنند داخل تلاوت است نوشتہ بودند کہ اللہ اذو شوق و جمعیت کو یا منحصر در تلاوت شدہ است
 ذکر نفی و اثبات چندان لذت نمیدہد ما چون محکوم بگفتن است ہر روز پنج و شش ہزار تکیوید محذوم
 تلاوت کلام مجید چہ لذت نہ بخشد و شوق بہ نظر آید کہ قرآن صفت حقیقی اوست تعالی کے لکن غیب
 بر منظر ظہور جلوہ فرمودہ است و مشتاقان مہجور را بوی وصال بخشیدہ بنوید الامن اشتاق الی اللہ
 فلیستع کلام اللہ و شمرده من ان یحدث ربہ فلیقر کلام اللہ بشارت مسد گردایندہ از صفت بوضو
 را بہت و کلام را از متکلم جدائی نیست اندر سخن دوست نہان خواہم گشت با چون بر لب ابلوس
 زخم خویش بخوہم و کلمہ نفی و اثبات کہ کلمہ توحید است فواید دیگر دارد و طہارت باطن میفرمائید و از الہ
 تعلقات رشتی کہ از لوازم بشریت است میکند بلکہ وجود بشریت را از بیخ و بن میکند و بقا میرساند
 و بی تفاوتی مینماید و از ظل باصل می برد و از اصل باصل دیگر و از ان اصل باصل ثالث و رابع

و خامس الی ماشاء اللہ تعالیٰ مستحق می سازد و از عظمت و کبریائی مطلوب و از بے استعدادی و نا امیدگی
و عجز و حیرت خود نوشته بود و ندو بند بوضوح انجام میدی ممکن از واجب توایں چه در یابد و مقید استعدا دوریاست
مطلق از کجا آرد تا هر جا میسرود و از قید نمیدهد و بدایغ امکان متهم بالذات لایتنفک عن الذات القرب
و وصل را وجود مناسب ناگزیر است و در ما سخن فیه همه مقصود پس نا امید سے ہمہ حال نقد وقت بود
و عجز و نادانی حاصل خوش گفت سه ہمہ صبح وصل جو یان من و شام نا امید سی یا کہ سیاہ بخت پیچ
شب من سحر نثار و ہوا السلام علیکم و علی سائر من اتبع الہدے *

مکتوب چہد و سلم بہ برادر زاوہ حضرت ایشان شیخ خلیل اللہ در بیان قرب الرض

و قرب نوافل

الحمد للہ والسلام علی عبادہ الذین اصطفیٰ فرزند اعز شیخ خلیل اللہ باستقامت باشند و ہوا
در ترقی بوند سطر چہد در بیان قرب الرض و قرب نوافل وصل بعضی شبہات کہ در پنجاہ مجاہد مینمود
نوشته است بگوش ہوش استماع نمایند در حدیث قدسی داروشده است من عادی لی اولیا فقد
استفاؤتہ بالحرب و ناد ما تقرب انی عبدی بشی احب الی مما افتضت علیہ و ما یزال عیدی تقرب الے
بالنوافل حتی احبہ فاذا اجبتہ کنت سمعہ الذی یسمع بہ و بصرہ الذی یبصر بہ و یدہ الذی یطیش بہا و رجلہ الذی
یمشی بہا و ان سألنی اعطیہ و لان استفاؤنی لا عینہ رواہ البخاری عن ابی ہریرۃ رضی اللہ تعالیٰ
عنه اگر گویند صوفیہ علیہ کہ او کار و اشتغال اختیار کرده اند و بر باضات و اربعینات گزیدہ و حصول ترقیات
و وصول مقامات و معرفت و فنا و بقا بان مربوط ساخته و ترتیب طالبان و تسلیک مسترشدان باین
امور می نمایند و بدان وابستہ تصور میفرمایند و همچنین نوجہات کہ بہ مسترشدان میکنند و ترغیب
بر صحبت و تخریص بر رعایت اداب می نمایند و مدار کار بران نہادہ ہمہ از قبیل نوافل است بلکہ گویم کہ اختیار
طریقہ صوفیہ و طلب پیروشد کہ مناط قرب و وصل است نیز داخل دائرہ نوافل است پس حصول

مقامات و وصول بدرجات معرفت منوط بنوافل باشد بفرایض سچکس دیده که بعضی اداسے فرایض
 بے آیتان امور مستطوره بقرب و معرفت رسیدہ باشد والا باید کہ ہم عوام کہ باواسے فرایض موقوف اند عرفا
 و مقربین باشند حال آنکہ حدیث قدسی ناطق است ہا آنکہ محبوب ترین اعمال کہ قرب بخشد فرایض اند
 پس قربی کہ بفرایض مترتب شود اتم و اکمل باشد و احتیاطی بسلوک طرفیہ صوفیہ و ازکار و اشتغال اینہا
 نبود جواب گویم شک نیست کہ قرب اتم و اکمل است از قرب نوافل لیکن فرایض وقتی قرب بخشد و ستر ترقیات
 بوند کہ امور مستطوره بجا آورده شود و الا فرایض داخل اعمال ابرار بوند نہ از اعمال مقربین پس اداسے این
 شراط باشند مظهر قرب فرایض را در رنگ و صنوم نماز راتما و ازکار و اولاد و اختیار بر طہار و رعایت آداب
 او مانند آنکہ در راہ سلوک ناگزیر است بجا نیاید و طہارت باطن بوسیلہ آن بحصول نیویزند و ایاتت قرب
 فرایض پیدا نکند و بولایت خاصہ مشرق مگرد و اگر گویند طہارت باطن وابستہ بقنا است و نزد این طائفہ
 قرب نوافل منصبی نیست گویم کہ کمال طہارت کہ انقطاع نام است از ماسواہر چند مرلوب بقنا است لیکن مقتدا
 آن کہ قطع علالیق است مرلوب باین نوافل است و این قطع علالیق را سلوک گویند و سیر الی اللہ خوانند و
 چون سیر الی اللہ نقطہ اخیر رسد و از رقیقت ماسواہر گرد و وقتا حاصل گرد و شروع و سیر فی اللہ کہ آن را
 جذبہ گویند بحصول انجامہ و قدم اول در ولایت نہد اگر گویند کہ حصول کمالات فوق و ترقی در درجات ولایت
 و وقائق قرب نیز وابستہ باتیان اعمال صالحہ است از کلمہ طیب و تلاوت قرآن و غیر آن کہ از نوافل اعمال
 است بس کمال این اعمال مقصود رسیدن سیر الی اللہ نباشد ہمین کلمہ طیبہ است کہ بتوسط آن قطع
 اصول می نمایند اگر از یک اصل باصل دیگر و از انجا بام فوق ترقی می فرمایند و از ولایت صغری بولایت
 کبری و از ولایت کبری بولایت علیا عروج میکنند گویم کہ این ازکار و اعمال معذات و مقدمات در درجات
 ولایت را پس این ازکار چنانچہ معذات نفس اند نیز مقدمات و معذات درجات ولایت اند نیز سوال ولایت
 موہبت صرف است و مقدمات آن کسی است چنانچہ کفہ اند بس قتا و بقا کہ ولایت عبارت از آنست
 موہبت باشد بس فرایض و نوافل ہر دو داخل مقدمات بوند کہ امور کسی اند بریں تقدیر قرب فرایض را معنی
 گفتن بچہ اعتبار بود و اگر باین اعتبار گویند کہ شمار این موہبت است بس بین القربین فرق چہ بود چہ

قرب نوافل نیز شمر این موہبت است کہ از مقدمات است جواب نوافل از مقدمات بعیدہ است و فراتر از مقدمات قریبہ آن در رنگ رفع موانع است کہ قطع علالت است و این محصل ولایت کہ موہبت است یعنی مستعقب آن این بمشابه استطاعت است کہ قبل فعل است و این در رنگ استطاعتی است کہ مقارن فعل است *

مکتوب صد چہل و یکم

بعد الحمد والصلوة و ارسال التحیات میرساند مکتوب مرغوب رسیدہ بسبب سرت گروید اندراج یافتہ بود کہ درینو لا از وجدان خود چنان می باید کہ شروعی در سیر اسم الباطن کہ علیم و قدیر باشد شلا واقع شدہ و قلب را وسعتی ہم رسیدہ مخدوم اور وقت نوشتن جواب توجہی درین باب نمودہ آمد مناسبی شما را بان اسم یافت در صد و عروج شما گشت دید کہ عروج کردہ اتصالی بان اسم پیدا گروید و وصولی بان ولایت علیا است حاصل شد انہ تعالیٰ نصیب کامل ازین ولایت کہ ولایت ملاء علی است عطا کند این مقام اگرچہ اعلیٰ است از ولایت حتی بر ولایت انبیا علیہم الصلوٰۃ تفوق دارد و افضلیت شان از راہ نبوت و وسعت قلب درین مقام زیادہ از وسعتی است کہ در مقام سابق بود چہ آن وسعت اسما و صفات و شیون و اعتبارات است بے اعتبار ذات و در مہین وسعت ذات تعالیٰ باین کمالات ملحوظ است نشان ما بین الوسعین اسما و صفات راہ در جنب ذات تعالیٰ چہ نسبت و کدام اعتداد و آنچه گاہ گاہ اعضا خود را ظل اعضا فقیر یافتند منجر از مناسبت نامہ آنست والسلام اولاً و آخراً *

مکتوب صد چہل و دوم

بعد الحمد والصلوة میرساند مکتوب مرغوب رسیدہ سرت بخش گروید از سر بیان ذکر در نماز بہ بدن نوشتہ بودند بسیار خوب است آن سلطان ذکر میگویند بہت بران گمارید کہ او ذکر بکنہ کور رسید و از وسائل بمقصد بے برید نوشتہ بودند کہ شبہائے جمہ نمئی خواب ہم یک شبی ازین شبہائی دوسہ کلمتری از شب ماندہ بود کہ خواب برومی بیند کہ مردے سفید ریش پیدا شد گفت من عرف

نفسه فقد عرف به این بگفت و پنهان شده و من بیدار شدم و در بهیبت ماندم و در شب جمعه دیگر
دیدند که مری میگوید فی النفس کم اقلا تبصرون لایعرف الله و غیر الله در واقعه دیگر که چیزهای بسیار دیده
اند و ان میان بزرگی میفرماید که برین کلام قدسی عمل بکنید ان فی جسد ابن آدم بلضغه و فی المصنعة فواد
و فی الفواد سرفی السرخفی و فی الخفی اخصی و فی الاخصی اناک مساوت آثار این وقایع از مذکور
تشان میسرند و به کمال انسانی میخوابند و راهی ببعثت می نمایند و در واقعه اولی گویند اشارت است
رفتن از نموت و پویا بودن از تقلبات نفس بمقلب ان و تفکر از باطل سوی حق و واقعه ثانی اشارت است
انفسی دار و شهود نفس مطلوب بود و با شهود آیات مطلوب و نیز اشارت است بقا عارف بالکلیت
معرفت همان است که از خود بخود بود و عارف را جز استهلاک اذن نصیبی نباشد خویش گفت مع از حضرت
ذات بهره استهلاک است با آنچه گفته برین کلام قدسی عمل بکنید یعنی کمالات هر کدام از لطائف عالم امر حق
باید شد که نهایت آن بجهان امکان منتهی می شود و بعد از ان شروع در کمالات عالم و جوب سنت و فی الاخصی
انما پای است بان معنی از گذشته اخصی کمالات است در و واقعه اشارت بسیر انفسی بطریق اجمال بوده
و درین واقعه آخر اشارت به تفصیل آن اجمال است یعنی عارف کامل کسی است که کمالات هر کدام از این لطائف
برسد و همه را طی کرده طیران عالم و جوب نماید اگر گویند لطائف امر پنج است که یکی از آنها لطیفه روح است
و درین حدیث قدسی ذکر روح نیامد گویم که میتوانند که نواد کنایت از روح باشد و بدگر مضتمه که محل حقیقه حیات
قلیبه است از ذکر قلب کفایت رفته باشد و العلم عن الله تعالی کتابتی بسیات تا بسید مبارک نوشته
فرستاده است خواهد رسید انشاء الله تعالی واقعه دیگر که دیده آید تعبیر آن ظاهر است و مخبر
سلطان ذکر است که از ان در نحو نشان میسرند محبت اطوار و واقعه سابقه با وجود آنکه و داعی بجهان
اند و ببعثت میخوابند و بیشتر اند و نیز استعدا و این کمالات مشعر امیدوار باشند و سعی نمایند
که معامله از قوت بفعال آید و از گوشش با عورش کشند و السلام علی من اتبع الهدی

مکتوب صدر چهل و سوم

الحمد لله والسلام على عباده الذين اصطفى مکتوب مرغوب که از راه محبت فرستاده بودند رسیده مشرف بخش گم وید
 آرزوی معامله که در سایه ظلال است نموده بودند چون رابطه محبت شما با اهل این نسبت علییه درست است امیدوار
 باشند فان المرصع من احب نرشته بودند که امیدوار است که از ظلال برآید و مطلوب حقیقی برسد و مشرف ایمان
 شهودی مشرف کرد و ازان آگاهی که حضرت خواجه نقشبند قدس سره از خدمت مولانا سعدالدین کاشغری
 آگاهی یافتند بودند آگاهی باید بدانند اولاً آنکه بنده را با آرزوی چه کاری بندگی وقتی درست شود که هیچ آرزوی
 و بالیت نماند و هیچ مراد و مقصود و در ساحت سینه نماند بجز ادق جمل و علل تا نام شود یعنی غیر از مراد و تعالی که مراد
 فرموده سالک را در صفت ارادت در وی نماند هر چند اراده درجات و معاملات قرب بود و عزیزی از سالکی پرسید تا ترید یعنی
 چه میخواهی بود و جواب گفت ارید ان لا اریذ ان عزیز گفت این خود عین اراده است تا نیا آنکه طالب را باید که فضل خداوند
 جل شانه سوال کند و کمال استعداد خود بخواند کمال شخص معین را خاستن پیش از وصول کمال خود و قبولیت آری بود از
 حصول مراتب استعداد خود اگر کمالات دیگر آنرا در پوزه ناید گنجایش دارد که اشعوبه ماورونی الصلوة المنطوقه کما صلیت
 علی ابراهیم و علی ابراهم یک جمید در قرآن مجید آمده است و که تمتع ما فضل الله بعضکم علی بعض ان این
 آیه یکمیرا با موال و امتعه و نیایوی تفسیر کرده و تا ثانی آنکه مولانا سعدالدین کاشغری بدو واسطه در میان مرید حضرت
 خواجه نقشبند است حضرت خواجه که از مولانا نسبت و آگاهی از خدا کند چگونه بود در اینجا آنکه تمنای متنابعین کرده اند
 آرزوی میکنند که از ظلال برآمده بمطلوب حقیقی برسند و باز آرزوی ظلال میکنند که منوید که بایمان شهود مشرف گردد
 چه ایمان شهودی وابسته بمراتب ظلال است مطلوب حقیقی برتر از شهود و مشاهده است وصول بان دانه علیا بایمان
 غیب تعلق دارد شهود و مشاهده همه بظلال متعلق است والسلام اولاً و آخراً

مکتوب چهل و چهارم بسیار پناه سید محمد علی پاره

الحمد لله في المهد والمعاد والصلوة والسلام على رسولنا محمد وآله الامجاد والابناء صحيفه شريفه مشرف ساخت چون متضمن
 سلامتی حسب بود سبب مرست گردید و ضبط اوقات کوشش و تعمیر باطن و تخلیه سر را از غرام امور شمرند و مرضیات مولانی

تحقیق از اہم مطالب فہمندی و نفی وجود بشریت از اجابت این راہ دانند و در انچه رضامندی حق محل علمای تصوف و مابعد چندان
 باورست کلمہ طیبہ نمایند کہ از خود نامی نوشتانی نہ بینند و لایذکر اللہ اللہ مطالعہ کنند نہ بان معنی کہ بندہ حق شود تعالی بلکه بندہ نام
 و نسبت و کرباوشستی کرد بزرگی گفته است یک ساعت در نفی وجود بشریت کشیدن باز عبادت متعبدان است چندین سال چو
 نفی وجود بشریت کمال ایمان است و اعمال را در جنب ایمان بیچ مقدار نیت مامل از دوستان دعا است والسلام علیکم و علی
 آسائرس من اتبع الہدی *

کتاب صمد چہل و پنج مجلد و مزار جامع کمال اصوبی و معنوی نعم الخلف شیخ محمد اشرف و حصول حضور قلب
 کہ فوق ذکر است معیر بنامی قلب یا بشارت صحابہ از ان سرودین و دنیا عالیہ الصلوٰۃ والسلام

بعد الحمد والصلوٰۃ و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب مرغوب رسید و خوشوقت ساخت از جریان ذکر قلبی و نقاب یادداشت و
 زوال آن نوشتہ بودند بوضوح پوست حضور توجہ قلبی فوق ذکر است از ان چه حساب آنکہ حضور مذکور بلکه بود از یاد کرد و یاد
 داشتہ مدورین وقت اگر ذکر مقصود نشود و چہ پاک علی الخصوص کہ معاملہ بقائے قلب کشد جریان ذکر یا بیچ در کار و چہ
 ذکر رسید مذکور است جمع مذکور آمد احتیاج ذکر برخواست و این فنادر یکچہ مذکور و دین معرفت است در ترقیات نفس
 زوال ذکر توجہ و حضور ناگزیر است و از جمع مناسبات ہی گشتن لای بعد از زوال مناسبات و طوق صفات باصل
 حضور و توجہ است خوب خود است عارف غیر از ان عدم درین هنگام نصیبی نیست ذکر و حضور کہ از رسول باصلی اللہ تعالی
 عالیہ و آلم ویدہ اند کہ دست شمارا گرفتہ خود کشیدند ز شہار فریاد میکنند کہ یا رسول اللہ خدیجی باشفع المذنبین خذ
 بیری و مبارک است و بشارت امید است کہ این بنگیری وسیلہ نجات انروی شود و در یکچہ حصول درجات بود والسلام

کتاب صمد چہل و پنج مجلد و مزار جامع کمال اصوبی و معنوی نعم الخلف شیخ محمد اشرف
 و حصول کمال صلوٰۃ و فضائل آن و بشارت احق لعبد مرف

بعد الحمد والصلوٰۃ و تبلیغ الدعوات میرساند مکتوب مرغوب رسیدہ مسرت بخش گردید باید کہ ہم بریں منوال از احوال
 ظاہر و باطن می نوشتہ باشند کہ باعث توجہ غائبانہ است نوشتہ بودند کہ در نماز فرض و نماز تہجد گاہ حلاوت و کیفیت

پیدای شود تمام اعضا فرو میگردد و در آن حال خوش می آید که نماز طولانی ادا نماید و در حلقه فجر نیز اکثر این کیفیت نمود
 میگیرد و سعادت آثار جلالت و کیفیت که همین اوان نماز مخصوص در نماز فرض بسیار اصل است و فریبها ظهور و
 بر آنچه بیرون نماز رود نماز را بطول قنوت ادا کند و رکوع و سجود نیز در آن کند و گاهی بر روی زمین بی حیله پیروی نماز
 کند و همین خاک بچسباند در حدیث آمده است اسن حاله یکن علیها العبد لیسب الی اللہ تعالی من یدان بیاض
 مساجد العفر و جبه فی التراب و گاهی بصحرای برآید و جای که بچسبند بر روی خاک نماز بطول و شوع و شیب
 بخواند و در حدیث است الساجد لیسجد علی قدمی اللہ فلیسئل و الیرغب و یرتکر کلمه طیبه یریسب یوحده و شعی راوات
 و منتسبات نمایند و از ظلال باصول گرایند و آنچه خود را خالی محض می یابند و ذکر قلبی کم مفهوم میشود و خود را
 چرکین و مردودی بیند مانا که از ظهور حقیقت عدمیه است که بعد از منتسبات سالک عدم صرف می نماید و خالی محض
 میشود و ذکر و حضور در خود احساس نمیکند و بوی انبیریت نمی بیند چرکین و مردود بهر چه خور انبیات کتیر بر محل
 است که کمال باهل کمال عاید است و ثمرات و نقص باقیست والسلام

کتابچه چهل و هفت قسم بجای شکر و شکرانی

بعد از نماز و الصلوة و ارسال النیات میرساند احوال و اوضاع فتراتی این حدود مستوجب حمد است للرسول
 انما لے عافیتکم و استقامتکم تا هر آید باطن اصیبه که امی سیده مستجاب بخش گردید فقیر درین ایام کم و در مقابل بخورید و احوال
 بکرم اللہ سبحانه اول فرصت است و از پیشتر بهتر شده و فواید ضروریه آمده است میلان محمد باقر خرد روز صحبت بلوی بسیار محفوظ
 بناخت بعضی نوایه ضروریه این راه اخذ کرده در بدست قلیل ترقی خوب نموده حق سبحانه باعلی مرتبه کمال رساند و اسلام اول و آخر
 بخند و ما سکر بالاس سعادت آثار میان محمد باقر توحیدی بجانب شانه نموده آمد آن لواحق از ششخان انبار کارشن و منشیان
 و دید که خلافت انجمنی از جبه بشما دارند درین ضمن خلعتی هم بشما احاطه کرده مانا که نعمت مداریت کن مقام باشد و انب
 عند اللہ سبحانه ربنا انما من لدیکم حجتنا من امرنا ان شکر الله

کتابچه چهل و هفت قسم بجای شکر و شکرانی شرح احوال ارو و باران او مع بشارت عالی

الحمد لله الذي بعث في الارض ما يخرج منها و ما ينزل من السماء و ما يعرج فيها و هو الرحيم الغفور

Marfat.com
Marfat.com

والصلاة والسلام على رسول محمد الذي كتابه افضل من التوراة والانجيل والزرور وعلى آله وصحبه الى يوم البعث والنشور بالجملة
 كرامى که نام زو این سکین نموده بودند رسیده سرت بخش گردید حمد الله سبحانه که بافتند و از یاد او احبه فارغ نه آرزوی نیتهای
 خاصه نموده اند و غبطه باران حضور ظاهر ساخته بخند و با از شما کم چیزی در نفع و انستیم ایم و از اسور مقدوده تقصیری نرفته است
 مع ذلک خاطر شکران شماست و عطاها ترقی شما هنگام صدور و نوشتن را از تو جوی بجانب شما اقتاد و به خلعت عالی عالی
 ظاهر شنید و التوا شما افاق را فر گرفته و اتصال و الحاقی بحقیقت نخبه پیدا کرده آید و عوجبات نموده امیدوار بعضی از مرابا کرد
 آید غبطه که از یاران نموده آید غبطه خود محمود است لیکن کم پائی نه از یار و در یاران مثلا آید آری خصوصیات که بعضی
 را از راه استعداد ایشان حاصل است امر دیگر است و خارج از بحث هر کدام از روگذر خصوصیت استعداد با امری مخصوص
 است مع هر خوش پسری را حرکات دیگر است یا چیزها که نقد وقت شما است دست اکثری از زمان آن کوتاه
 است و باور کسی که یاران بالفعل در آن تنافس دارند و بجهد و جهد خواهان حصول آنته شما مدیت که بان مستحق
 آید بلکه از آن گذشته با سرور نماز که از آن پیوسته آید و خصوصیت که از راه حساب دارد ممتاز است فیوض و برکات که در
 صحبت شما است دیگری را شکر در آن معلوم نیست باسلان مستر شکران مرابا که کلمات شما از و معانی شما است
 که در صورت مختلفه جلوه گراست و حسن شما است که این کسوت ظهور نموده احوال دو کس از یاران خود که درین تمیز مندرج
 ساخته بودند معانی آن بسیار در وقتین و شتخ و سناخت و لذات معنویه بخشید اللهم زد احوال میر عبد الله بن عبد الله
 دیگر عالی و برتر است لیکن این قدر باید دانست که این نوع امور که طلاب را از و میدید گاه بود که مقتضای استعداد
 ایشان باشد و بسیار است که از راه انعکاس می آید استعداد ایشان تا با بنیاد بر چه است دولت عظیم است
 والسلام علیکم و علی عائلاتکم من اتبع الهدی

مکتوب پیران و همسایان پناه پیدای پیر شاه آبادی

خدا و مشایخ اسکتوب شریف رسیده سرت بخش گردید ز شکر بود و محبتی که قبل ازین او میداد و سگوتی هستی میانه
 احوال که بر و میدیدند عین میانه اثر مرصع چون من هم معشوق شدم عاشق کیت یا شکر خداوندی جل
 شانه بجای آورند و نوال عین و اثر را سعادت غنطی فهمند و در سبیل اسلام حقیقی و اطمینان نفس و اندک مال

Marfat.com
 Marfat.com
 Marfat.com

اشنانی درین محویت و نیتتی است هر قدر از هستی سالک باقی است و اثبات کمال و خیریت و خوبی نماید همه منقص
 شزارت موسم است کمال او نیتتی و انتقائی کمال است از وی و خیریت و سلب خیریت لیکن کمال زوال و فنا و سلب
 امانیت است از وی از اساویرین هنگام آنرا کفی تواند گفت که مشعر بقای امانیت است پس من همه معشوم شدم چه
 گنجایش دارد و بیچاره که از همه منتسباتی گشته است و در هیچ مرتبه از مراتب ثبوت نذار و بعد م صرف و نقلی خالص ملحق شده
 چگونه اثبات مشقیت خود کند و خود را عین مولی تصور نماید و نوعی منفی معدیت ارا سیده است که از اثبات بتدلی خود
 برسان است که شارب ثبوت دارد بر اثبات مولیت خود چگونه بیچاره نماید و با وجود قبح و نزارت و فانی خود را معشوق که بخش
 و جمال فانی موصوف است چه روش تصور نماید نوشته بودند که بزرگی گفته است فلن در آنکه فوق الوصل چه بیدایا مراد بوق
 الوصل چه باشد و ما وصل از اصلیت و بقای وصل خبر مید پس از وصل باید گذشت و نسی حرف و خبرین باید که خبرین
 خود از عزیز تعلق کرده اند و تخمین نموده اند مصرع چون وصل در نگنجد سحران چه کار دارد و السلام *

مکتوب و پنجاهم بسیار است پناه میر محمد امیر اکبر

حاده و صلیا الله تعالی همواره در ترقیات دارو بالذبی و الاله با و علیه و علیهم السلام بحسب الوالی بركات نام که گرامی که شکر
 بر اظهار شوق و آرزو مندی بود مست از شوق اینچیز گریه بکار خود سر گرم باشند و امیدوار ترنی بوند واقعه که دیده
 بودند نیک است شکر کنید که حق تعالی شمارا از دام لیس محفوظ داشت بلکه غالب ساخت امید که بیشتر هم محفوظ دارم
 از شر شیطان انانی و هم از شیطان النفسی فرزندی محمد اسحاق ابیافیتنا سید و دوستاران را مسرور و خوش وقت
 گردانید و عنفوان شباب غیب است در زبده است حق سبحانه از گرم خود در جگر مسلمانان مثل سازد و از برکت صحبت
 و محبت او با الهوسان را از بند هدام پس ای نیکو اندیشه عزیز و عزیز محبت بقر آورست و امید هر چه است از فیوض بركات شما
 امیدواریم مع من احب و تعمیر از فانی گشته و در تحصیل باقیات به الحاحات حریص باشند و اصل از دوستان و عا است و

السلام علیکم و علی آئالتکم و سلم

مکتوب و پنجاهم و پنجم بسیار است پناه میر محمد امیر اکبر

الحمد لله و سلام علی عاده اندیزین اصطفی جناب پناه پناه ازین مسکین سلام غایت انجام نجات

Marfat.com
 Marfat.com
 Marfat.com

کتابتی که از راه محبت فرستاد و بودند رسیده خوش وقت ساخت حمد الله سبحانه که بسلاست رسید و خلیفه عمر بن الخطاب
دید از بی مناسبتی و غفلت اهل زمان بزرگاشته بودند و خود را خوب باید داشت و در مرضی مولای حقیقی
جله عظمت باید نوشتید خلق هر طور باشند غفلت و گمراهی آنها در شما اثر این نخواهد کرد و اگر شما راه راست باشد
قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا علیکم الفسکة لا یفسرکم من ضل اذا هدیتم الی الله من حکم آری ترک
کردن و گوشه گرفتن اولی است لیکن برعایت حکمت و عدم انارت فتنه از دور یافتن کیفیت خاص در خود و اکثر اوقات
و معلوم کردن الهمینان نفس نوشته بودند و رنگ شرح صدر که پیش ازین میگفتند بسیار و وقین شد اللهم و معلوم
میشود که ولایت کبری با انجام رسیده و الوار و کمالات مقام فوق پر توانداخته و منصب ساخته امیدواریم که درین
نزدیکی دخول نام در ان مقام حصول انجامد و گلهای تازه از گلشنهای آنجا نصیب وقت گردد و علامت اطمینان
نفس و حصول این مقام که موطن عباد معصومین است در کیمه لا یصون الله بامرهم و یفعلون ما یومرون
و دشمنان آنهاست قلت از نجاب معاصی است و توفیق طاعات و عبادات و التجانی عن دار الغرور و التائب نادانان
برادر دینی محمد باقر خلی اظهر رضامندی از شما نموده بودند بسیار خوش حال شدید خدمت فقرا باب الله و دجوسی
و رضامندی اهل الله سعادت عظمی است تا کدام دولت مند مهند شود و السلام اولاً و آخراً *

مکتوب و پنجاه دوم نیز بسیار است پناه میر محمد ابراهیم

بعد الحمد و الصلوة و تبلیغ الدعوات بجناب سعادت پناه میر پناه مکتوب شریف رسید بجهت آنرا که دید سعادت
باستقامت باشند که صفت را با موصوف خود چه قسم قرب و اتحاد است پس این کیفیت ولادت از سایر کیفیات ممتاز
است خوش گفت اندر سخن دوست نهان خواهم گشت تا بر لب رو بر سر زخم خویش بخواند گاه در وقت تلاوت
تالی زبان خود را در رنگ شجره موسویه علی بنیا و علیه الصلوة و السلام می باید تالی گوید دیگر است و زبان این کلت
بیش نیست که در و نظیق علی لسان عمر ایضا و در القوم غضب عمر فان الله غضب نوشته بودند که کیفیت دیگر
سوائے کیفیت ولایت کبری در خودی باید دور هر دو کیفیت فرق صریح ظاهر می شود سعادت آثار انصاف پیش
ازین سوائے سعادت ولایت کبری در بار و شما نوشته بودم و الحال نیز از ولایت فوق حظی مفهوم میشود این یافت

از ان است و چون این ولایت ملار اعلی است که معصومند سی نمایند که بصفت پاکان موصوف باشند
 و از عصمت بهره یابند استفسار از تعیین مبدی تعیین خود نیز تعیین ولایت خود که زیر قدم کدام نبی هستند نموده
 بودید و نیز نوشته بودند که خود را در فیوض الوه لطیفه اخفی خلی مناسب نام می یابید و ولایت خود را ولایت اخفی می
 یابید و درین یافت اصلا و مطلقا ریب نیست بخدا این فقیر نیز شمارا مناسب است خاص باخفی می فهمد و ولایت
 شمارا ولایت اخفی تصور می نماید پس برین تقدیر شمارا زیر قدم پیغمبر خود پاشید علیه و علی آله الصلوٰه والسلام و
 نید تعیین شما صفت اجمال علم بود و العلم عند الله سبحانه از ترک لاکری میر محمد اسحاق نوشته بودند خوب شده غیر
 فیماض الله سبحانه حق تعالی بر اوضاع فقر استقامت و در شما اضطراب نکنید التانی من الرحمن فقر و استقامت
 بر آن سعادت عظمی است الفقر الصبر اجلسا الله عند اوجم القیامه لیکن هر چیزی که بر رعایت حکمت و رضا
 اهل حقوق واقع شود اولی و انب است و السلام *

مکتوب صد و پنجاه و سیوم بسیادت پناه میر محمد اسحاق

حاندا و مصلیا قیمة محبت آمیز شوق ایگز احبه می مسرت افزا اولدت بخش کردید نوشته بودند محبتی که باینجا
 منسوب است فوق محبتی است که انجناب قدس او تعالی منسوب است داین کثر در خوف و خشیت می باشد سعادت
 آثار آنچه نوشته آید سه توجیه دارد و توجیه اول مناسبت حال ابتداست و توجیه دوم ملایم اهل توسط است و خصوصیت
 اهل ابتدا دارد و توجیه سیوم حال اهل آنهاست توجیه اول آنکه محبتی که به پیغمبر و مرشد است وسیله محبت حق است
 حیل و علا بان معنی یا این محبت در دست نهند بان محبت که مقصود اعلی است رسد که هنوز قال آن محبت نیست
 پس اگر پیش از رسیدن بطلب وسیله را قوی تر یابد گنجایش دارد و از این محبت محبتی است که منفی وجود ساکن است
 لهذا گفته اند که فنا فی شیخ مقدمه فنا فی الله است و شک نیست که تا نتیجه محبت است توجیه دوم آنکه محبتی که بولیا
 چون متعلق است از عالم چون است و محبتی که به چون تعلق دارد آن محبت نیز چون است که یکایک در درک چون نمی
 آید پس اگر محبت چون را بر محبت چون غالب یابد گنجایش دارد هر چند در نفس امر محبتی چون غالب باشد نمی بینی
 شوق و ولوله و لغزه و صیحه و گریه در عشق مجاز است کم است که در عشق حقیقی باشد که آن نصیبی از پیچنی و و نشاه

Marfat.com
Marfat.com

از بی کفایتی دارد و توجیه سوم آنکه در مرتبه ذات بحجت تعالی اثبات هیچ چیز گنجائش ندارند و غیر از سلب از ان مرتبه علیها
 نصیب عارف نیست پس اثبات محبت هم در راه میماند که در مرتبه صفاتست و تفصیل این سخن از رساله مبدی در معرفتی
 که در فرق بیان سخن خویش و سخن بابیه بصریه بزرگاشته اند باید طلبید از احوال باطن خود چیزی نه نوشته اند امید داریم
 که معاطه ولایت کبری با انجام رسیده باشد از انوار اسرار ولایت فوق مستقیم و تقیض گردیده توجهات عالمیانه درین باب
 نمودار شده است و معلوم گردید والسلام به

مکتوب پنجم از چهارم نیز بسیار پشیمان میر محمد اسحاق

الحمد لله رب العالمین و السلام علی رسولہ و آلہ اجمعین البعد مکتوب شریف رسید مرتب بخش گردید از حرکت علامه لاکری فرست
 بودید نزار شکر که سهولت و عافیت میسر شد بیک مبارک است حق سبحانه استقامت کرا فراید طلب فاجتهدت استقامت نموده
 بودند فاجتهد خوانده شد و توجه نموده آمد از دست قلب بزرگاشته بودند چرا وسع نبود که بشرافت یعنی شرف گشت است و
 عرش رحمن شده و بر رخ جامع آمده و نظر گاه موقی جل شانہ گردید انسان که نشو جامع است آنچه در کلیت افتاب است
 تنها در قلب ثابت است نوشته بودند التذاد و حسن و جمیع است که در صلوة مفروضه است در غیر آن نیست علی الخصوص در سجده
 که سر برداشتن از ان خوش نمی آید بلی نماز معراج مومن است و موطن کمال قرب رسول خدا صلی الله تعالی علیه و آله و سلم
 راحت خود را در نماز جست است و قرة عینی فی الصلوة فرموده و التذادی که در نماز فرض او میدید از نماز نقل فرست
 تمام دارد و از سجده چه نویسد الساجد سجده علی قمی الله فلیسجد و لیرغب و لیزوار و شده است با من حالت یکون علیها
 العبد احب الی الله من ان یراه ساجدا العیفر و جبه فی التراب و نیز وارد شده اقر ب ما یكون العبد الی الله و هو ساجد و
 بعضی اوقات باید که نماز بر خاک بی در مسئله کرده شود و سجده نموده آید و به نماز بطول قنوت و طول رکوع و طول سجود
 اغب باشند و در لوانفل او عیب نازد و رکوع و سجود و قومه اگر خوانند بخوانند فقیر هم این دعاها در رساله از کتب احادیث
 منع کرده است اگر از آنجا یاد بگیرند گنجائش دارد و آنچه نوشته اند که حقیقت کعبه اگر مفید باعتبار عبودیت و مسجودیت
 بود باید که وصول باین حقیقت پیش از حصول کمالات نبوت باشد چه کمالات نبوت فوق شئون و اعتبارات است
 و حال آنکه معاطه بکس است محذوم با جواب این سوال ستر لیت که اظهار آن بالفعل او مصاحت و در است مجمل

Marfat.com
Marfat.com

این قدر نمی آید که تفوق کمالات نبوت ازان اعتبارات است که داخل ولایت کبری است و اصول صفات است
 نه مطابقت اعتبارات حضرت ایشان حقیقت کعبه را یکی با سایر اوقات عظمت و کبریائی نوشته اند و بجا آوردن صرف در جگانه
 چهار حقیقت احمدی قرار داده و این همه تعبیرات اعتبارات است متزلزل و کمالات نبوت ازان متزلزل اند استفسار
 از تشخیص مبدی تعیین ولایت خود کرده بودید درین باب تا نایل خواهد گردانند انشاء الله تعالی اگر معلوم شد اعلام خواهد نمود
 بیشتر بیجا نه فاشه روایت دالیه تشریف شما خوانده و هم قرآن نیز که را انداز قبولیت ظاهر شد و انقراضی در وی بود اگشت
 در اعطای نسبت نیز توجه گماشت و اثر آن نیز بطور پیوسته و العیب عند الله سبحانه از آمدن خود بر سریده بودند چه بالنته
 خاندن شاست لیکن اصلاح و سعادت دوستان فضای اهل حقوق بیاید نوعی که سبب ایضا فتنه نشود و در آنچه که دیدان روشن
 است و نیک بعد از نوشتن سطور معلوم شد که شمار انسانیست بولایت موسویست علی بن ابی طالب و علیه الصلوٰة والسلام
 و مبدی تعیین بصفت الکلام باز هم درین امر توجه نمود و خواهد شد انشاء الله تعالی

مکتوب صحیح و نجاه و چشم نفضائل باب محمد امین شاه آبادی

احمد قدس که احوال همه حال بخیر گذران است غیرت و جمعیت و استقامت دوستان مسؤل شامل است کتابی
 که از راه محبت فرستاده بودند رسیده خوشوقت ساخت مناسبی بصفت علم و حقیقت که نوشته بودند بصفت علم حیران
 شما شد که فریاد شایع است و این راه فیوض و برکات همواره میرسد و ترقیات می نماید اگر از مناسبت و آئینه
 آید نیکه مبارک است بقره نذرین باب تا نایل خواهد گردانند انشاء الله تعالی امیدواریم که از حقیقت کعبه ربانی بهره مند شوید
 و با اذن آن مستحق و مستبند گردید نوشته بودند که ولانا احمد برکت خدمت حضرت ایشان نوشته بودند که بعضی اکابر فرمود
 اند که آدمی هر چه کند بفرمان و احب زمان بگذرد تا نتیجه بدکار چه کار باشد اگر این سخن صحیح است امیدواریم
 است در کل شروعات حضرت ایشان لای نوشته که شمار اذن حاصل کرده ما اذن ساخت اما بدانش که در ادای آنچه متذکر
 است نه سطله تار شما نیز ازین جهت طلب اذن نموده بودید خدا را اگر اذن بود داخل است شمار اذن و اویم والسلام

مکتوب صحیح و نجاه و چشم نفضائل محمد یاک کولالی

احمد قدس و سلام علی عباده اندیزین با صفتی کتابی که از راه محبت فرستاده بودند رسیده خوش وقت ساخت

Marfat.com
Marfat.com

نوشتن بود هر چه در دید و دانش می آمده همه غیر او بوده است از مطلوب حقیقی چیزی بدست نیاید همیشه غریب
 آرامی میگردد و قلع و اضطراب همه وقت و امن گیرستی این چنین است ممکن از واجب و حاوشت از قدیم و چون از
 بیچون چه در یاد مقید از مطلق چه فروگیر ممکن و سفید تا هر جا رود و ترقیات نماید از تحت نیند و امکان نمی برآید و بوجوب
 و اطلاق متحقق نمیشود سه روی از ممکن در دو عالم با جداگر نشد و انقدر علم بیس نقد همه وقت دامنگیر
 آمد و هر دایس نقد وقت خوش گفت بیت سرچو نیند ما نذار و یار یار چون توان شد ز عمر بر خودار با شمع عطار
 قدس سره میفرماید بیت غمی بینی که شاهای چون سپهر نیایند او فقیر کل نورنج کم بر ما مراد از فقیر کل اشکال
 است از قید بشریت و امکان تحقیق است که محال است پس نیایند و نقد آن همه وقت حاصل روز کار و عجز و حیرت
 شامل حال فکیف الوصل والاتصال و این الوجد و الجمال مطلوب از بیروسلوک از تعلق حجت است اسکانی بود یا
 و جوبی که اسما و صفات و شبیون و اعتبارات است نه آنکه مطلوب را در قید دارند و عنقار اشکار نمایند سهبات
 بیات تاکی با این سراب آب نامتسلی گیریم و بدیویری اشتباه و زلفیه شویم بوقت صبح شود بچو روز معلومت
 که با که باخته عشق در شب ریچور با و السلام *

مکتوب صدیچاه و سفتتم به محمد شاه گنزر سردار

بعد الحمد و الصلوة و ارسال التحیات میرساند مکتوب مرغوب که نامزد این سکین بودند رسید سرت شش گردید بجهت
 و جمعیت باشند و بر جاده شریعت و سنت مستقیم بودند و از ظل باصل آید و از صفت بذات گرا آید از عدم تعلق خاطر
 باین چیز و بیگانه یافتن خود از همه باسوا گشته شدن از محبت اغیار تمام که برنگاشته بودند بوضوح بویست
 چه نعمتی است که دل از اغیار گشته شود و قهر بان احدیت رنگار کثرت را از آتش باطن تمام بزود آید و در محبت
 خود بجهت و یک روسازد و این دید و این القطار بی حصول معرفت صورت پذیر نیست گفته اند نانیالی طرنی
 معرفت است که واسطه القطار در هایش گشته است و وصل است که سبب فضل از اعداد شده نوشته بودند
 باین همه اندر و گد و فراموشی و بیگانگی چیزی که حاصل داشته باشد آنرا هم در خود نمی باید شبتان از اغیار خالی
 در رنگ نمانی آداشته شاه باید آنرا هم نمی باید غرض آنکه اگر این طرفیم خود این همه نسیان چه و اگر آن

طرفیم معشوق کجا محذوم معشوق از دیده و دانش ما بیرون است و از گفت و شنود ما برتر هر چه در ورک و فهم ما آید
 و در فهم و خیال گنجد او است حضرت خواجه نقشبند فرموده است هر چه دیده شد و شنیده شد و دانسته شد این
 همه غیر است بحقیقت کلام لائق ان باید که در خوش گفتن گزیده معشوقت خیال در سر است یا نیست معشوق
 آن خیال دیگر است بمقصود آن سلوک طریقیه اگر بر رفع حجت است تا اسلام حقیقی صورت داد و قائل شرک
 نتایج حاصل آید و انانیت اماره و طغیان و سرکشی در نهاد آن مودع است رو بزوال که و بقیای حقیقی
 مشرف رود و باطنیان رسد و راضی در مرضی گردد و آنکه مطلوب را در دام آرند و عقار اشکار کنند مضرع
 عقار اشکار کس شود و نام بد چسبند با میان میخواهند که معشوق را در آشغوش کشند و پسرغ را صید کنند مشکل
 کار است محدث از قدیم چه درک نماید و مقید از مطلق چه فرآگیرد و مقید تا هر کجا رود و قید با خود خواهد بود این عیب
 بمجمله و از من گمرازه خواهد شد و مطلق ازین قیود معر است و از عیوب مبرایس طالب او همه وقت بجز ویاس موصوف
 است سر سینه ما نذار دیار با چو ل تو ال شد ز بخت بر خور و از نصیبی که عارف بر از ان وزده علیا است
 استحالک اضلال است مصرع از حضرت ذات بهره استهلاک است کمال در حق او استقائے کمال است از وی
 و خیریت در سلب خیریت اگر کمال با خیریت بخود نسبت بکنند خاین بود و دعوی همسری و شرکت با مولای کندی بچایه
 که کمال و خیریت او در سلب کمال و خیریت بود از کمال و جمال صاحب خود چه درک کند چه در یاد بیت گیرم که نغمه خانه
 با یار خرامد که کو حوصله و طاقت دیدار که دارد و السلام اولاً و آخره آمین

مکتوب صد و پنجاه و هشتم بمیرک معین الدین

بعد الحمد و الصلوة و ارسال التیمات میرساند عهده کار آنست که باطن از محبت و گرفتاری با سوا بلکه از دیدن
 ما عدا رسته بود و ظاهر با حکام شرعیه آراسته باشد حصول این دولت و ابلت بمنجرت صوفیه که ارام است و در صحبت
 نشان این معنی بسهولت میراست و بدون آن مشکل مشکل کمال تجلی با حکام شرعیه و پسر و ادای طاعات و
 اجتناب از منہیات مربوط بقیای نفس است تا نفس از طغیان و سرکشی و از انانیت امانی که در نهاد او مودع
 است متعلق نگردد و باطنیان رسد حصول خبیثت شریعت صورت نه بیند و پیش از اطمینان شریعت و حق

Marfat.com
 Marfat.com
 Marfat.com

سیان صورت و حقیقت فرق زمین و آسمان است بلكه زياده از ان صورت كسريت نصيب اهل صورت است
و حقيقت آن نصيب اهل حقيقت صورت ايمان كه نصيب عوام است و آنرا ايمان مجازي گویند از زوال
و خلل نامون نیست المجازي بنفي شتوده باشند و ايمان حقيقي كه ايمان خواص و اهل حقيقت است از زوال
محفوظ و از خلل نامون در كرميه يا ايهال الذين آمنوا آمنوا بقدر رسوله الآيه كرميه اشارت باین ايمان است
و هر چند در مقام مرام رخ تر باشد ايمان كامل تر بود ايمان صديق اكبر رضي الله تعالى عنه براي ايمان تمام است
و صحیح تر آمد كما ورد في الحديث چه فائز اوقاتم و تقوی از زياده تر حق تعالى اور اور قران مجيد القی فرموده
هر كه القی است بچگونه اكرم است علی الله و هر كه اكرم است در مراتب قرب زياده تر است و تعیین و ايمان
پله از ه قرب است در صل خدا صلی الله تعالى اليه و آله و سلم در شان او فرمود من اراد ان ينظر الي ميتي شي علي
و حبه الارض فليتنظر الي ابن ابي قحانة اكان ميت كامل و الا فكل الصحابة بشرف الصحبة كالتوا انوارا بالموت
الذي هو قبل الموت فتخصيه بدل علی كماله في نه الصفة و اسی و لیل علی كمال اهل ان آمن و مصدق
مجدد اسماح ولم یستج الی و لیل و بجزه درونی شان ما ظنك باثنین الله ما لثمه و السلام فقط

تمام شد

